

Modelář 2

Modelář

Únor 2007

2

U-boot

štěrboholský masakr
motorovou pilou

Ročník 58 • Cena 80 Kč/96 Sk

9 771214 784000

Výměna motoru tanku
Pz. Kpfw.38(t) Ausf. E/F
v polních podmínkách

Transport lehkého tanku Pz. Kpfw.38(t) na pontonovém soulodí. Nestandardní krabice na levém boku a věžové číslo, provedené bílou linkou, byly časté u vozidel německé 7. tankové divize.

Pz. Kpfw.38(t) asistující hledání min za pomoci bodel

Kolona tanků Pz. Kpfw.38(t)
pravděpodobně Ausf. G
v Rusku.

Zábava ve volných chvílích. Opět pravděpodobné vozidlo 7. tankové divize

Jiný snímek z přesunu v Rusku či na Ukrajině. V popředí Pz. Kpfw.38(t) patrně verze Ausf. D, v pozadí Pz.Kpfw. II

Fotografie laskavě poskytli přátelé
Karel Trojáněk a Tomáš Ják

Jak se podle prvních ohlasů zdá, jedničkou jsme snad zase o něco posunuli kvalitu časopisu k vyšším mětám. Asi nejpodstatnější výtkou, která na naši adresu přišla, je postesknutí, že svázaný ročník bude těžkou bichlí a že tak tlusté vnitřní stránky jsou zbytečným přepychem. S hmotností máte pravdu, ta je už znát i na poštovním. Podle připomínek našich čtenářů jsme se však snažili najít papír, kterým by kresby a písmo neprosvítaly na druhou stranu. Zatím jsme to štěstí neměli, ale až objevíme dostatečně kvalitní tenký papír, zase gramáž snížíme. Vidíte, snažíme se vám splnit každé přání. To ostatně poznáte i v únorovém Modeláři. Opět se nám podařilo získat zajímavé články zahraničních modelářů, od kterých se můžeme především díky názorným fotografiím leccos naučit. To však neznamená, že u nás šikulové nejsou. Ba právě naopak - podívejte se například na fotografie Fw 190D-9. A jsme moc rádi, že píšete a fotografujete pro Modeláře. Snad se nám zařazováním podobných statí daří plnit další ze slibů, že budeme přinášet články o opravdu velmi povedených modelech. Ostatně do této kategorie jistě patří obří ponorka, pestrobarevný Texan i nákladní KrAZ, byť je s kitaršskou hravostí postavený „jen“ z papíru. Dalším ze splněných slibů je - navzdory mírné kritice - pokračování „trochu“ historických článků. Tentokrát jsme si vzali na mušku cvičný Texan/Harvard. Jednak proto, že je to zajímavé letadlo, modeláři mnohdy opomíjené, ale také proto, abychom ukázali, že nebyl vždycky jenom cvičným strojem. Modelářství není jen podivinské hraní si s kousky „umělé hmoty“, proto budeme i nadále prohlubovat historické znalosti našich čtenářů. K tomu pochopitelně patří i výkresy a dobové i detailní fotografie předloh modelů.

A když už jsme u toho slibování, nezapomeňte, že v polovině února vyjde šestý Sešit Modeláře. Opět v něm očekávejte delší články o modelářských technikách a neobvyklé modely. Když ještě dodám, že se chystáme do Německa, asi vytušíte, že jeho obsahem budou také podrobné informace o nejžhavějších novinkách nadcházející modelářské sezóny, po nichž se budeme pídit na mezinárodním veletrhu hraček a modelů v Norimberku.

Martin Salajka

Dobové fotografie Pz.Kpfw.38(t)	podklady Jezevčík	2
U-boot VIIC (2. část)	1:72 Zdeněk Šebesta	4
Český Pz.38(t) Ausf. G	1:35 Adam N. P. Wilder	13

Kalendář akcí		21
Euromilitaire 2006 (2. díl)	inspirace	22
Víkendová rychlovka		
(7,5cm PaK 97/38)	1:72	Luboš Zach 30
Texany z Biafry	historie	Jan Máče 32
North American AT-6G Texan	výkres	Radek Vavřina 34
North American T-6	1:72	Miroslav Zada 36
Heinkel He 111H-3	1:72	Petr Vacek 40
Fialový blesk nazeleno		
(N1K1-Jb Shiden)	1:48	Ing. Libor Malý 47
Dora v nedbalkách (Fw 190D-9)	1:72	Jan Divíšek 50
Tohle že je papírák (KrAZ-255B)	1:25	Oto Bernreiter 54
Pod pokličkou		58
North American AT-6G Texan	podklady Martin Salajka	67
North American T-6 Texan	kamo	Jan Máče 68

Mexické letectvo používalo za druhé světové války šest letounů AT-6B vyzbrojených kulomety a závěsníky pro lehké pumy k protiponorkovému hlídování. Zbarvení těchto strojů bylo jednoduché - olivová zelená na svrchních a bočních plochách a šedá na spodních. Výsostné znaky byly na trupu, křídle a směrovce. Na kýlovce se nalézal žlutý kód

Syrské letectvo nasadilo v roce 1948 do války s Izraelem kolem dvaceti ozbrojených letounů Harvard. Letouny 1. perutě nesly obvyklé zbarvení zelenou a pískovou barvou na svrchních plochách a šedo-modrou na spodních plochách. Jediné označení kromě výsostných znaků tvořilo malé bílé číslo na vrcholu směrovky. Pás proti oslnění před kabinou byl černý

MUDr. ZDENĚK ŠEBESTA

U-boot VII C

BRIEFING

MĚŘITKO

1:72

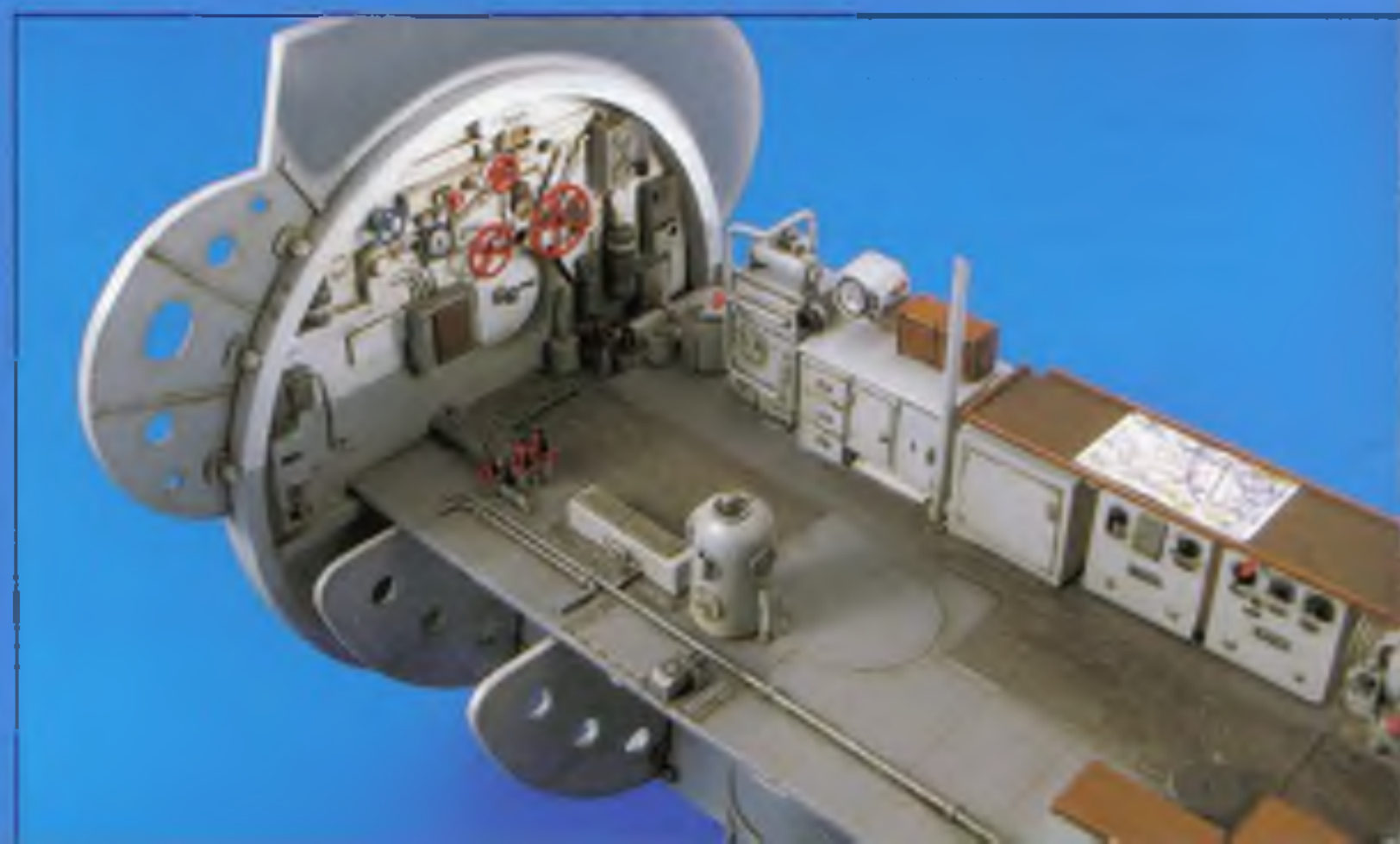
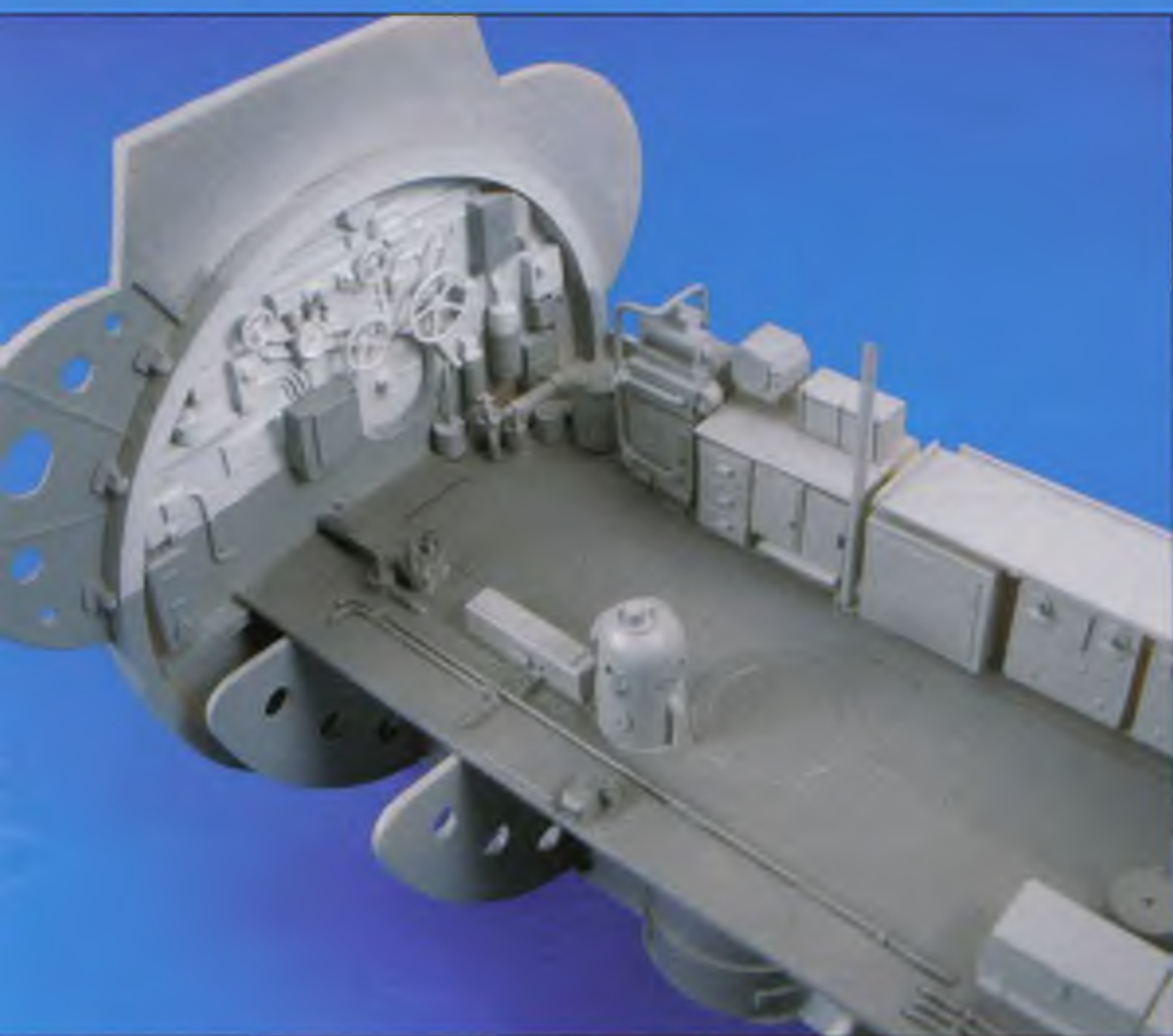
VÝROBCE

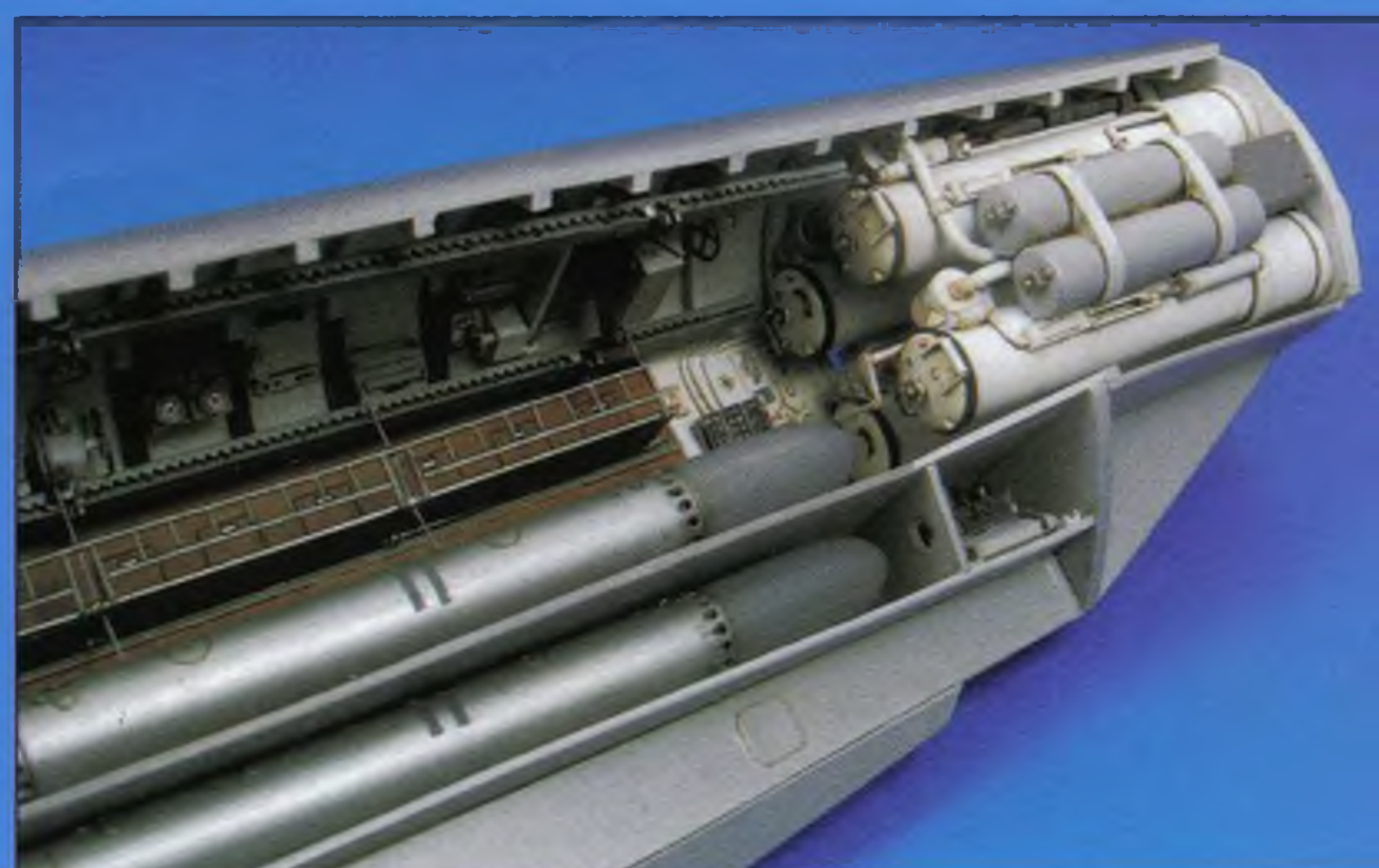
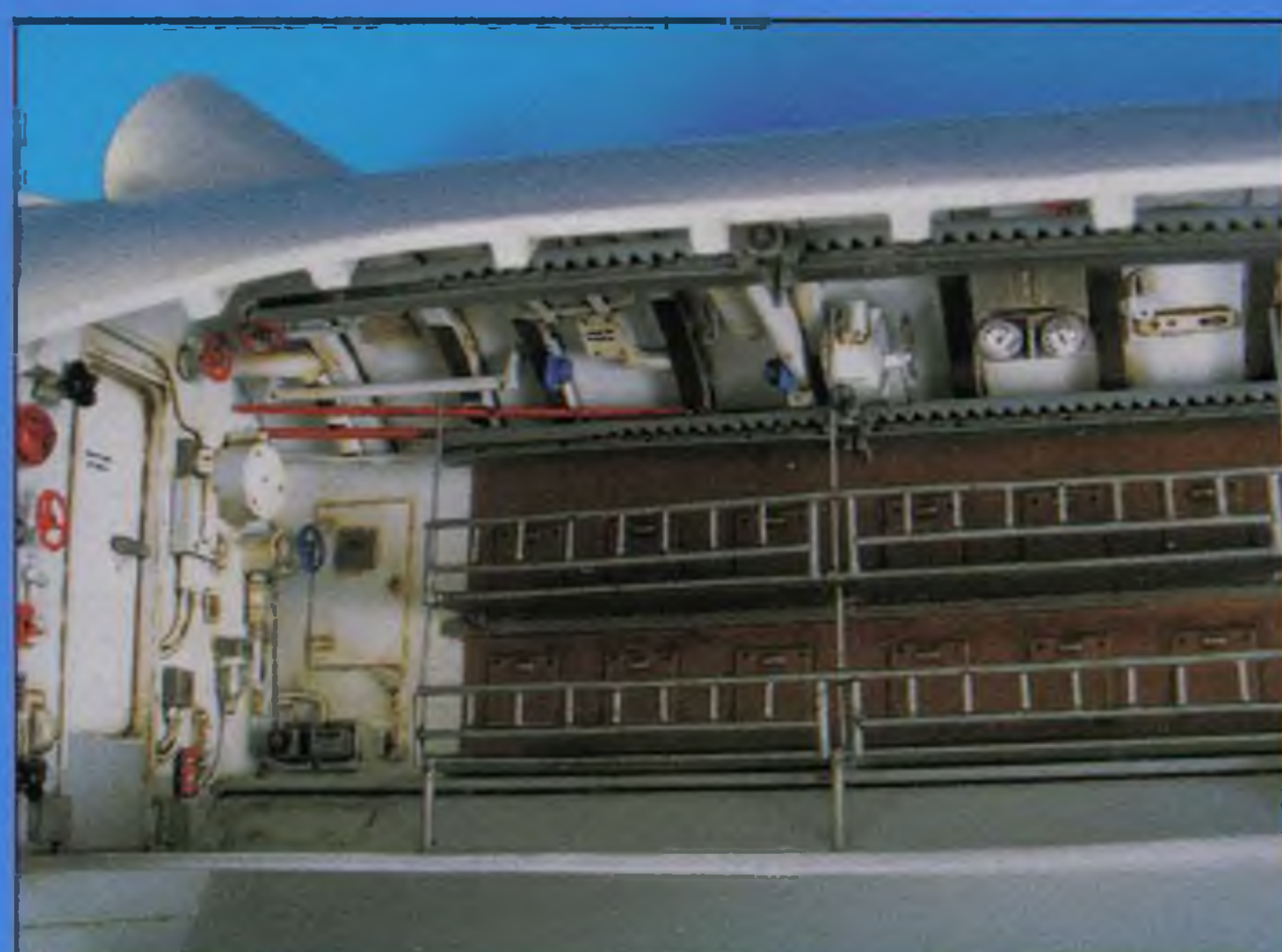
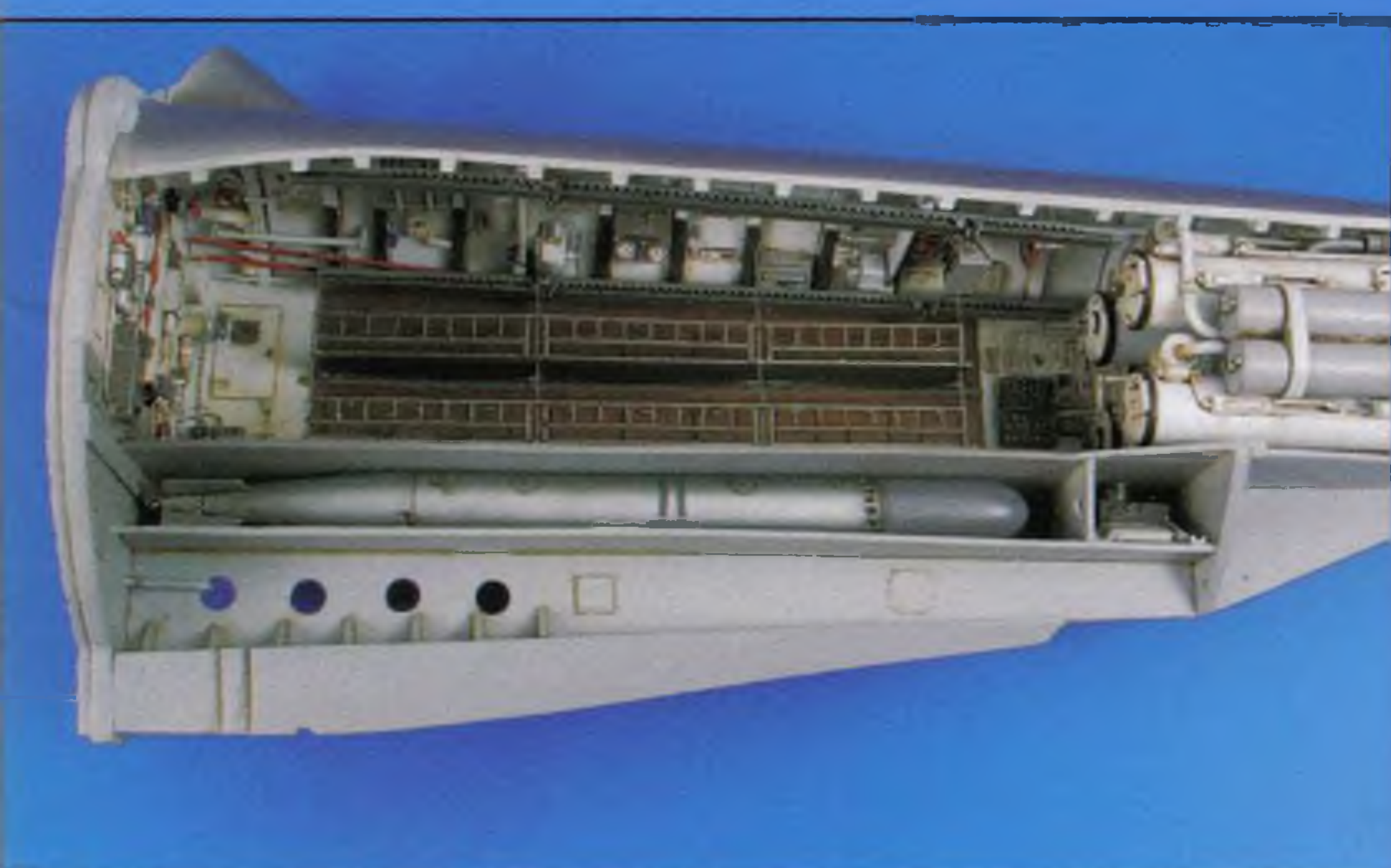
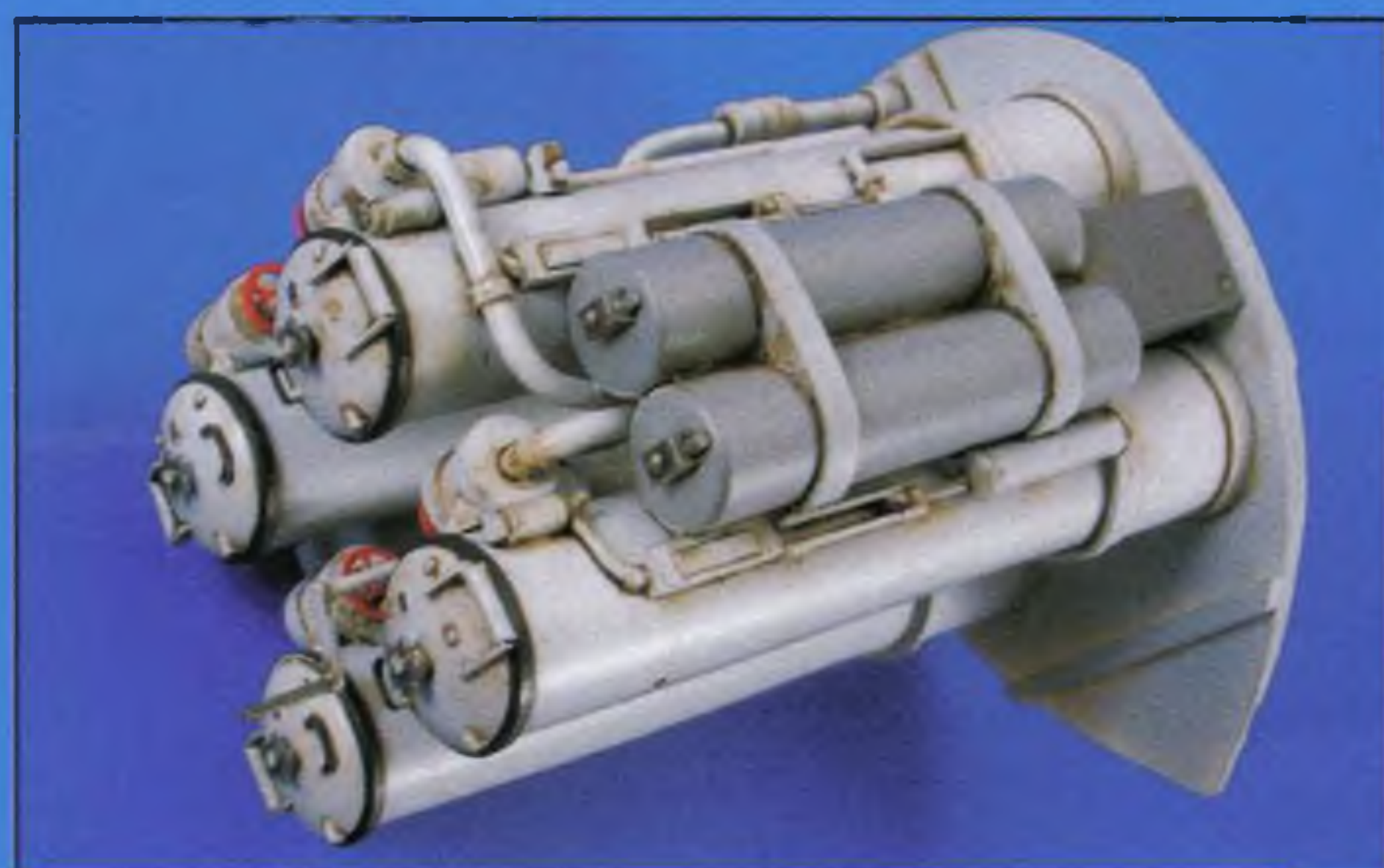
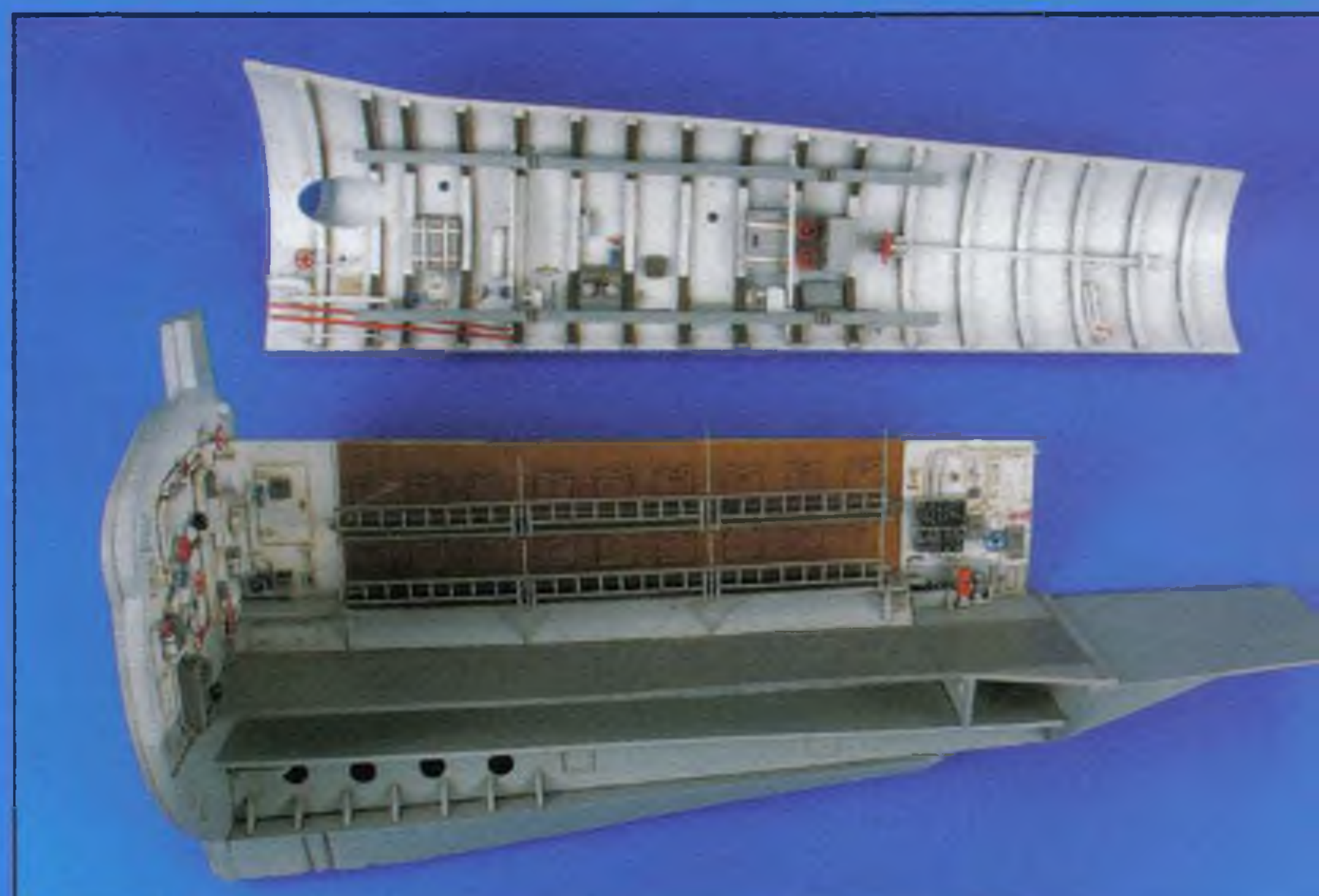
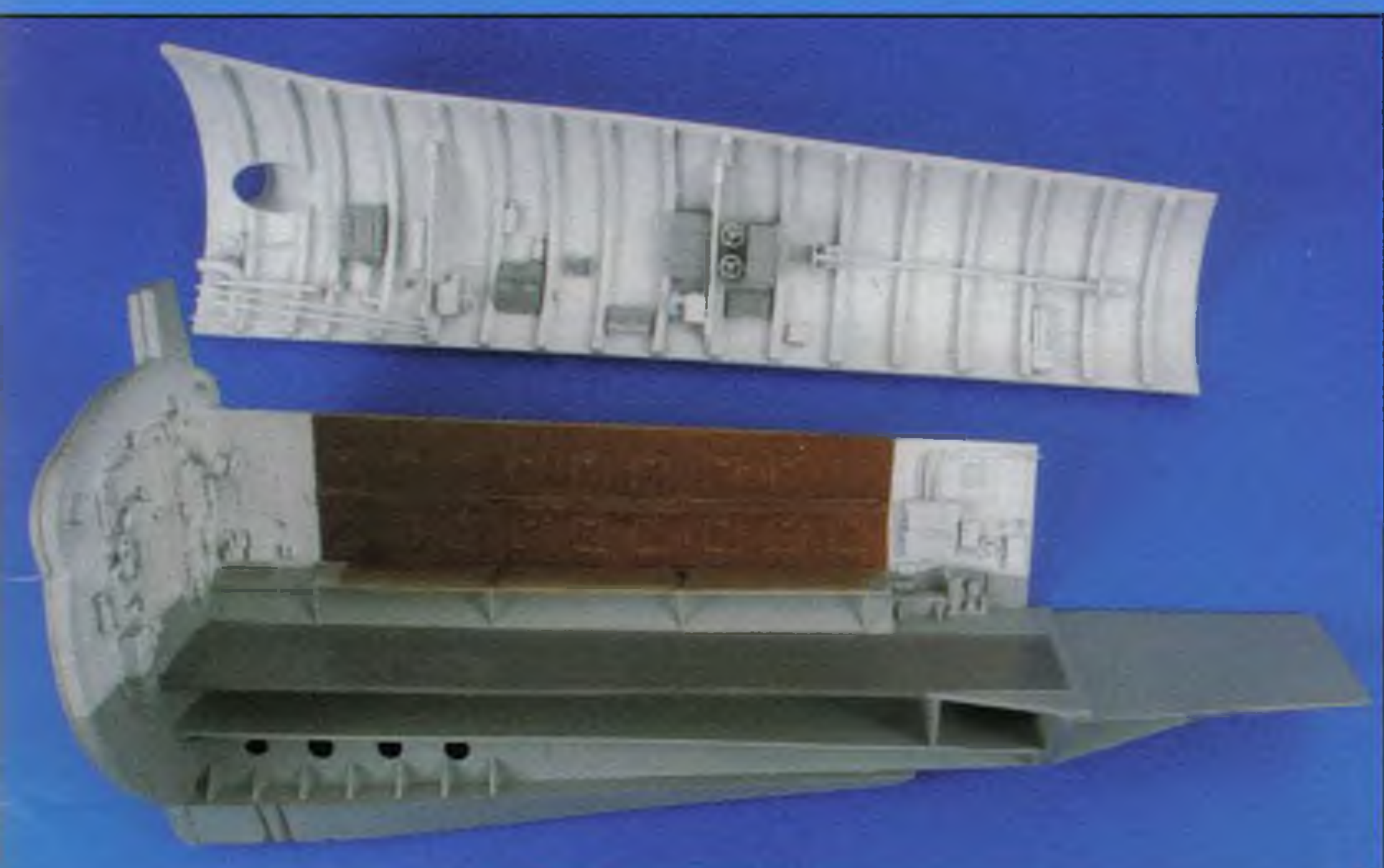
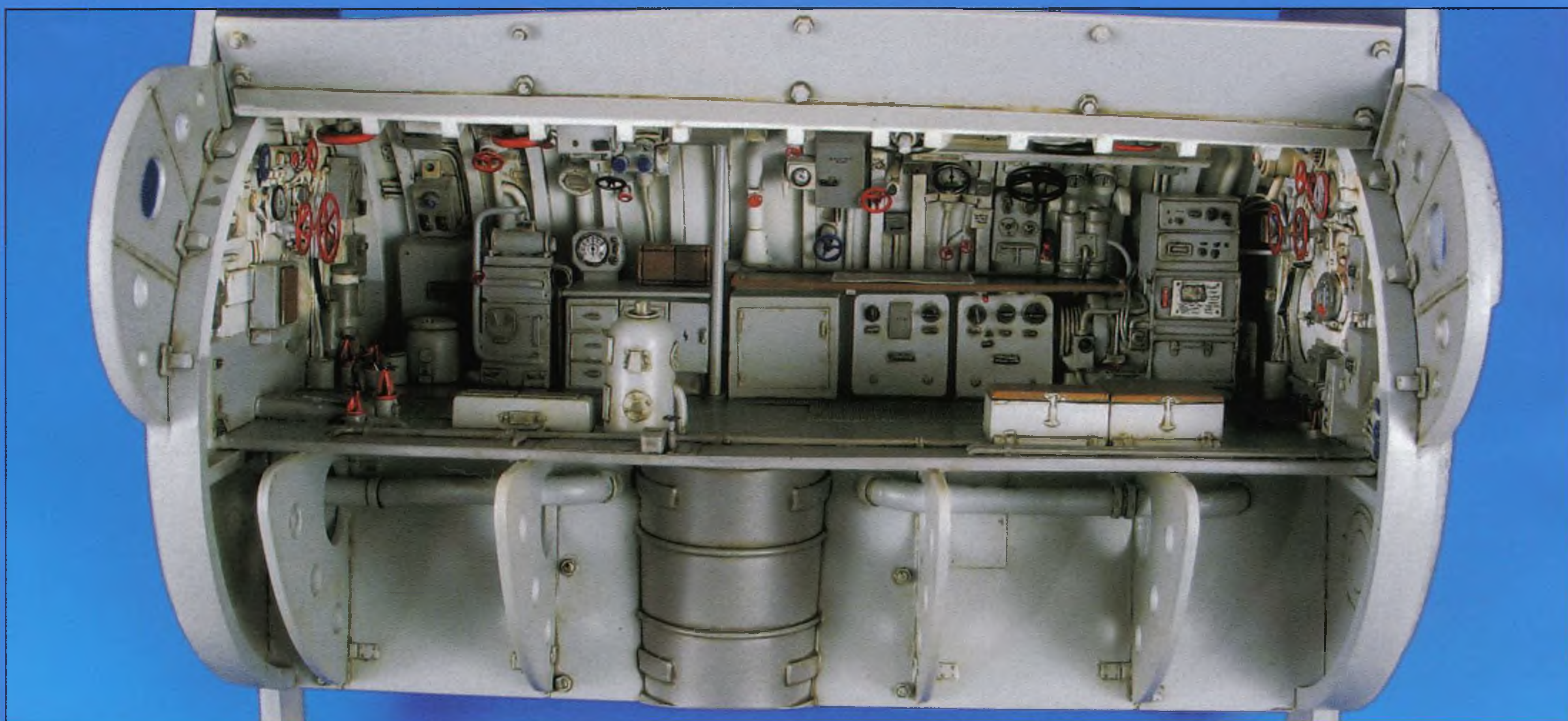
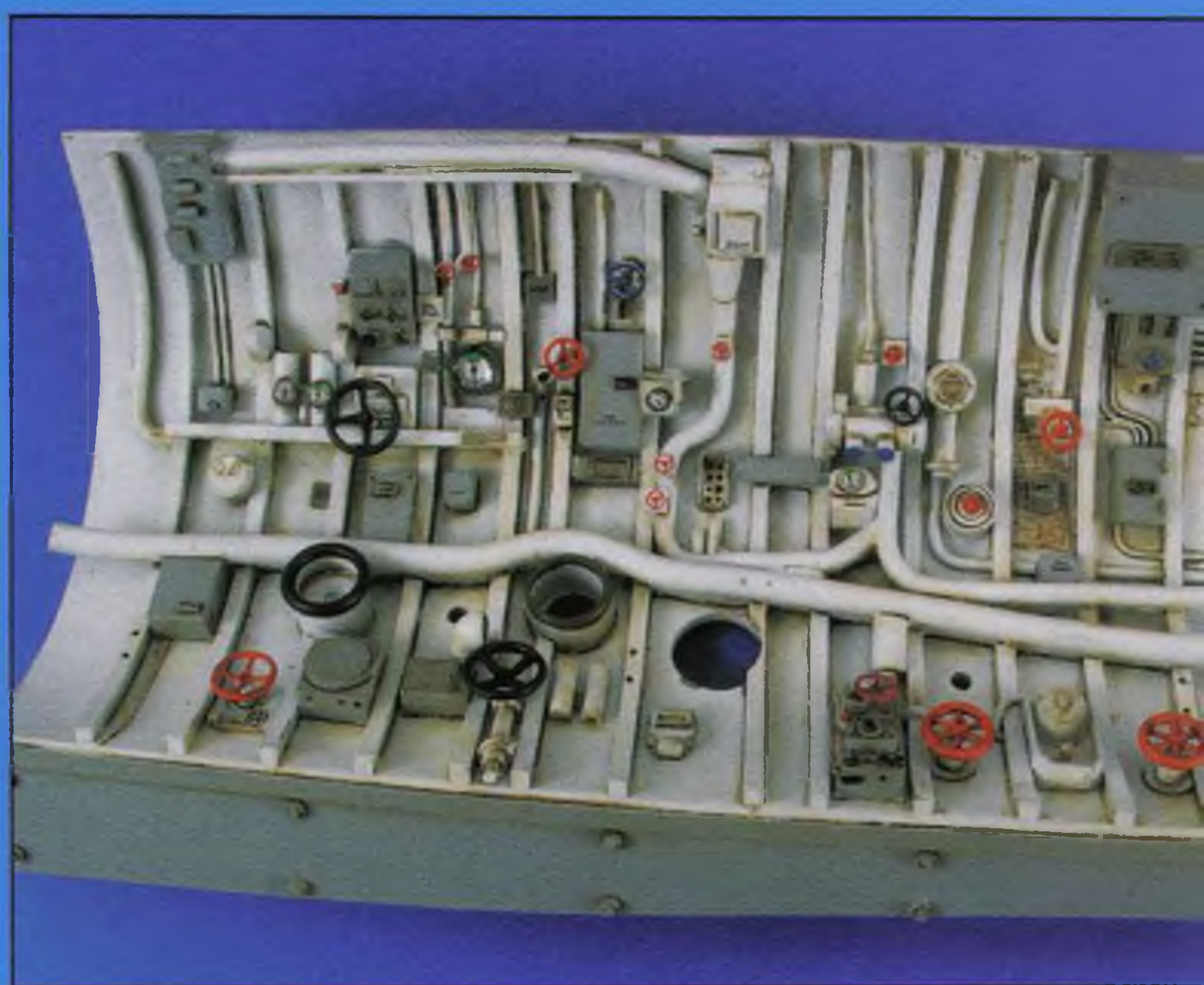
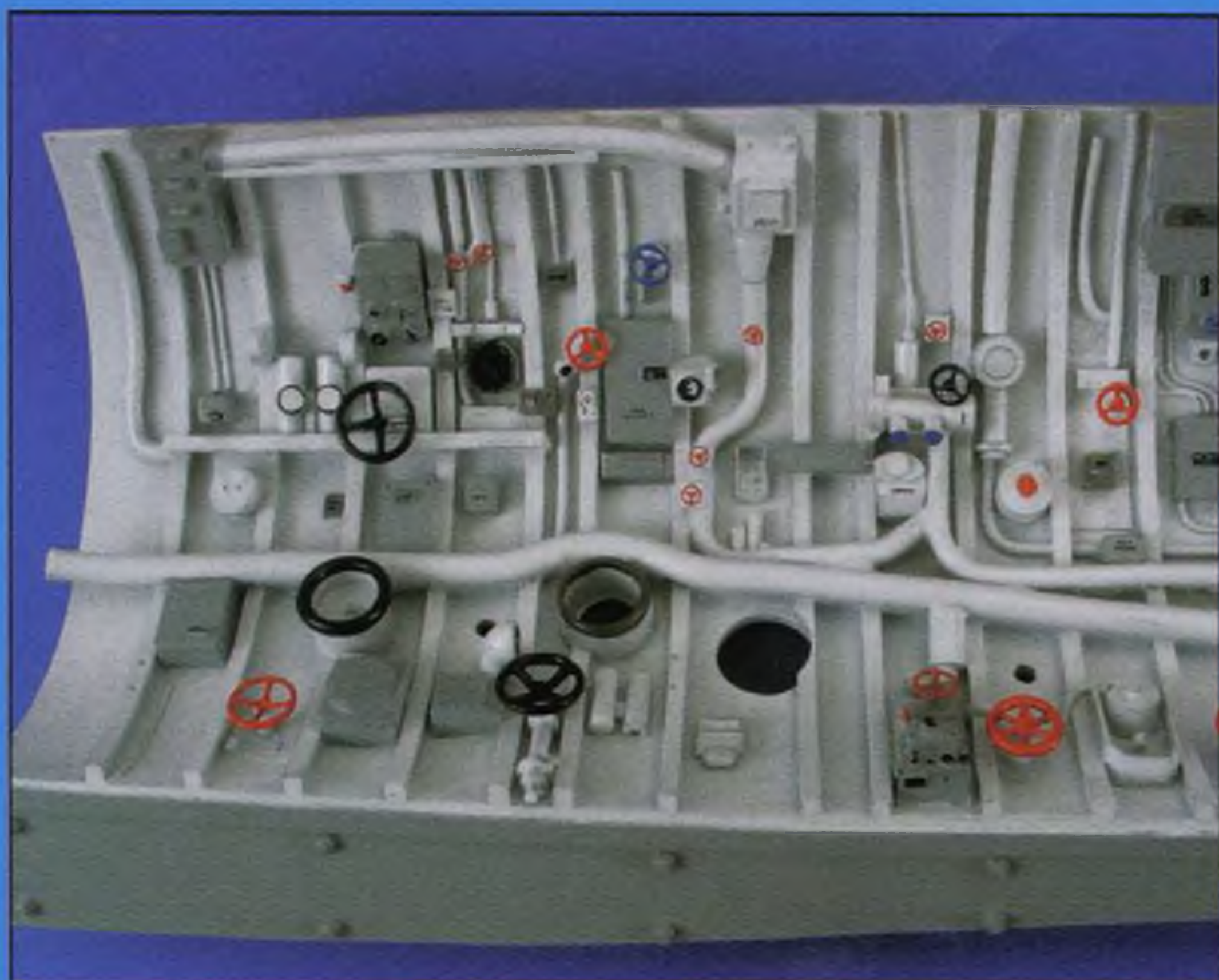
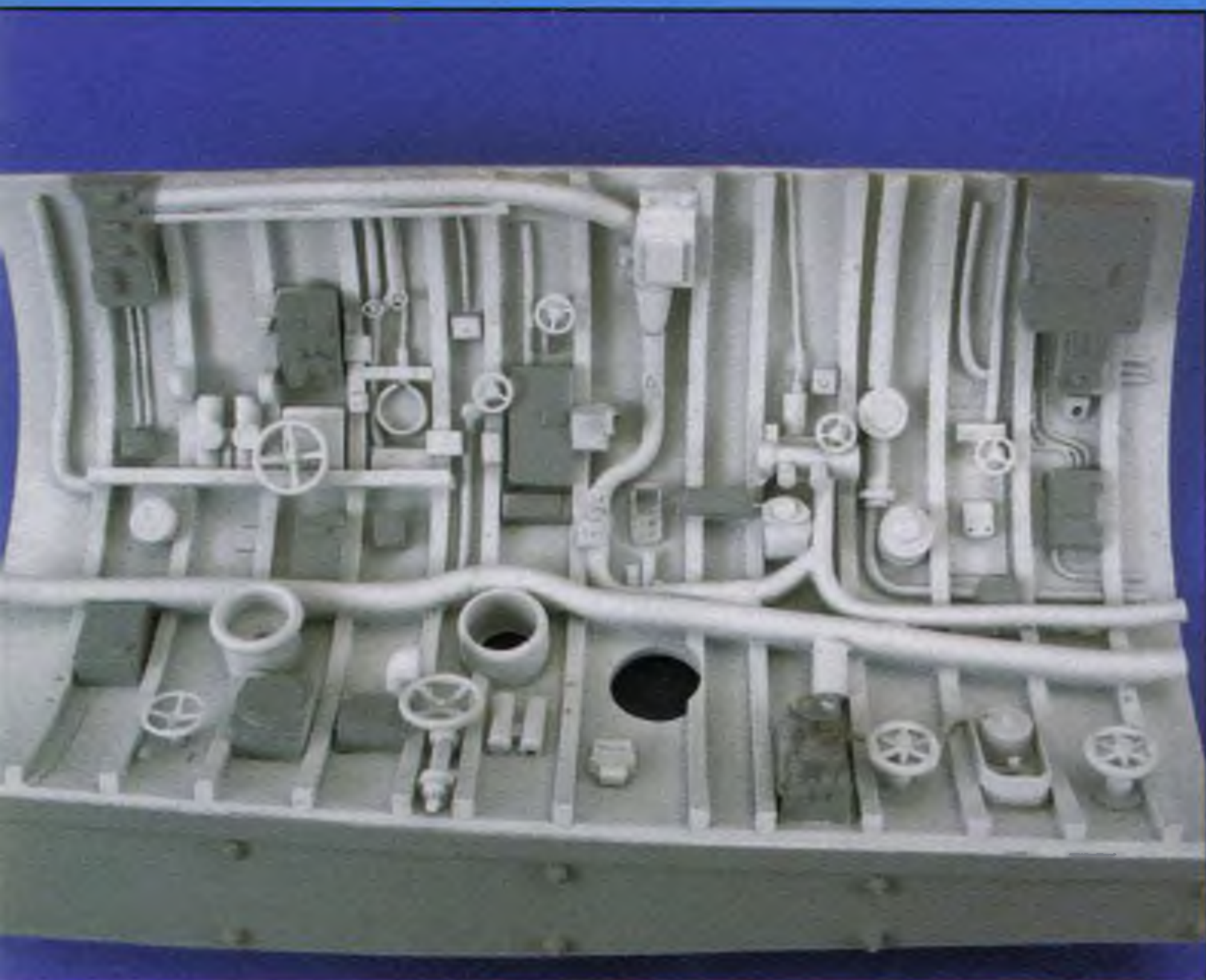
Revell

Barvení interiéru

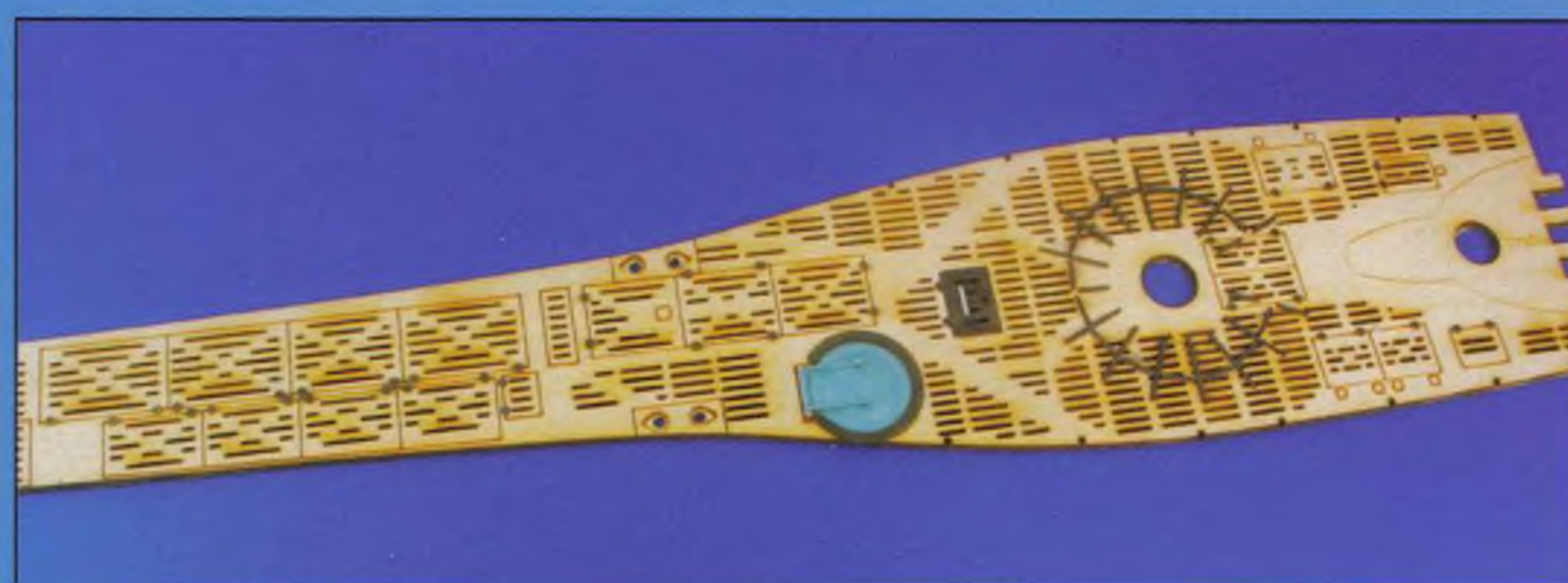
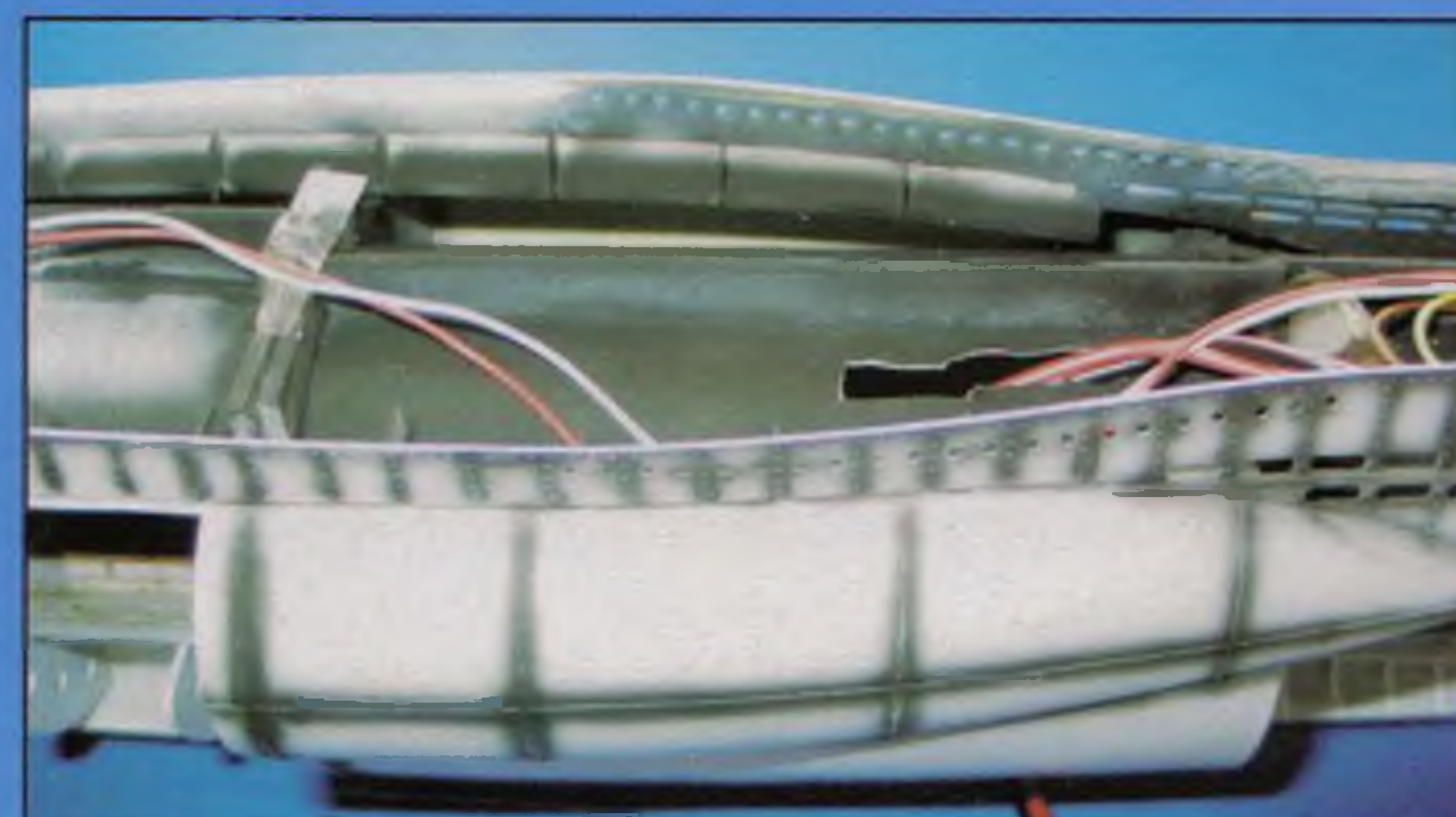
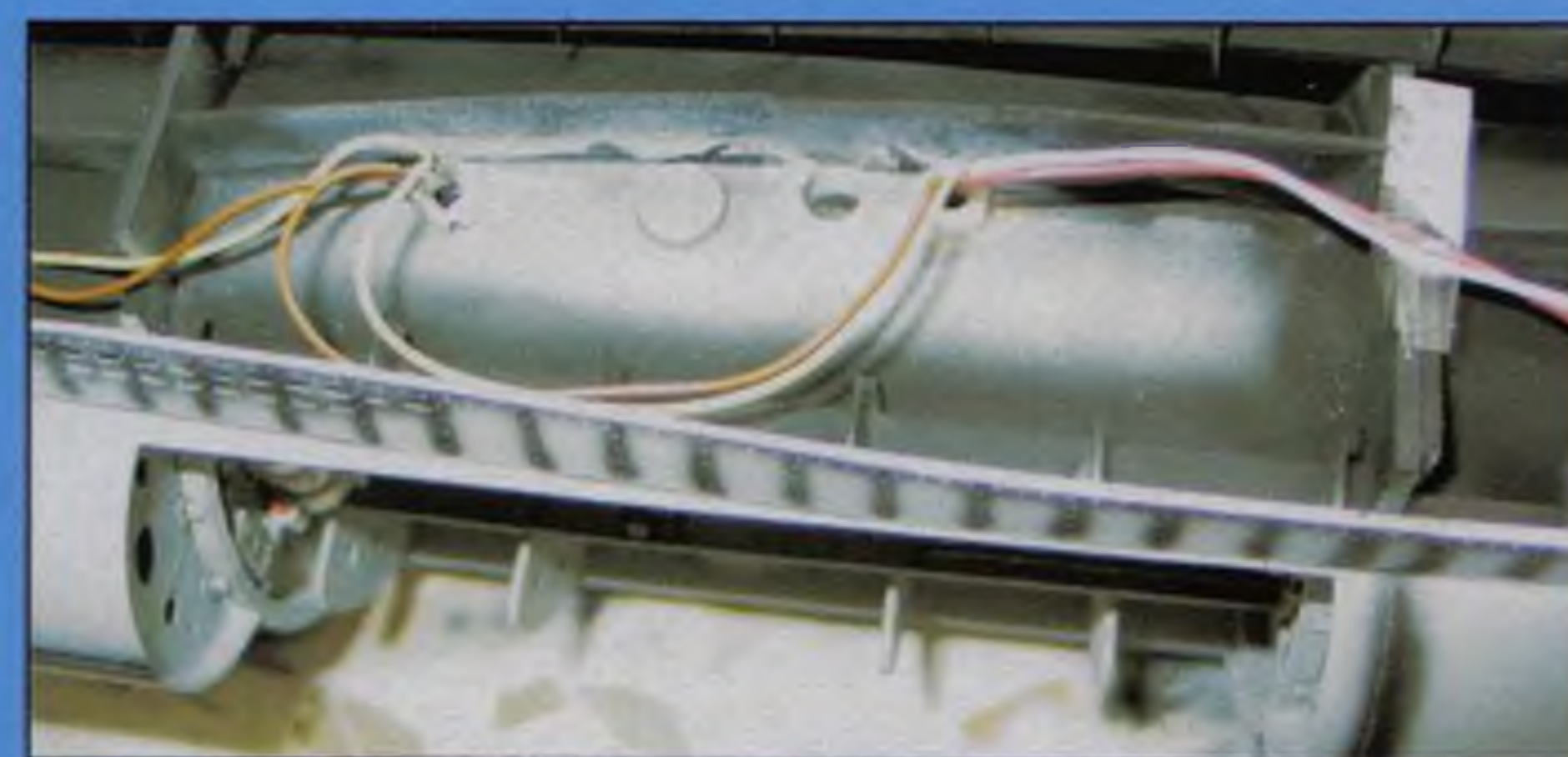
Po nastříkání základní vrstvy surfaceru následovalo nabarvení hlavních částí sekci kombinací bílé a světle šedé barvy GSI. Drobné detaily jsem nabarvil barvami Vallejo a celek patinoval olejovými barvami, především odstínu Raw Umber.

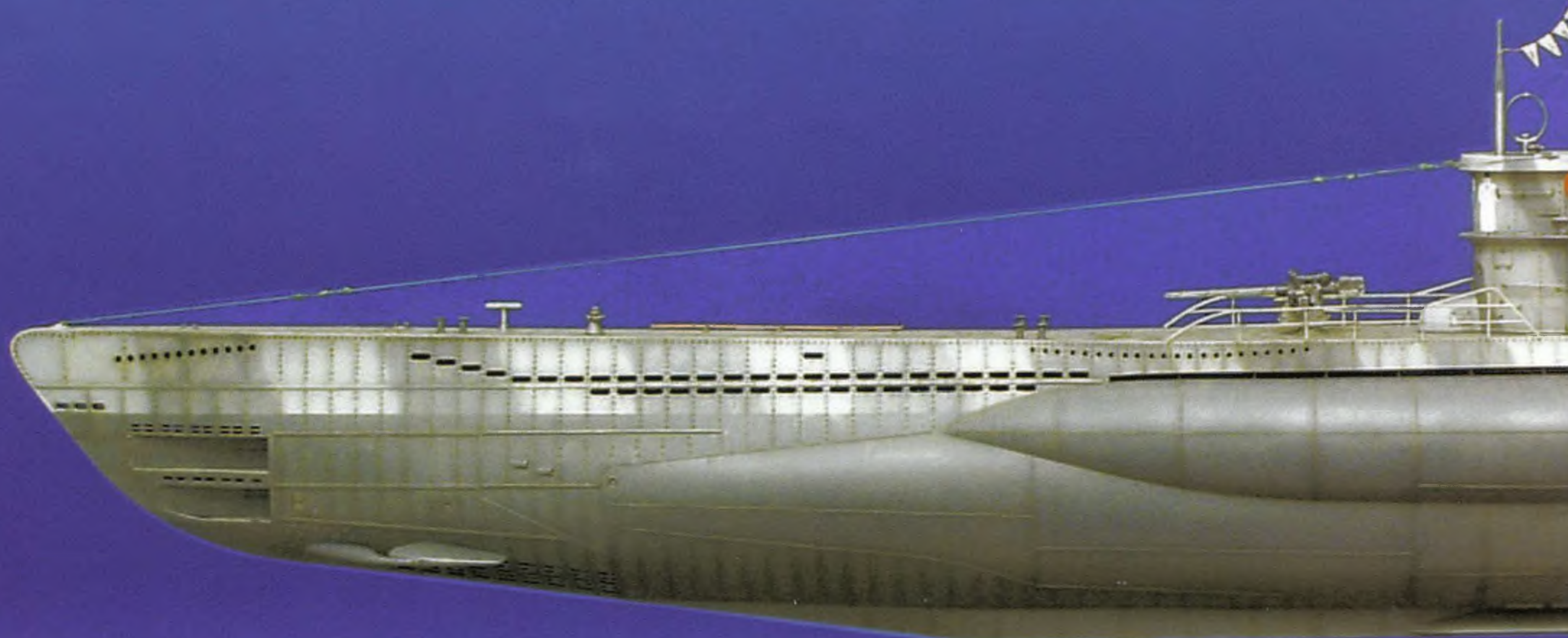
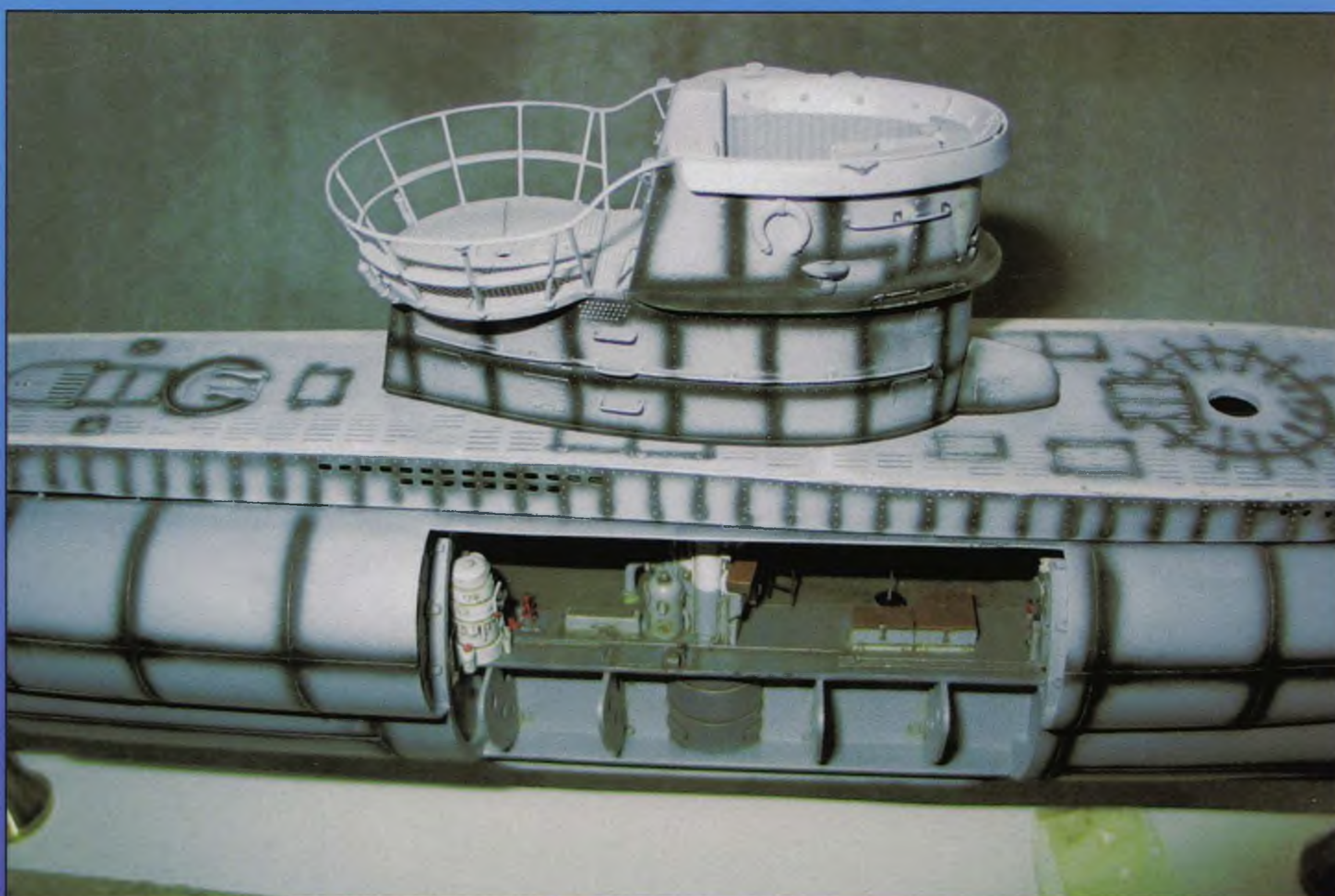
Osvětlení

Když už jsem vnitřnímu vybavení věnoval tolik péče, napadlo mne vnitřek jednotlivých sekcí osvětlit, aby bylo pěkně vidět i na detaily vybavení. Použil jsem k tomu obyčejné číré diody zakoupené v prodejně s elektronikou. Do stropů jednotlivých sekcí jsem vyvrtal otvory o průměru 2,5 mm a do nich zasunul celkem šest diod, do každé sekce dvě. Diody jsem spojil dráty a hlavní přívod protáhl mosaznou trubkou do podstavce, ve kterém jsou jako zdroj schovány dvě 1,5V baterie v podlouhlém pouzdru. Po vyzkoušení jsem vše zakryl dřevěnou palubou Nautilus, která i rozměry skvěle nahrazuje původní plastové díly a bez úprav přesně zapadne na své místo.

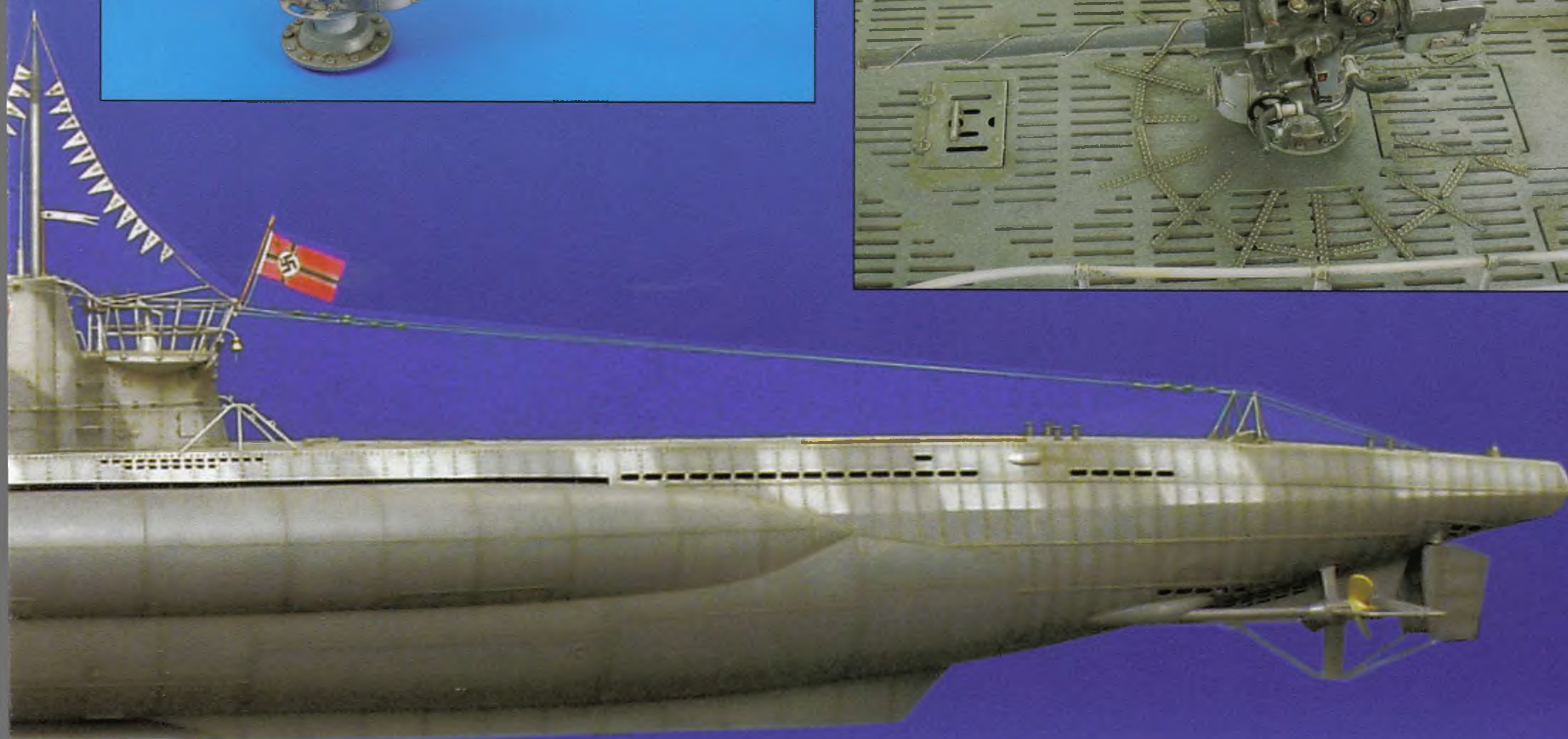
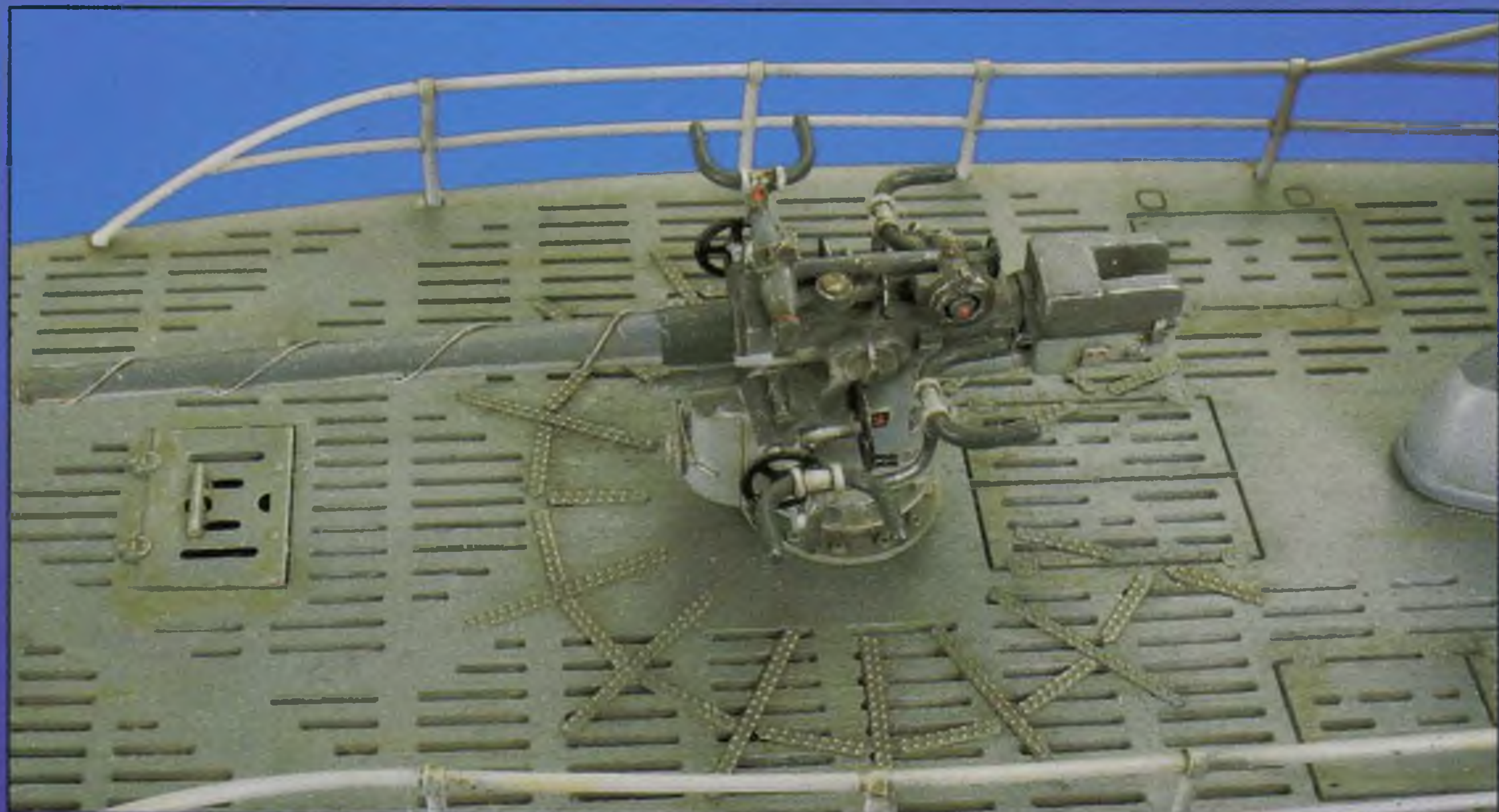
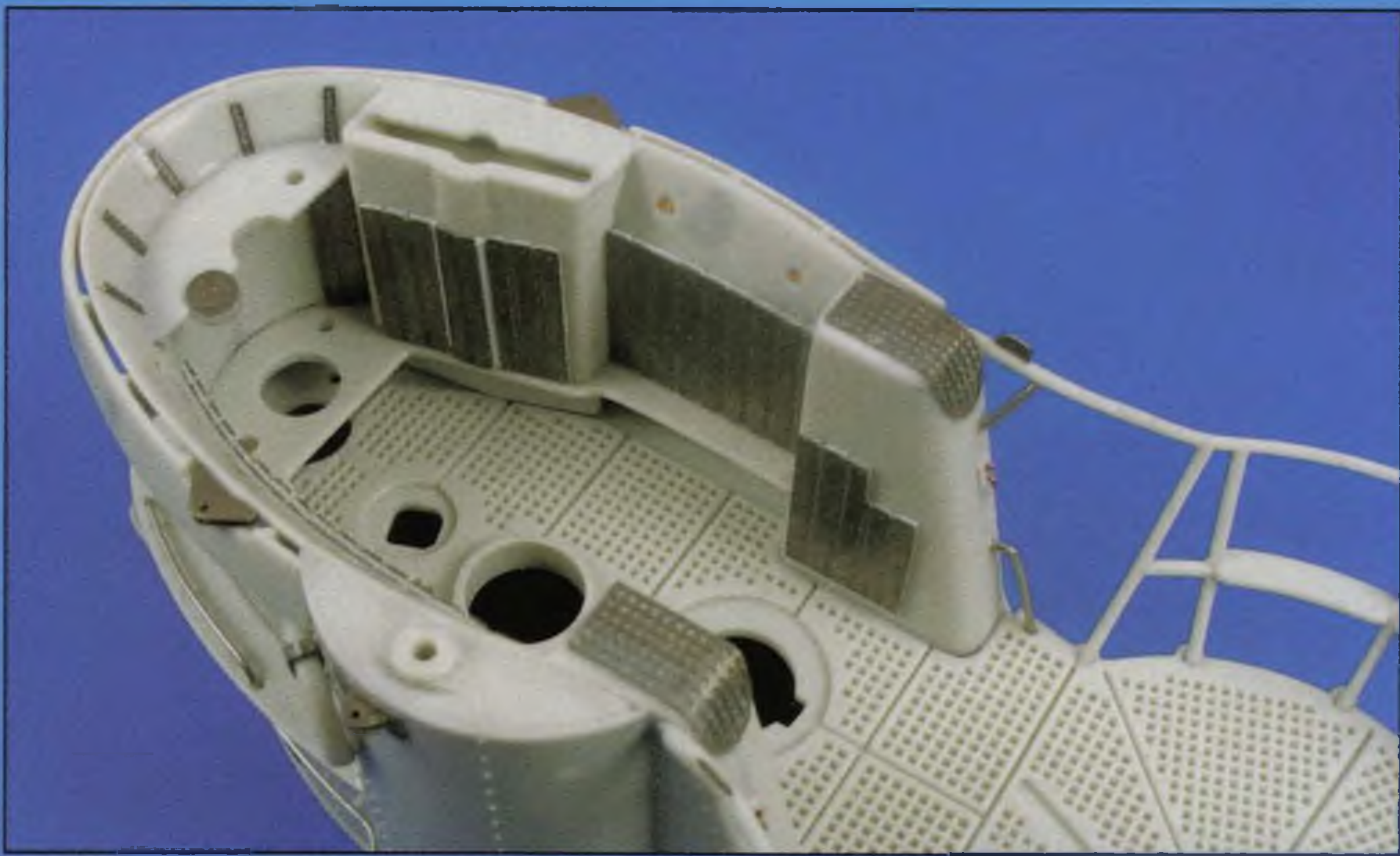
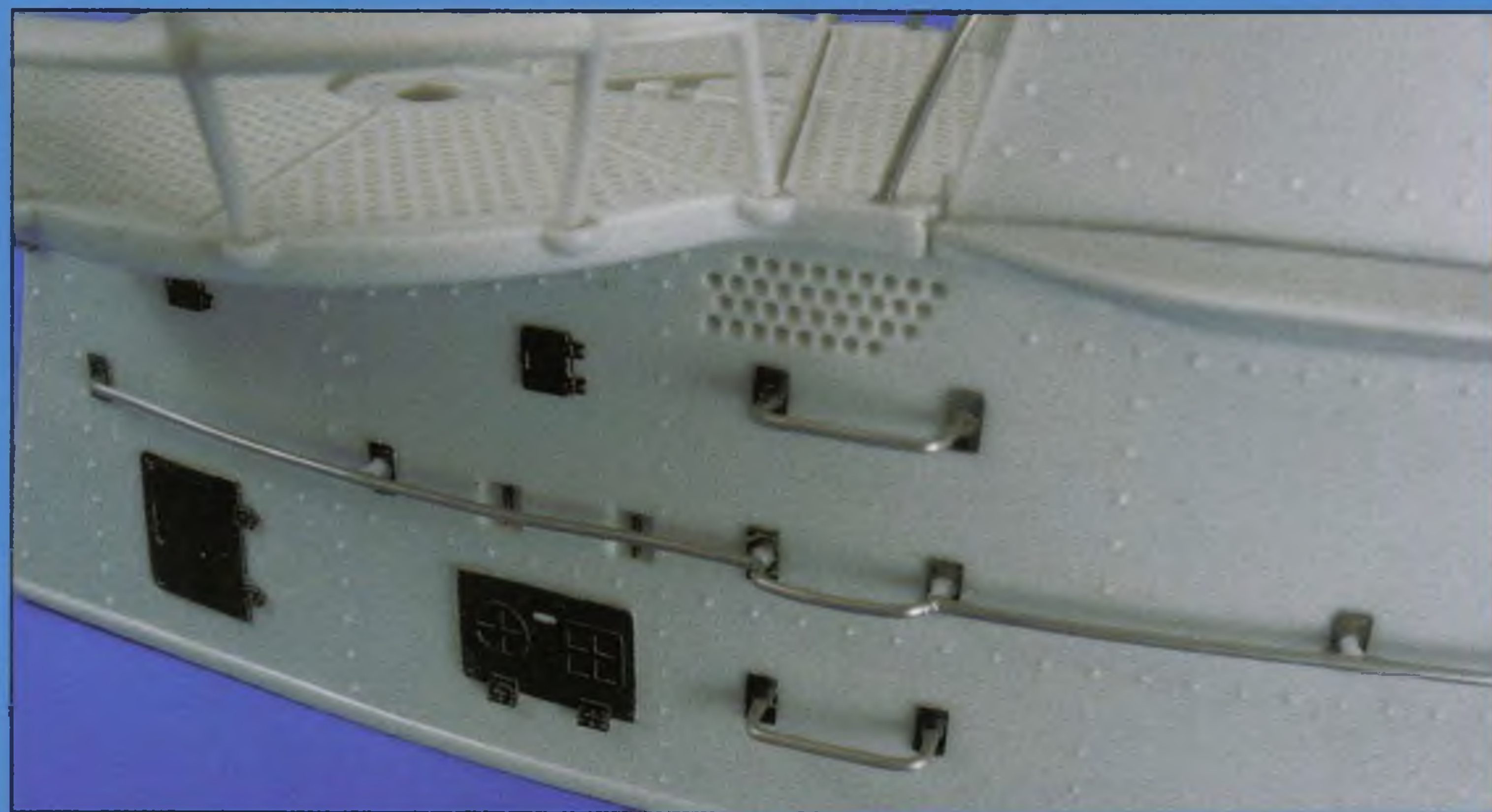
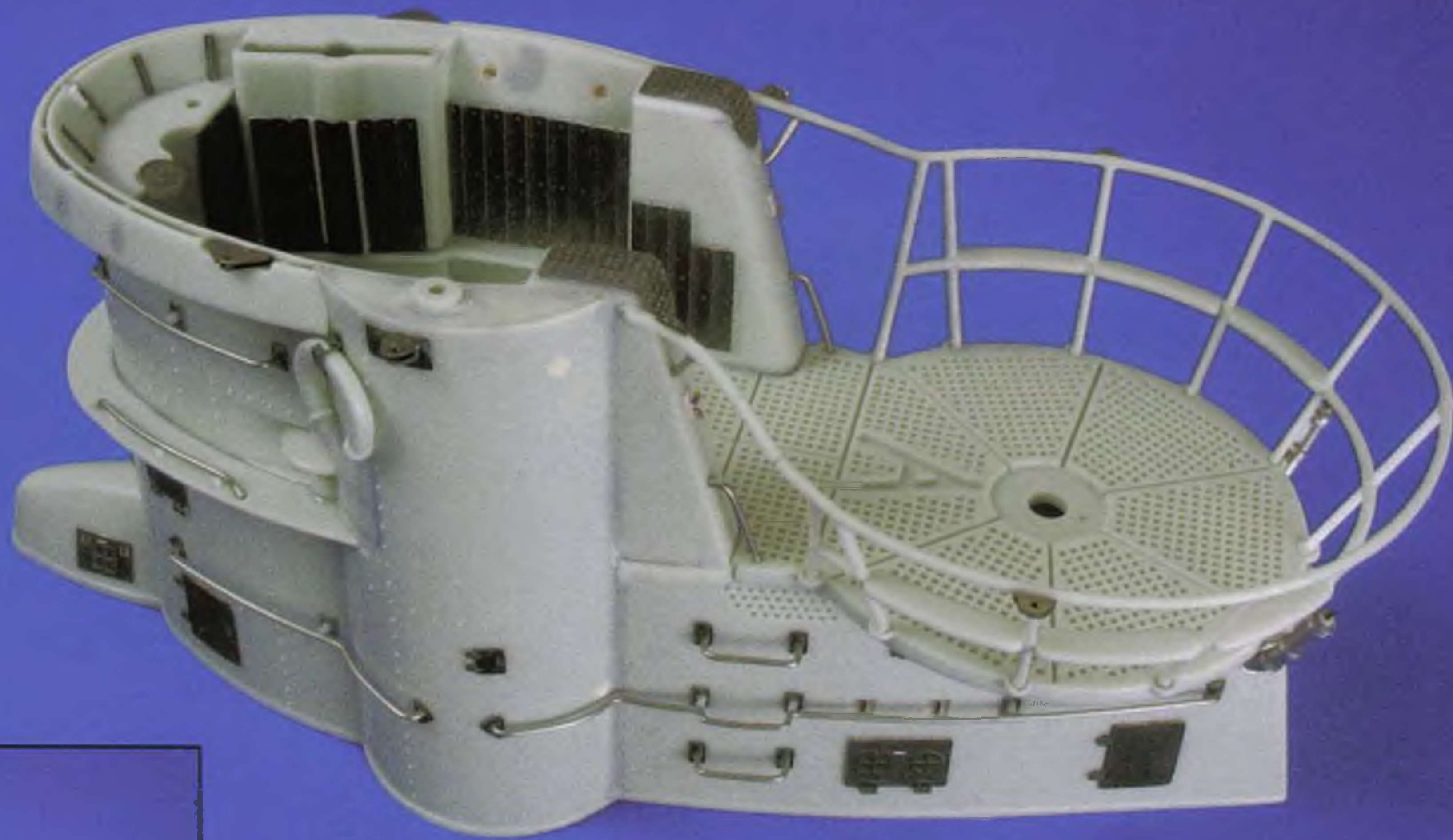

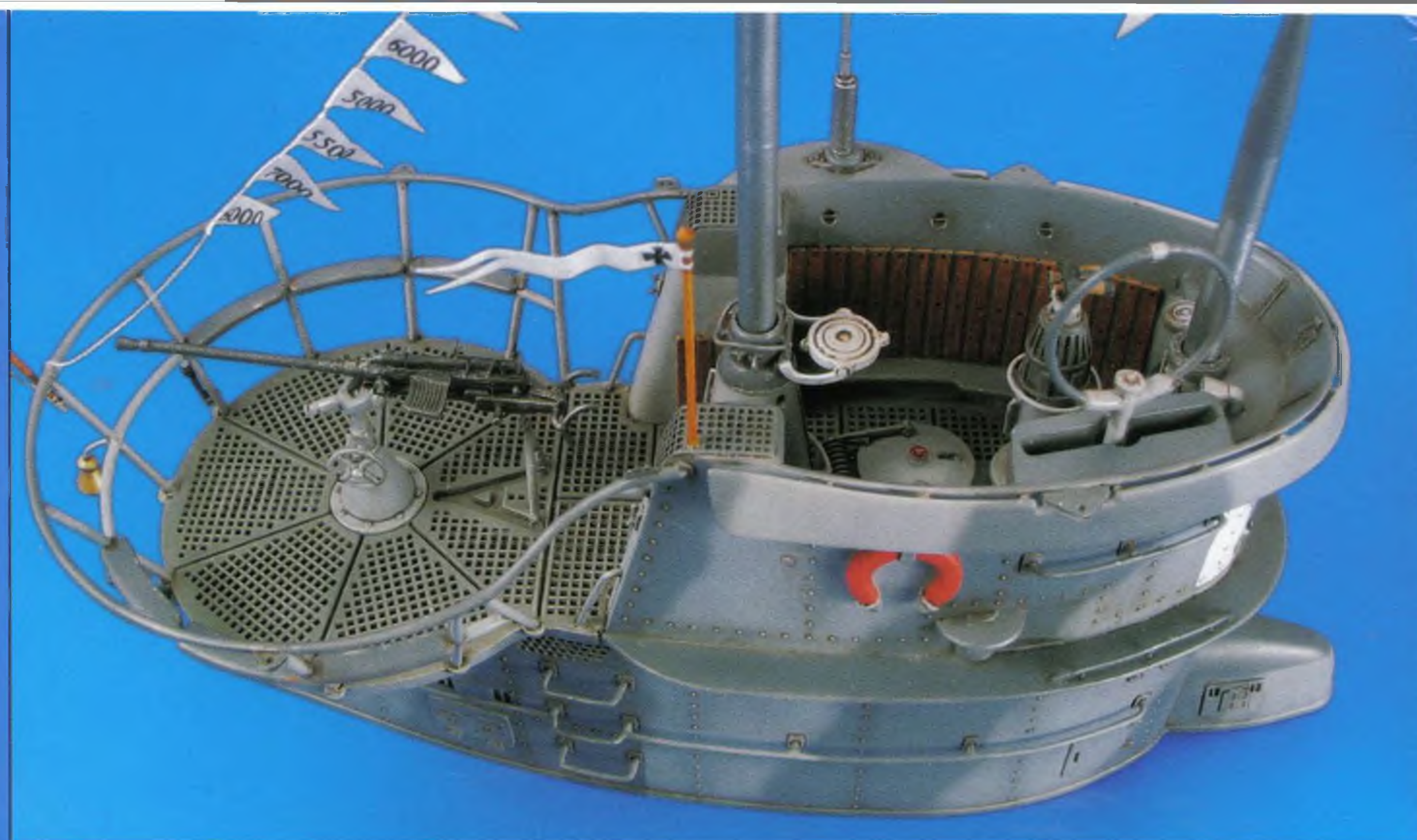
Barvení

Celý model jsem nastříkal vrstvou Surfaceru 1000 ředěného originálním přípravkem Mr Color Thinner. Postavenou věž jsem stříkal a patinoval zvlášť a až později ji zcela dokončenou přilepil na palubu. Černou barvou jsem metodou preshadingu nastříkal linky podél hlavních svárů a nýtových řad.

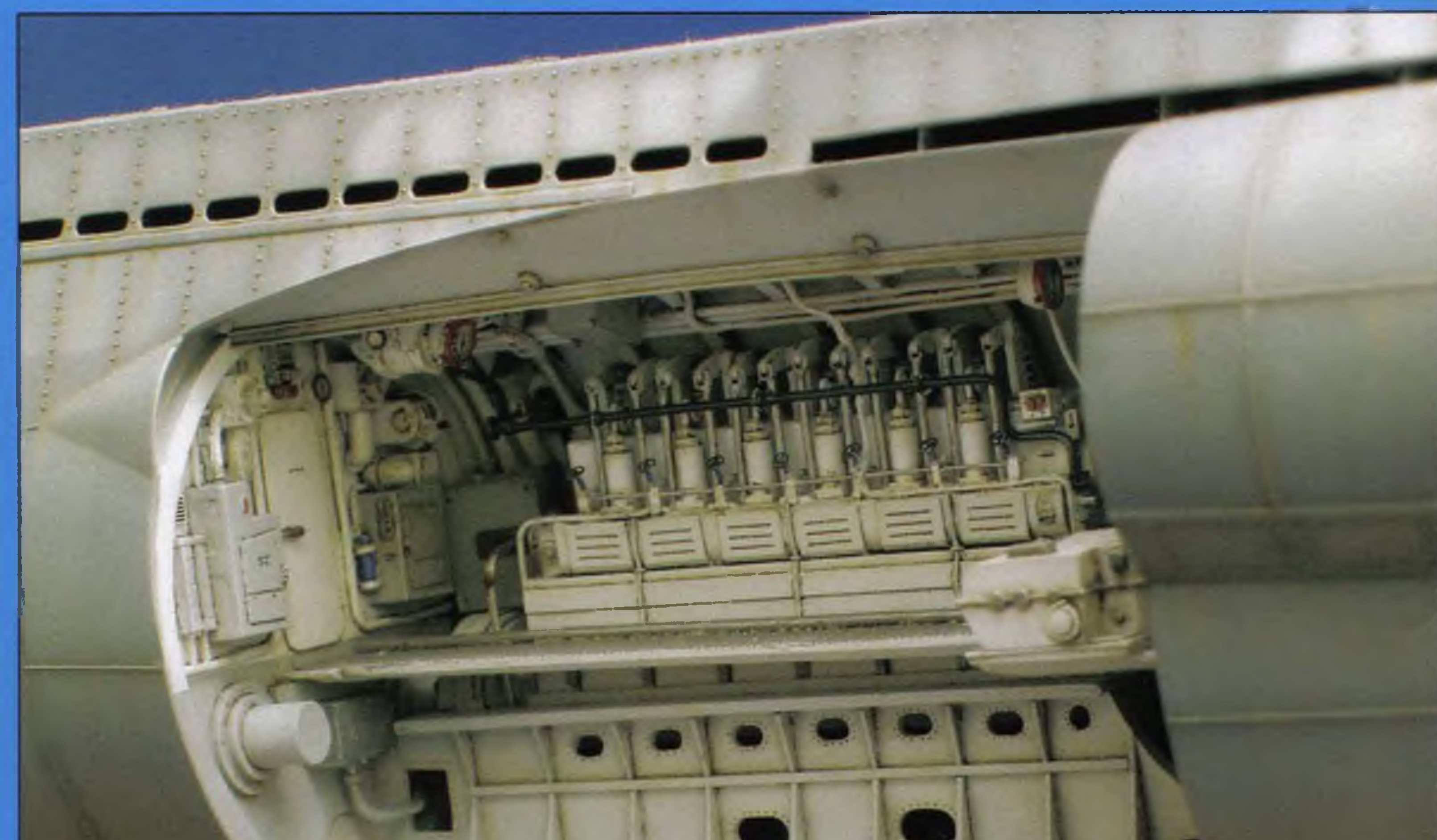
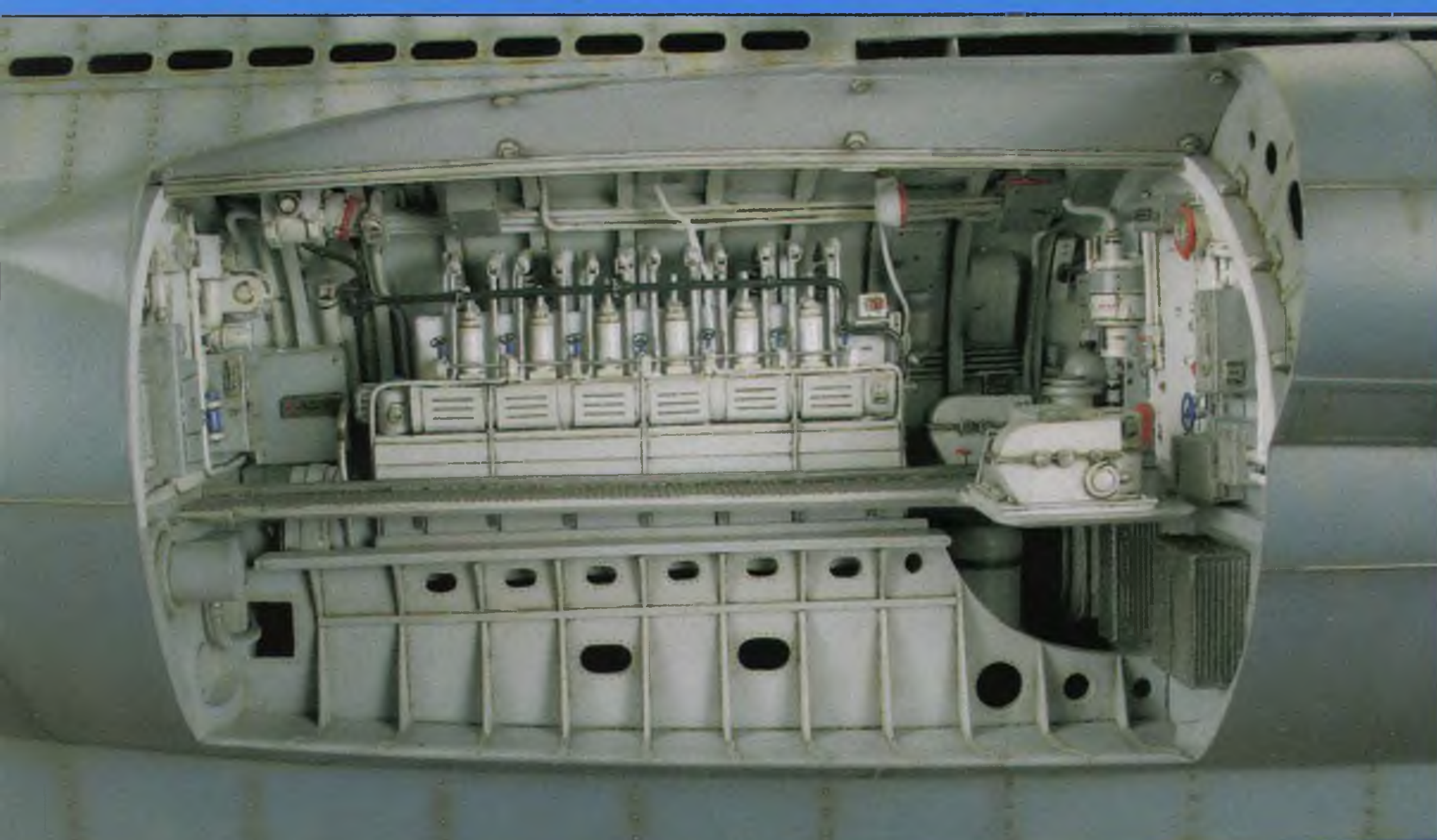
Následovalo nastříkání kamuflážními barvami. Zvolil jsem atraktivní zbarvení ponorky U-201, které v roce 1942 velel kapitán Adelbert Schnee. Kamufláž sestávala z klasické šedočerné barvy spodní části (Anthrazit grau RAL 7016) a horní plochy jsou v kombinaci dvou odstínů středně šedé (Dunkelgrau RAL 7024) a světle šedé Grau RAL 7000. Palubu jsem přetřel tmavě šedou barvou. Odstíny barev jsem míchal dle podkladů z barev GSI.

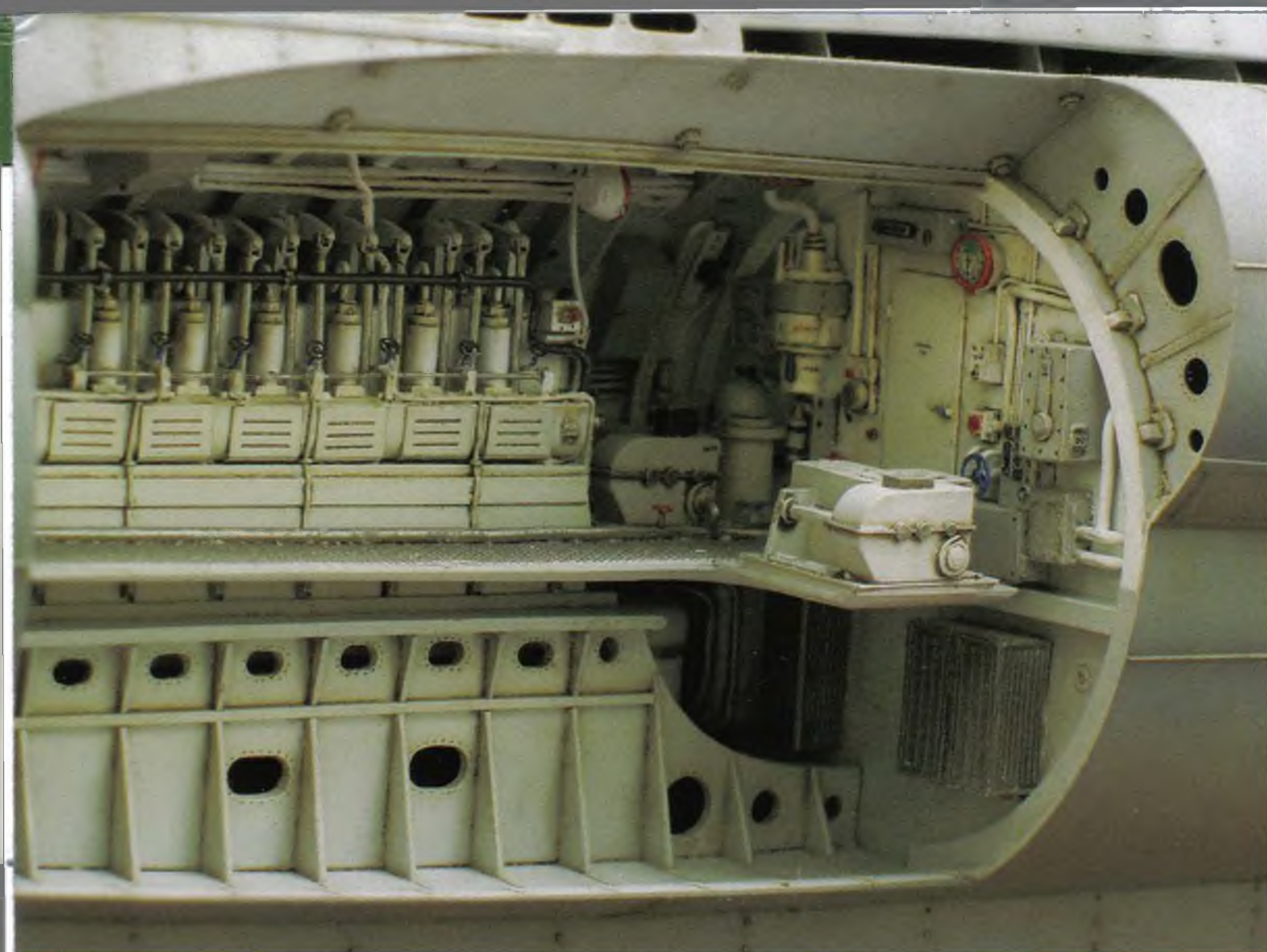

Po nastříkání celého modelu lesklým lakem jsem nanесl obtisky ze sady německé firmy ULAD, které obsahují znaky pro množství zajímavých předloh, včetně ponorky U-201. Označením je vlastně jen štít s erbem na přední části věže a po jeho stranách kresby sněhuláka, evokující jméno kapitána. Poté nasledovala patina nejen olejovými barvami, ale také kombinací pigmentů a naředěných akrylových barev různých odstínů šedi.

Povrch jsem sjednotil vrstvou pololesklého laku Aeromaster, který s oblibou používám. Následovalo přilepení věže, detailů paluby a zábradlí. Dále jsem s použitím kladek ze stavebnice natáhl lana z tenkého silonu obarveného tmavě šedou barvou. Na věž jsem doplnil stožár s vlajkou a na oba periskopy zavěsil lanka s množstvím vlaječek označující tonáž potopených lodí.

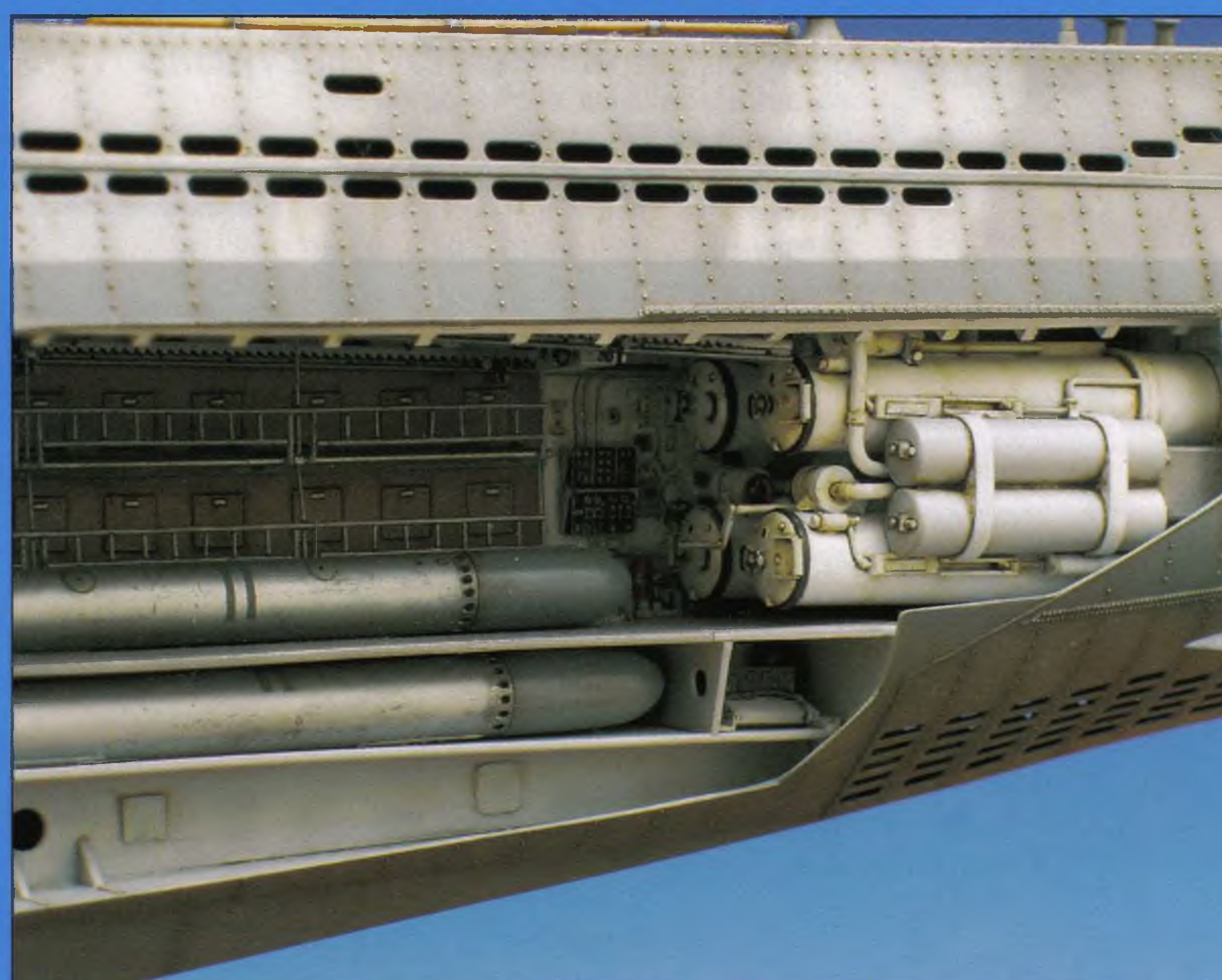
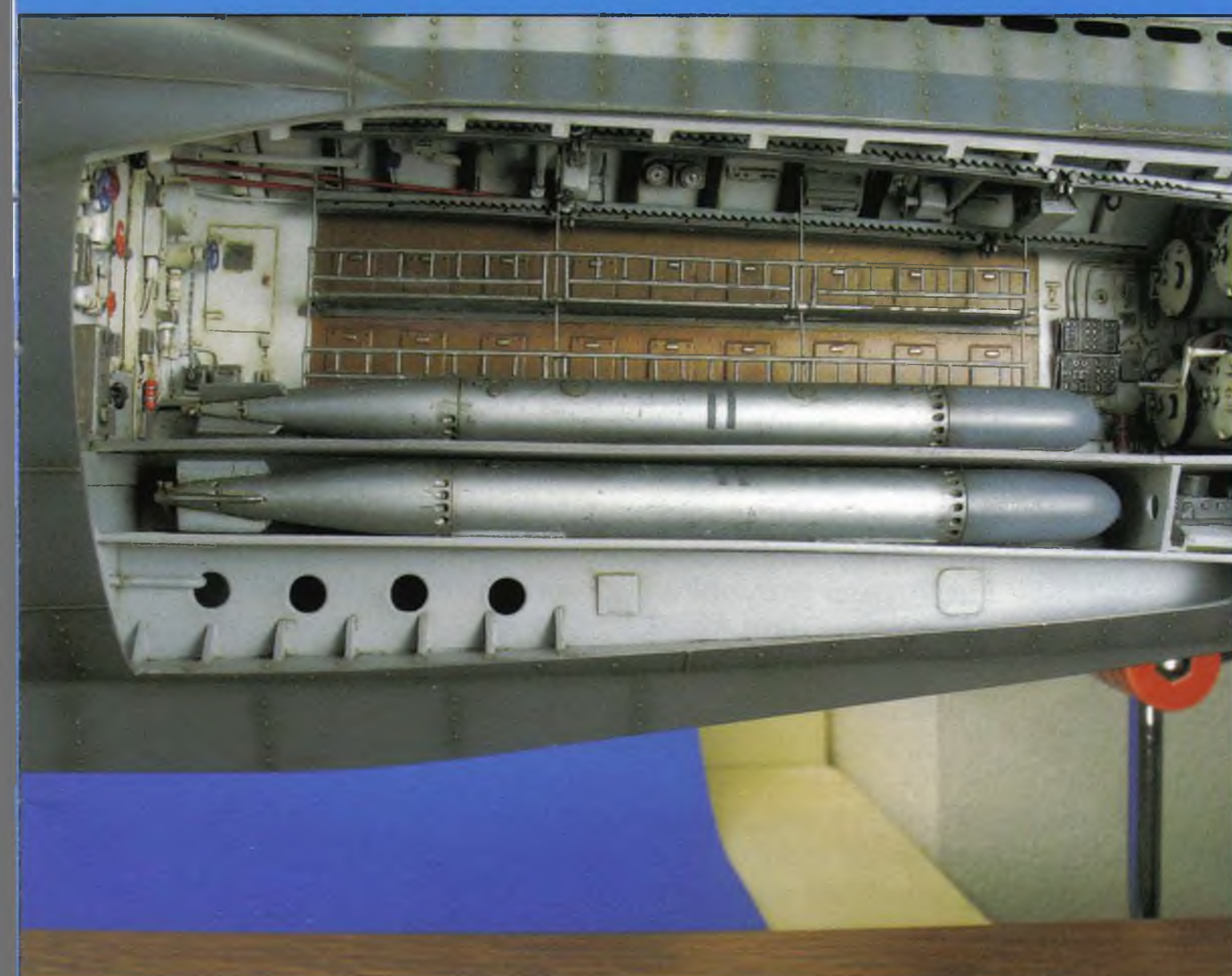
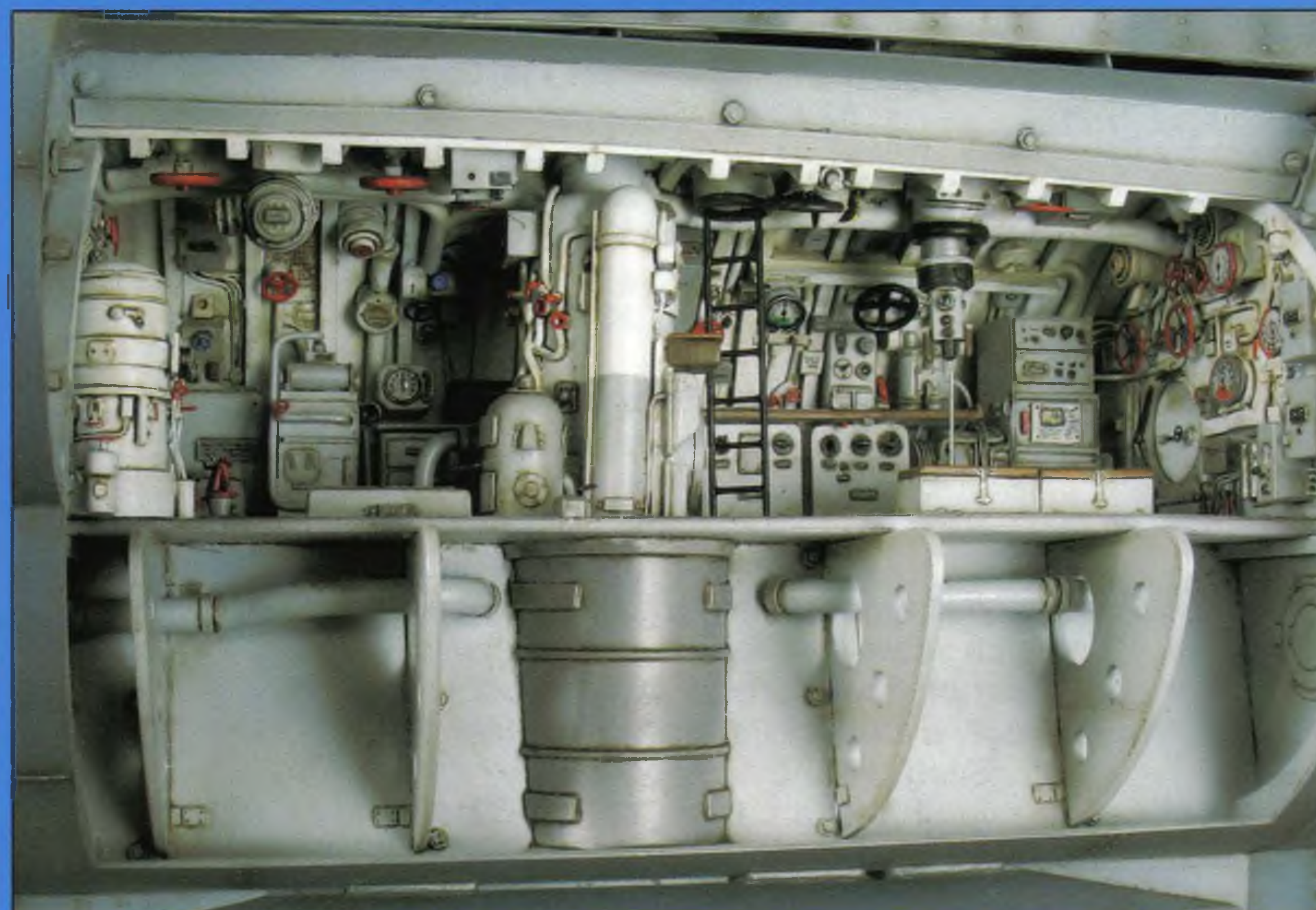
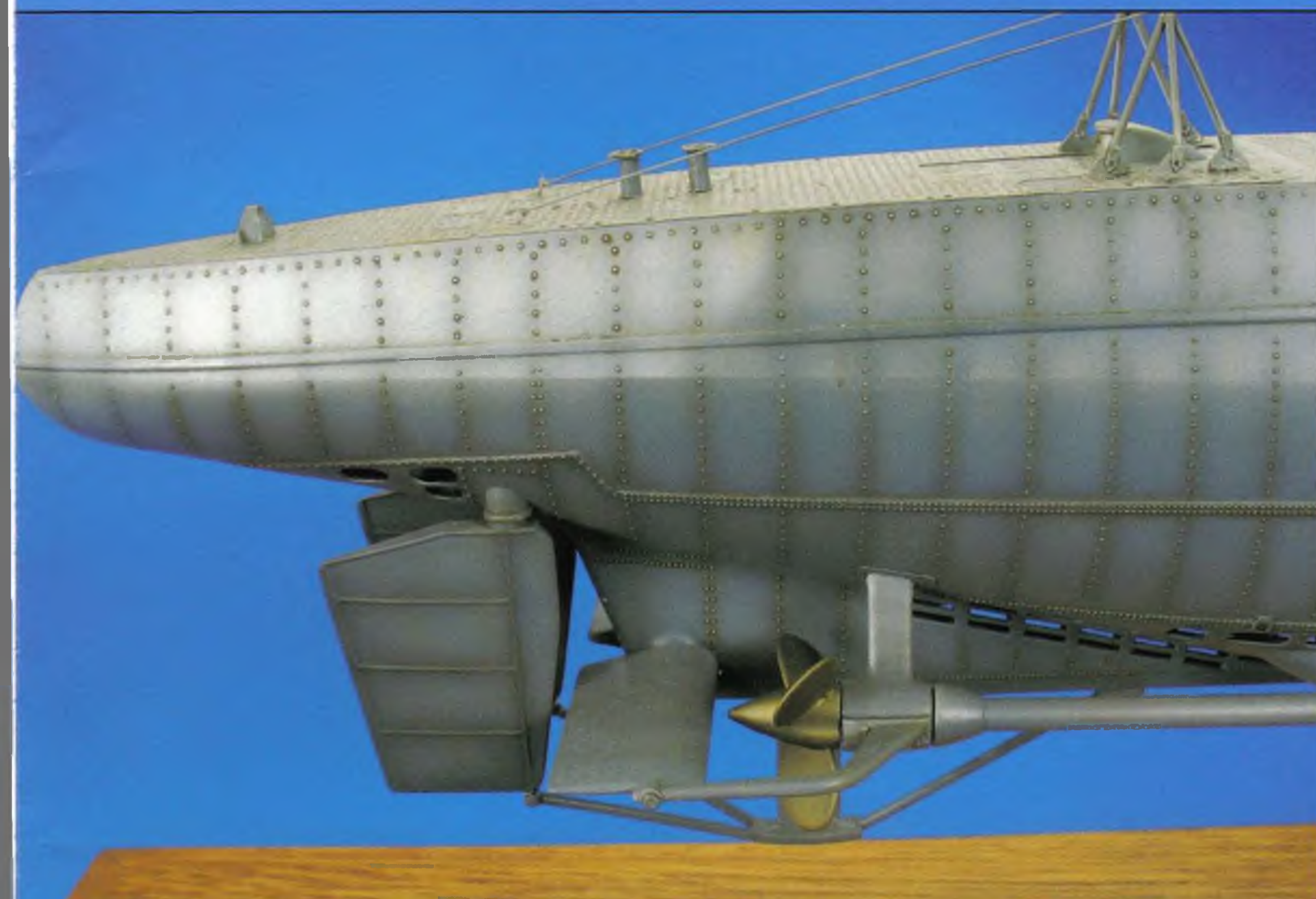

Finále

Celou ponorku jsem pomocí mosazných profilovaných čepů upevnil do základové dřevěné desky dlouhé 1000 mm. Vyplatí se nechat si kvůli ochraně modelu před prachem zhotovit skleněné akvarium na jeho zakrytí.

Stavba probíhala vcelku rychle. Při sestavování a instalaci vnitřních sekcí se doslova vyřádíte, ale zvolené uspořádání umožňuje zhotovit model v atraktivní konfiguraci. Když vás pohled na rozřezaný trup omrzí, stačí otočit celý model o 180 stupňů.

Foto autor a Jezevčík

KNIHY

Objednávejte na adresách: v České republice - Aeromedia, a. s., Baranova 38, 130 00 Praha 3 - Žižkov, tel.: (+42) 222 718 814, e-mail: obchod@aeromedia.cz
ve Slovenské republice - Magnet-Press Slovakia, s.r.o., P. O. BOX 17, 850 05 Bratislava 5, tel./fax: (+421-2) 67 20 19 51-53, e-mail: knihy@press.sk.

Předplatitelé u společností Aeromedia a Magnet-Press Slovakia mají slevu 10 % z ceny objednaného zboží!

K zásilce je účtováno poštovné ve výši 84-89 Kč dle ceníku České pošty a balné ve výši 20 - 40 Kč.

Veškerý sortiment záilkového obchodu si rovněž můžete objednat na internetových adresách www.letectvi.cz a www.press.sk

Zbraně SS

Gordon Williamson

Zbraně SS zůstanou pravděpodobně vždy tak trochu hádankou. Tato kniha usiluje o to, aby se stala základní příručkou ohledně zmíněného druhu voj-
ska, a proto podává především souhrn informací.
223 stran. Cena 268 Kč / 382 Sk

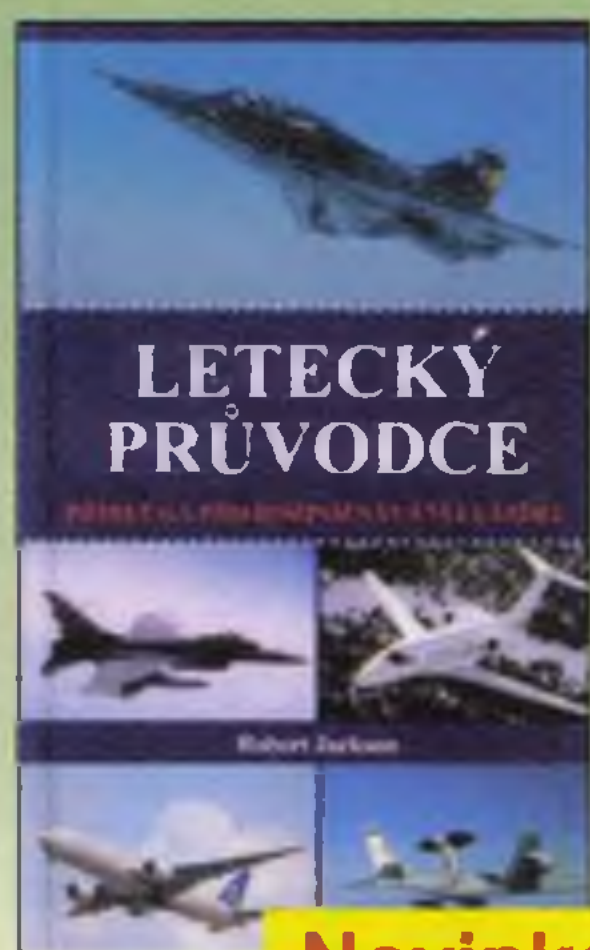
Novinka

Bojové techniky starověkého světa 3000 př. n. l. - 500 n. l.

Taktika, bojové techniky, zbraně a výstroj starověkých armád vysvětlené prostřednictvím barevných s černobílých kreseb. Obsahuje 24 barevných taktických map a popisů klíčových bitev.
256 stran. Cena 499 Kč / 592 Sk

Novinka

Letecký průvodce

Robert Jackson

Ideální příručka pro začátečníky i letecké nadšence, obsahující základní informace, fotografie a třípohledové siluety téměř 200 letadel, která dnes můžeme vidět na obloze.
288 stran. Cena 399 Kč / 474 Sk

Novinka

V pilotním výcviku 1947 až 1949

Milan Hanák

Historie pilotního výcviku čs. vojenských pilotů šestého poválečného turnusu v letech 1947 až 1949, doplněná autentickými snímky jak letadel, tak i jejich pilotů.
82 stran. Cena 295 Kč / 421 Sk

Novinka

Hitlerovy tajné zbraně

Třetí díl z cyklu Válečné šílenství, aneb jak se vyvíjely tajné zbraně ve Třetí říši. České a anglické audio.
53 minut. Cena 299 Kč / 427 Sk

Stará plavba na dolní Vltavě

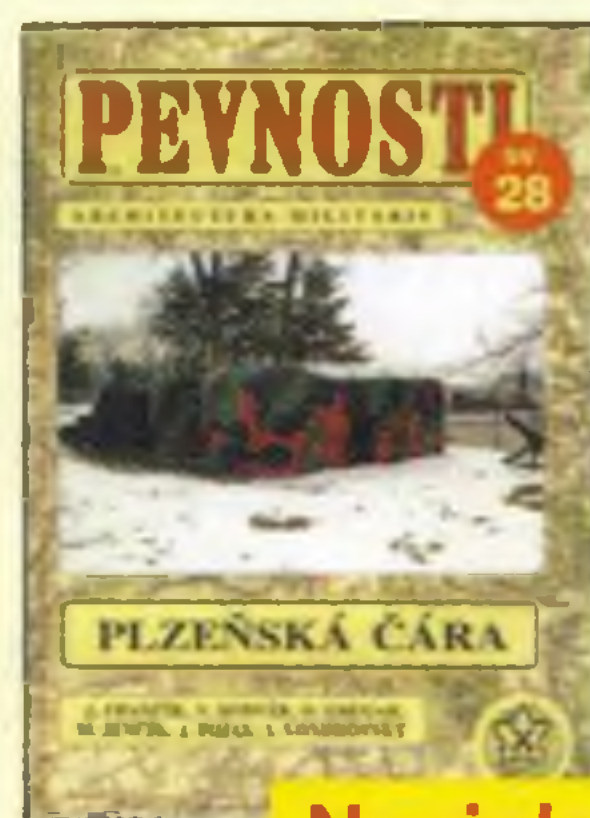
Plavba mezi Prahou a Mělníkem ve 2. polovině 18. století a v 19. století

Miroslav Hubert

Dávno zaniklo šumění vody a pokřik plavců na starých vltavských lodích, skřípot navijáků v karlínském přístavu i přístav sám, rachot nýto-
vacích kladiv a záblesky svářeček v loděnicích.
Snad proto byla napsána tato kniha.
105 stran. Cena 179 Kč / 212 Sk

Novinka

Pevnosti sv. 28 - Plzeňská čára

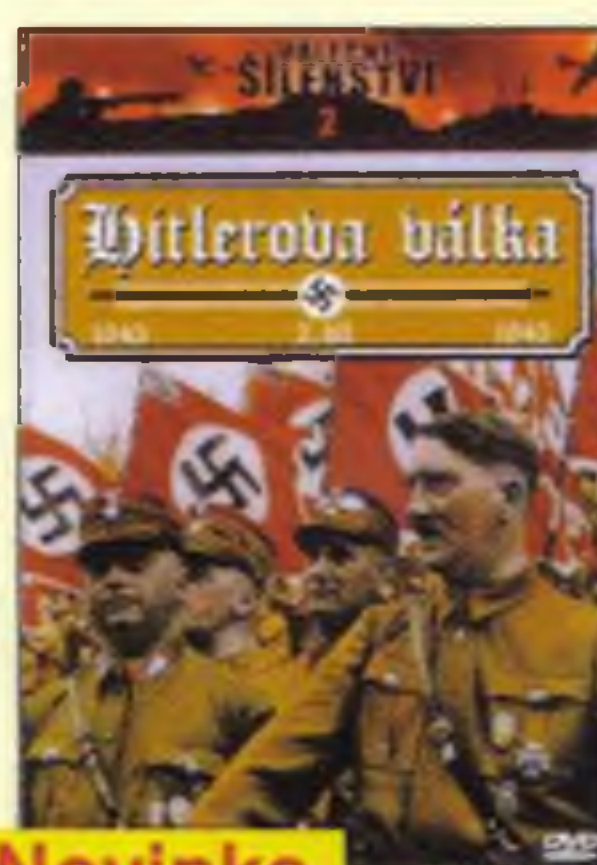
kollektiv autorů

Publikace je věnována bývalému čs. lehkému opevnění v západní části ČR, jehož výstavba se uskutečnila ve druhé polovině třicátých let 20. století.
392 stran. Cena 400 Kč / 522 Sk

Novinka

Hitlerova válka 1943-1945, 2. díl

Druhý díl dokumentu mapuje události od porážky německých vojsk v Africe až po konec 2. světové války.
58 minut. Cena 299 Kč / 427 Sk

Novinka

The Messerschmitt Bf 109

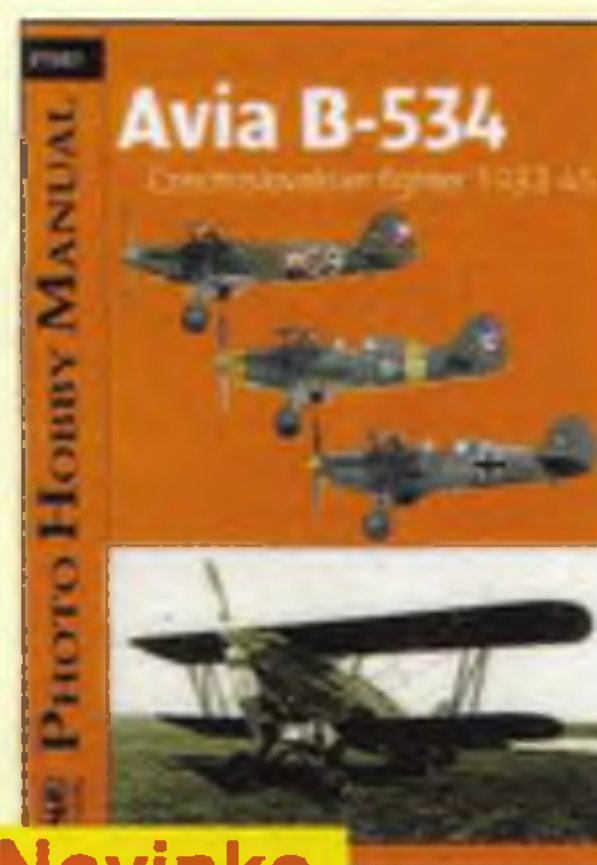
Dokumentární film v anglickém jazyce o německém stíhacím letadle.
55 minut. Cena 199 Kč / 284 Sk

Novinka

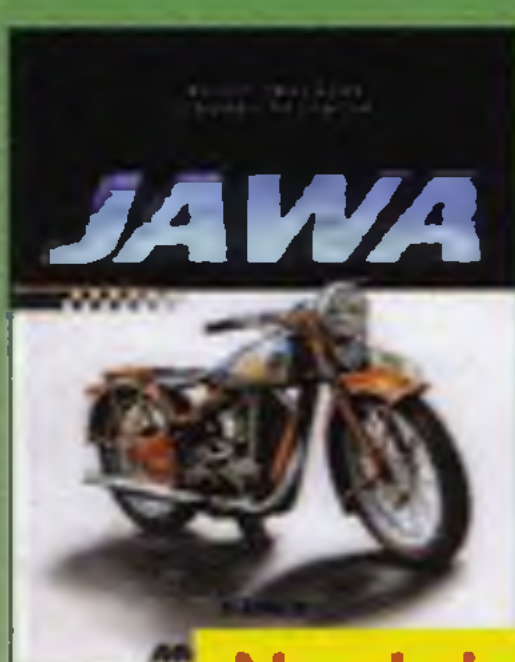
Avia B-534 Czechoslovak fighter 1933-45

Bohumil Kudlička

Fotograficky zaměřená publikace s řadou barevných bokorysů, třípohledových výkresů a snímků detailů, Text v angličtině, vložen arch s českým překladem.
88 stran. Cena 399 Kč / 569 Sk

Novinka

Novinka

JAWA

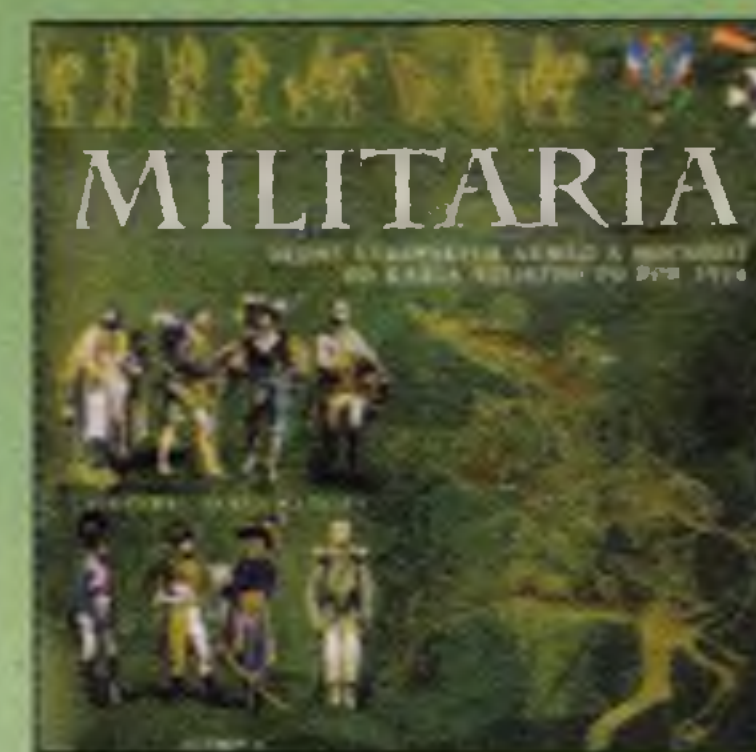
Alois Pavlůsek, Ondřej Pavlůsek

Podrobný přehled klasických, závodních i sportovních motocyklů (a automobilů) značky Jawa, včetně prototypů, od roku 1929 do současnosti. Barevné i černobílé fotografie, technické údaje.
252 stran. Cena 429 Kč / 612 Sk

Militaria

Giovani Santi-Mazzini

Exkluzivní publikace je určena všem milovníkům vojenské historie, zbraní a uniforem. Zahrnuje období od Karla Velikého po 1. světovou válku a popisuje vývoj vojenské taktiky, materiálu a technologií užívaných ve válečných konfliktech.
434 stran. Cena 2999 Kč / 3560 Sk

Hawker Hurricane

Marek Ryš

Historie a nasazení legendárního britského letounu. Publikace obsahuje výkresy všech verzí v měřítku 1:72, fotografie a kresby z technického manuálu, černobílé snímky a barevné bokorysy.
184 stran. Cena 524 Kč / 748 Sk

Akrobatická skupina Rus na letounech L 39 Albatros

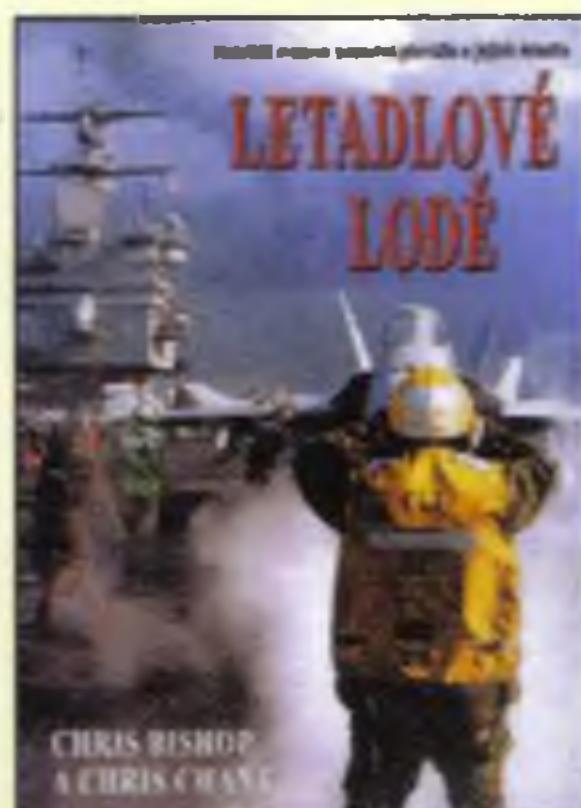
Dokumentární film na DVD o jedné z nejlepších světových akrobatických skupin na prudových letounech - týmu „Rus“ z letecké výcvikové základny v ruském městě Vjazma. Český dabing.
40 minut. Cena 289 Kč / 412 Sk

Letadlové lodě

Chris Bishop, Chris Chant

Kniha je obsáhlým průvodcem po letadlových lodích a na nich sloužící letecké technice od konce první světové války do současnosti. Text doplňují barevné a černobílé fotografie i barevné bokorysy.
256 stran. Cena 899 Kč / 1174 Sk

Hedvábný hrot

Vladimír Marek

Kniha se zabývá nejen více než šedesátiletou historií našeho výsadkového vojska, ale nemalou pozornost věnuje i současným výsadkovým, průzkumným a speciálním jednotkám Armády ČR a Ozbrojených sil SR.
224 stran. Cena 699 Kč / 913 Sk

Republic P-47 Thunderbolt vol. IV

Tomasz Szlagor, Leszek A. Wieliczko

Čtvrtý a zároveň poslední díl monografie amerického letounu. Vedle fotografií, barevných bokorysů a tabulek obsahuje též obtisky v měřítku 1:72 na tři verze letounu.
94 stran. Cena 510 Kč / 728 Sk

Messerschmitt Bf 109G/K vol. III

Krzysztof Janowicz

Poslední část monografie věnované verzím G a K populární „Stodevítka“. Publikace s řadou čb. snímků, bokorysů a výkresů obsahuje obtisky (1:72/48/32) až na šest verzí.
142 stran. Cena 510 Kč / 728 Sk

Pistole celého světa

Ian Hoog, John Weeks

Ilustrovaný průvodce pistolemi a revolvry světa.
352 stran. Cena 399 Kč / 569 Sk

Československé vojenské letectvo 1945-1950, I. díl

Miroslav Irra

První díl se zabývá organizační a personální výstavbou čs. letectva od května 1945 dokreslenou pěti sty převážně dobovými fotografiemi.
831 stran. Cena 590 Kč / 842 Sk

6. sešit Modelář I

Speciál pro začátečníky i zkušené vyjde už 16. února

CK PP TOURIST – TEMATICKÉ ZÁJEZDY 2007

2) 21. 4. (sobota) Německo, Aero Friedrichshafen – mezinárodní letecký veletrh	1500 Kč
3) 19. 5. (sobota) Polsko, Krakow – Muzeum lotnictwa	1200 Kč
4) 1. 6. – 7. 6. Sinsheim + Saumur + Normandie – 63. výročí vylodění	7800 Kč
5) 15. 6. – 17. 6. Holandsko, Leeuwarden – letecký den Open Dagen	2100 Kč
6) 20. 6. – 24. 6. Paříž, Le Bourget – 47. Mezinárodní letecký veletrh	5100 Kč
7) 5. 7. – 10. 7. Anglie, Duxford – letecký den - Létající legendy	8100 Kč
8) 12. 7. – 17. 7. Anglie, Portsmouth + RIAT – největší letecký den v Evropě	8100 Kč
9) 19. 7. – 22. 7. Anglie, Beltring – War and Peace – vojenské manévry (letecky)	5400 Kč
10) 22. 8. – 26. 8. Moskva, MAKS 2007 – letecká výstava + letecký den	26 500 Kč
11) 15. 9. (sobota) Německo, Frankfurt am Main – Mezinárodní autosalón	1200 Kč
12) 22. 9. (sobota) Německo, Berlín – Luftwaffenmuseum	1000 Kč
13) 8. 11. – 13. 11. Anglie, Telford – světová modelářská výstava a burza	8100 Kč
14) 26. 5. – 1. 6. Great USA – východ
- námořní základna Norfolk	41 500 Kč
15) 23. 7. – 31. 7. Great USA – Oshkosh,
největší setkání příznivců letectví	51 500 Kč
16) 8. 10. – 21. 10. Great USA
- letecká muzea Východu a Jihu	56 500 Kč
17) 25. 10. – 5. 11. Gret USA
- letecká muzea Západu	55 500 Kč

M. Salajka: S CK PP Tourist v USA

Bližší informace a přihlášky u CK PP TOURIST, Topolová 2915, 106 00 Praha 10

Tel./fax: 272 650 744, mobil: 777 017 478, www.pptourist.cz; e-mail: info@pptourist.cz

Junek-R, s.r.o.

Výhradní dovozce
a distributor firmy
Revell GmbH&Co.KG

Novinky již v prodeji

03062	M-47 Patton Bundeswehr	1:35
03223	Humber Mk.II	1:76
04253	Glider Plane LS8a	1:32
04307	B-1B Lancer Strategic Bomb	1:72
04329	Breguet Atlantic 1 Anniversary	1:72
04415	AH-1W Super Cobra	1:72
05047	American Submarine Gato	1:72
05055	Graf Zeppelin	1:720
07310	Ferrari 599 GTB Fiorano	1:24
07528	Scania R500	1:24

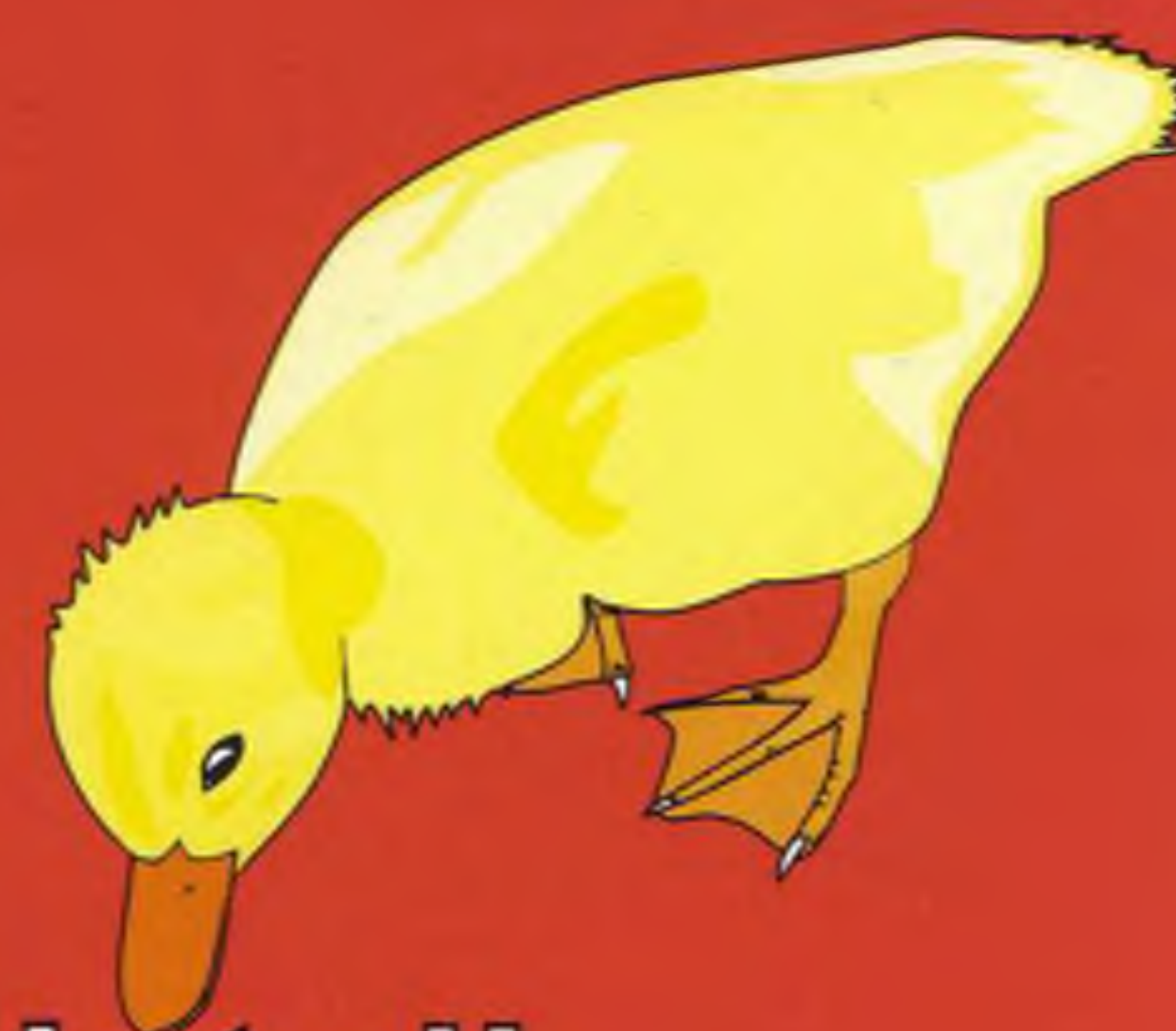

Tel/fax: 296 376 427, mobil: 775 571 079
e-mail: revell@junek-r.cz, www.junek-r.cz

prodej: MPM, OD VAGNER, ARTUR M.C., KOPEK, PŠTROSS, ELKOM SK

rotschein
AIRBRUSH MODEL SHOP

už žádné
kačenky
pořídte si pistoli

www.airbrush-model.cz

Český Pz.38(t) Ausf. G

ADAM N. P. WILDER

Vždy se mi líbily barevné a neobvyklé modely. I když třeba o předloze mnoho nevím, stejně se snažím model zařadit do své sbírky. Když jsem barvil Pz.38(t), vycházel jsem z obrázků v knížce Tomáše Jakla Květen 1945 v českých zemích. Tříbarevná kamufláž a ručně malované nápisy a označení... to bylo přesně pro mne.

BRIEFING

STAVEBNICE	Marder III
MĚŘÍTKO	1:35
VÝROBCE	Tamiya
KONVERZE	Mig Productions

Z fotografií jsem vyčetl, že vozidlo se pohybovalo hlavně v městské zástavbě, což byla po několika modelech z bahnitých terénů východní fronty vítaná změna. Počítal jsem hlavně se zaprášeným vzhledem místo obvyklých nánosů bahna. Problémy nastaly, když jsem sháněl doplňky. Firma Aber sice nabízí lepty blatníků, které se jeví jako vhodné pro napodobení olámaní a deformací na dlouho užívaném vozidle, ale bohužel se mi je nepodařilo sehnat. To znamenalo jediné – budu se muset při finišovacích technikách spolehnout pouze na své schopnosti.

Stavba

Základem modelu je stavebnice Marder III firmy Tamiya, kterou upravíme na sestavení velmi jednoduchou konverzní sadou Mig Productions. Jak je vidět na fotografiích, konverze se skládá z horní části korby a věže, na které doplníme několik detailů. Na hrubou stavbu modelu jsem doplnil pásy Friulmodel

a držáky nářadí Aber s dalšími leptanými díly ze zbytků na vrakovišti. Přední výztuha blatníku je z plastové destičky, protože díl ze stavebnice jsem ztratil.

Barvení

Rozsah jednotlivých patinovacích kroků se liší podle modelu a terénu, ve kterém se vozidlo pohybovalo. Většina z nás si vyvinula algoritmus postupů, který používá na každý model. Nicméně, množství odřenin, zašlost barev, bahno, prach a odstíny zeminy se mohou model od modelu výrazně lišit.

Jako na všech svých modelech jsem začal akrylovým podkladem, na který jsem nastříkal akrylovými barvami pole kamuflážních barev. Povrch jsem dokončil olejovými barvami, emaily a pigmenty. Akryly se někdy těžko stříkají, ale jsou méně toxické a netrpí nanášením olejové a emailové patiny.

Kamuflážní barvy si obvykle míchám sám, barvy Vallejo Air považuji pro stříkání za nejlepší na trhu. Poskytují při správném způsobu nanesení výtečný hladký finiš a k dispozici je dost odstínů

Když se vám podaří mírně přestříknout mimo kamuflážní vzor, nic se neděje. Dokončete kamufláž jednou barvou a nepovedené místo přestříkejte druhou kamuflážní barvou. Pokud už nemá následovat další vrstva, použijte opět podkladovou

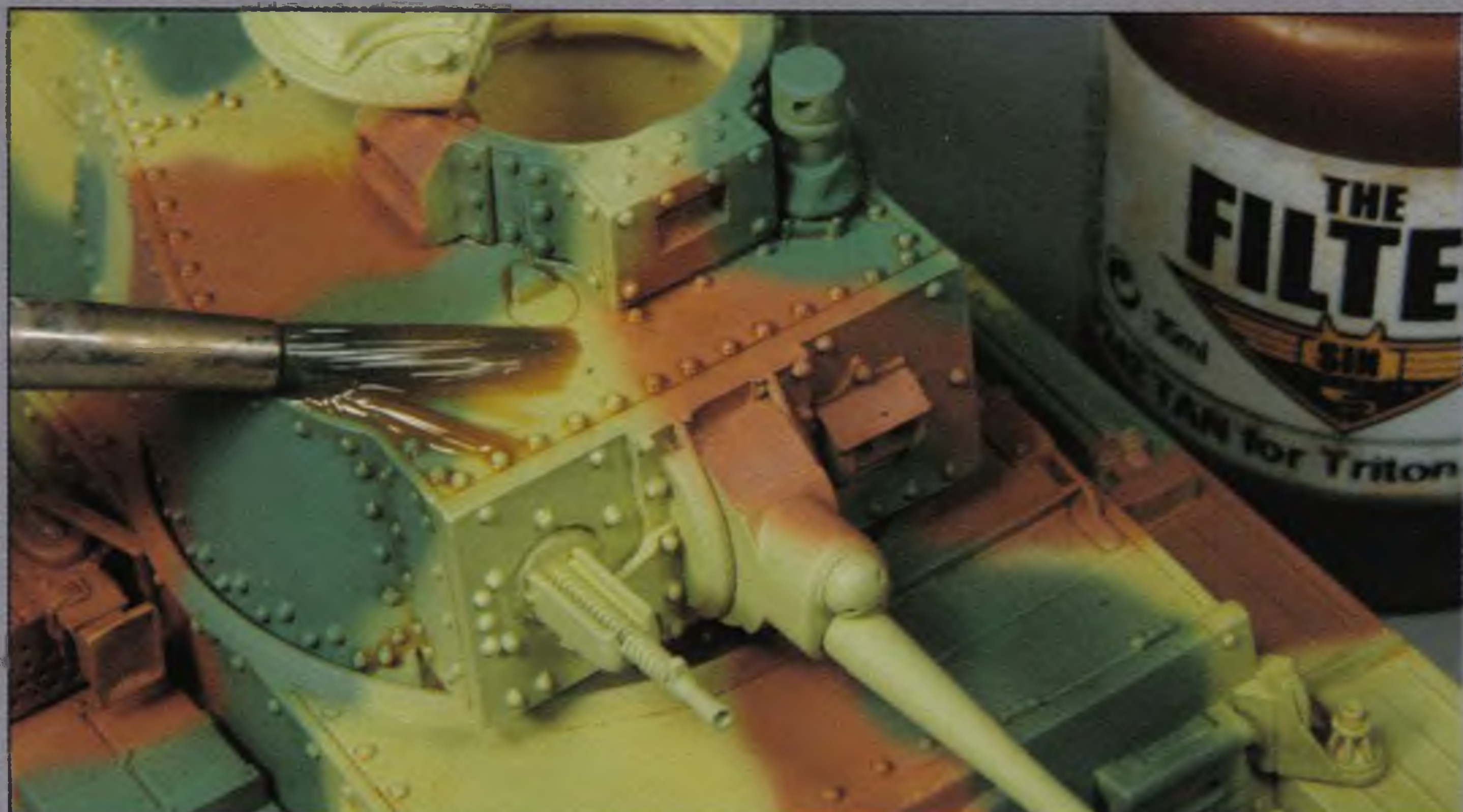
Nanášení kamuflážních polí doporučuji nacvičit na kousku destičky, abychom vlastnosti barvy dostali trochu „do ruky“

Doporučuji mezi jednotlivými barvami velmi pečlivě vyčistit pistoli. Barva obvykle zaschne na špičce jehly, což znemožňuje kvalitně nastříkat tenké linie

Následovaly tři vrstvy pololesklého laku Vallejo, což chrání povrch před otěrem a zároveň lépe přijímá filtry a wash

Filtry pomáhají sjednotit povrch, mírně mění výsledný odstín. Mezi barvami nejsou tak výrazné kontrasty a přechody vypadají měkčí. Filtrem se povrch pouze zvlhčuje, nikdy nesmí roztok odkapávat z vlasu štětce. Nechte filtr zaschnout asi hodinu a můžete pokračovat další vrstvou. Množství vrstev je neomezené, záleží jen na nás

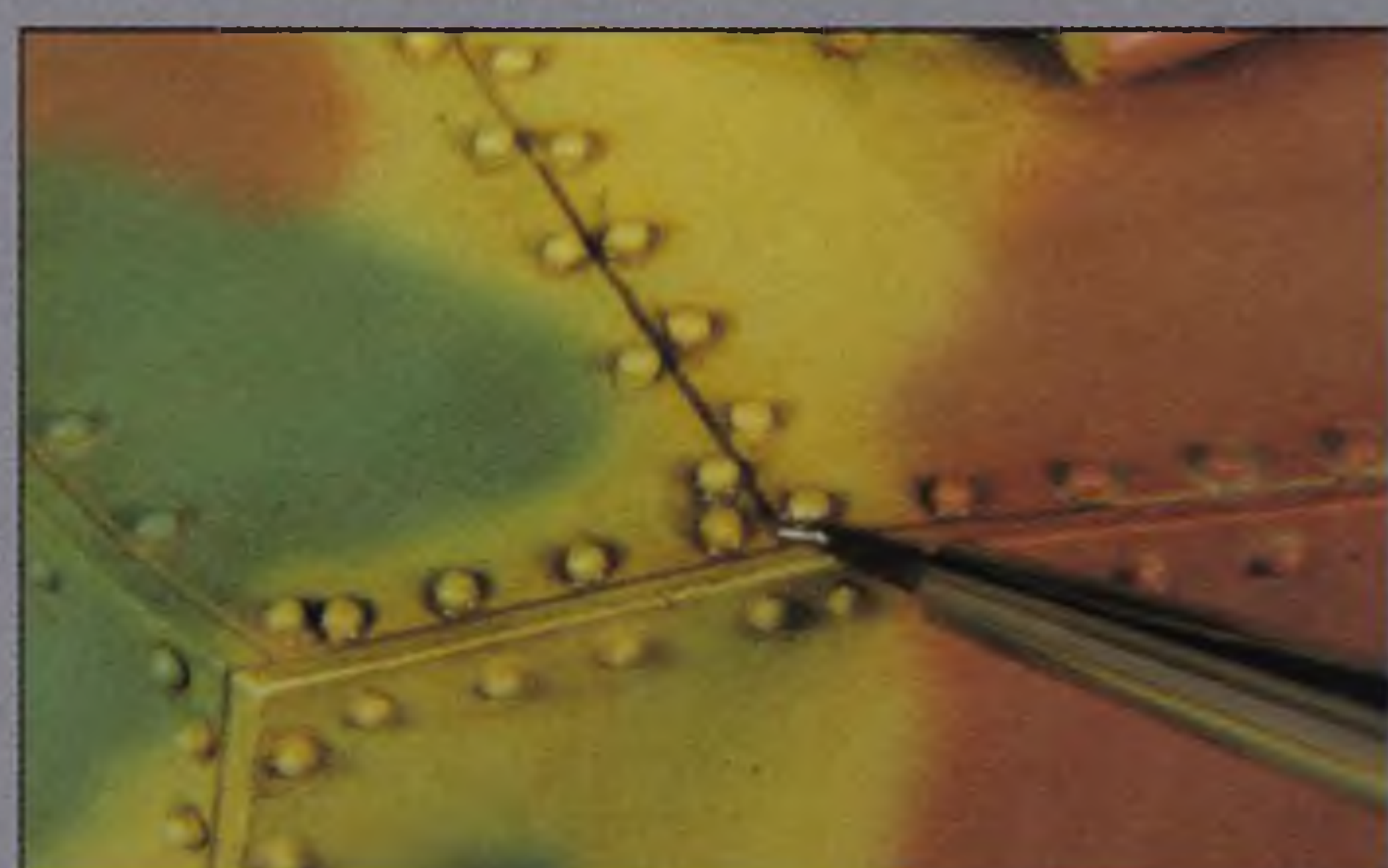
Zašlý povrch (fading) lze znázornit například olejovými barvami, které zároveň dodají zevnějšku měkčí vzhled. Povrch modelu si rozdělte na pomyslné sekce a do nich naneste malé tečky olejových barev, jak je vidět na fotografiích

Tečky zvlhčeným štětcem rozmažte dlouhými tahy na nakloněných plochách a tupováním na vodorovných plochách

Wash přidává na povrch falešné stíny a zvýrazňuje detaily jako nýty a spáry, částečně také mírně změny odstíny kamufláže. Proto by měl mít vždy mnohem tmavší odstín než podklad. Černá však není vhodná, protože vypadá nepřírodně, lepší je použít směs hnědých syntetických barev a olejové barvy odstínu Umbra pálená

Podle členitosti povrchu modelu naneseme buď celkový wash (po celém povrchu velkým štětcem) nebo bodový (pouze vybraná místa tenkým štětcem). Při stavbě Pz.38(t) Ausf. G je vhodnější použít oba typy, přičemž bodový by měl být výraznější kvůli velkému množství nýtů na povrchu. Pokud bychom použili rovnou velmi tmavý celkový wash, neúměrně by ztmavil povrch

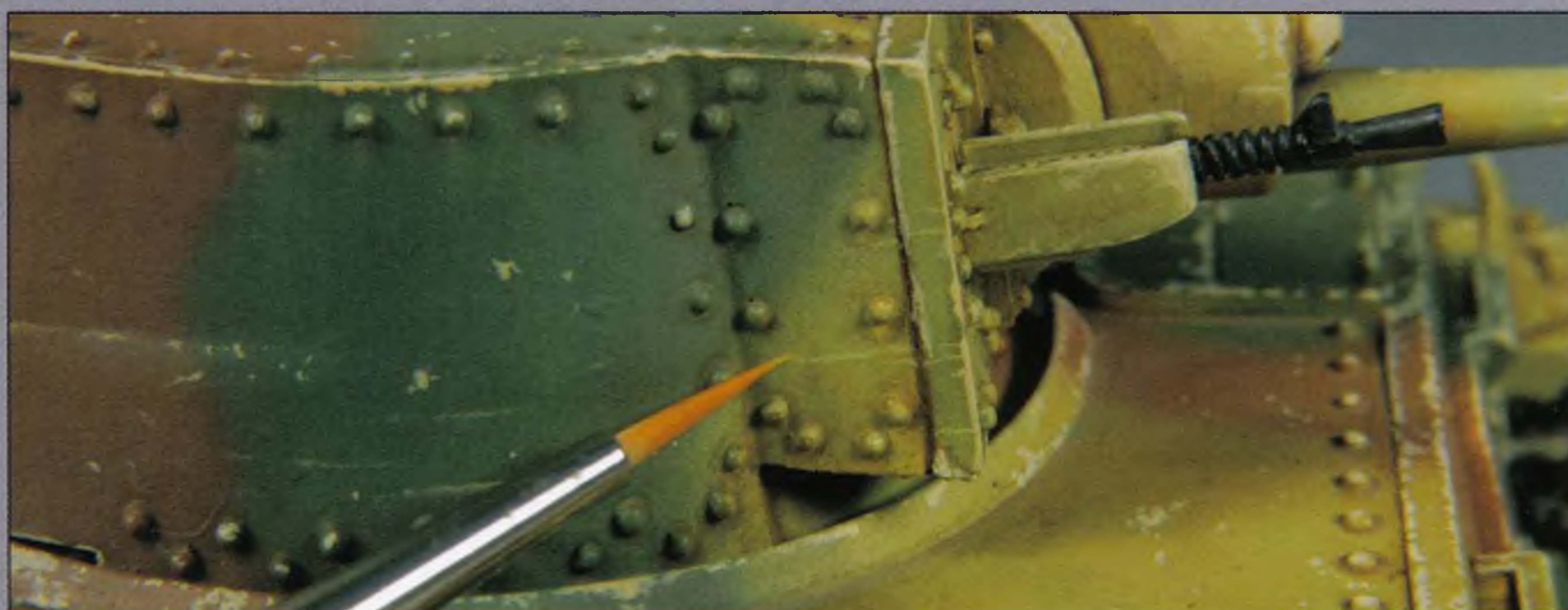
Odřeniny (chips) se používají k rozbití jednotlosti povrchu a vytvoření dojmů používaného vozidla. Odřenou barvu naznačují ve více krocích

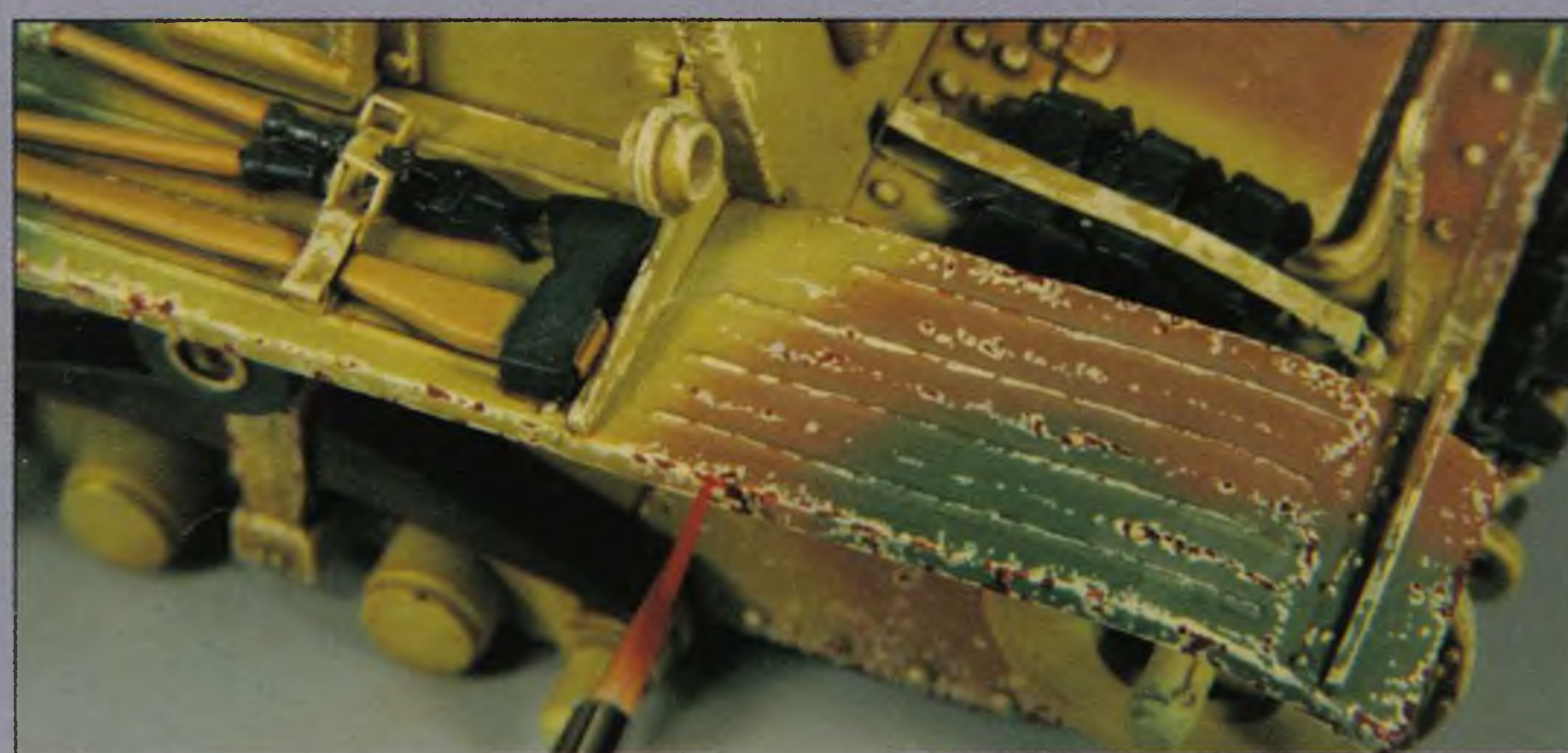
V první fázi namalují odřeninu světlejším odstínem základní akrylové barvy. Používejte řidší barvu s přídavkem vody, nanášejte ji velmi tenkým štětcem, který často čistěte

Můžete použít také oleje a syntetiku

Odřeniny nanášejte hlavně na hrany pohyblivých plechů a snažte se je udržet co nejvíce nepravidelné

Dovnitř některých světlých odřen jsem domaloval prosvítající základovou červenou...

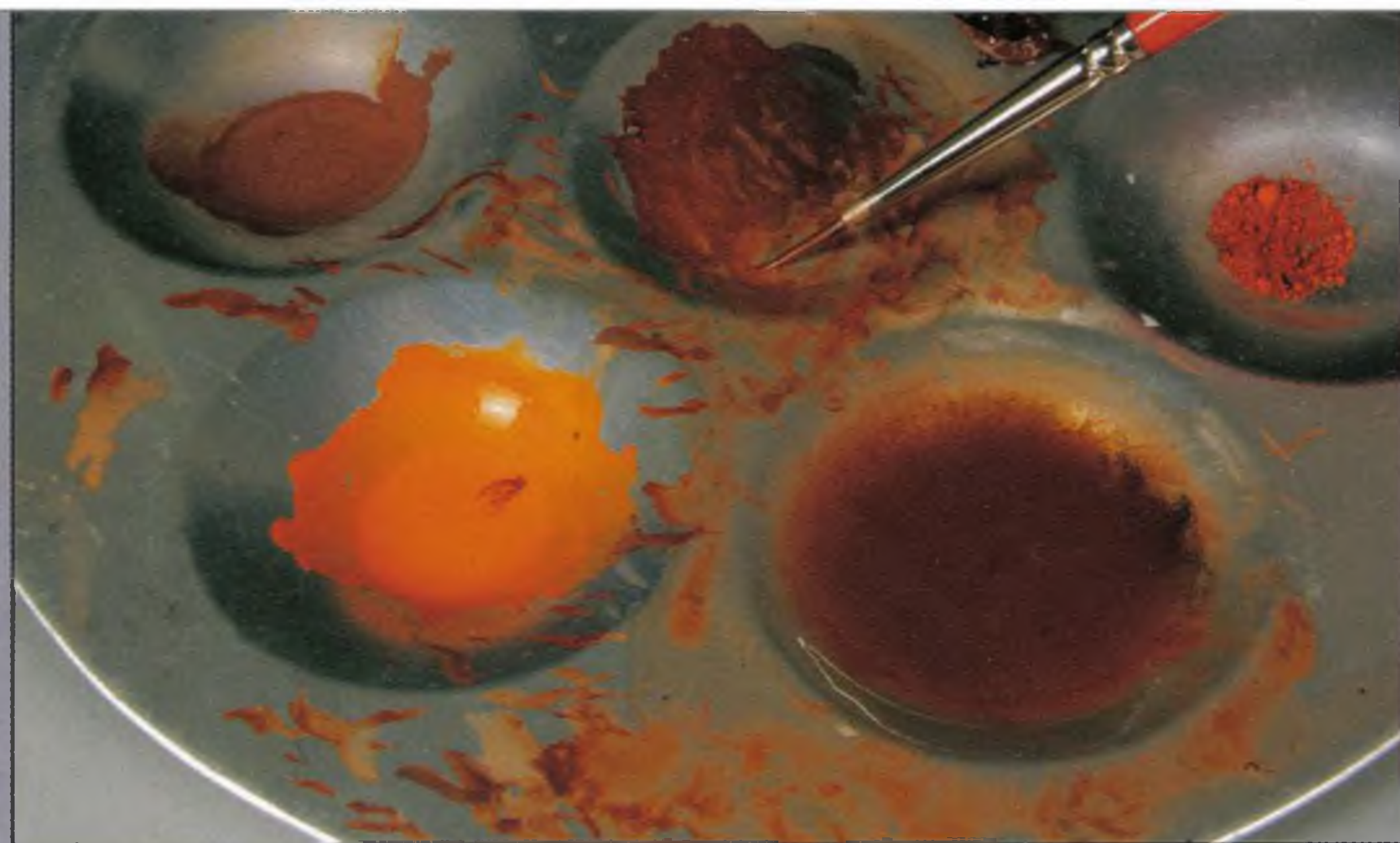

...do jiných rovnou barvu oceli. Doporučuji některé odřeniny nechat pouze ve světlejší žluté, jiné tmavě šedé

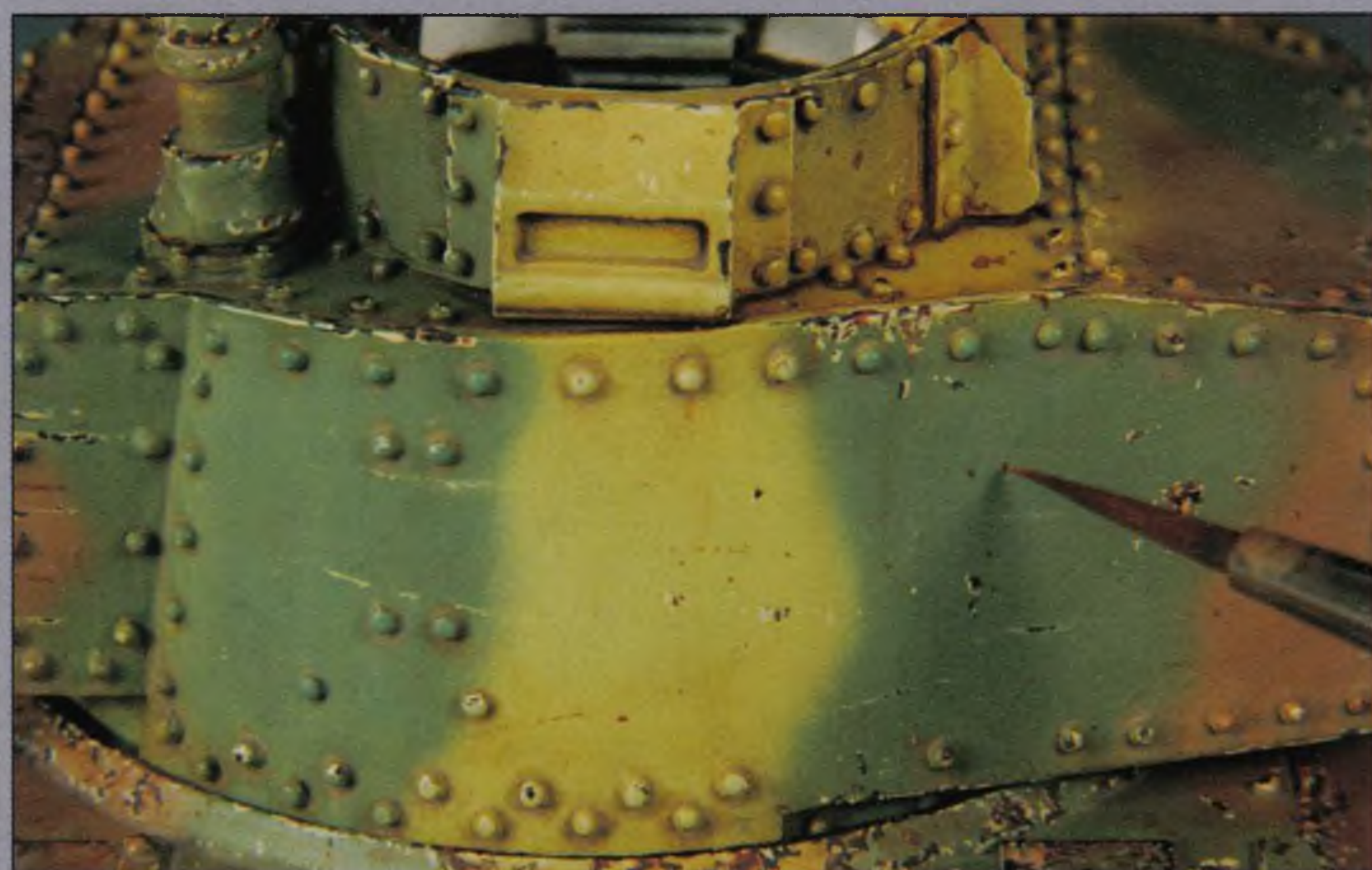
Rezavou míchám z olejů, syntetiky a pigmentů

Snažím se dosahovat variability odstínů stejně jako ve skutečnosti

Rzi šetřete, přidejte ji pouze do malého množství odřenin

Na funkčních bojových vozidlech rzi najdete jen málo

Výfuk měl Pz.38(t) poměrně velký, takže si zasluhuje přiměřenou pozornost. Nejprve jsem nanesl akryly rezavých odstínů...

...na které jsem doplnil nepravidelné skvrny v původní kamuflážní barvě

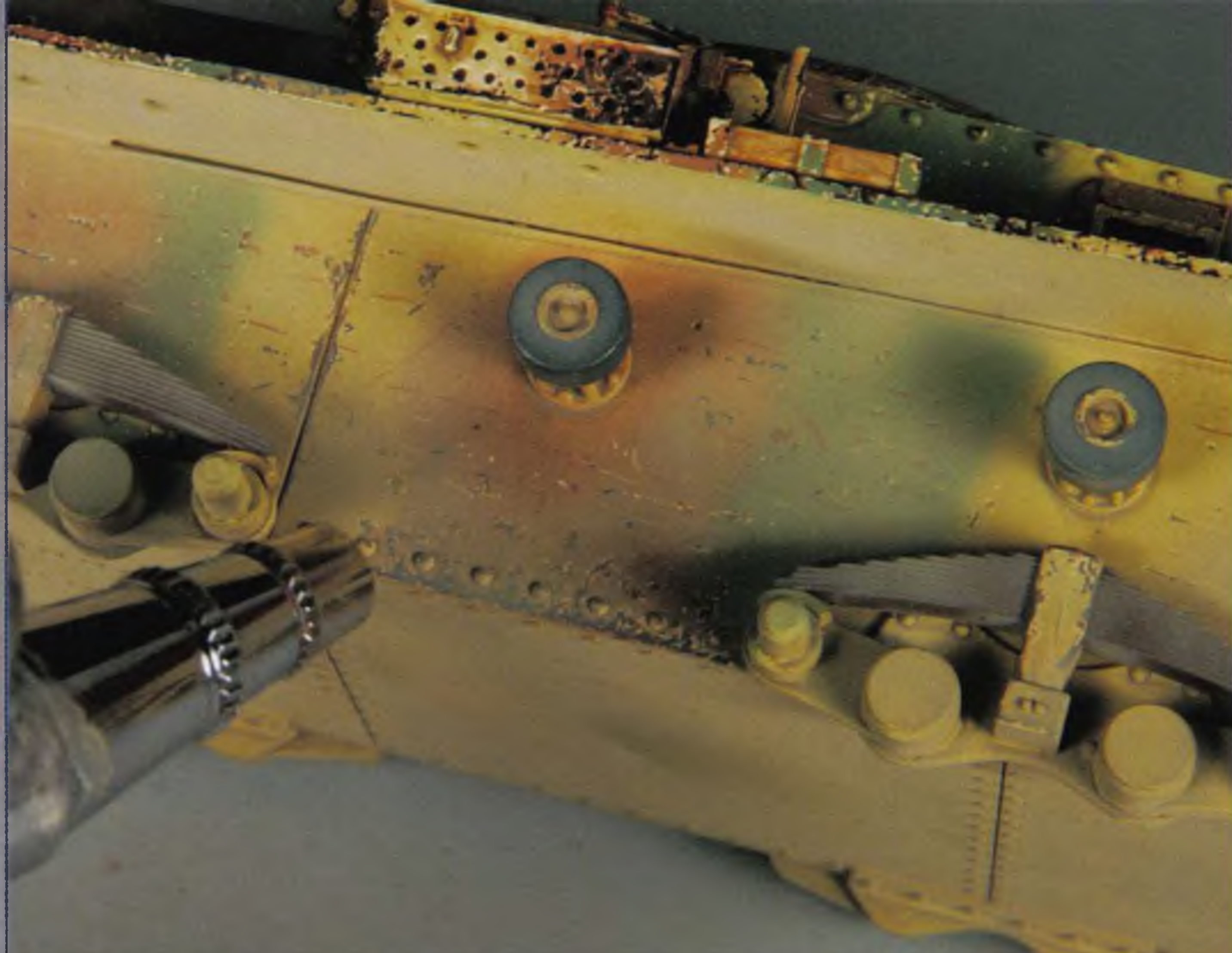
Pro vytvoření světlejších rezavých míst jsem barvu nanášel houbičkou, ze které jsem přebytek barvy otřel do papírového kapesníku

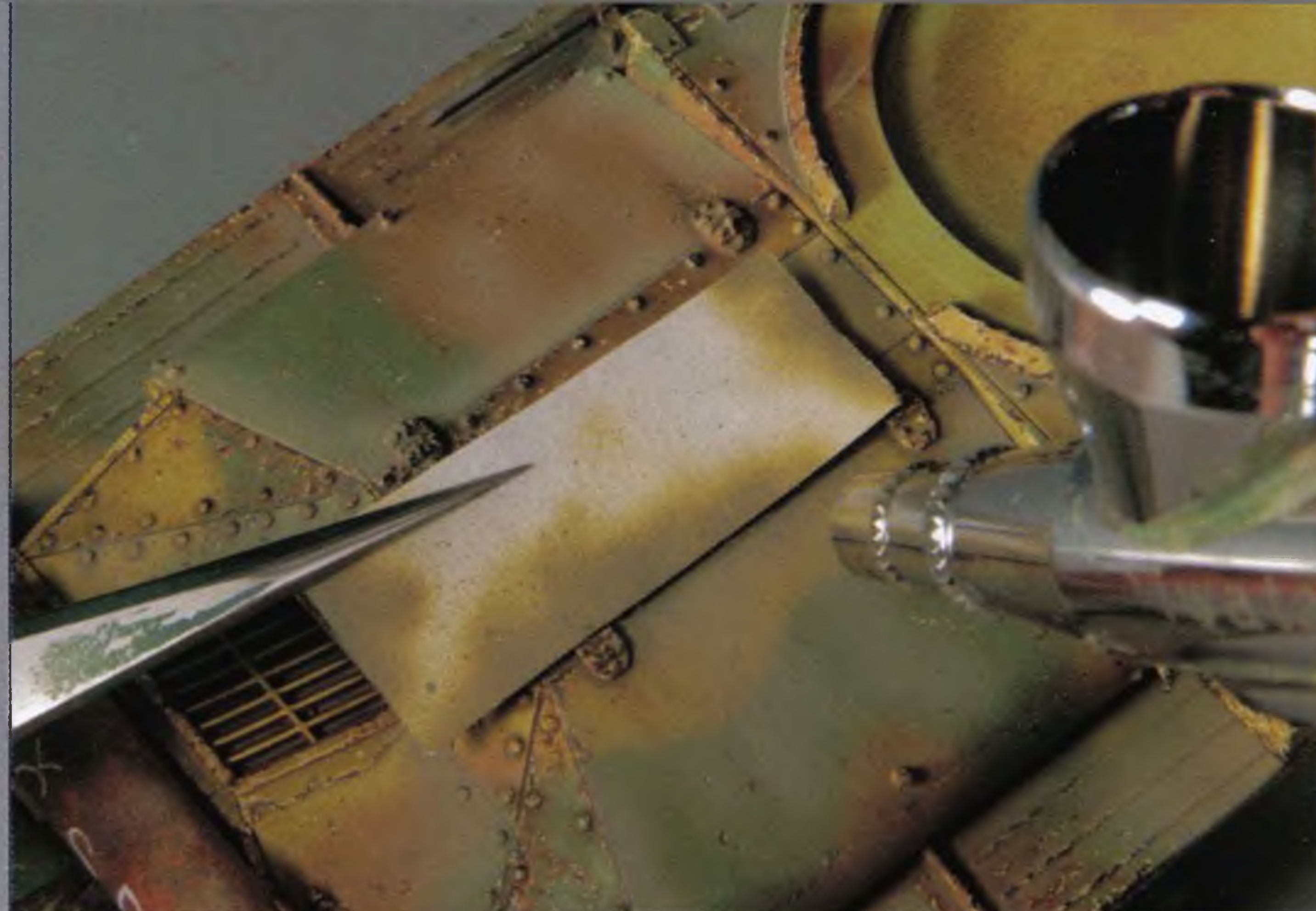
Veškeré označení je namalováno od ruky akrylovými barvami. Vyzkoušejte si to nanečisto, abyste si postup osvojili. Označení překryjte několika filtry, aby lépe splynulo s povrchem

Výsledek dovrší pigmenty

Chtěl jsem, aby model vypadal jako v suchém a prašném prostředí. Je důležité si při každém kroku promýšlet, jak okolí ovlivňuje vzhled vozidla, jinak se nevědomky odchýlíme a výsledek bude vypadat přinejlepším nelogicky

Začal jsem nastříkáním akrylového podkladu směsí béžové XF-57, tmavé šedé XF-63 a ředidla, což vytvořilo kvalitní polomatný podklad, ke kterému dobře přilnou pigmenty v barvě prachu a zeminy. Snažil jsem se, aby byla barva transparentní a nezakryla kamufláž a odřeniny. Jako masku, zabraňující přestříknutí, jsem přikládal kousek papíru

Stopy po vlivem deště stečené špíně a prachu jsem vytvořil čistou barvou XF-57

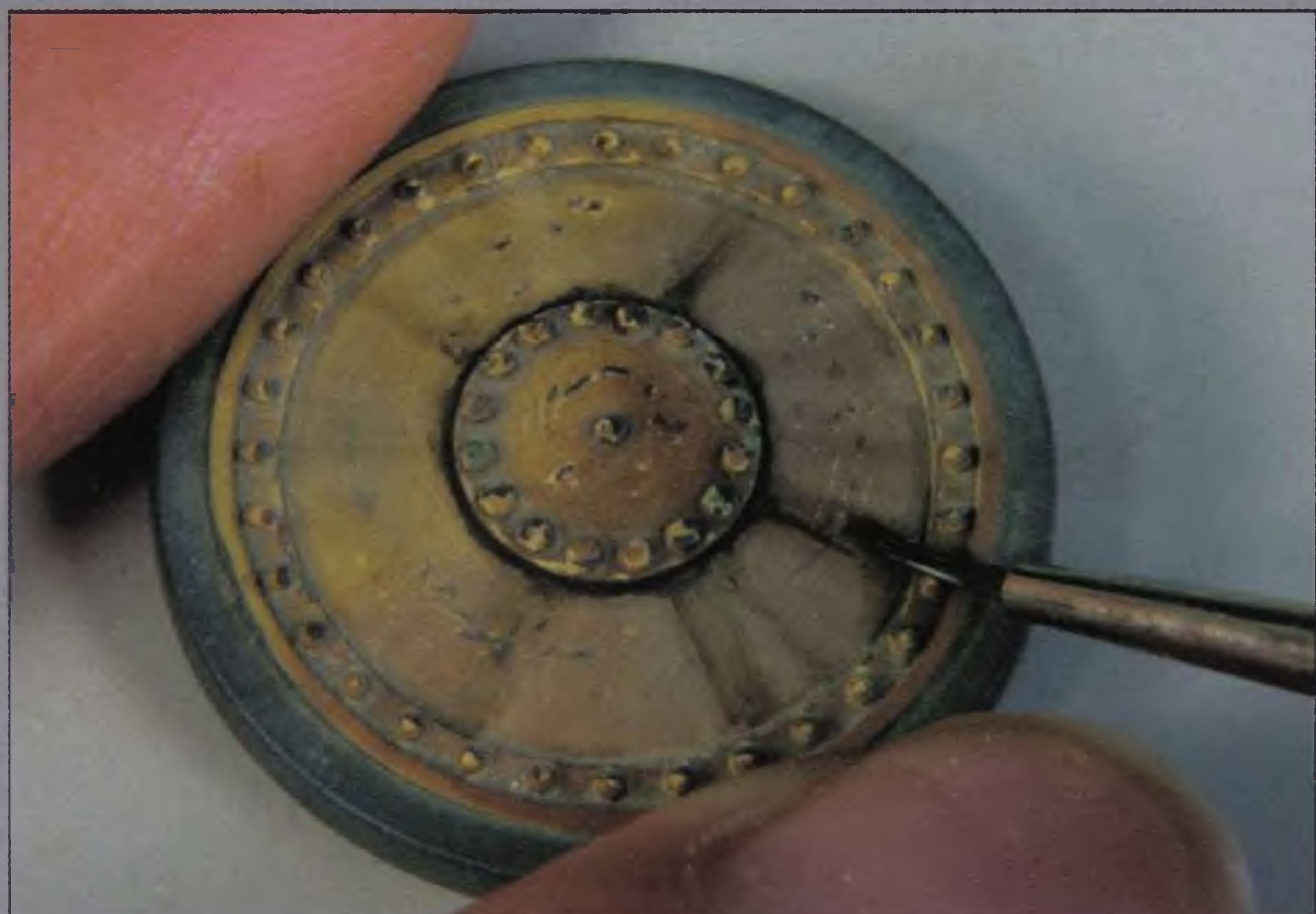
Pro namíchání použijte třeba krabičku od filmu, kterou naplňte vodou a jen obarvěte malým množstvím XF-57

Barvu nanášejte tenkým štětcem svislými pohyby shora dolů. Po zaschnutí nátěr opakujte tak, aby se vzniklé proužky částečně překrývaly. Po nanesení pěti až šesti vrstev povrch zmatní. Klíčem k úspěchu je velmi řídká směs, pokud neudoláte a budete chtít postup urychlit přidáním většího množství barvy, pravděpodobně vzhled zkazíte

Na vodorovných plochách štětcem tupujte

Před nanesením poslední vrstvy prachových efektů jsem chtěl vytvořit stopy po palivu a mazivech. Maziva jsem napodobil směsí olejové barvy odstínu Umbra pálená a černé Humbrolky

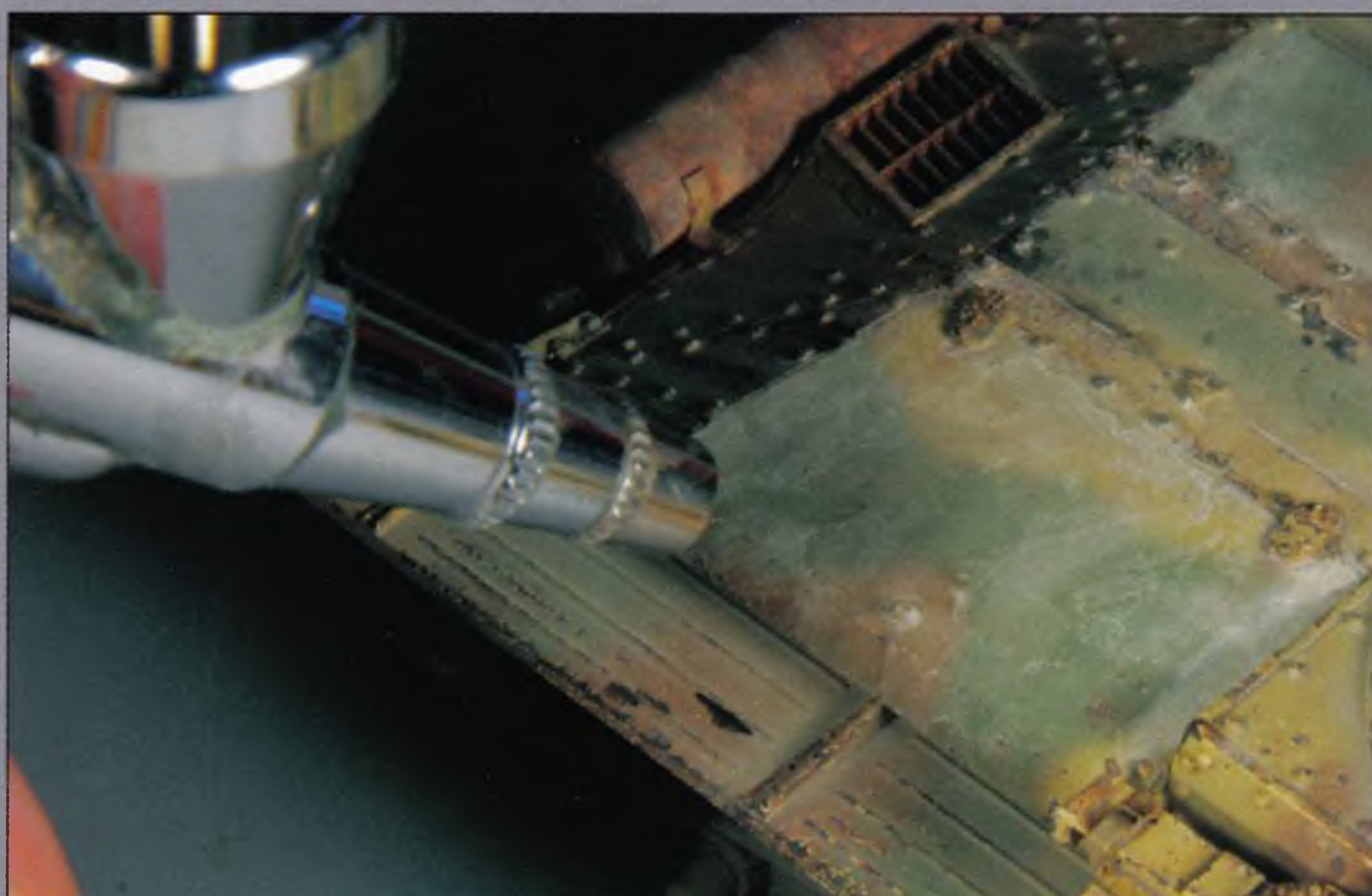
V různém stupni zředění jsem ji nanesl na kola a motorový prostor

Pro poslední vrstvu prachu jsem použil zemité pigmenty

Nanášel jsem je pouze v malém množství a do nich zapustil terpentýn

Terpentýn je třeba nechat dokonale zaschnout, což lze urychlit proudem vzduchu z pistole

Po zaschnutí terpentýnu můžete přebytečný pigment případně opatrně odstranit štětcem

Ačkoli jsem se snažil zachovat vzhled zaprášeného tanku v suchém prostředí, i na skutečném vozidle se vždy najdou čerstvé vlhké skvrny. Napodobil jsem je směsí hnědé barvy Humbrol, pigmentů a lesklého média pro olejové barvy

Skvrny jsem nanesl na spodek podvozku okolo škvír a na kola do míst, kde se zachycuje vlhkost

Vyleštění lemů kol pohybem zubů pásů jsem naznačil hliníkovou barvou Humbrol s kapkou gunmetalů...

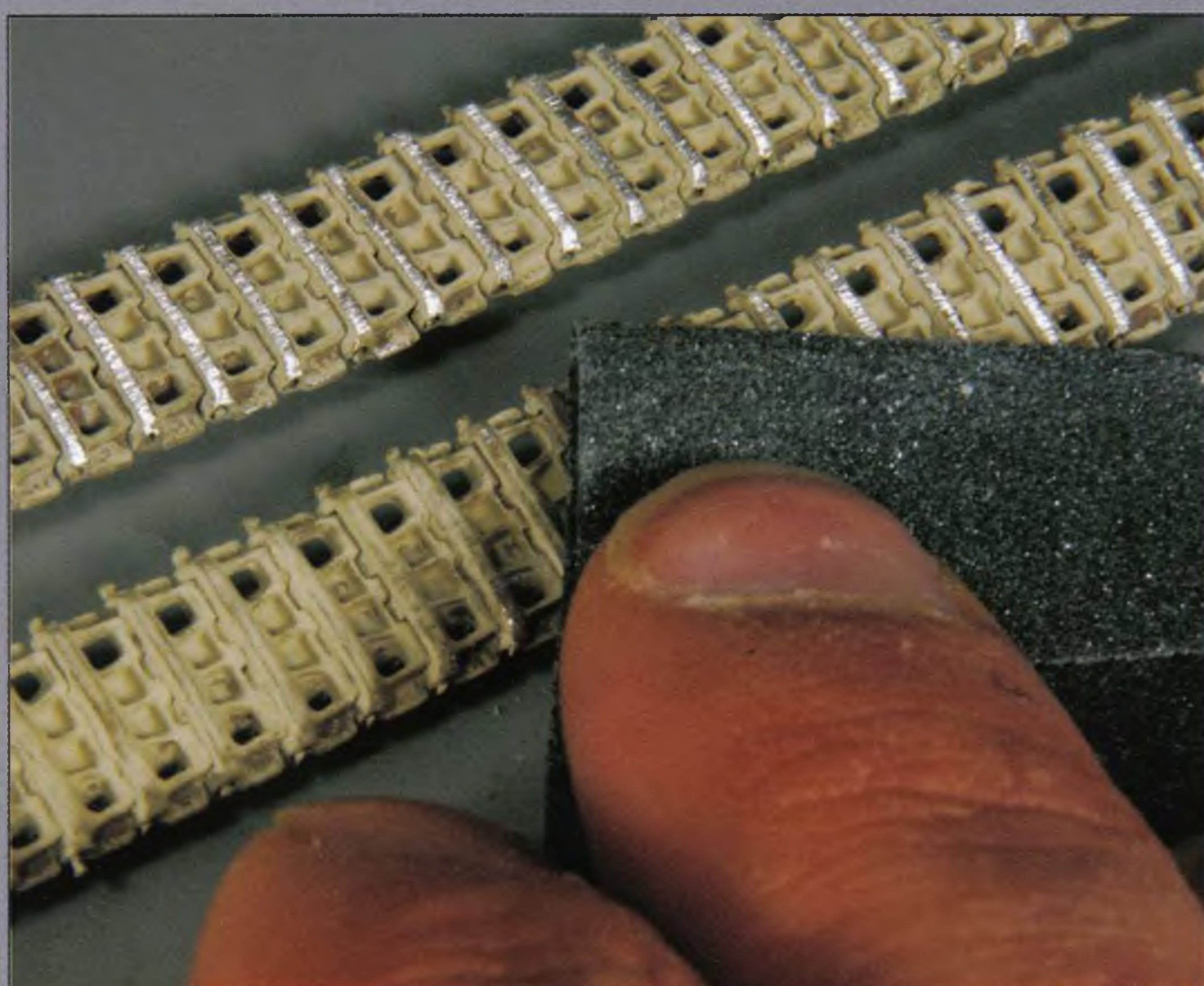
...přes kterou jsem rozleštil trochu grafitu z obyčejné tužky. Dá se tak dosáhnout velmi věrného vzhledu kovu. Stejně jsem postupoval na hnacím a napínacím kole

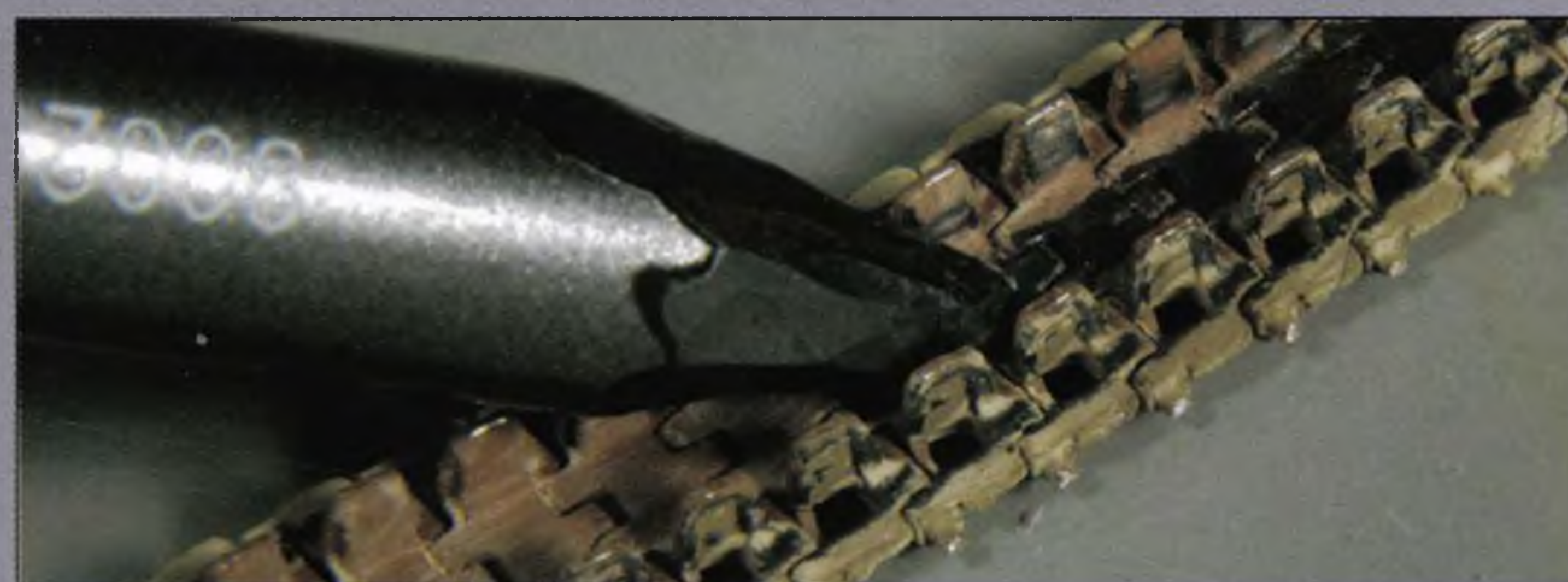
Nejraději používám pásy Friul, protože se dají snadno sestavit, jsou pevné a vytvářejí věrohodné prověšení. Jejich barvení jsem začal nastříkáním zemitě hnědého akrylu Tamiya XF-52

Na tento podklad jsem nanesl štětcem s tuhým vlasem stejnou směs pigmentů jako na korbu

Když terpentýn úplně zaschnul, obrousil jsem barvu z patek článků, které ve skutečnosti přicházejí do styku s terénem

Na vnitřní část článků brusným papírem dosáhneme jen těžko, proto jsem použil grafitovou tužku...

...a gumový hrot z uměleckých potřeb

Posledním krokem bylo nanesení grafitu prstem na výrazněji odřené partie. Přebytečný grafit posléze utřeme. Pozor, tento krok se dá velmi lehce přehnat!

Závěr

Vzhled starého omláčeného vozidla se dá dosáhnout i bez použití obrovského množství fotoleptů a deformování částí modelu. Chipping mi z celé stavby zabral nejvíce času. Myslím, že je vždy dobré najít si pro svůj model co nejneobvyklejší schéma zbarvení. Vylepší to jak jeho vzhled, tak náš pocit z hotového modelu.

Foto autor

LITERATURA:

Květen 1945 v českých zemích; Tomáš Jakl (2004)
Allied-Axis, The Photo Journal of The second World War, German 38(t) Tank Part 1; Ampersand Publishing Company (2004)

Pz.38(t) 1:35 Adam Wilder; Highly commended

Kalendář akcí

KPM Stod pořádá **3. února 2007** 18. ročník **stodské soutěže** ve velkém a malém sálu kulturního domu v **Nádražní ulici č. 477** od 8 do 16 h. - setkání příznivců plastikových modelů (soutěž, výstava, burza). **Soutěžní kategorie:** Letadla 1:72+1:144; 1:48; 1:32+1:24 vrtulová, proudová; vrtulníky; bojová technika 1:72, 1:35; diorámy, děti do 15 let; ostatní. Zvláštní ceny: Cena starosty města Stod; Cena KPM Stod (F/A-18). Prodej modelů, doplňků a literatury, burza, video, ukázky počítačových her, občerstvení. Vstupné: dospělí 30 Kč, děti do 15 let 10 Kč. **Kontakt: Ing. M. Tomana, tel. 606 462 473, e-mail: m.tomana@volny.cz**

Dne 10. února se v **Domě dětí a mládeže Děčín 4 Podmokly, Teplická 344/38** koná soutěž a výstava **Děčínský MiniMax 2007**. Kategorie senioři: letadla Detail kit: 1:32 a větší, 1:48, 1:72, 1:100 a menší, letadla Standard kit 1:48, 1:72; bojovka Detail kit 1:35, 1:48, 1:72, Standard Kit 1:35, 1:72; pozemní civilní technika; lodě, ponorky bez omezení měřítka; figury měřítko větší než 1:25 tj. 72mm a větší, měřítko 1:25 až 1:50 tj. 71mm až 35mm, busty; diorámy; žakovské: letadla 1:48, 1:72, bojovka 1:35, 1:72; speciální: MiniMax - soutěží spolu 1:32 a 1:144; Black & White Trophy - o nejlepší s invazními pruhu; letadla WWI, letadla neutrálních států (Švédsko, Rakousko, Švýcarsko, předválečné USA atp.), Peli Cup Válečná figura 54 mm; Spoře oděná ženská figura; česká/československá pozemní technika; Velká cena ICM; divácká soutěž **Kontakt: Zdeněk Fabík: tel.: 412 507 629, 604 812 152; e-mail: zfabik@seznam.cz**

10. února klub **Dumdum** organizuje v obchodě **Blue Max, U krčské vodárny 63, Praha 4** pravidelné **setkání figurkářů**. V rámci setkání proběhne ukázka malování figurek (Pavel Pachovský) a přednáška o dobovém oblečení a výzbroji vojsk (Lukostřelci ve středověkých armádách - Luboš „Viking“ Hrabal). **Kontakt: tel.: 244 517 848; info: www.bluemax.cz**

Dne 17. února se od 8. do 17. hod (pro veřejnost od 10 do 16 hod.) uskuteční v **prostorách Univerzity Pardubice 8. pardubický Kit Salon**. Kromě třiceti soutěžních kategorií je připraveno deset speciálních cen, široký výběr z nabídky prodejců a výrobců a doprovodný program. Vstupné/startovné 30 Kč, mládež do 15 let zdarma. **Info: www.pardubickykitsalon.com Tel.: 731 610 620; e-mail: overlord@centrum.cz**

KPM Malacky pozývá **24. februára** na sůtažnú výstavu plastikových modelov **Plastick Shock 07**, ktorá sa uskutoční v priestoroch posádkovej ubytovne na **Štúrovej ulici č. 144** v Malackách. 11 kategórii, Memorialu Grahama Wardela (lietadla v britskom markingu), pohár Veliteľa VÚ 1201 **Kontakty: Ing. Oto Vajs tel.: 00421 0904 604 481, vajsoto@zoznam.sk; Erik Mangera tel.: 00421 0905 219 899, e-mail: mangi@mail.t-com.sk**

MK Unreal pořádá v sobotu **3. března** na soutěž a výstavu **Modelmania 2007** konané v budově základní školy **Veronské náměstí 20, Praha 10 Hostivař**. Přijímka modelů od 7.30 do 10.30 hod, pro veřejnost od 8 hod. Vyhlášení výsledků cca. v 15 hod. Spojení metro „A“ Skalka - bus 271 zas. Veronské náměstí Metro „C“ Háje - bus 271 zas. Poliklinika Petrovice. Kategorie dospělí a děti: letadla, technika, diorámy, figurky, busty, lodě, motocykly a auta; putovní poháry: MK Unreal Trophy, CMK Trophy, MPM Trophy a další. Hodnocení modelů odbornou porotou z členů MK Unreal. Soutěž o nejlépe upečenou bábovku. Vstupné 30 Kč, startovné 10 Kč/kategorie, děti do 15 let vstup zdarma. Prodej, burza, občerstvení.

Kontakt prodejci: Karel Rešl tel.: 603 487 035 Kontakt e-mail: MK.Unreal@seznam.vz; www.mkunreal.cz; Michal Křepelka tel.: 604 560 038; Karel Rešl 603 487 035; Jakub Tůma: 777 870 244

KPM Prešov pozývá všech příznivců modelářstva na **3. ročník Prešov model show 2007**, která se uskuteční **3. marca** v priestoroch

Mestskej športovej haly v Prešove. Okrem súťaže uvidíte aj ukážky iných modelárskych odvetví ako aj ďalšie zaujímavosti.

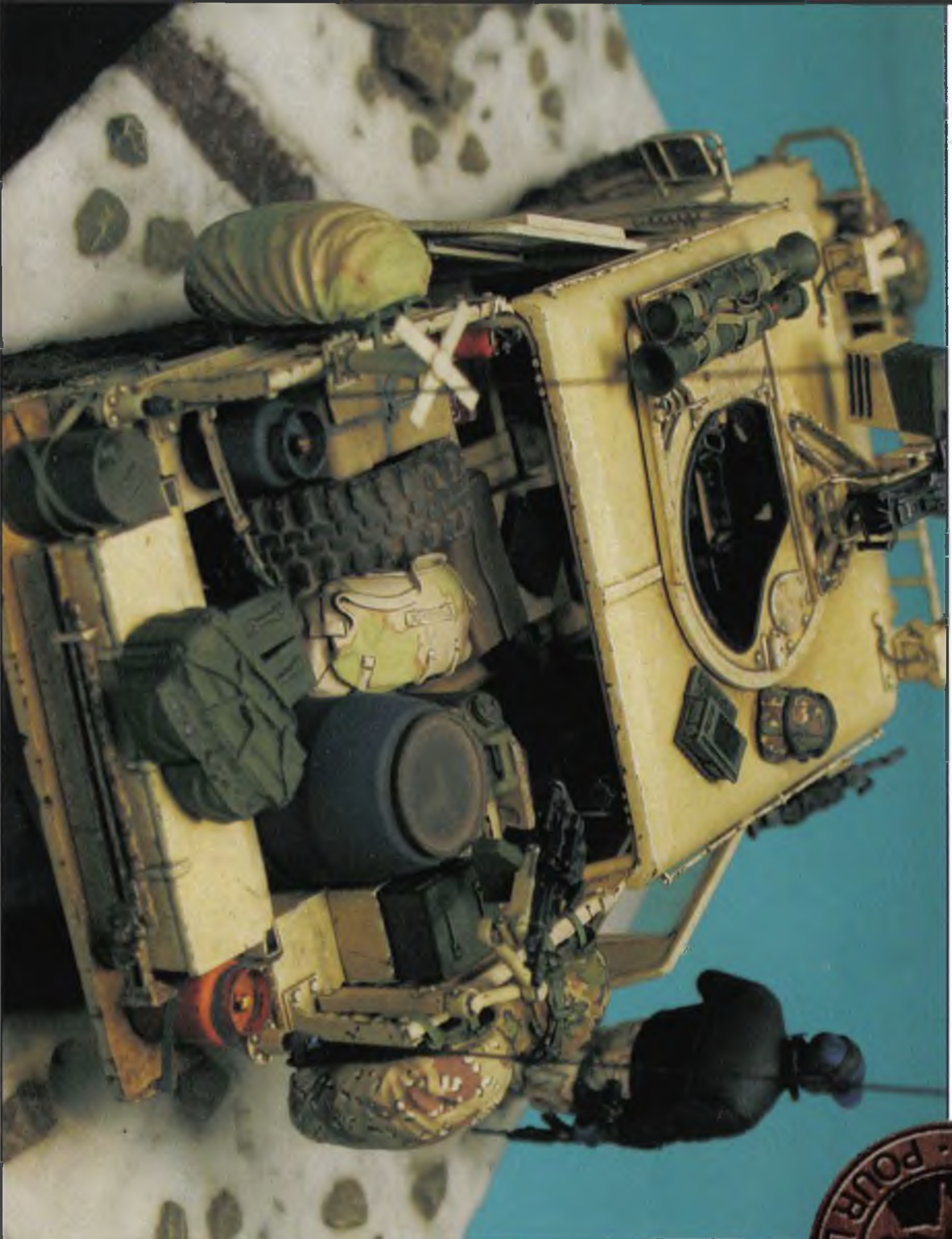
Info: : www.kmpresov.sk Kontakt: Václav Hochmuth tel.: 0907/355 674

V sobotu **17. března** se v **DDM Jindřichův Hradec, Růžová č.104** koná **4. ročník dětské soutěže** plastikových modelů a nesoutěžní setkání dospělých modelářů. Kategorie: letadla 1:72 a menší, 1:48 a větší, technika 1:72, 1:48, 1:35, figury, busty, auta, lodě a diorámy. Speciální kategorie: dětské hodnocení nejlepšího modelu dospělých. Hodnocení porovnávací metodou, výherci obdrží věcné ceny. Přihlašování modelů 8 - 10 hod, vyhlášení 15 - 16 hod. **Soutěž je jen pro děti!** Dospělí modeláři se svými modely budou vhodnou inspirací pro mládež. **Kontakt a info: tel.: 731 904 095 p. Čeloud**

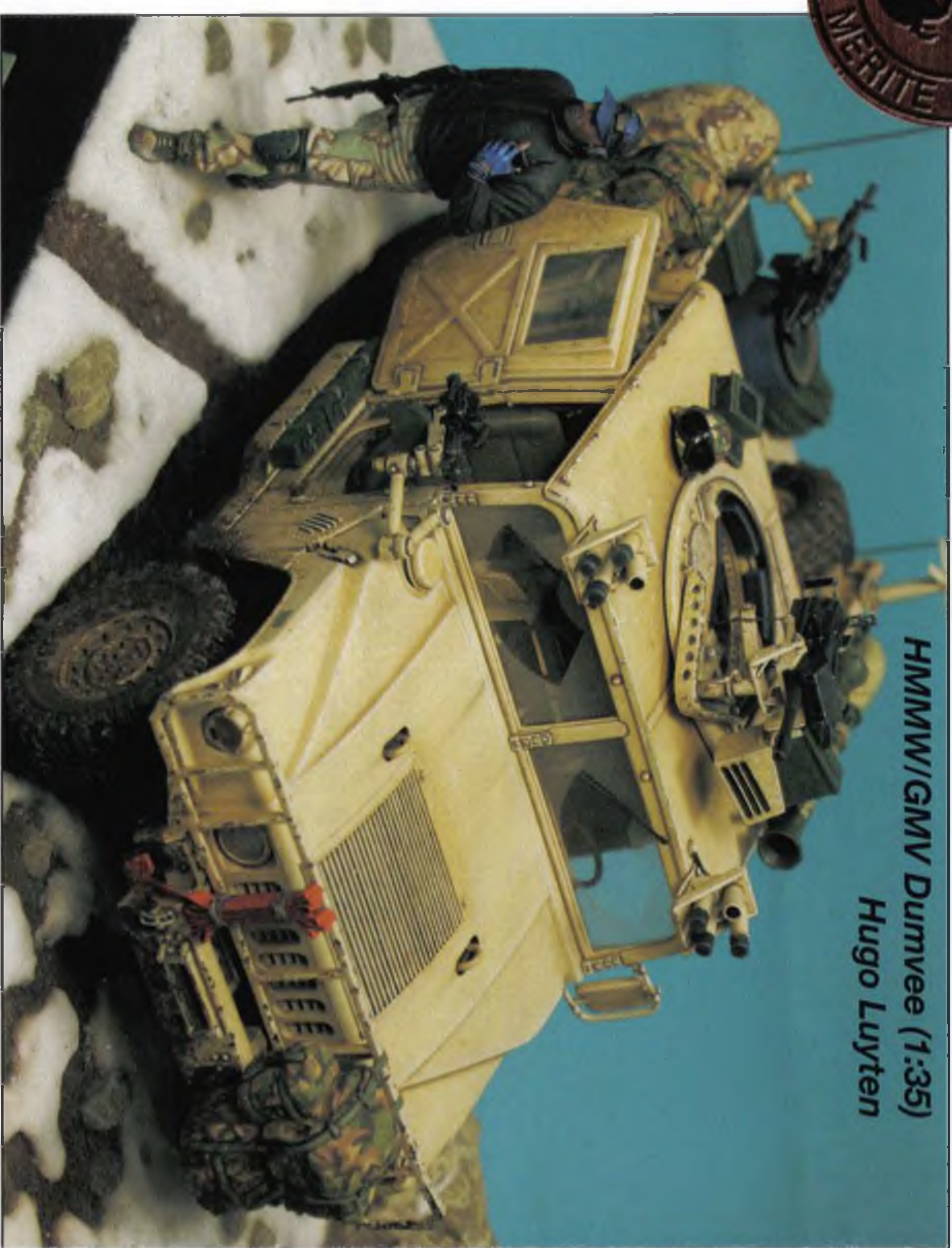
28. apríla sa koná v priestoroch **Múzea SNP Banská Bystrica** (pamätník SNP) 3. ročník súťaže **Banská Bystrica Model Day; Majstrovstva SR v papierovom modelárstve a 1. ročník súťaže leteckých modelárov - hadzadla** (8:30 - 16:00 h); množstvo sprievodných akcií (veľkoplošná autodráha, modelová železnica, prezentácie raketového modelárstva). **Info: www.modelday.host.sk e-mail: lmkpodlavice@gmail.com**

Klub plastikových modelářů **KPM 158 a Dům dětí a mládeže U Aleje v Havlíčkově Brodě** pořádá **2. června** od 7.30 do 14.30 hodin v **Domě dětí a mládeže, Masarykova 2190 Havlíčkův Brod** soutěž **Kit Show Vysočiny 2007**. Šestnáct soutěžních kategorií (junioři, senioři; letadla, vrtulníky, technika, diorámy); speciální: O Hnátku kost (divácká volba); Cena Modelforum vybírá KPM Pardubice. Startovné: junioři 10 Kč/model, senioři 20 Kč/model. Hodnocení líbí-nelíbí členy modelářských klubů; modelářský jarmark **Kontakt: : www.kpm158hb.wbs.cz**

KPM Alca při **ZŠ Sázava** pořádá **30. června** veřejnou modelářskou soutěž dětských a juniorských kategorií na základní škole v Sázavě. **Info: MUDr. Josef Šimon tel.: 603 832 370**

HMMWV/GMV Dumvée (1:35)
Hugo Luyten

Holt Caterpillar (Scratchbuilt 1:35)

Stuart Mc Pherson

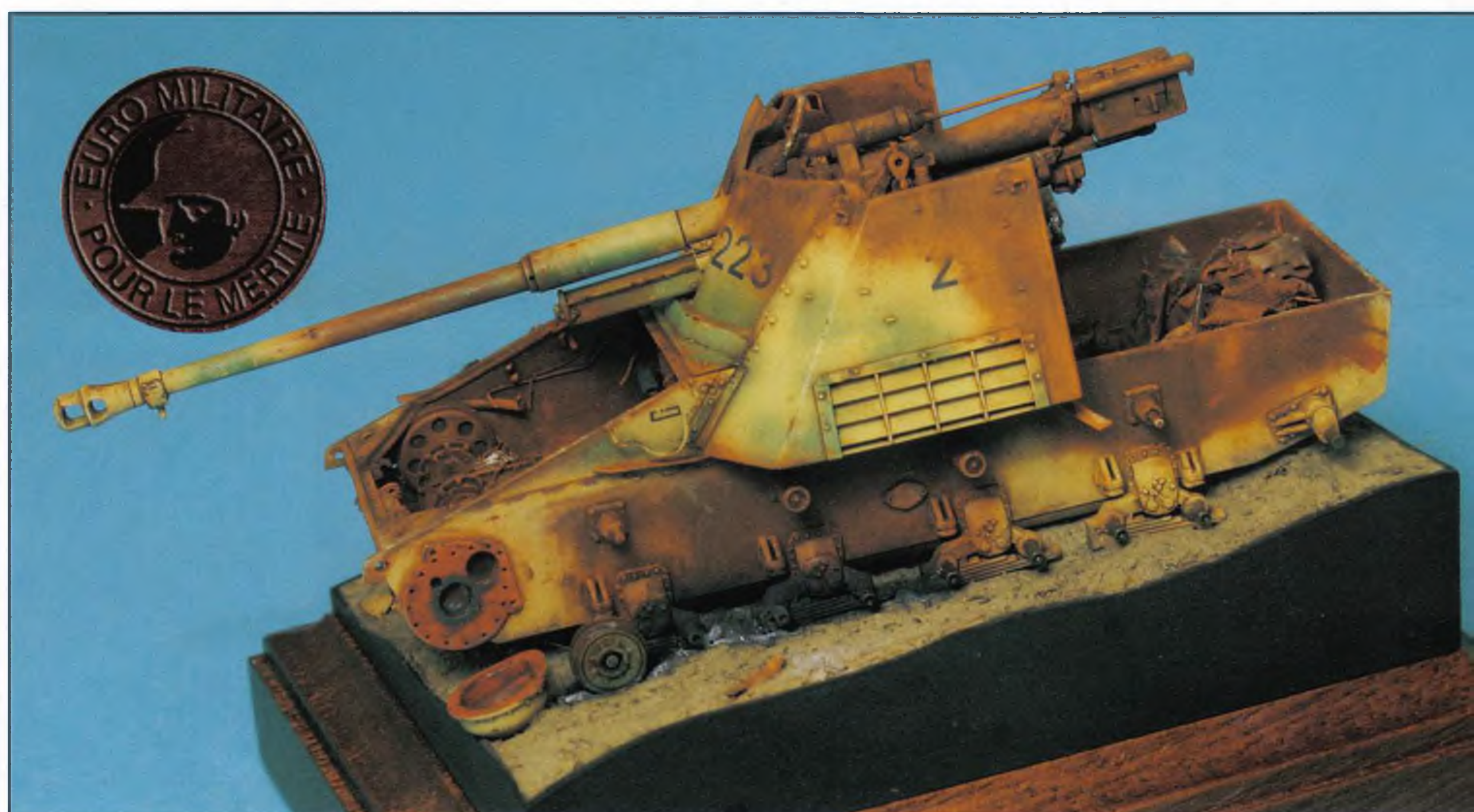
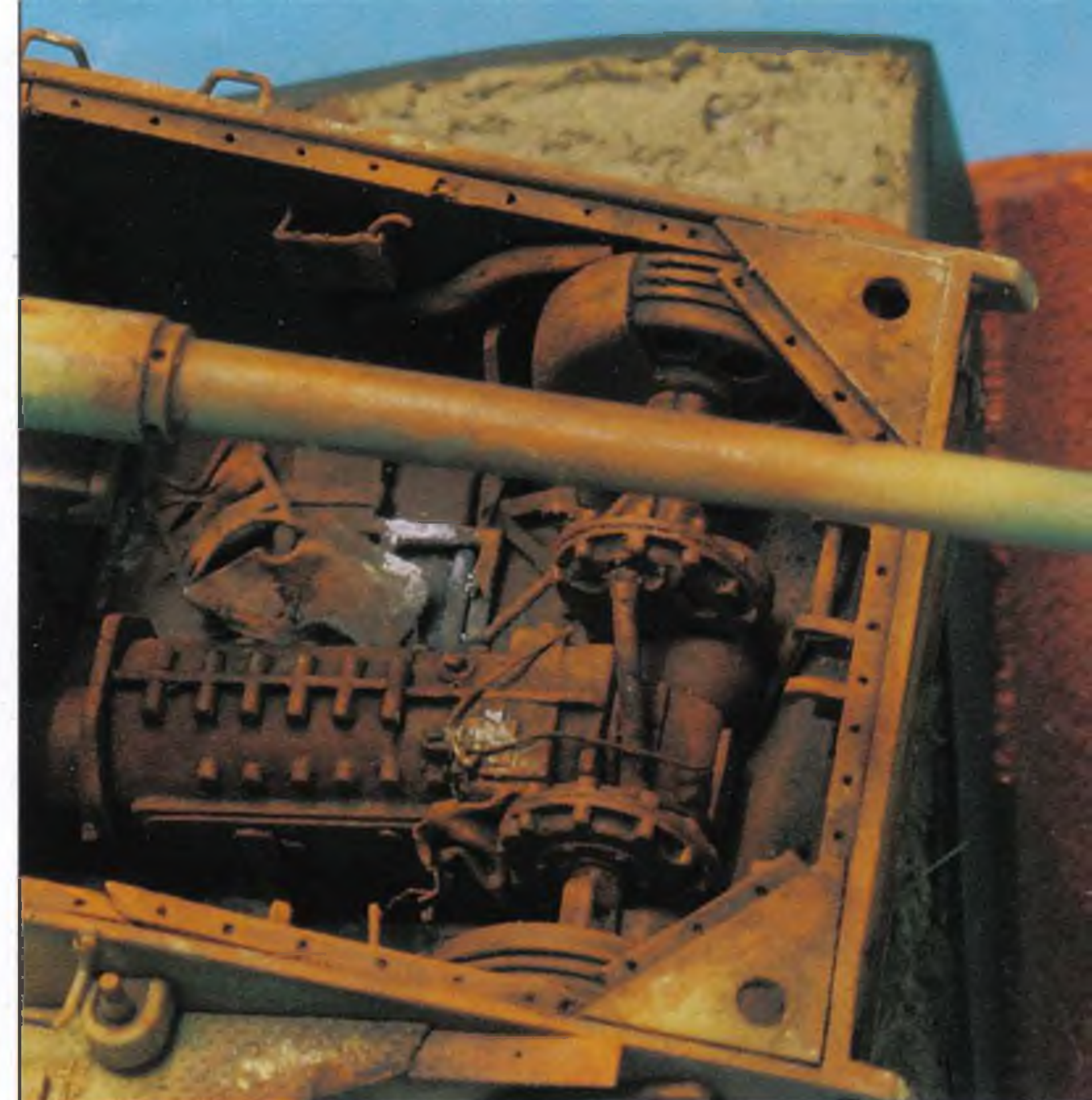
EURO - MILITAIRE 2006

(2. dil)

Foto Marcel Jussen

Nashorn, Italie 1944 (1:72) Alex Clark

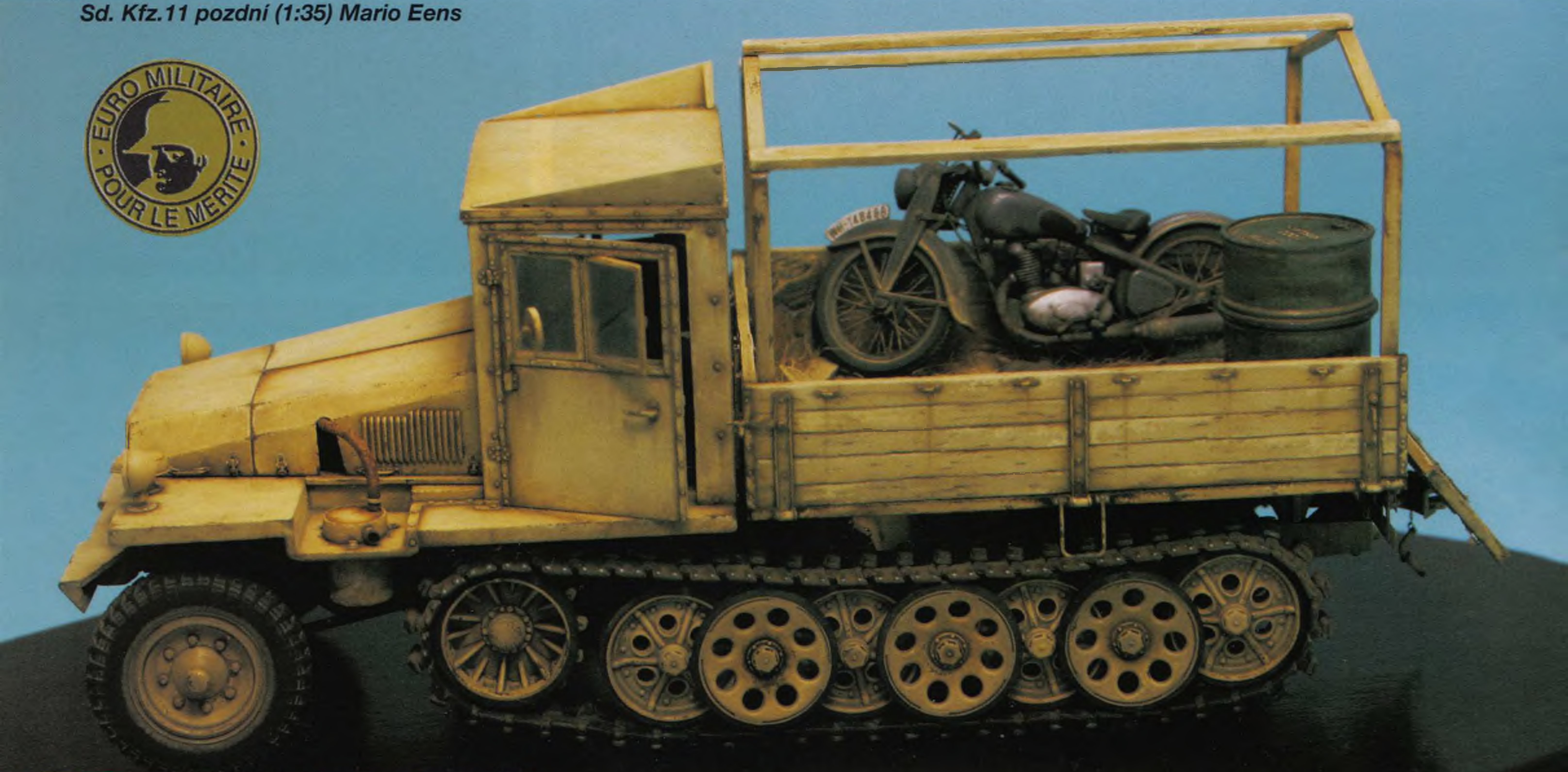
SU-100 (1:35) Kristof Pulinck

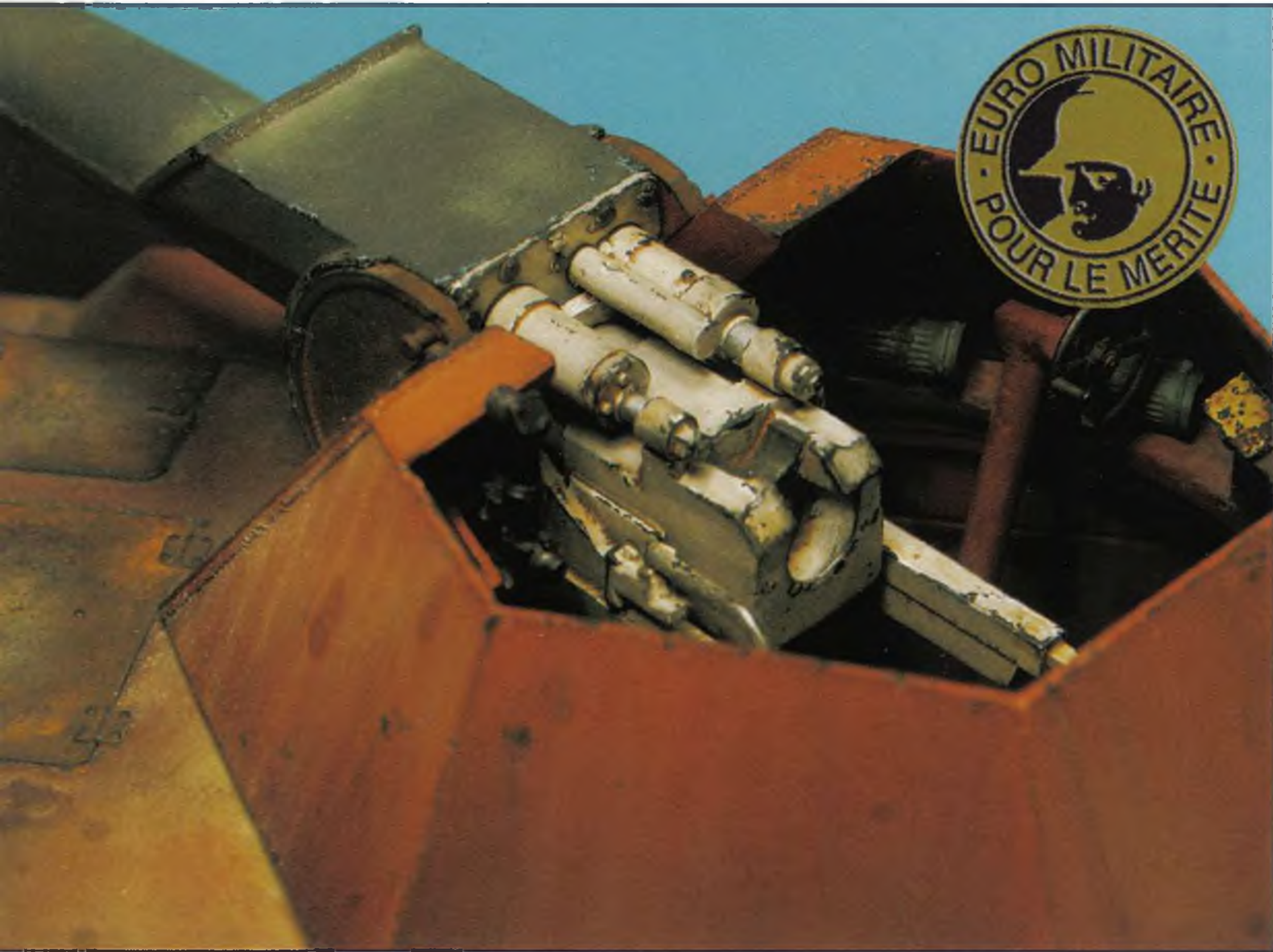
T-34/76 747(r)-3 (1:35)
Miguel Jimenez

Sd. Kfz.11 pozdñi (1:35) Mario Eens

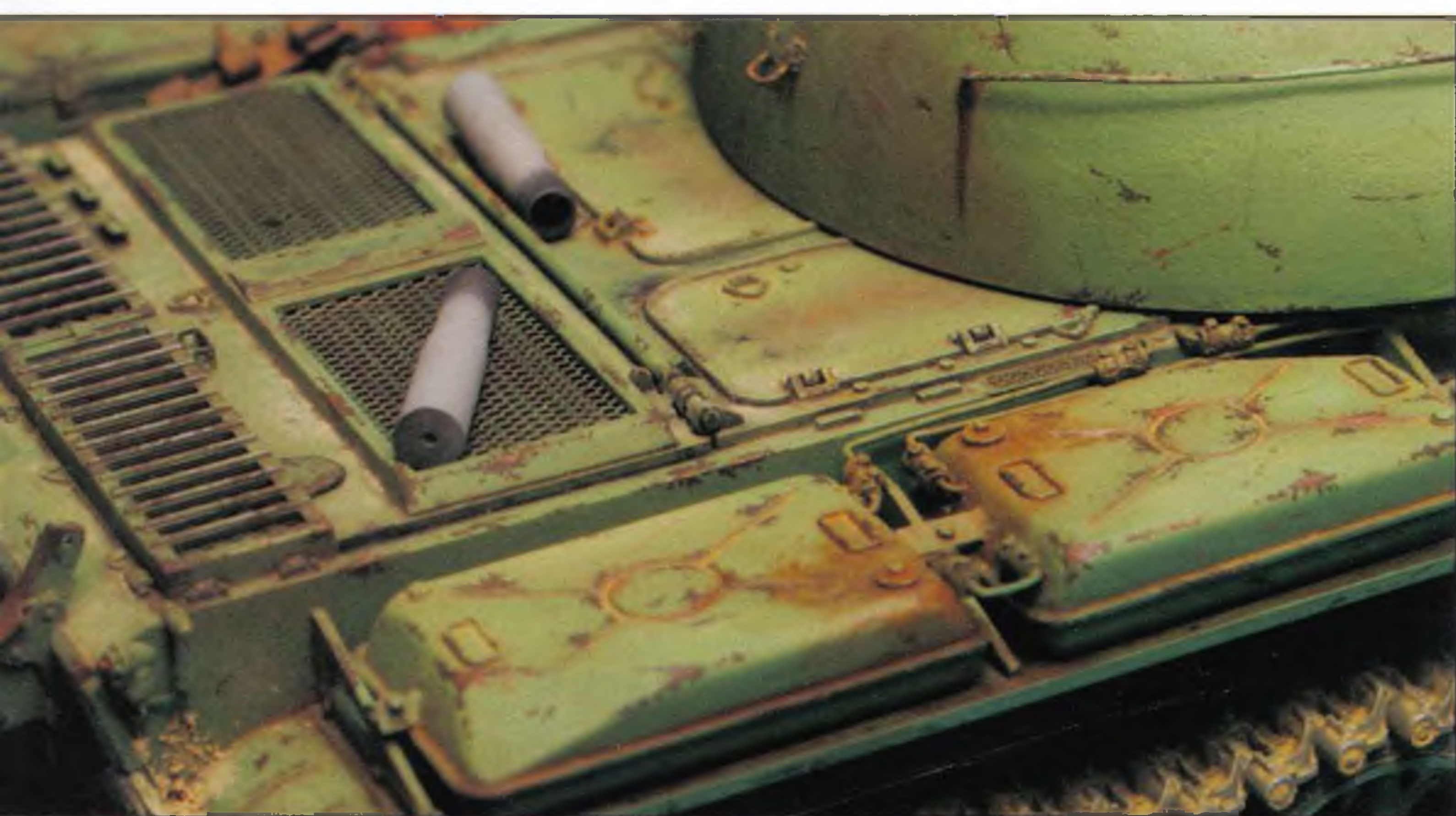

Krupp Steyer Waffentrager (1:35) Adam Wilder

Sd. Kfz.250/5 Neu (1:35) Juan Carlos Toledo

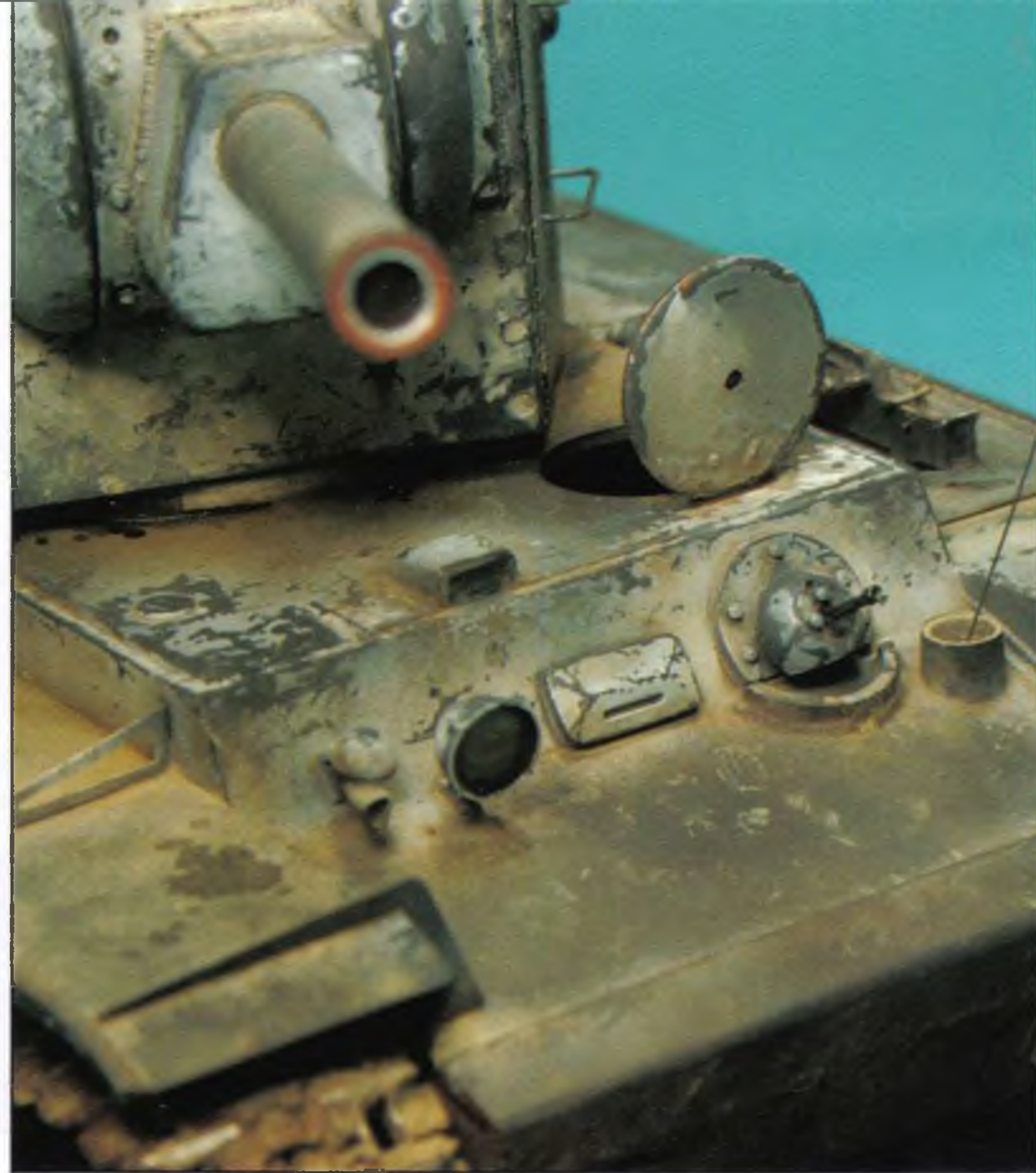

Afghánský T-55 (1:35) Patrick Winnepenninck

Hetzer (1:35) Dieter Straka

KV-II (1:35) Miguel Jimenez

Pz. IV Ausf. E (1:35) Staf Snyers

C1 Ariete (1:35) Bas Hermsen; Highly Commended

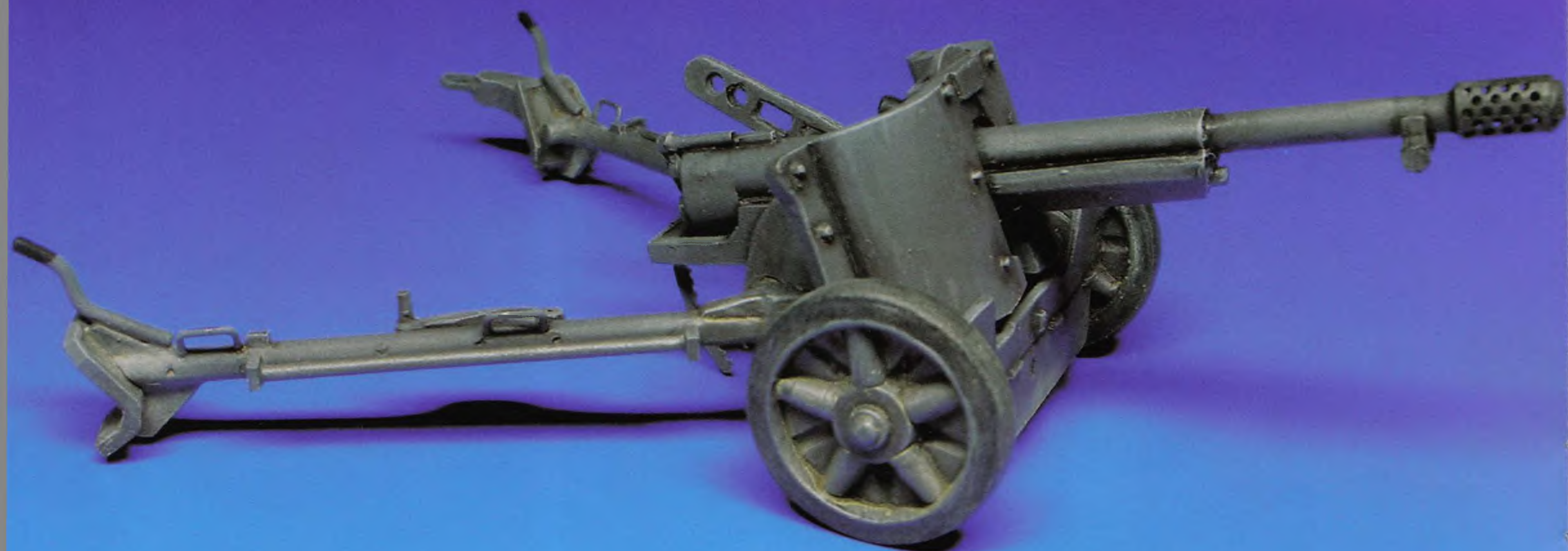
Flakpanzer Ia (1:35) Rob Hendon

GERMAN FLAK PANZER 1 Ausf. A

*DUKW (1:72) Juan Carlos Larumbe Zubiria;
Highly Commended*

Víkendová rychlovka

LUBOŠ ZACH

Jeden páteční podvečer, kdy jsem měl před sebou dva dny volna a nemohl jsem pokračovat na právě rozestavěném modelu, protože mi příslušná barva měla přijít poštou až v pondělí, jsem hledal ve skříni se stavebnicemi něco, co by šlo postavit za víkend. Má volba padla na téměř nejmenší krabičku, obsahující kanon PaK 97/38. Chvilí jsem váhal, zda

se do něj pustit, protože mi rukama již jedna stavebnice této firmy prošla a nedopadla zrovna nejlépe, ale vidina rychlé stavby pouze z několika málo dílů, zvítězila.

Krabička opravdu neukrývá mnoho, ve třech malých rámečcích je dohromady 36 dílů včetně pěti nábojů. K dispozici máme i stavební návod, který nás provede stavbou ke zdárnému dokončení modelu. Malá planžeta leptů z příjemně měkkého a tím i dobře tvárného materiálu obsahuje dva díly. Obtisky ve stavebnici nejsou, stejně marně jsem hledal i lopatu, která je na obrázku na víku krabičky nakreslena na předním pancíři a model by příjemně oživila. Bohužel musíme sáhnout po lopatě z jiného modelu, nebo se spokojit s modelem kanonu bez ní.

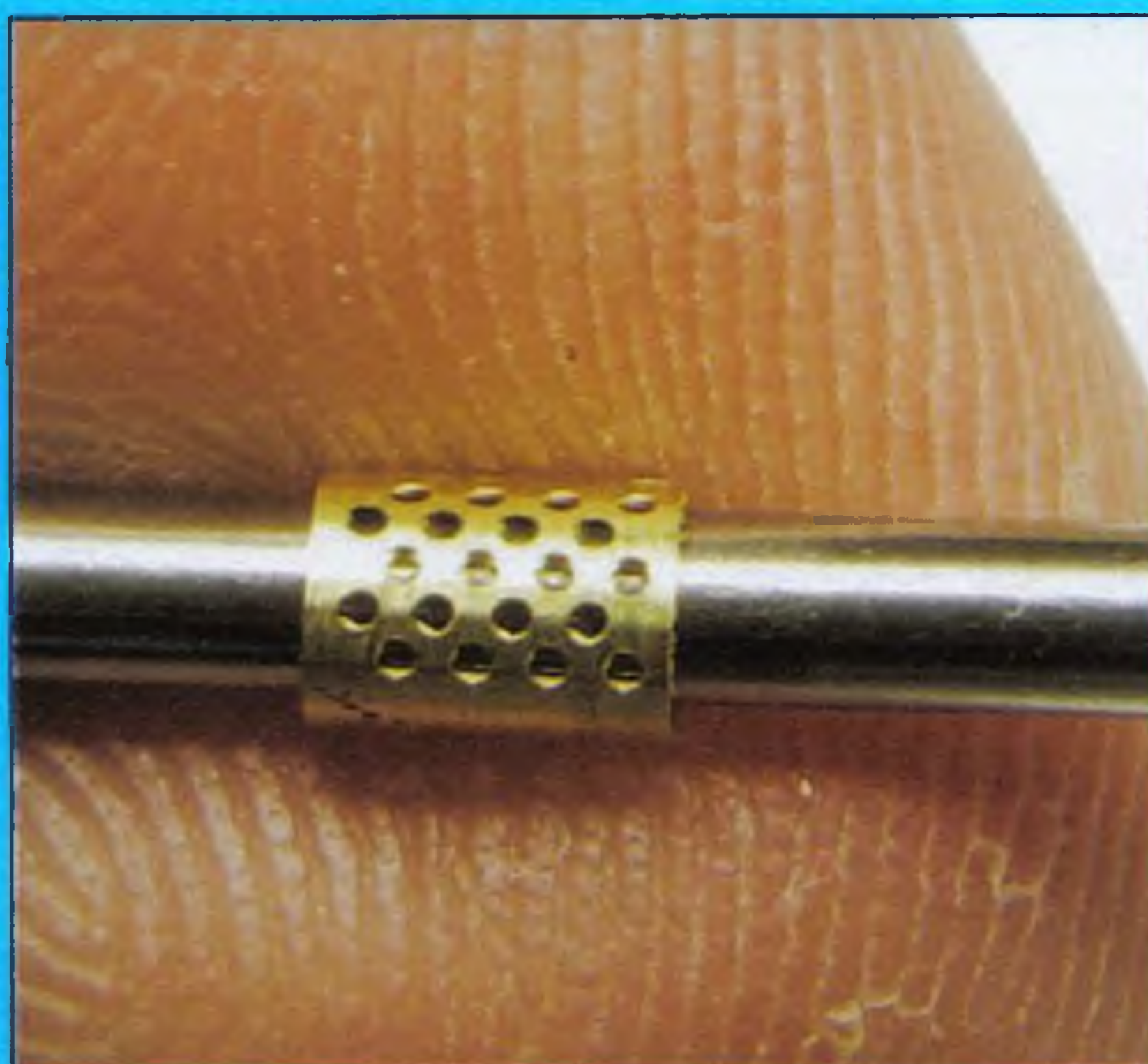
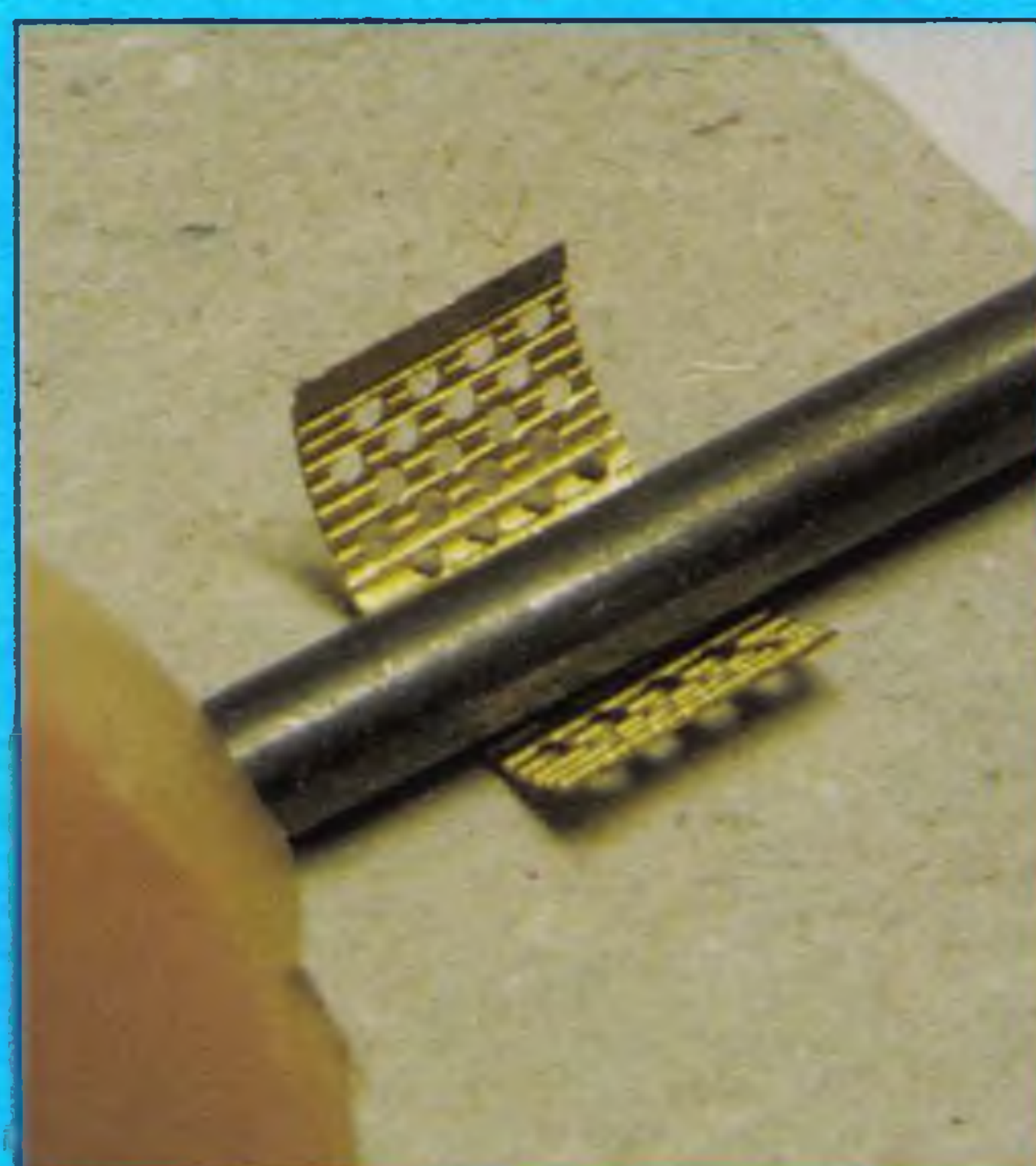
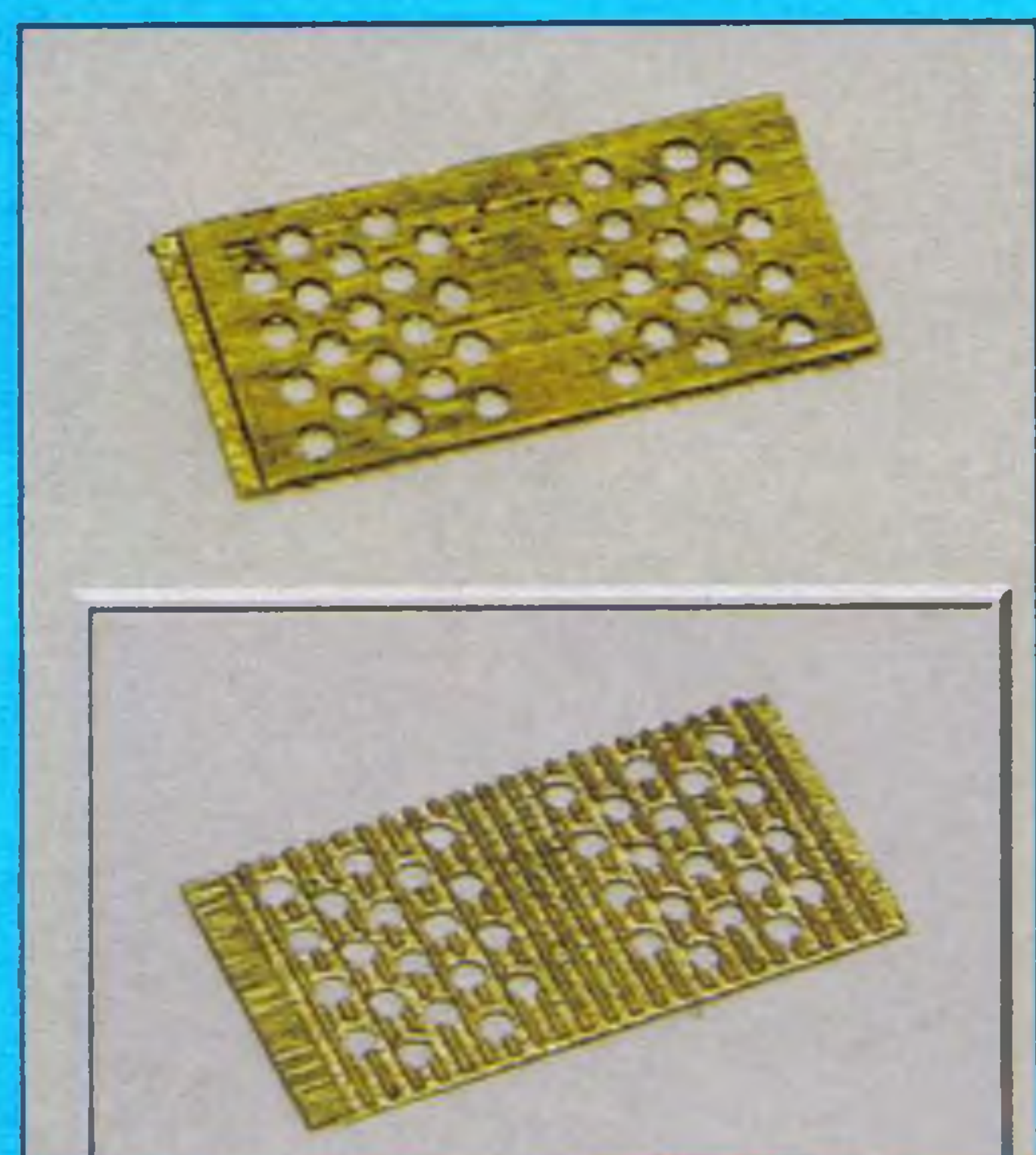
BRIEFING

STAVEBNICE	7,5cm Panzerabwehrkanone 97/38
MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	ACE
BARVY	Tamiya, Vallejo Model Color, Tensocrom, pigmenty

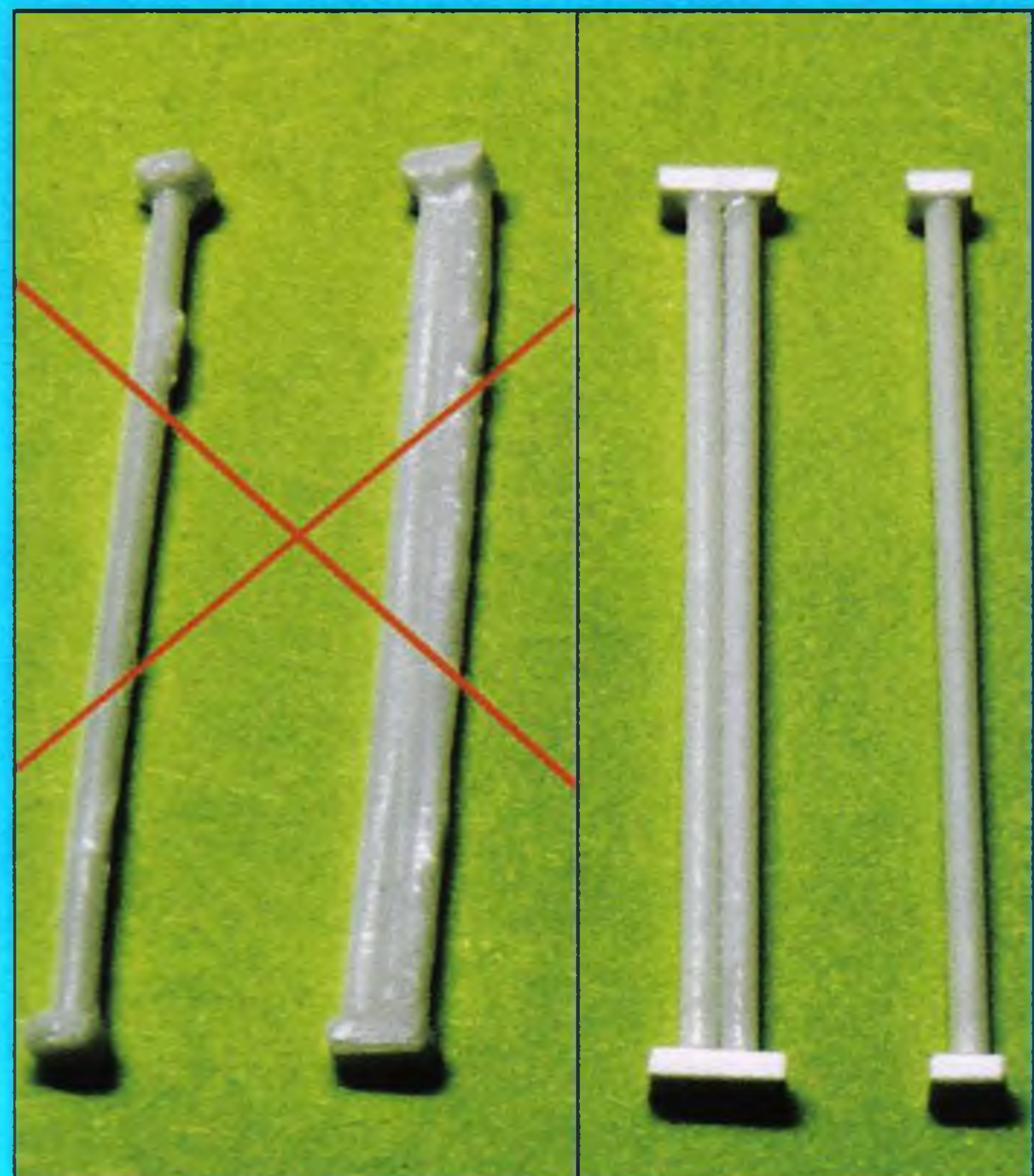

Stavba

Jak jsem předpokládal, celý model lze slepit za jeden večer a ještě u stavby stihneme sledovat televizní pořady. Trochu nás sice zdrží výroba různých madel z měděného drátu, což ale není nic proti začišťování stavebních dílů (často spíše pididílů), čímž strávíme z celé stavby asi nejvíce času.

Nadto plast je nepříjemně měkký, má snahu se třepit a jeho bělost nás po pár hodinách téměř oslepí. Některé součástky je lepší zhotovit nové například z profilů Evergreen, než je dolovat z „polotovaru“ ve stavebnici.

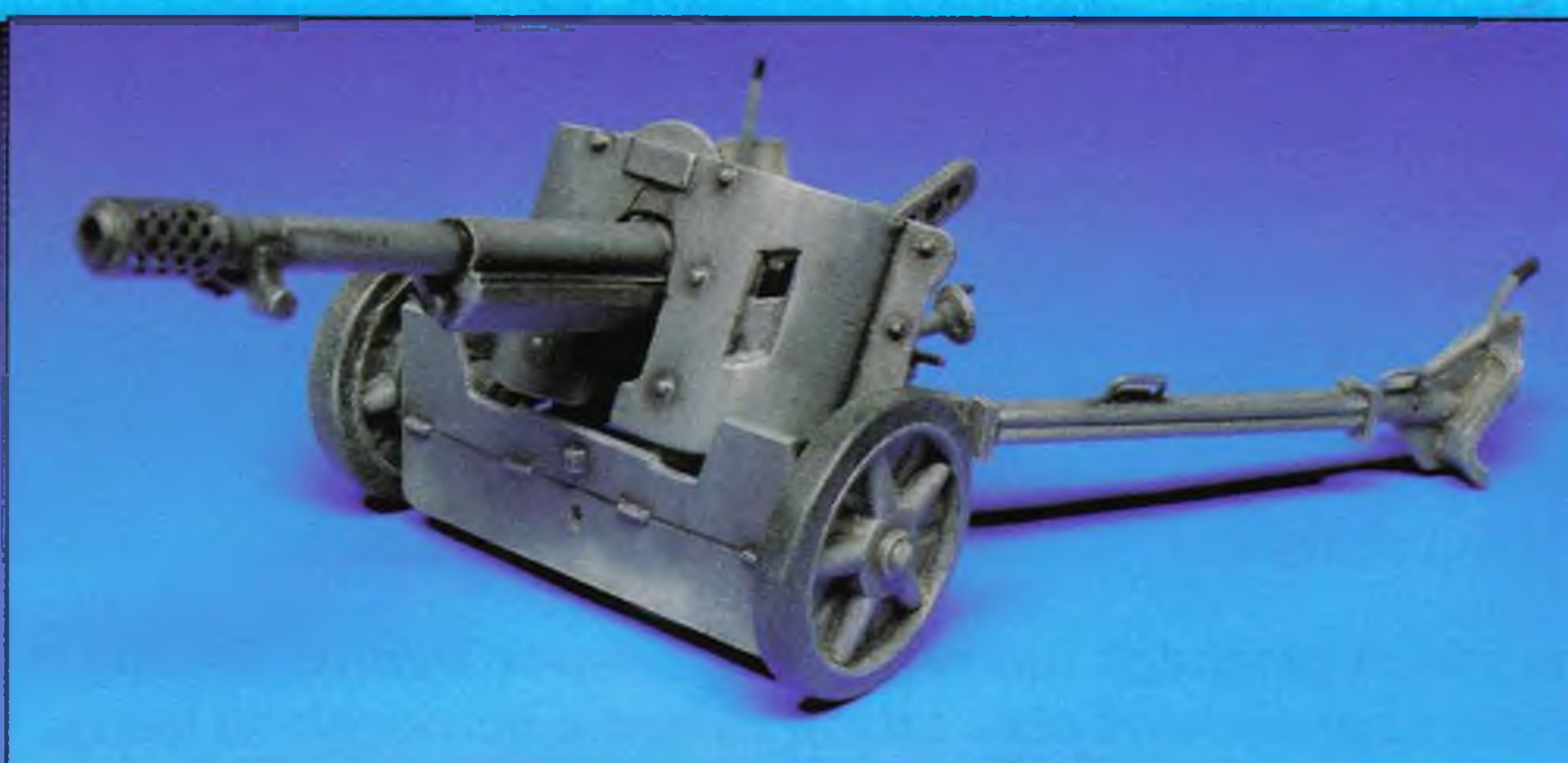
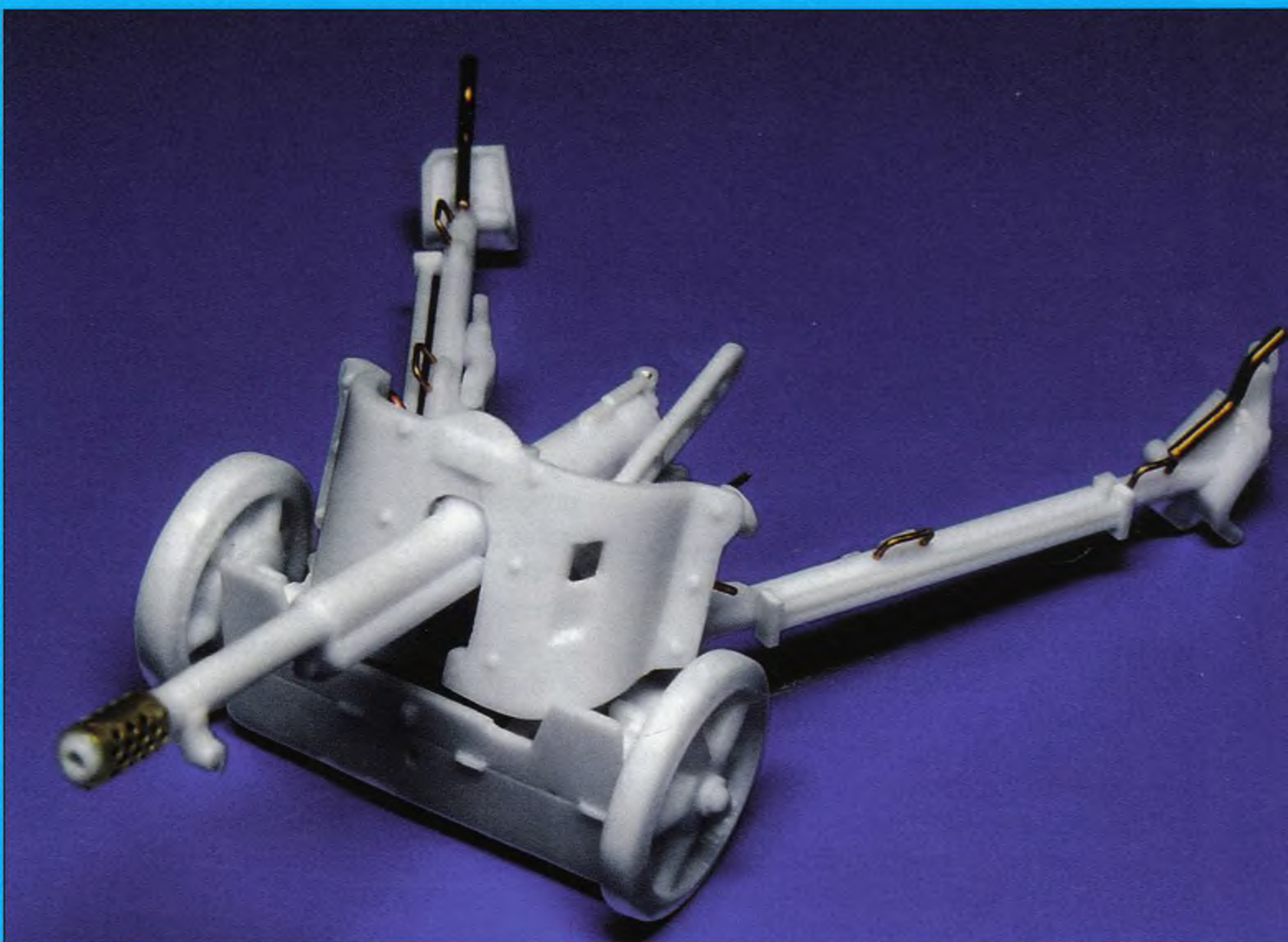
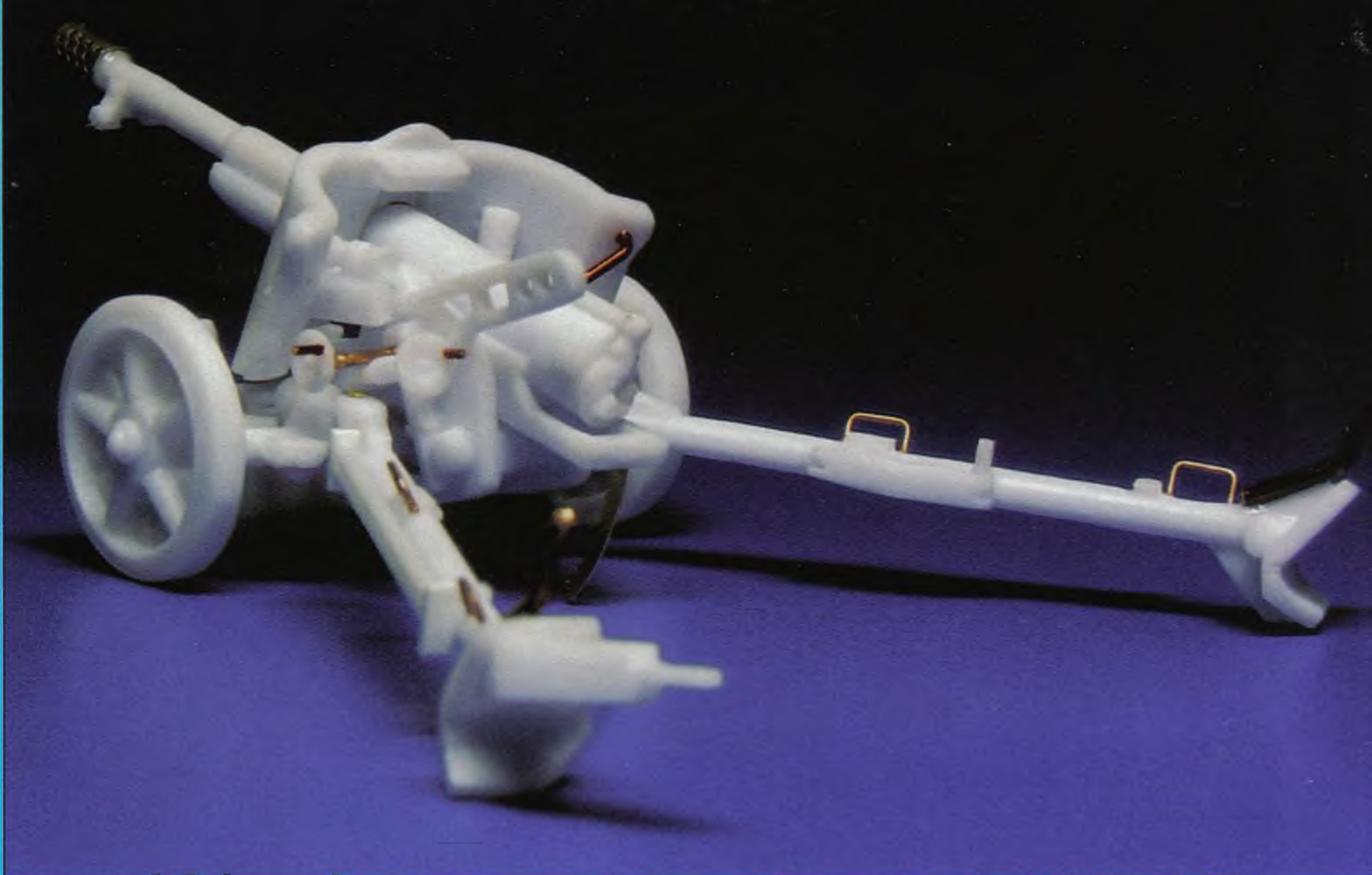

Nicméně pokud použijeme k lepení vteřinové lepidlo a nemusíme tedy čekat na zasychání lepidla klasického – rozpouštědlového, máme za pár hodin kompletně slepeno a můžeme začít barvit.

Zbarvení

Původně jsem měl v úmyslu pokusit se o zimní, částečně smytou bílou kamufláž, která je vyobrazena na víku krabičky. Ale pro nedostatek vlastních zkušeností s tímto druhem povrchové úpravy jsem svůj úmysl změnil na kamufláž v německé šedé.

Po základní vrstvě Mr. Surfaceru 1000 firmy Gunze, který sjednotil povrch plastových, leptaných a drátěných dílů, jsem namíchal šedou z barev Tamiya odstínů XF-63 German Grey a XF-53 Neutral Grey v poměru 1:1 a model tímto mixem celý přestříkal.

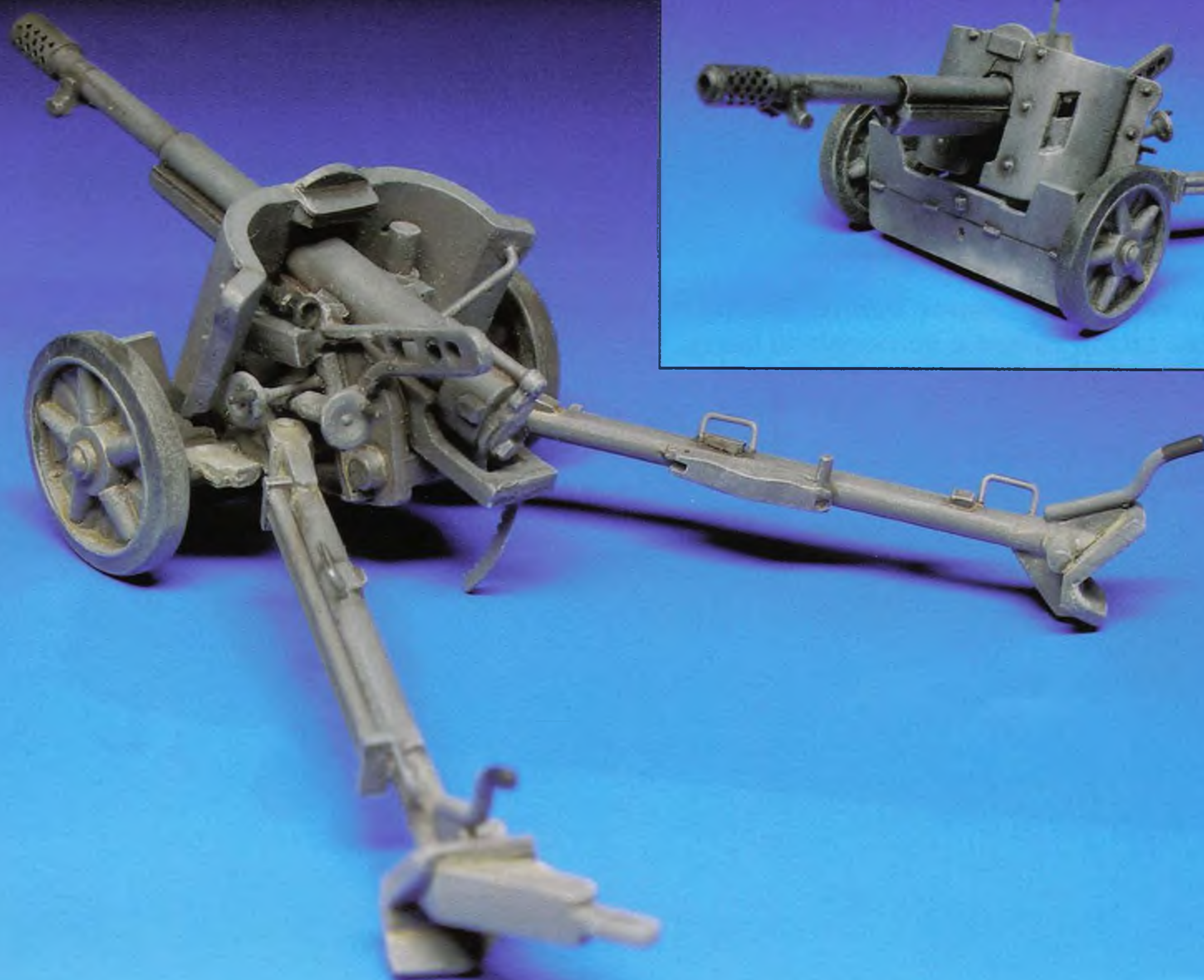
Následovalo nabarvení obručí kol černou barvou Vallejo a pro ztmavení koutů a rohů nanesení washe také z černé barvy Vallejo, ale tentokrát vydatně naředěné vodou. Pro napodobení rzi a usazeného prachu v prohlubních a záhybech mi dobře posloužily Tensocromy odstínu Rust a Sand.

Na tmavě šedém povrchu dobře vyniknou a jednodotnost rozbijí svislé průhledné šmouhy (od prachu a deště), které jsem napodobil barvami Vallejo, tentokrát světle šedého odstínu.

Otěrem často namáhaná místa, například madla, jsem pro napodobení odření barvy na kov lehce „ošoupal“ barvou oceli a nakonec pigmenty zaprášil spodek.

I přes úskalí v podobě pracného začišťování dílů stavebnice lze kanón sestavit v opravdu krátké době, čímž získáme rozto-mile malý model.

Foto autor

Texany z Biafry

Texan 51-14810 opuštěný na letišti v Lagosu

JAN MÁČE

Letouny North American T-6 Texan a jejich varianty se v polovině 20. století staly synonymem pro nenáročný stroj, na kterém se naučily létat desítky tisíc nových pilotů. Méně známý je fakt, že byly poměrně intenzivně používány jako lehké bitevní letouny v mnoha lokálních válkách. Jednou z nich byl konflikt v nigerijské provincii Biafra.

Dlouhá a krvavá válka

Po získání nezávislosti na počátku 60. let se středoafriický stát Nigérie začal zmítat v politickém i ekonomickém chaosu, který provázely vojenské převraty.

Reakcí na masakry příslušníků kmene Ibů se 30. května 1967 stalo vyhlášení nezávislosti nigerijské provincie Biafra, ležící na jiho-východě země. Bylo to strategicky i hospodářsky velmi významné území, a tak nepřekvapí rychlá a brutální reakce federálních nigerijských vojsk ovládaných zejména muslimskými důstojníky. Rozhořela se tak jedna z nejkrvavějších lokálních válek na africkém kontinentu. V průběhu vojenských operací na území Biafry došlo nejen k mnoha masakrům, ale i k obrovské humanitární ka-

tastrofě v důsledku nedostatku jídla a léků. Odhady uvádějí, že si tento konflikt vyžádal až milion obětí, většinou bezbranných civilistů. Boje trvaly až do počátku roku 1970 a skončily obsazením posledních zbytků biaferského území 15. ledna 1970.

Dlouhá cesta do Biafry

Zdrojem dodávek Texanů pro biaferské letectvo se staly zásoby francouzských vzdušných sil, které v poválečném období v rámci programu americké vojenské pomoci dostaly velké množství strojů North American T-6G-1-NH Texan. Kromě výcviku nových pilotů je Armée de l'Air úspěšně použilo i jako lehké bitevníky v protipovstaleckých operacích v Maroku a Alžírsku. Poté, co severoafrická území (Alžírsko nebylo formálně kolonií, ale zámořským departementem Francie) dosáhla na konci 50. a v první polovině 60. let nezávislosti, byla část bitevních Texanů odprodána nově vzniklým africkým zemím a většina uskladněna na základně Châteaudun. Ze skladu dvanáct strojů postupně vykoupila společnost Établissements Godet, která je v listopadu 1967 prodala vládě Biafry.

Cena byla stanovena na 12 000 USD za letoun a zahrnovala i čtyři kulomety Browning ráže 12,7 mm, pumové závěsníky a dopravu na místo předání v Biafře. Přelet se měl uskutečnit ve čtyřech skupinách v prosinci 1967. Nakonec však bylo všechno jinak.

Texany totiž byly až do března 1968 uskladněny v La Rochelle a teprve pak lodí dopraveny do portugalského Lisabonu. Zde se ale ukázalo, že jsou ve velmi špatném technickém stavu a bylo nutné, aby prošly celkovou opravou. V té době o ně biaferská vláda ztratila zájem, protože se soustředila na možnost nákupu proudových letounů Jet Provost a Fouga Magister. Teprve po více než roce, kdy se potvrdilo, že Biafra žádné proudové stroje nezíská, začaly být opuštěné Texany zase dobré.

Druhý T-6G, jehož osádka ulétla do Libreville

Letoun T-6G 51-14810 byl na všech plochách natřen olivově zelenou barvou, kterou na svrchních a bočních plochách doplňovala nepravidelná pole tmavé zelené a černozelelé barvy. Rám kabiny však zůstal v barvě kovu

V červnu 1969 proto byl uzavřen kontrakt s firmou SEAMA na uvedení Texanů do letuschopného stavu. První čtyři kusy (čísla USAF 51-14798, 51-14810, 51-14873, 51-15051) byly připraveny v září 1969. Měly být lodí dopraveny do Bissau v Portugalské Guinei, odkud je měli do Biafry přelétnout najatí piloti (záložníci portugalského letectva). Po velkých problémech byly letouny přelétuty do Abidžanu (Pobřeží slonoviny), ale do Biafry se nakonec dostaly pouze dva. Jeden zůstal v Abidžanu (jeho pilot si další účast rozmyslel) a další Texan havaroval během přeletu. Na letišti v Uli zbylé dva stroje přistály 30. října 1969. Po přeletu na letiště Uga byly zařazeny do stavu 42. perutě biaferského letectva.

Bojové operace

Biaferské Texany se zúčastnily dvou významnějších akcí. Dne 10. listopadu 1969 zaútočily na letiště v Port Harcourtu, kde zničily MiG-17F (NAF 615), Il-28 a další stroje poškodily. Dvojice hotovostních MiGů nedokázala útočníky zachytit.

Ve stejný den se jeden T-6G účastnil společně s třemi MFI-9B útoku na letiště Escravos, při kterém se jim podařilo zasáhnout hangár a několik parkujících letounů (mimo jiné Do 27 a DC-3).

Na konci listopadu biaferský Texan zaútočil z předsunutého letiště Mbawsi na jednotky nigerijské armády přesunující se mezi městy Aba a Umuahia. Při útoku neřízenými raketami a kulomety způsobil nepřátelským silám značné ztráty a donutil je k přerušení postupu. Reakcí nigerijského letectva bylo několik náletů na letiště Mbawsi, které však nepřinesly úspěch, protože Texan se ihned po akci vrátil zpět do Ugy.

Letouny T-6G z druhé skupiny pro Biafru, které zůstaly v Portugalsku

Na počátku roku 1970 však již byla situace Biafry vojensky zcela neudržitelná. Dne 9. ledna 1970 Portugalec Artur Alves Pereira a domorodý pilot Larry Obiechi přelétli poslední letuschopný Texan do Libreville v Gabunu. Letadlo koupil Henrique Madail, portugalský pilot, který organizoval prezidentskou gardu v Gabunu.

Druhý T-6G (51-14810) byl opuštěn v Ugy. Po skončení války byl částečně opraven a francouzský pilot nigerijského letectva Francois Reip jej přelétl do Lagosu. Zde však byl Texan odstaven a v průběhu 70. let sešrotován.

Podoba biaferských Texanů

Letouny T-6G-1-NH Texan biaferského letectva pocházel ze zásob francouzského letectva. Měly tedy instalovány úchyty pro pumové závěsníky a bylo na ně možné zavěsit i pouzdra s kulomety Browning ráže 12,7 mm a raketnice s neřízenými raketami.

Jaká byla konkrétní výzbroj dvojice bojově nasazených Texanů v Biafře však není možné přesněji určit. Kulomety mohly být jak Browningy v podkřídelních pouzdrech francouzské výroby (byly součástí smlouvy o koupi dvanácti T-6G), tak portugalské kulomety ráže 7,92 mm. Na snímcích Texanů, které po opravě u firmy SEAMA zůstaly v Portugalsku, jsou zachyceny sdružené závěsníky pro šest lehkých pum (zřejmě typ Salvo). Dokumentováno je i použití neřízených raket ráže 68 mm SNEB odpalovaných zřejmě z raketnic Matra stejného typu, jaký používaly lehké MFI-9B.

T-6G určený pro Biafru ponechaný v Abidžanu

PRAMENY:

Draper M. I.: Shadows, Airlift and Airwar in Biafra and Nigeria 1967-1970, Hikoki Publ.1999
http://www.brushfirewars.org/aircraft/t-6_texan/north_american_t6_texan.htm

Druhý bojově použitý Texan, který přelétl na konci války do Libreville, nesl odlišný nátěr. Základní zelenou barvu doplňovaly na svrchních a bočních plochách velká nepravidelná pole hnědé barvy, která oddělovaly úzké pruhy velmi tmavé barvy (černozelená či černá). Ani jeden z biaferských Texanů nenesl žádné výsostné znaky ani jiné označení vyjma výrobních štítků v kabině

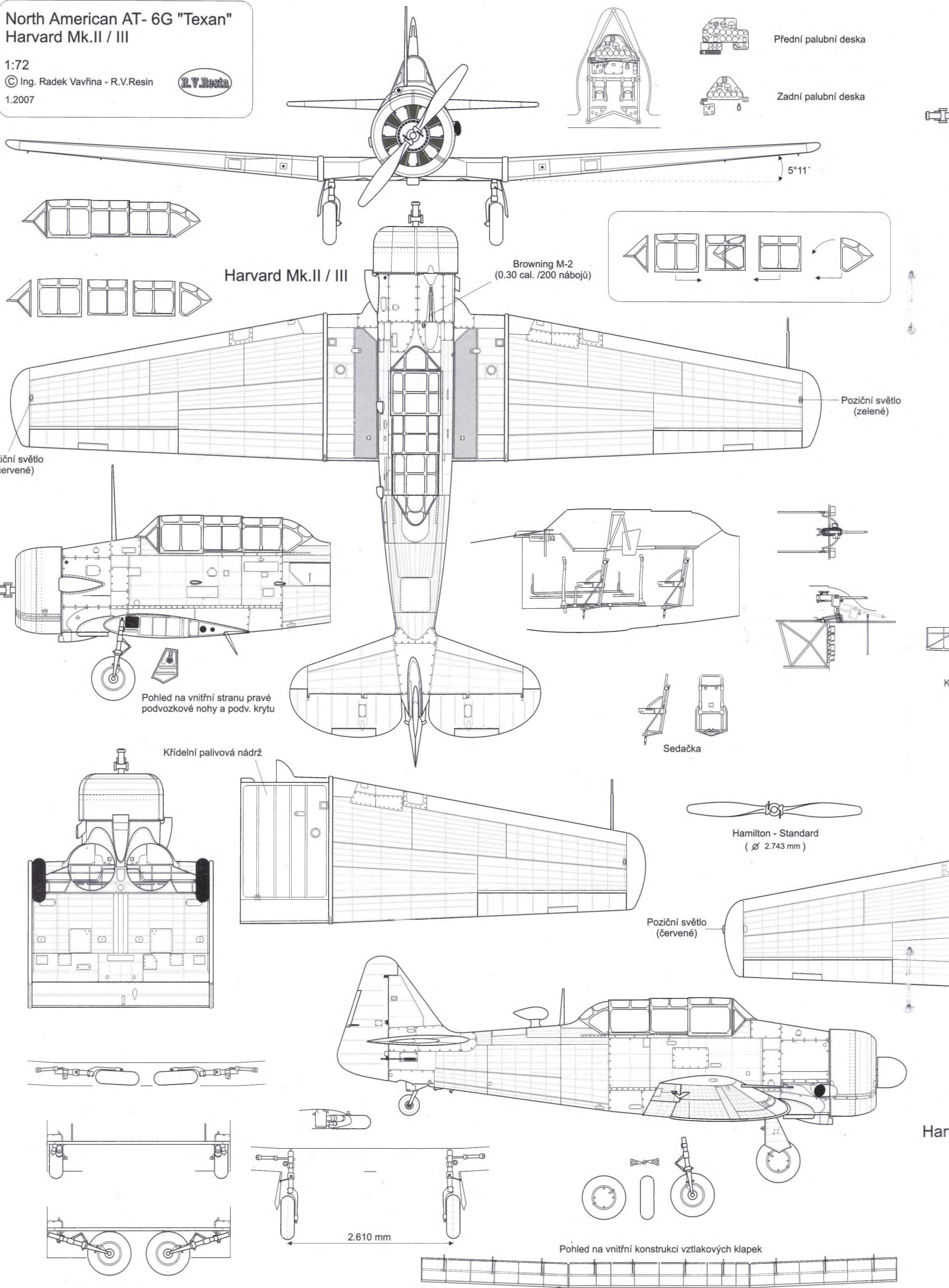
North American AT- 6G "Texan" Harvard Mk.II / III

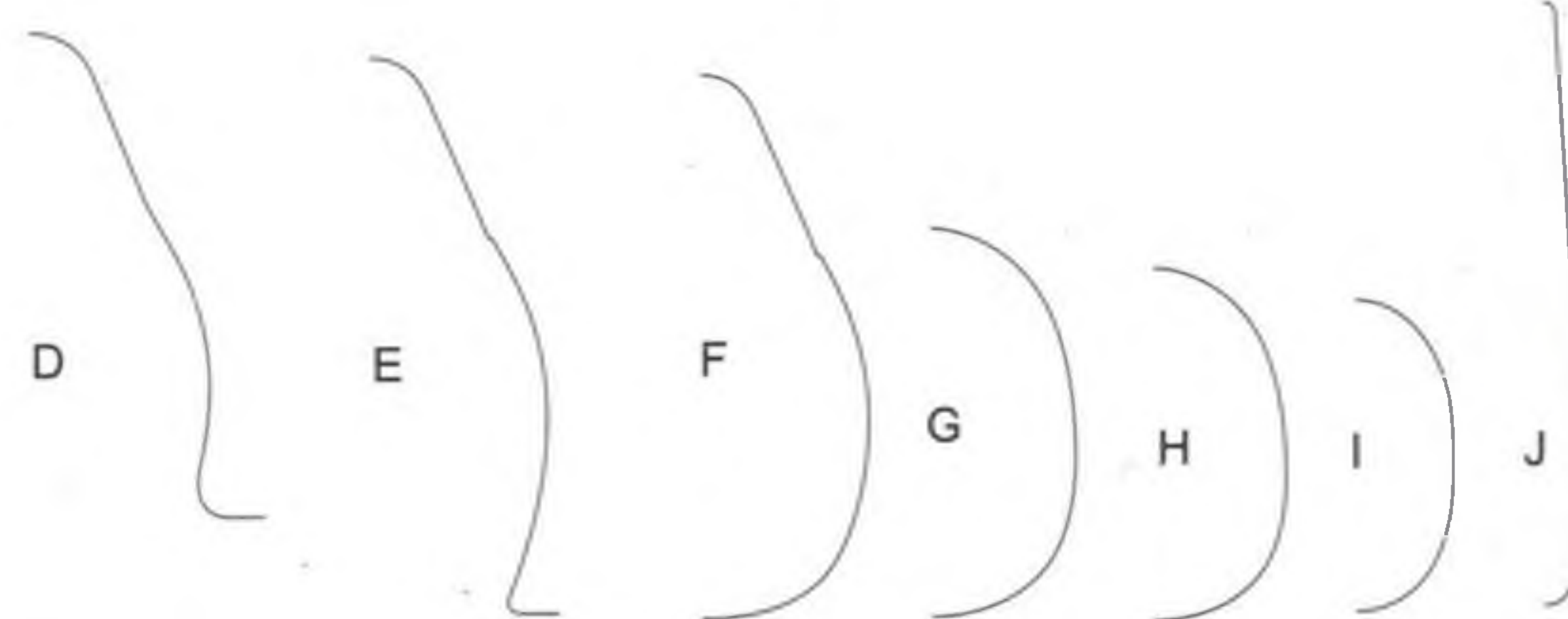
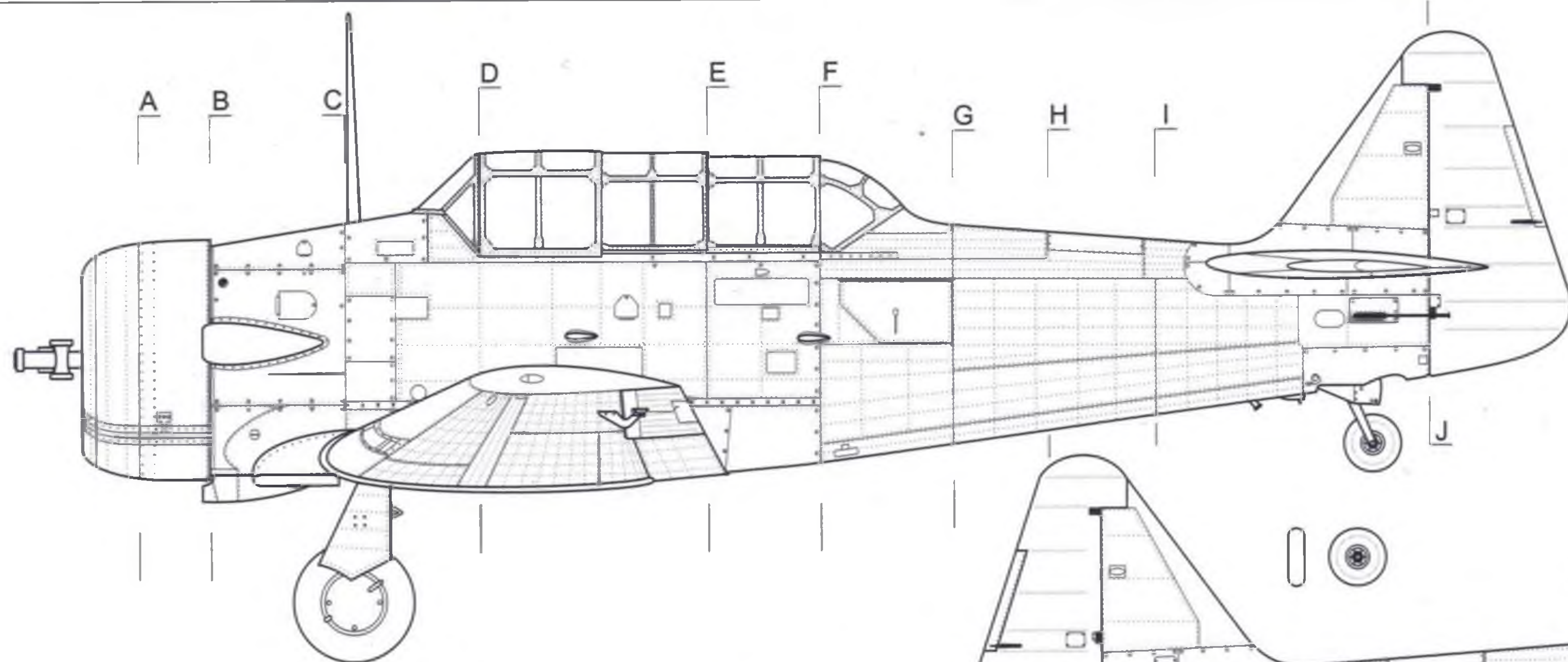
1:72

© Ing. Radek Vavřina - R.V.Resin

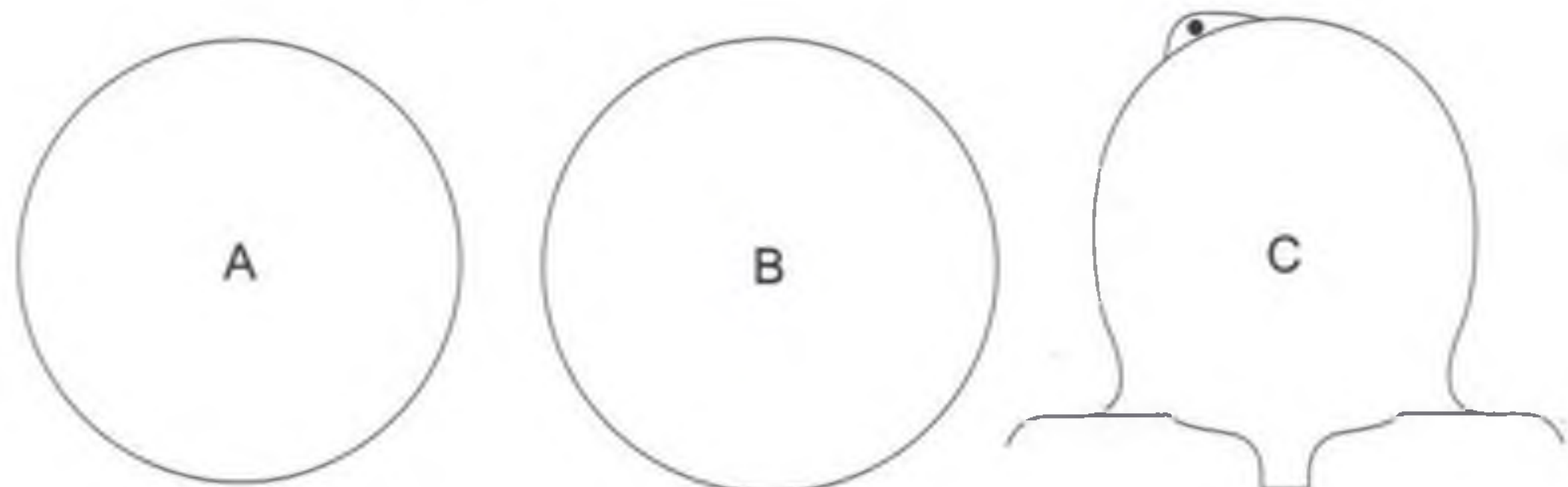
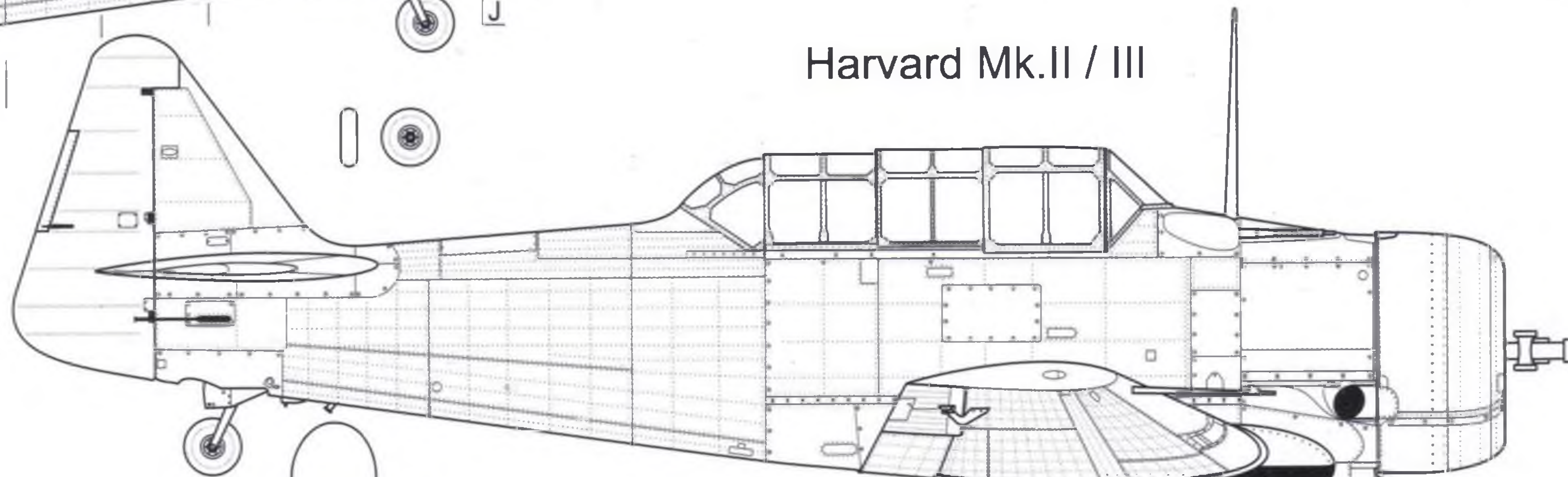
1.2007

R.V.Resin

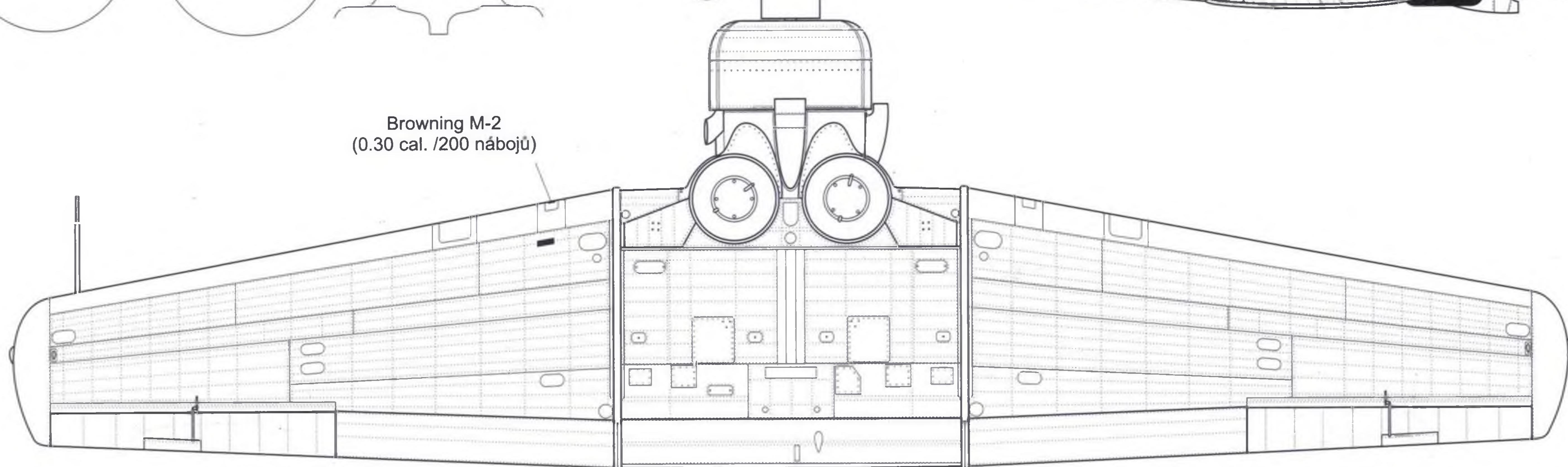

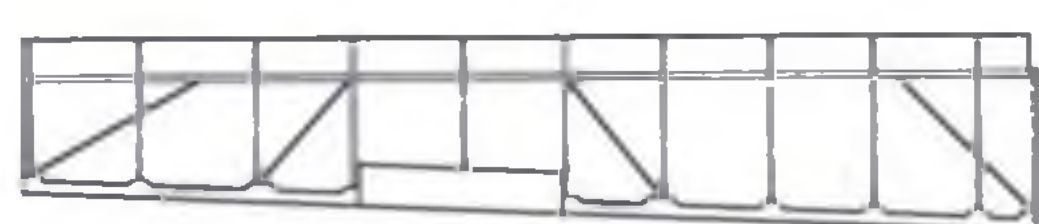
Harvard Mk.II / III

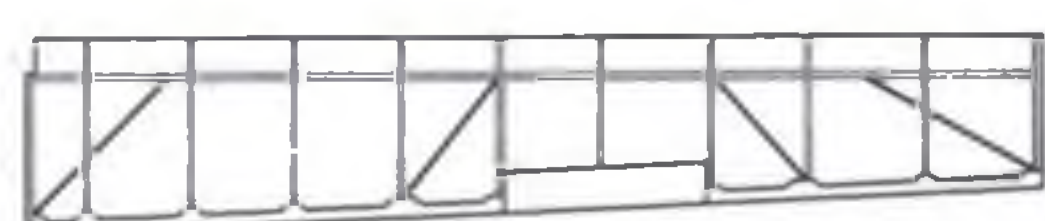
Browning M-2
(0.30 cal. /200 nábojů)

Harvard Mk.IV / T-6G

Konstrukce křídelních klapek

Dvířka pro kameru

Rozpoznávací světla

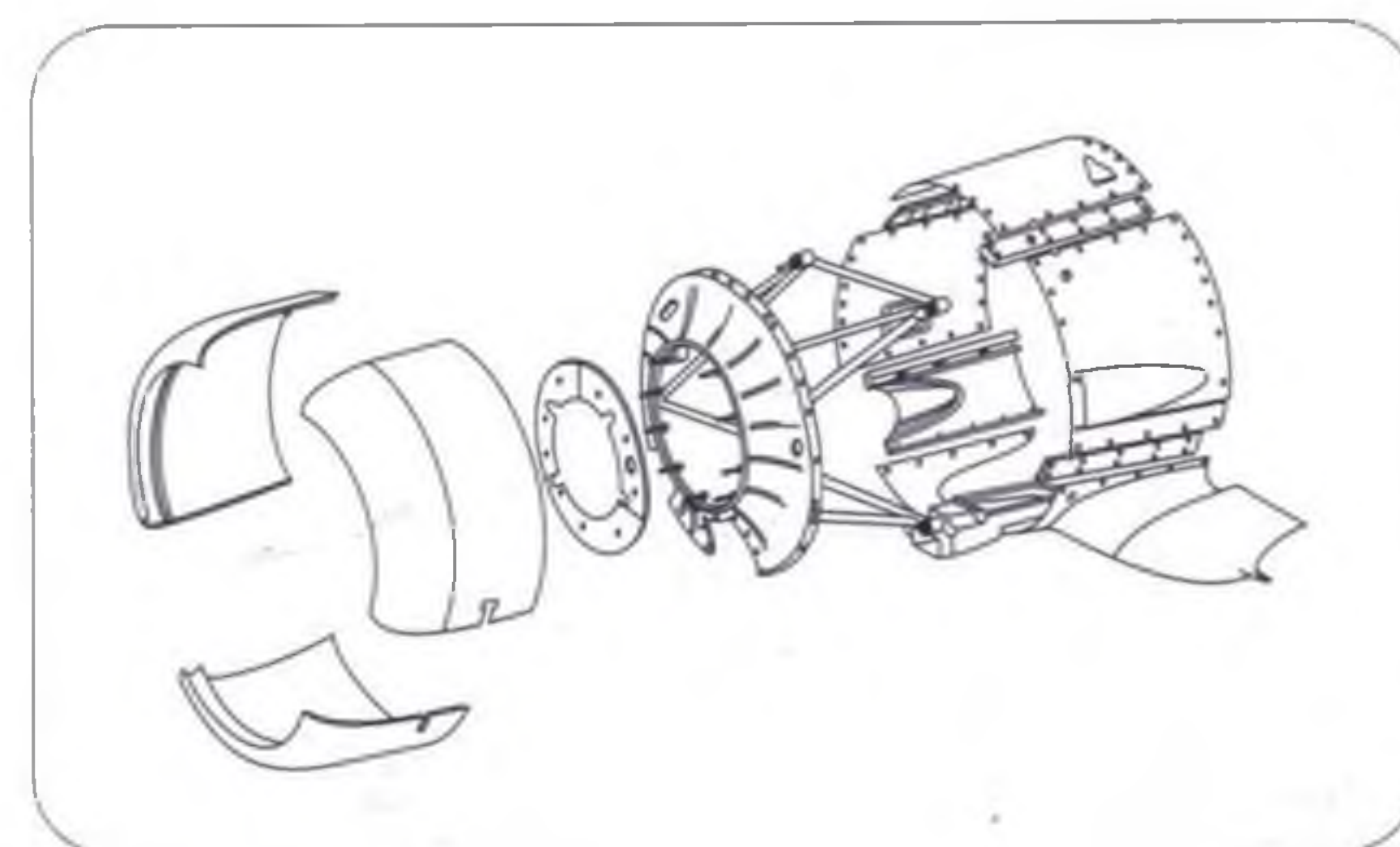
červená
zelená
oranžová

Průzor pro kameru

NACA 4412 W2
0°

NACA 2215 W1
+2°

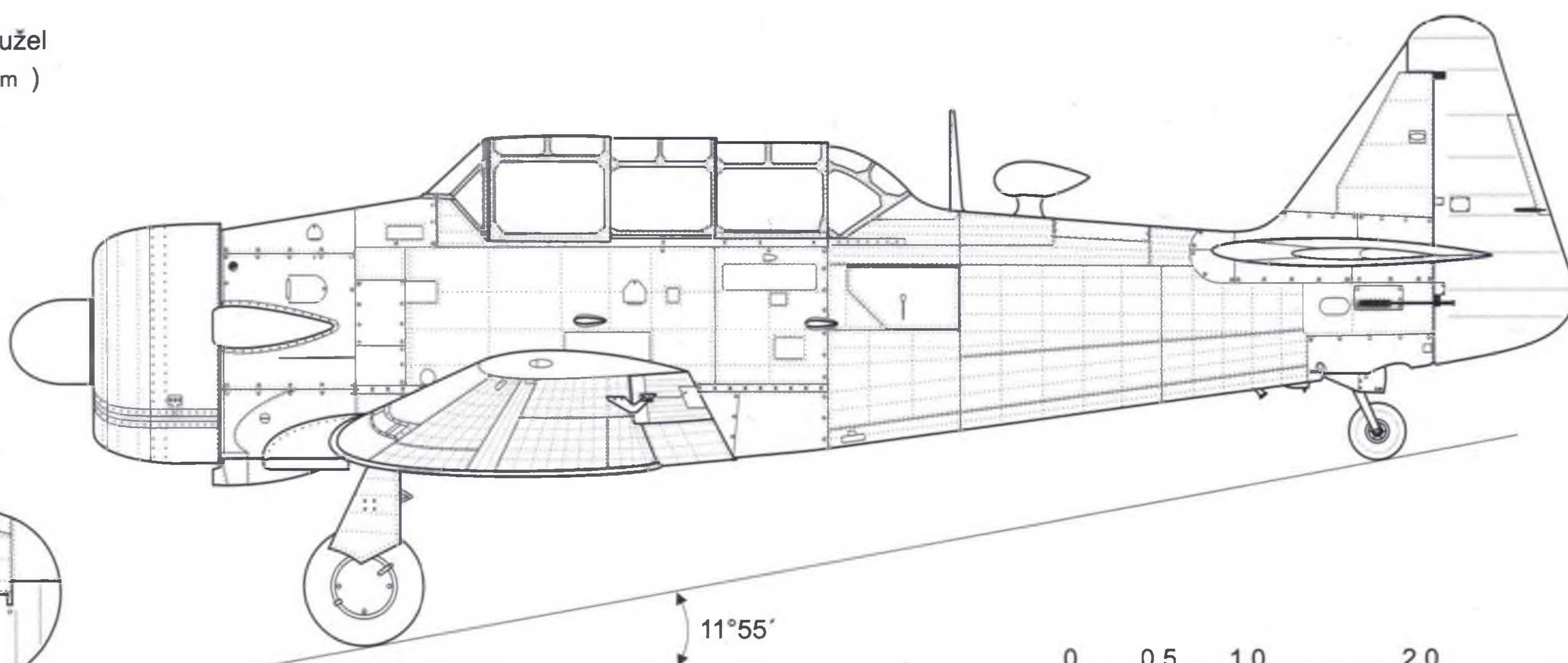
W2

Poziční světlo
(zelené)

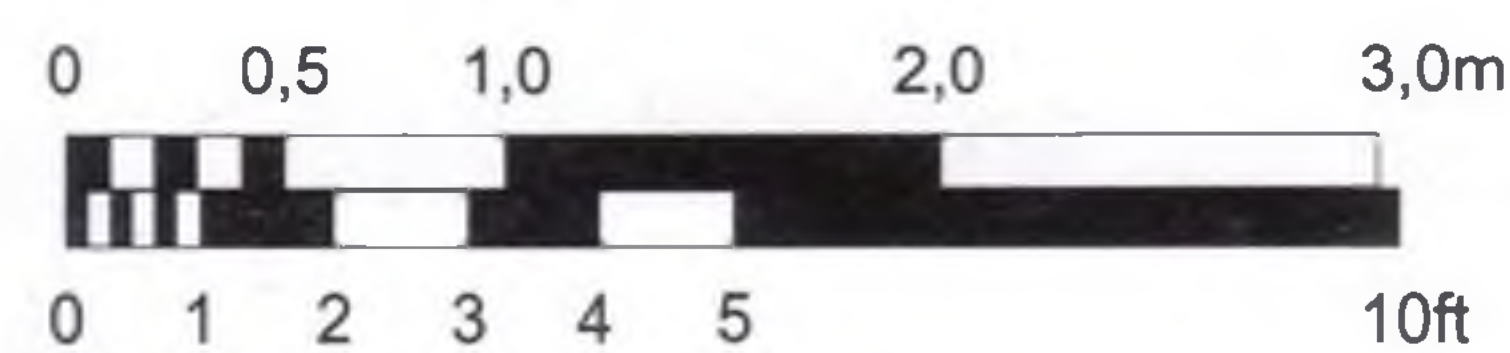
Vrtulový kužel
(Ø 457 mm)

Harvard Mk.IV / T-6G

11°55'

NORTH AMERICAN T-6

MIROSLAV ZADA

BRIEFING

MĚŘÍTKO

1:72

VÝROBCE

Academy

TEXAN / HARVARD

OPRAVDU STRUČNÁ HISTORIE

Kdyby se mělo určit pět letadel, která měla největší význam v historii letectví, pak cvičný (i bojový) North American T-6 Texan by mezi nimi určitě nechyběl. Popsat historii tohoto typu, která začala v 30. letech minulého století, je svým rozsahem námět pro samostatné číslo časopisu. Texany létaly nebo ještě létají po celém světě, na všech kontinentech, snad kromě Antarktidy, i když ani to není tak úplně jisté.

Novozélandské letectvo používalo tyto letouny na své poměry ve velkém množství (asi 200 kusů) a několik z nich dodnes létá na le-

teckých dnech. Označení Harvard určuje Texany licenčně vyrobené v Kanadě a vybavené britskými přístroji a vybavením podle britských standardů. Navenek se od odpovídajících verzí Texanů až na drobnosti neliší. Pro mne je hlavním znakem Harvardu dlouhý výfuk, který byl používán pro vytápění kabiny. Novozélandské Harvardy pravděpodobně vyhřívání kabiny již nepotřebují, a tak v dnešní době provozované letouny mají výfuk krátký. Na historických fotografiích z novozélandských letišť však najdeme plnokrevné Harvardy s dlouhými výfuky. Vzorem pro můj model je letoun NZ1015 verze Mk. IIa, jehož kvalitní fotografie ze současnosti lze nalézt na internetu.

PRAMENY:

<http://www.kiwiaircraftimages.com/harvard.html>

<http://www.airliners.net>

T-6 Texan in action, Larry Davis, Squadron /Signal Publication

Stavebnice

Začnu obvyklým klišé. Model jsem stavěl pro radost, a tak jsem po nedostacích a odchylkách od výkresů nepátral. Stavebnice má jemným rytím do hloubky znázorněnou paneláž, výlisky jsou čisté včetně čirých dílů. Za hlavní nedostatek považuji znázornění motoru, který je zjednodušený a ve formě reliéfu na desce. No zkrátka, pod krytem je ho jen polovina, což je při pozorném pohledu dobře vidět. Harvard by si jistě zasloužil motor celý. Také napojení polovin křídel do trupu v místě podvozkových šachet je nepřesné a za podvozkové šachty bych to od ortodoxních modelářů pěkně schytl. Bez úprav šachta neodpovídá skutečnosti. Já to nechal být, ale na bodovací soutěž s modelem asi nepůjdu.

Stavebnice nabízí díly pro verzi AT-6G, proto jsem si za hlavní úkol stanovil jejich "degrade" (opak upgrade) na verzi AT-6A, téměř odpovídající verzi Harvard Mk. IIa). Úpravy jsou popsány u fotografie, stavba byla až na zmíněné nedostatky pohodová.

Zbarvení

Model jsem vlastně stavěl kvůli zbarvení. Stavebnici jsem měl již nějaký čas a plánoval jsem stavbu buď britského nebo kanadského Harvardu, ale od chvíle, kdy jsem na internetu objevil šedooranžový novozélandský letoun, byla volba jasná. Horší to bylo s realizací, protože ve stavebnici jsou obtisky pro letadla z USA, Korejské republiky a Izraele, ale novozélandské znaky – vlastně britské s červeným ptákem Kiwi uprostřed – jsem neměl. Zachránil mne náhodný nákup v jedné modelářské prodejně, kde měli specializovaný

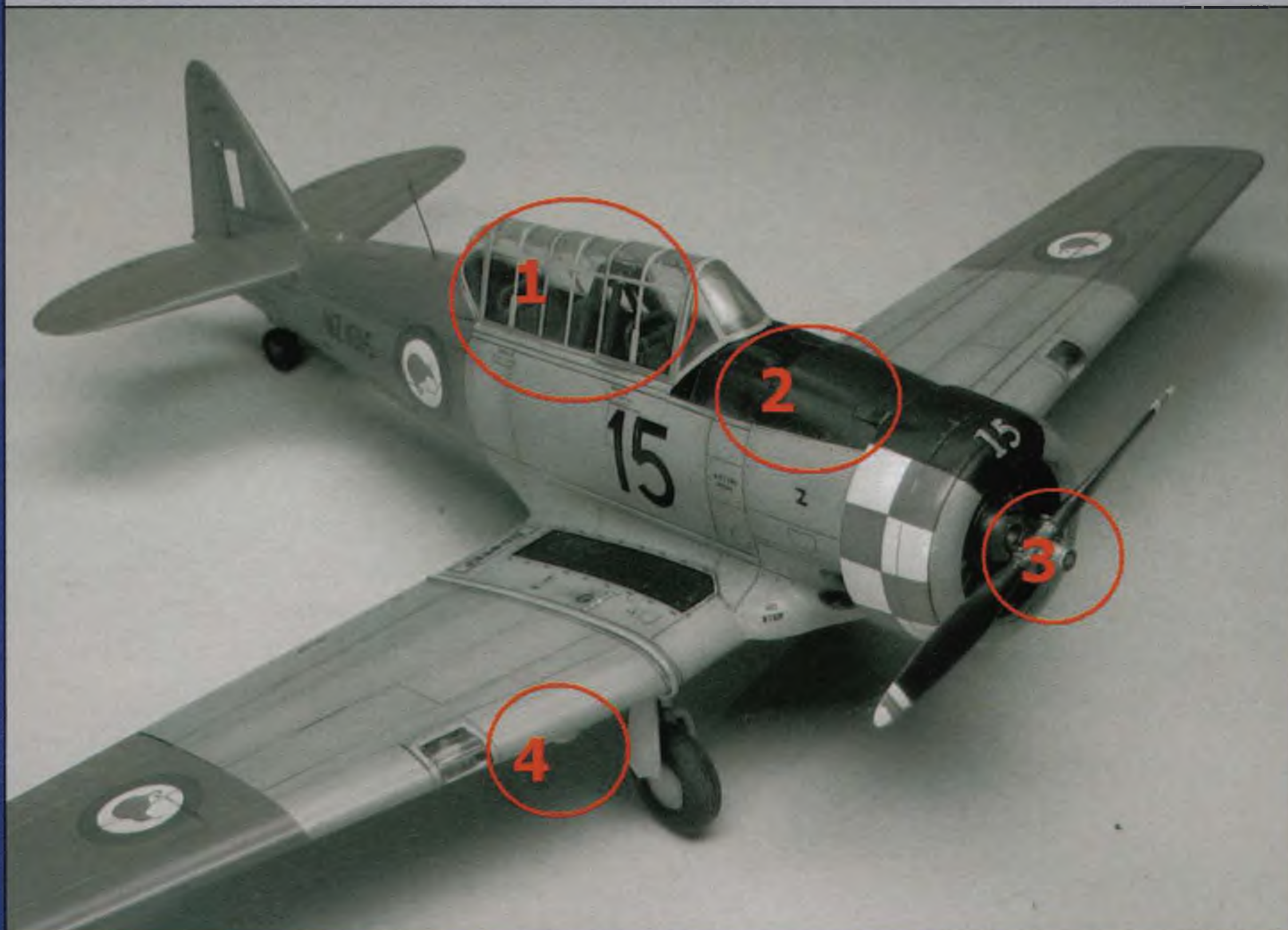
obtiskový aršík na Texany od firmy Carpena. Na aršíku jsou znaky letadel různých uživatelů (USA, Velká Británie, Španělsko, Německo) a mezi nimi i novozélandské. Ne sice přesně pro letadlo NZ1015, ale kokardy a část označení jsem použil. Zbytek jsem musel dodělat vlastními silami, například červené čtverce šachovnice na motorovém krytu jsou nastříhané z obtisků Propagteam.

Závěr

Nechtěl jsem napsat recenzi na stavebnici Academy, ani jsem při stavbě nepoužil žádný neobvyklý postup. Spíš jsem chtěl upozornit na neuvěřitelnou variabilitu verzí a množství schémat zbarvení letounů Texan/Harvard, které jsou sice slavné, ale modeláři trochu opomíjené.

Foto autor

- 1 Přidání dalších rámu kabiny z proužků obtisků
- 2 Vyboulený kryt a žlábek před kabinou, pozůstatek po instalaci kulometu
- 3 Úprava náboje vrtule. Ve stavebnici byl velmi zjednodušený, protože u verze AT-6G je schován pod aerodynamickým krytem
- 4 Kapkovitý kryt pod pravým křídlem je pravděpodobně novozélandskou úpravou

Zvýhodněné předplatné periodik společnosti

AEROMEDIA^{a.s.}

na rok 2007

Pro své předplatitele a čtenáře jsme na rok 2007 připravili pestrou paletu časopisů se zajímavým obsahem a v atraktivní polygrafické úpravě. Nejvýhodnějším způsobem, jak si zajistit svá oblíbená periodika, je pro čtenáře v České republice objednávka předplatného u naší společnosti Aeromedia, a. s. Předplatitelský servis ve Slovenské republice zajišťuje náš tradiční partner, společnost Magnet Press Slovakia, s. r. o.

K objednávce předplatného lze využít rovněž telefonu 222 728 090, fax 222 718 814, e-mail obchod@aeromedia.cz nebo elektronického formuláře na www.letectvi.cz. Případně nám napište na adresu AEROMEDIA, a.s., Baranova 38, 130 00 Praha 3. Firmám na vyžádání zašleme fakturu. Předplatné pro SR zajišťuje a objednávky přijímá Magnet Press Slovakia s. r. o, Šustekova 10, 851 04 Bratislava - Petržalka, P.O.Box 17, tel.: (+421 2) 67 20 19 21 - 22,

67 20 19 31 - 33, fax: (+421 2) 67 20 19 10, 20, 30, e-mail: předplatne@press.sk, www.press.sk.

Všichni předplatitelé jednotlivých titulů a balíčků u naší společnosti se stávají členy AEROMEDIA Profit klubu s oprávněním využívat nabízené členské výhody, zejména nákup v zásilkovém obchodě se slevou 10 %. Předplatitelé u Magnet Press Slovakia, s.r.o. na Slovensku získají obdobné výhody členství v Hobby klubu. Noví předplatitelé mohou nabízené výhody využívat okamžitě po uhrazení předplatného.

Letectví a kosmonautika

(spec. symbol 710100)

Měsíčník. Cena výtisku ve volném prodeji 99,- Kč / 119,- Sk.

Předplatné

Roční (12 čísel) 1100,- Kč (tj. 91,70 Kč za výtisk).

V SR u MPS 1320,- Sk.

Pololetní (6 čísel) 570,- Kč (tj. 95,- Kč za výtisk).

V SR u MPS 670,- Sk.

AeroHobby

(spec. symbol 710130)

Dvuměsíčník. Cena při volném prodeji 60,- Kč / 72,- Sk.

Předplatné

Roční (6 čísel) za 330,- Kč (tj. 55,- Kč za výtisk).

V SR u MPS 402,- Sk.

Modelář

(spec. symbol 710140)

Měsíčník. Cena časopisu ve volném prodeji 80,- Kč / 96,- Sk.

Předplatné

Roční (12 čísel) 890,- Kč. V SR u MPS 1032,- Sk

Pololetní (6 čísel) 460,- Kč. V SR u MPS 526,- Sk

Sešity Modeláře

(spec. symbol 710401)

V roce 2007 vyjdou tři sešity. Cena výtisku 95,- Kč / 115,- Sk. Prodej ve smluvních prodejnách nebo formou předplatného pouze u AEROMEDIA, a.s., a MPS.

Předplatné

Roční (3 čísla) 245 Kč, v SR u MPS 294,- Sk

ATM - Armády, technika, militaria

(spec. symbol 710150)

Měsíčník. Cena výtisku ve volném prodeji 89,- Kč.

Předplatné

Roční (12 čísel) 990,- Kč (tj. 82,50 Kč za výtisk).

V SR u MPS 1188,- Sk

Pololetní (6 čísel) 510,- Kč (tj. 85,- Kč za výtisk).

V SR u MPS 594,- Sk

atm - armádní technický magazín

(spec. symbol 710160)

Měsíčník. Cena výtisku ve volném prodeji 39,- Kč.

V SR u MPS 63,- Sk.

Předplatné

Roční (12 čísel) 430,- Kč. V SR u MPS 672,- Sk

Pololetní (6 čísel) 225,- Kč. V SR u MPS 346,- Sk

Historie a vojenství

(spec. symbol 710900)

Čtvrtletník. Cena výtisku ve volném prodeji 95,- Kč. V SR 139,- Sk.

Předplatné

Roční (4 čísla) 340,- Kč / 516,- Sk

Balíčky předplatného periodik

Pouze u společnosti AEROMEDIA, a. s., (v SR u Magnet Press Slovakia) jako roční předplatné.

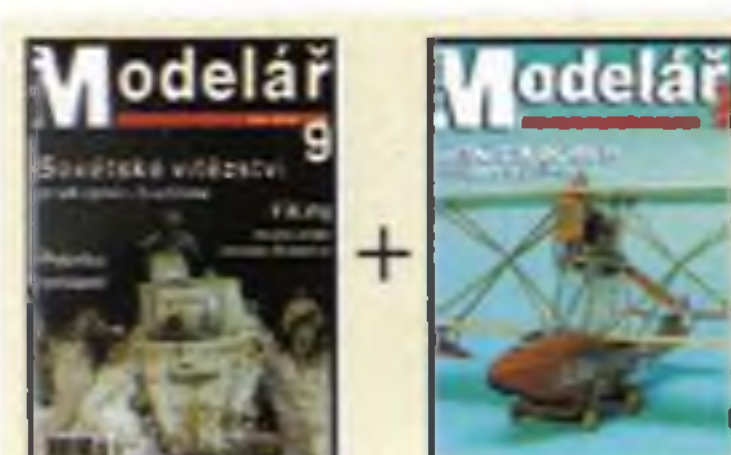

L+K max

(spec. symbol 710300)

Obsahuje roční LK + 6 čísel AeroHobby

Roční (18 čísel) 1400,- Kč / 1680,- Sk

Modelář max

(spec. symbol 710400)

Obsahuje 12 x Modelář + 3x Sešity Modeláře

roční (15 čísel) 1010,- Kč / 1212,- Sk

ATM double

(spec. symbol 710700)

Obsahuje ATM (12 čísel) + atm (12 čísel)

Roční (24 čísel) 1300,- Kč / 1560,- Sk

Military paket (spec. symbol 710500)

Obsahuje 12 čísel ATM, 12 čísel atm + 4 čísla Historie a vojenství.

Roční (28 čísel) 1580,- Kč / 1896,- Sk

Hobby paket (spec. s. 710600)

Obsahuje Modelář max

+ ATM double

Roční (39 čísel) 2200,- Kč / 2640,- Sk

Premium paket

(spec. symbol 710250)

Obsahuje roční L+K + Modelář max

Roční (27 čísel) 2050,- Kč / 2460,- Sk

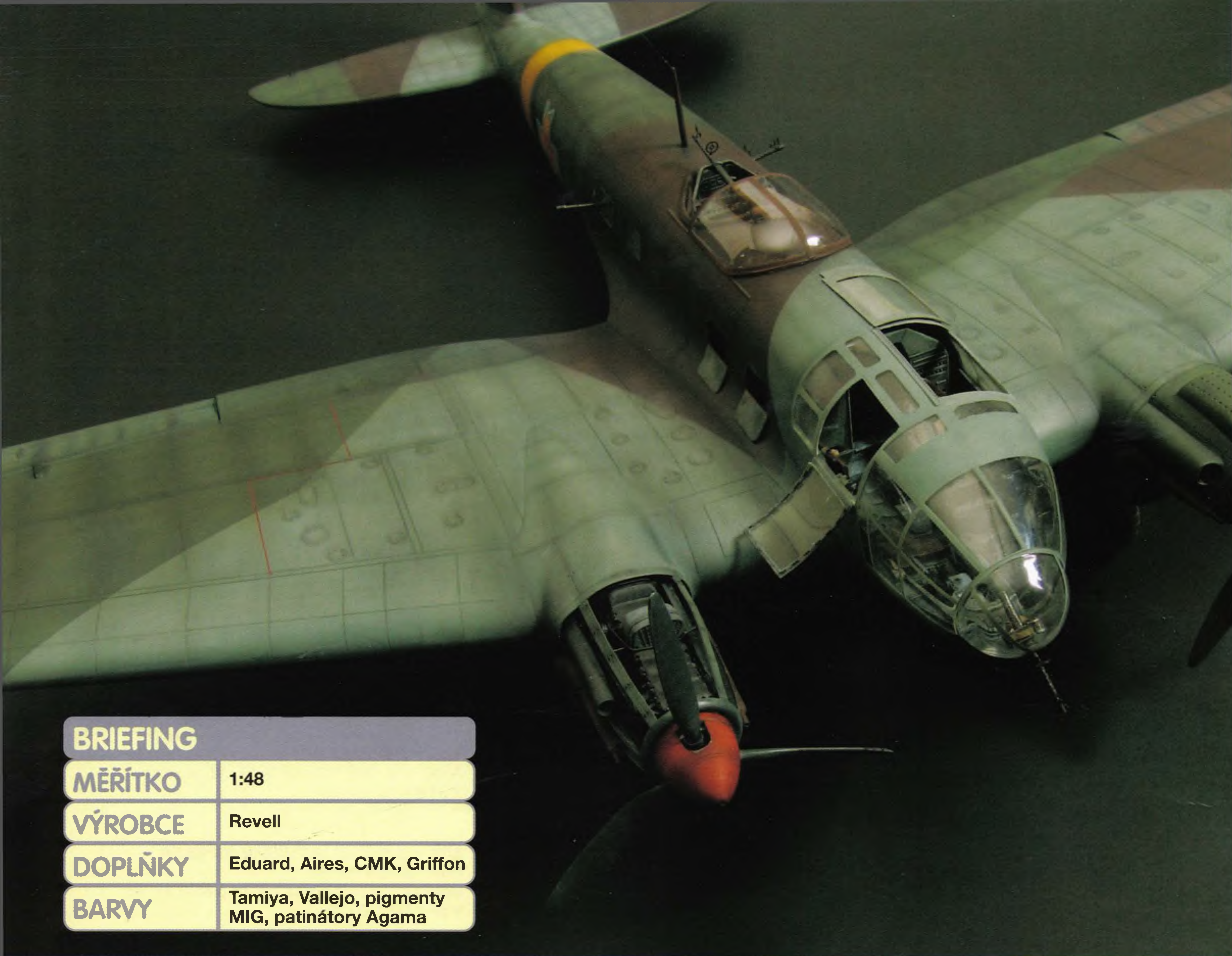

Bonus paket

(spec. symbol 710800)

Balíček obsahuje předplatné L+K max (18 čísel) + Modelář max (15 čísel) + ATM double (24 čísel).

Roční (57 čísel) 3500,- Kč / 4200,- Sk

BRIEFING

MĚŘÍTKO

1:48

VÝROBCE

Revell

DOPLŇKY

Eduard, Aires, CMK, Griffon

BARVY

Tamiya, Vallejo, pigmenty
MIG, patinátory Agama

Heinkel He 111H-3 v jiném kabátě

PETR VACEK

Úvod

Rumunsko bylo největším zahraničním uživatelem bombardovacích letounů He 111. Jako spojenec Německa získalo výměnou za ropu v průběhu roku 1940 prvních 32 starších repasovaných strojů upravených na standard verze H-3. V roce 1941 se staly základem rumunského bombardovacího letectva. U Grupul 5 Bombardement byly rozděleny do tří letek – Escadrile 78, 79, 80 a 22. června 1941 se účastnily útoku na Sovětský Svaz. Do roku 1942 utrpěly tyto jednotky se zastaralými stroji značné ztráty a byly doplněny 30 kusy He 111H-6, licenčně postavenými v bukureštské továrně Fabrica de Aviona S. E. T. Tato letadla sloužila téměř až do konce války a po protiněmeckém převratu se část výzbroje dostala do rukou bývalých protivníků. Sedm rumunských He 111 se stalo součástí nově vzniklého bombardovacího pluku a po boku Rudé armády se účastnilo bojů v Maďarsku, Jugoslávii a na Slovensku.

Otazníky kolem zbarvení

Podle u nás dostupných materiálů (Flugzeug 18, He 111 Militaria Hobby, SAMi June 2002) jsem chtěl model opatřit kamufláží složenou na horních plochách z barev RLM 61/62 s pískovou RLM79, ale nikde jsem nenašel schéma rozložení polí a ani písková barva mi moc nezdála. Hlavu mi zamotala i firma AeroMaster svým obtiskovým aršíkem, kde byla kamufláž jen z pískové a zelené. Naprostý zmatek!

Díky rumunským kolegům se mi podařilo shromáždit poměrně slušné materiály o prvních 32 kusích He 111H-3, jejichž zbarvení se vymykalo všem známým kamuflážním schémátům a de facto každé letadlo mělo nějakou odlišnost. První He 111 prý byly kamuflovány na horních plochách barvami RLM 61, 62 a 63 v nestandardním rozložení lomených polí, zespodu RLM 65. K rychlé identifikaci sloužily žluté konce křídel (na vrchní a spodní straně nestejně široké) a pruh na trupu. Dalším zajímavým doplňkem jsou šikmé „žluté“ pruhy na trupu (viz např. Flugzeug, SAMi). Ve skutečnosti byly v barvách rumunské trikolory, na-

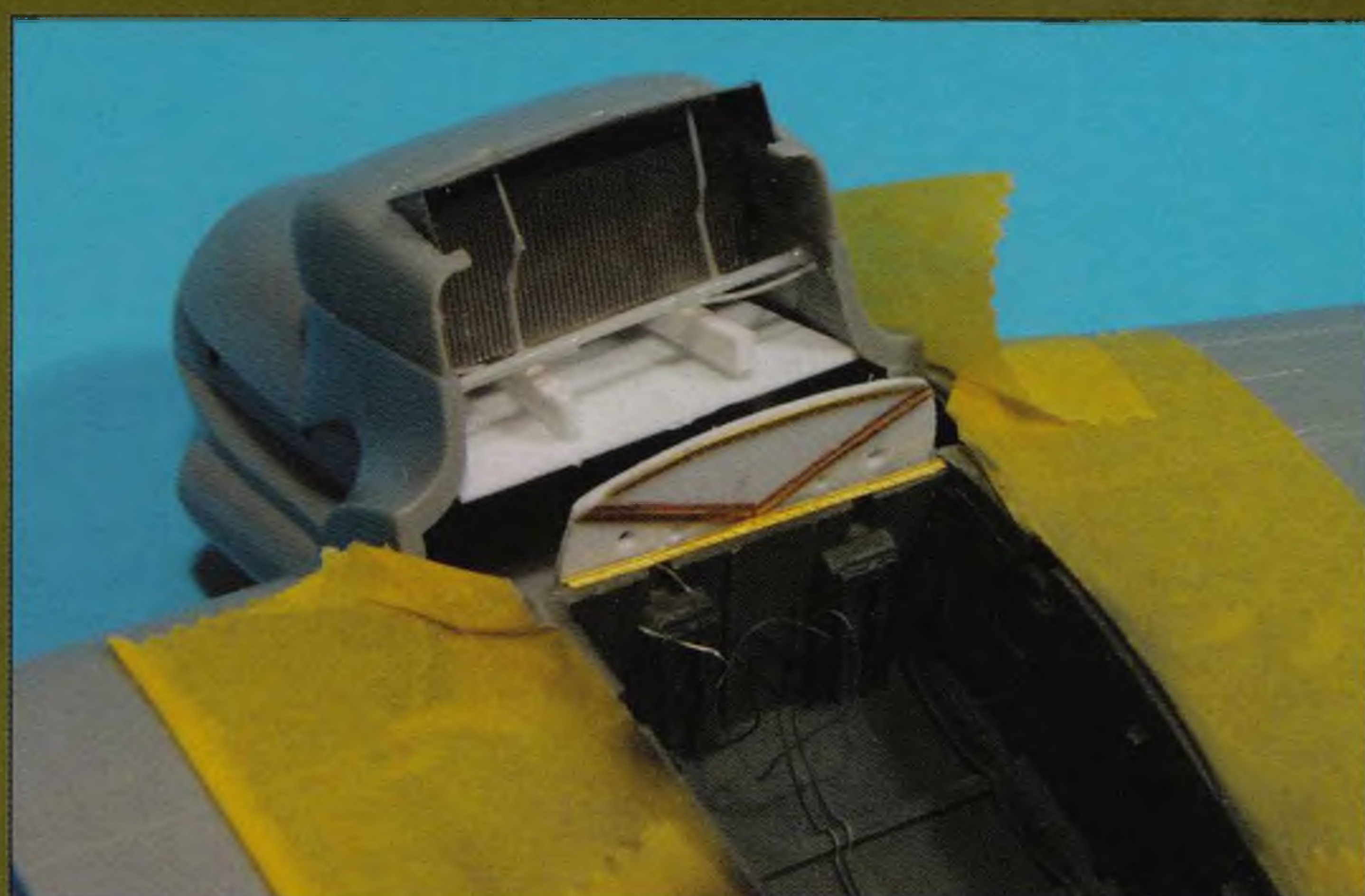
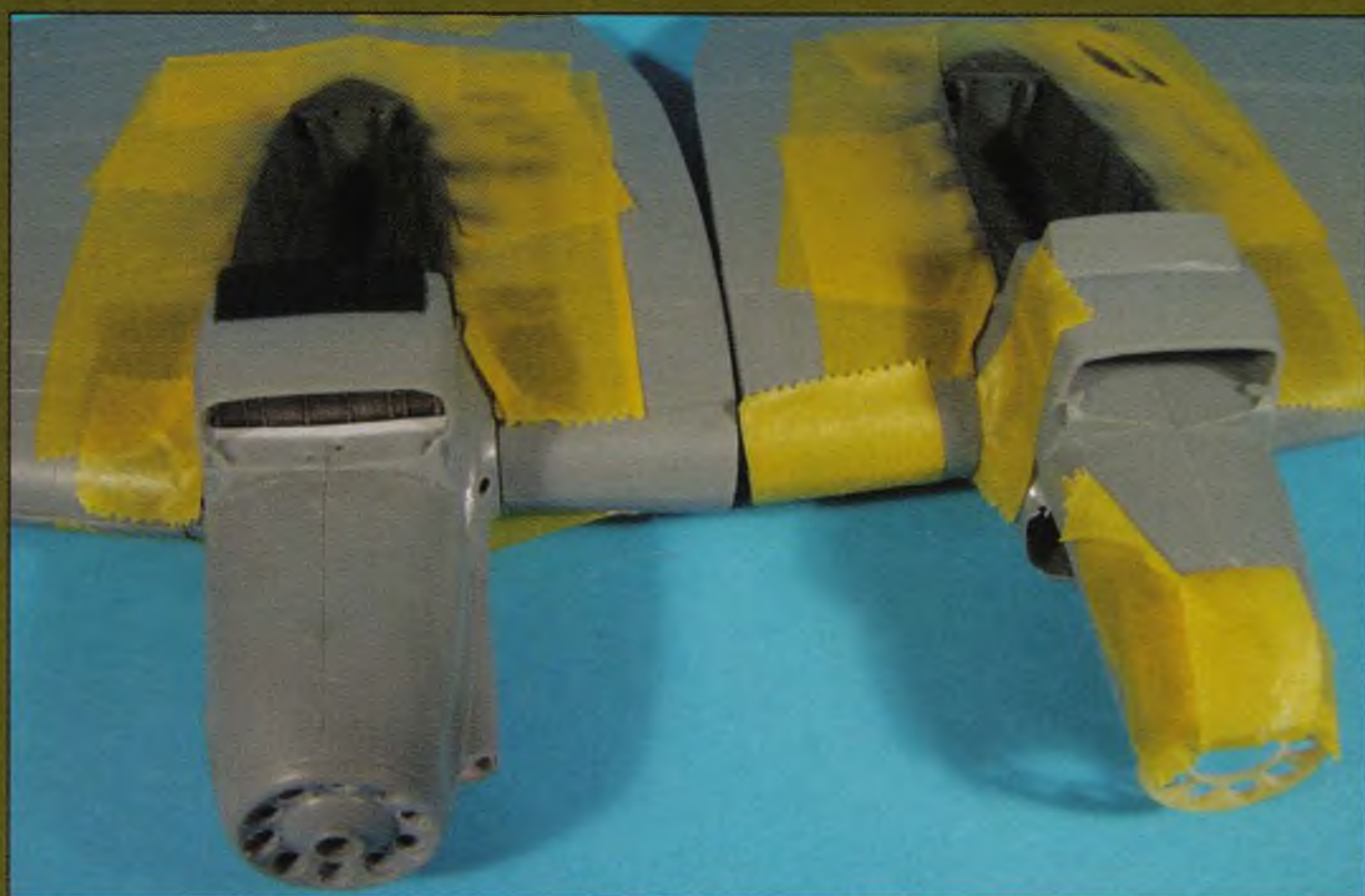
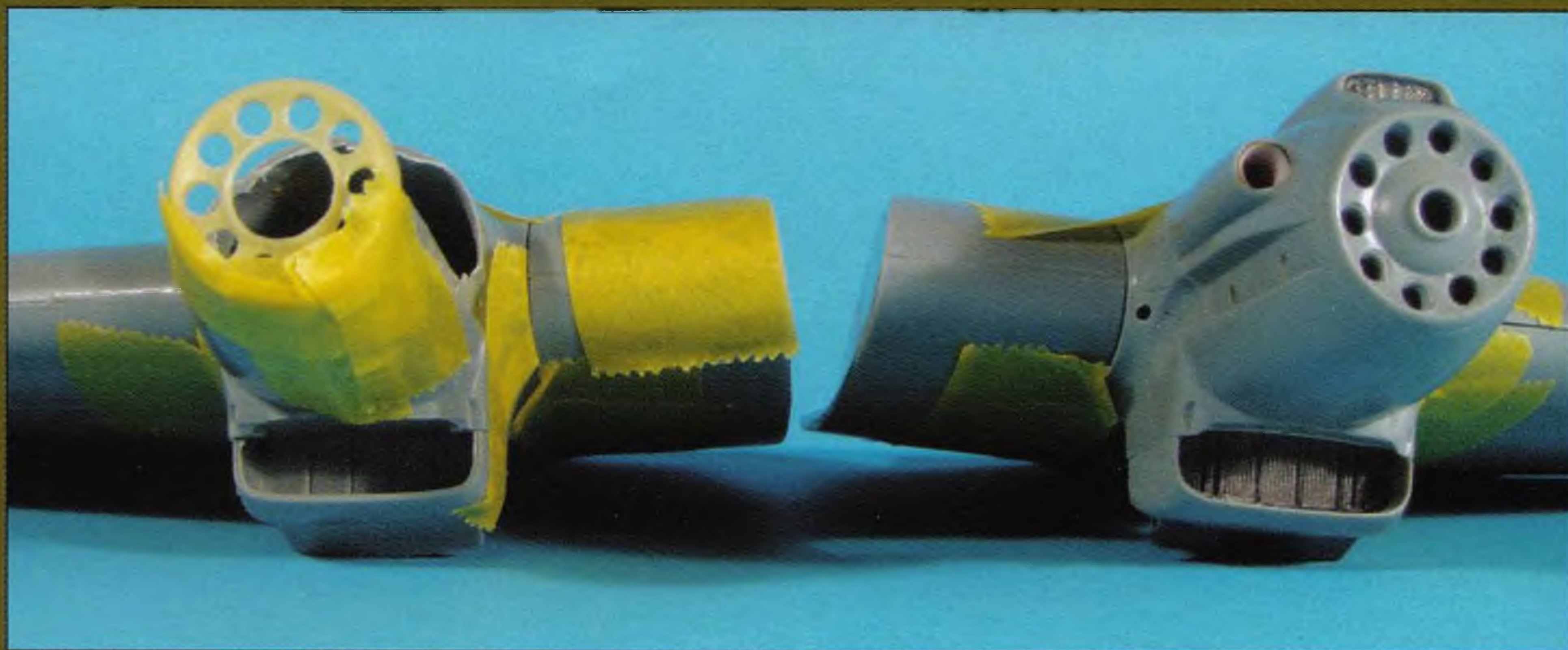
cházel se pouze na levém boku trupu a jejich počet měl odpovídat množství uskutečněných misí. Rozdíly byly i v použití atypických křížů i v odlišném zbarvení křídlek, správně by měla být ještě na levé straně pod střelištěm „létající bomba“, znak Grupul 5.

Nakonec jsem si pro svůj model vybral stroj s identifikačním číslem 4, který se mi podařilo fotograficky doložit z obou stran a částečně i shora. Jediné, co jsem udělal „podle sebe“, jsou červené vrtulové kužely, které sice mohly být v jiném odstínu, ovšem červená vyloučená není.

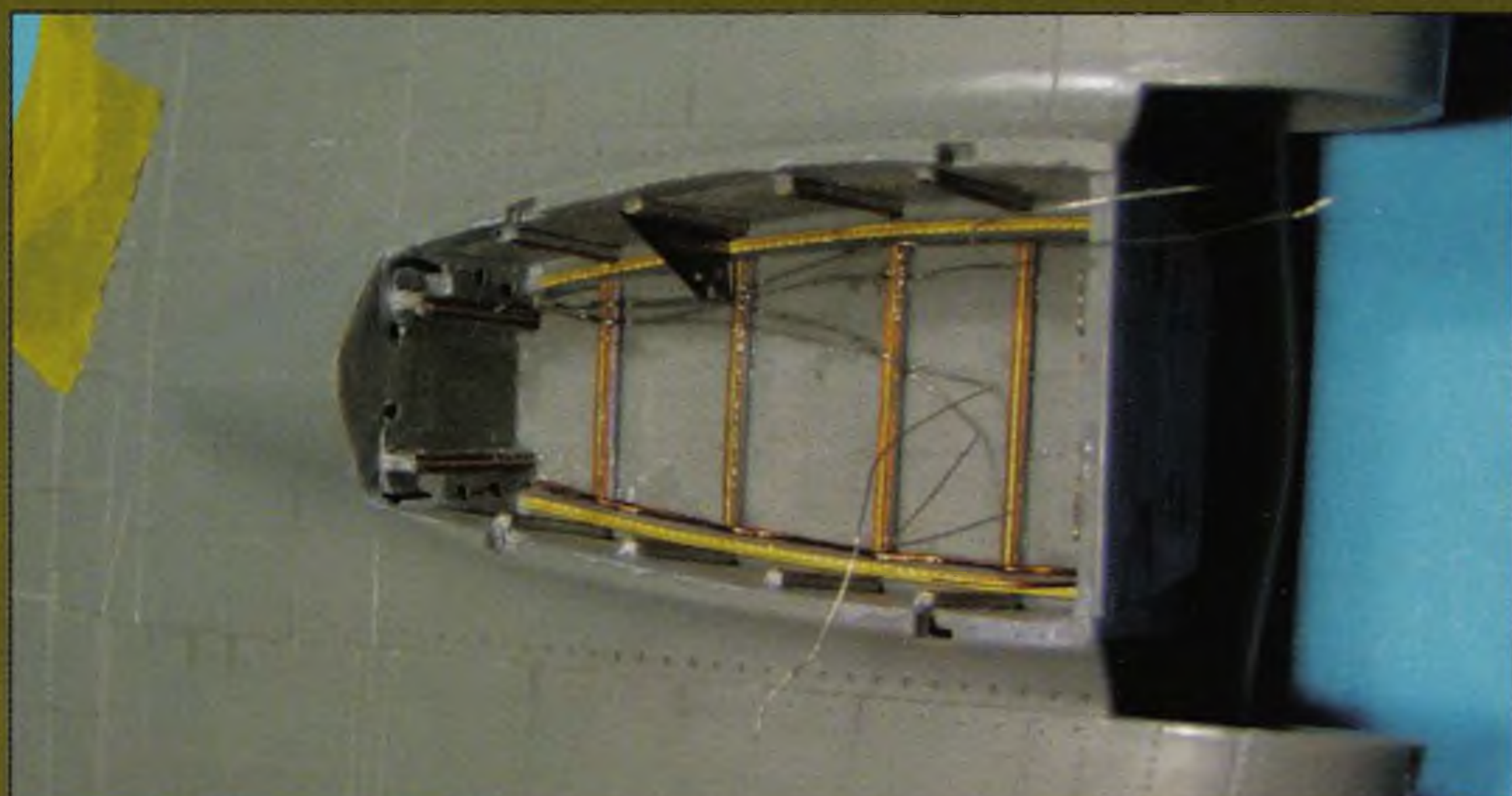
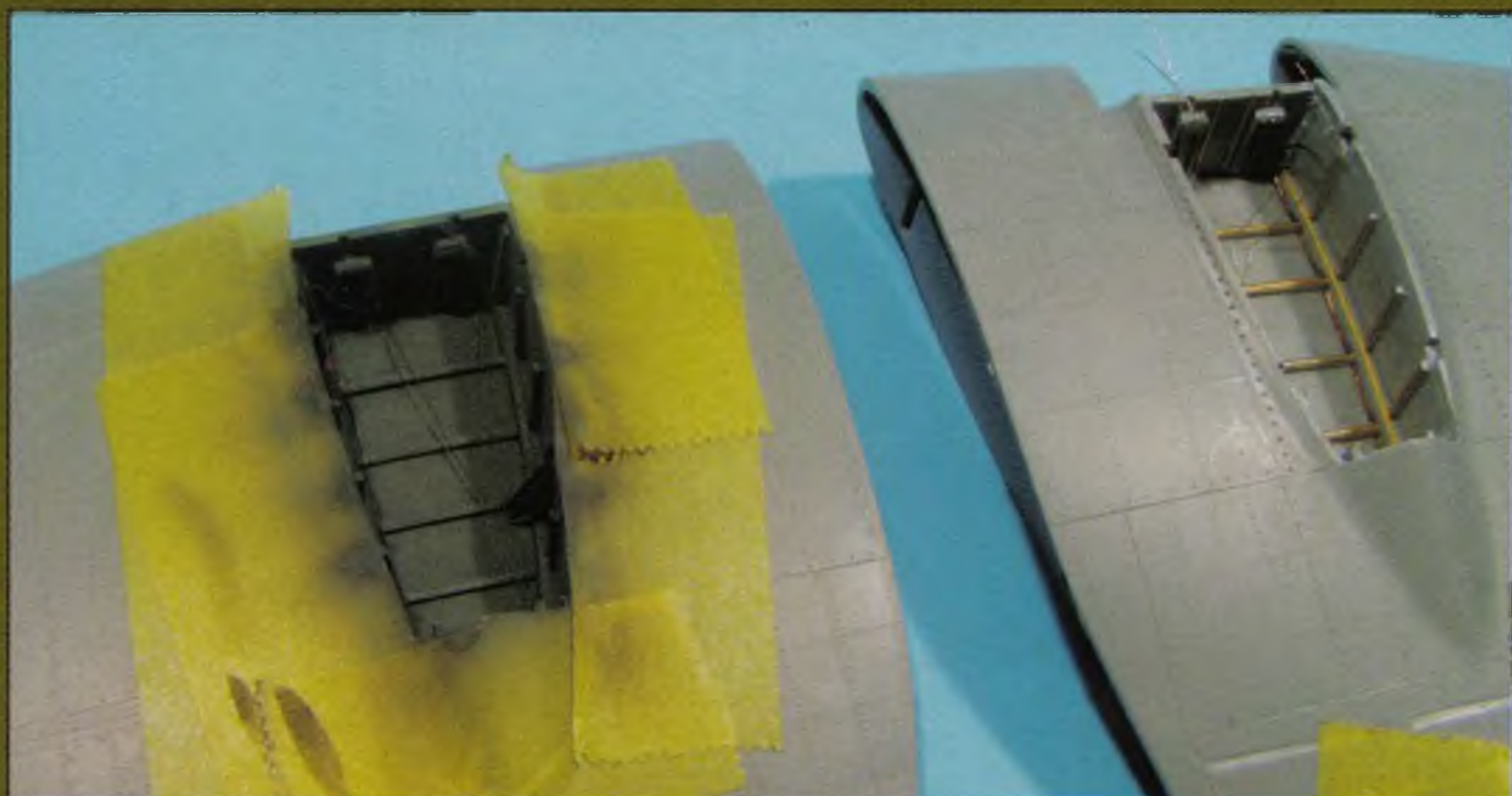

Stavba

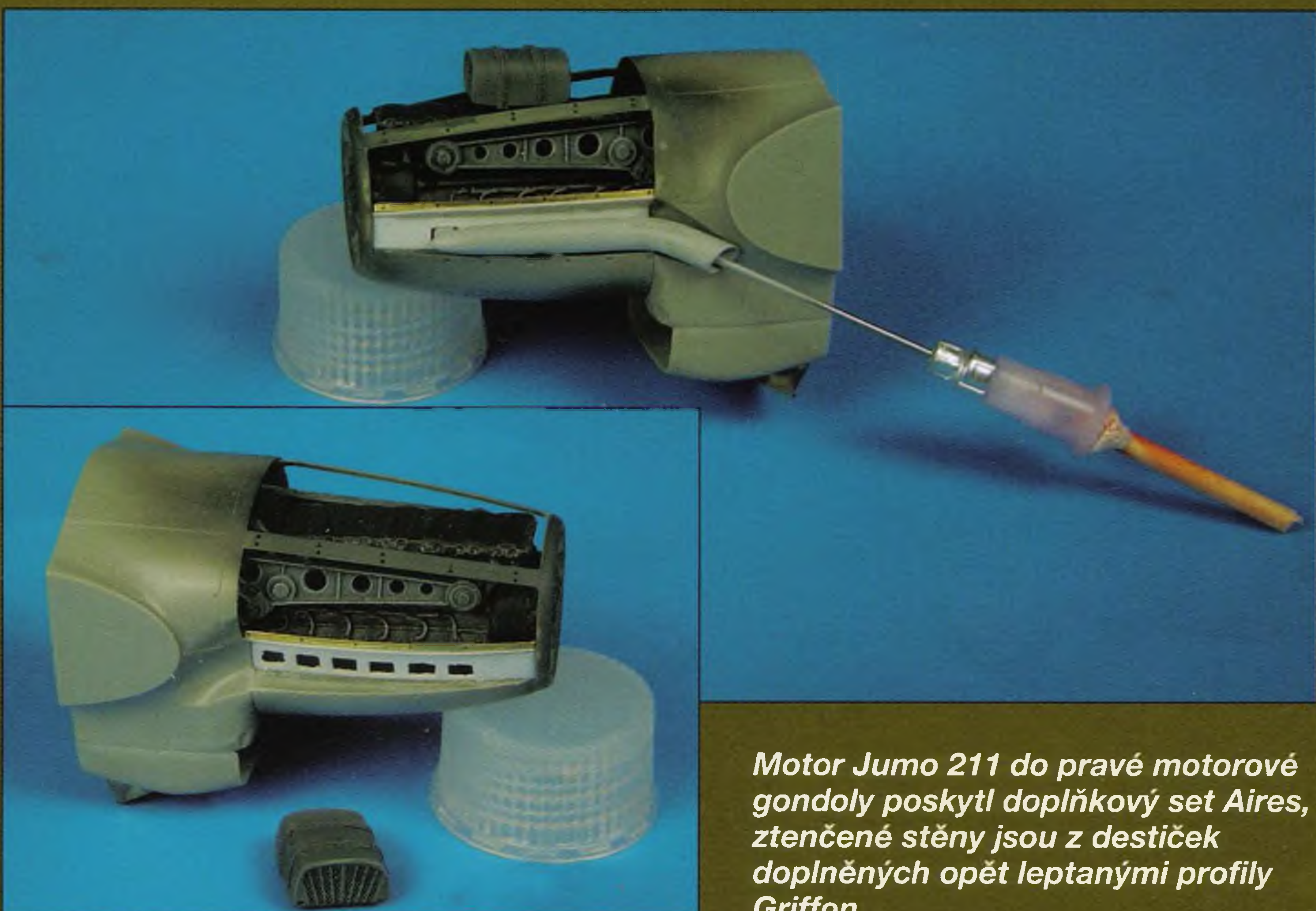
Jedinou přijatelnou možnost postavit čtvrtkový model He 111 skýtá stavebnice firmy Revell (Monogram), vydaná v několika verzích. Základ pro můj model H-3 je ze stavebnice He 111 H-4/H-6, která má k H-3 nejbližší. Na první pohled vypadá velmi dobře; obsahuje 93 dílů (z toho 9 čirých) s paneláží pěkně vyznačenou rytím do hloubky a s nadprůměrnou výbavou interiéru a podvozkových šachet. Bohužel, při bližším ohledání najdeme spoustu propadlin a stop po vyhazovačích.

Vstupy a výstupy chladičů jsou tvarově nepřesné a stěny potřebují hodně ztenčit a zaoblit. Na výstupní části chladiče je třeba zapracovat víc; použil jsem profily Evergreen a ocelové dráty, pohyblivé klapky jsou ze sady leptů Eduard

Podvozkové šachty jsem vybrousil a doplnil do nich leptané profily firmy Griffon, díly sady Eduard a dráty

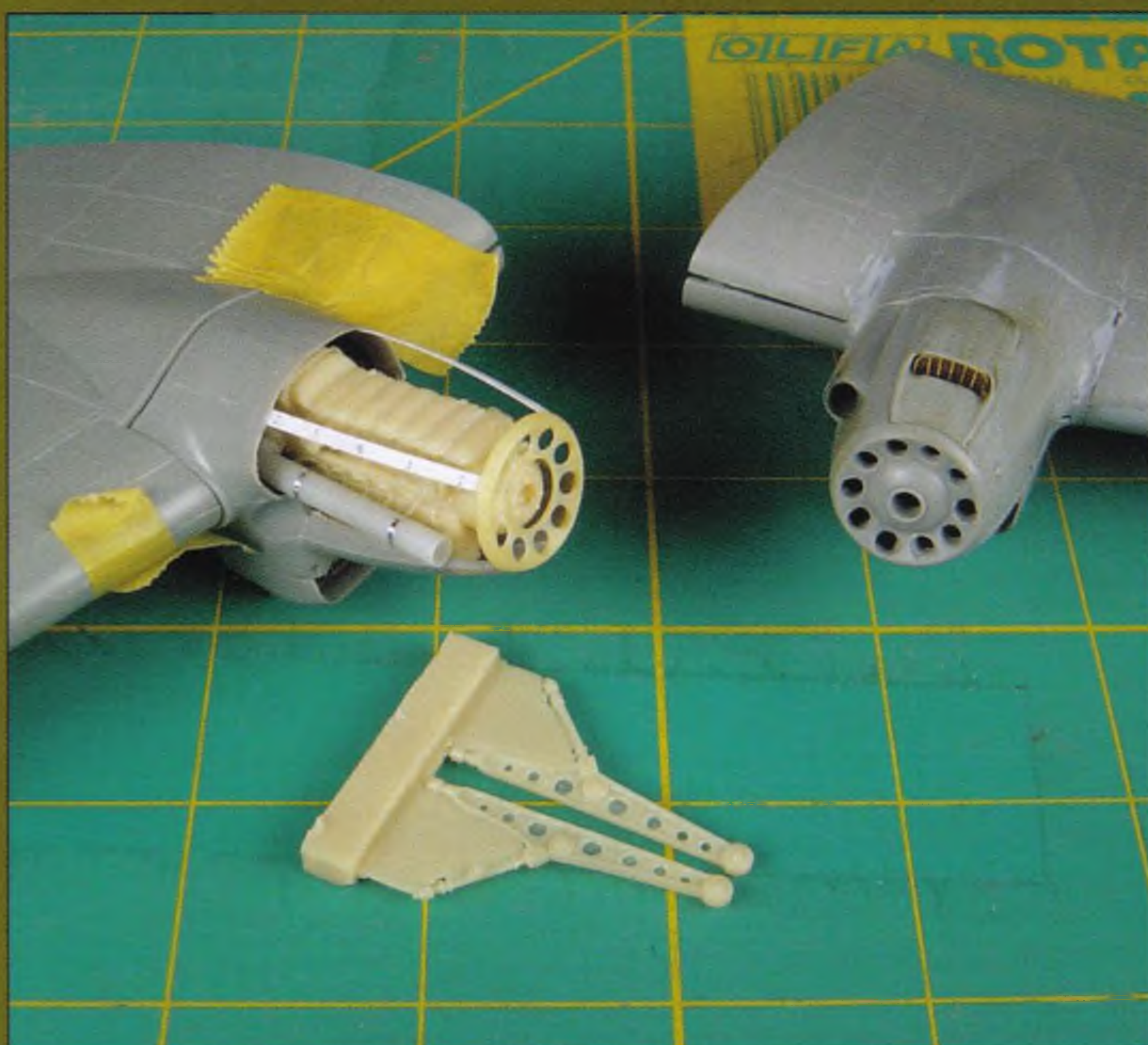
Motor Jumo 211 do pravé motorové gondoly poskytl doplňkový set Aires, ztenčené stěny jsou z destiček doplněných opět leptanými profily Griffon

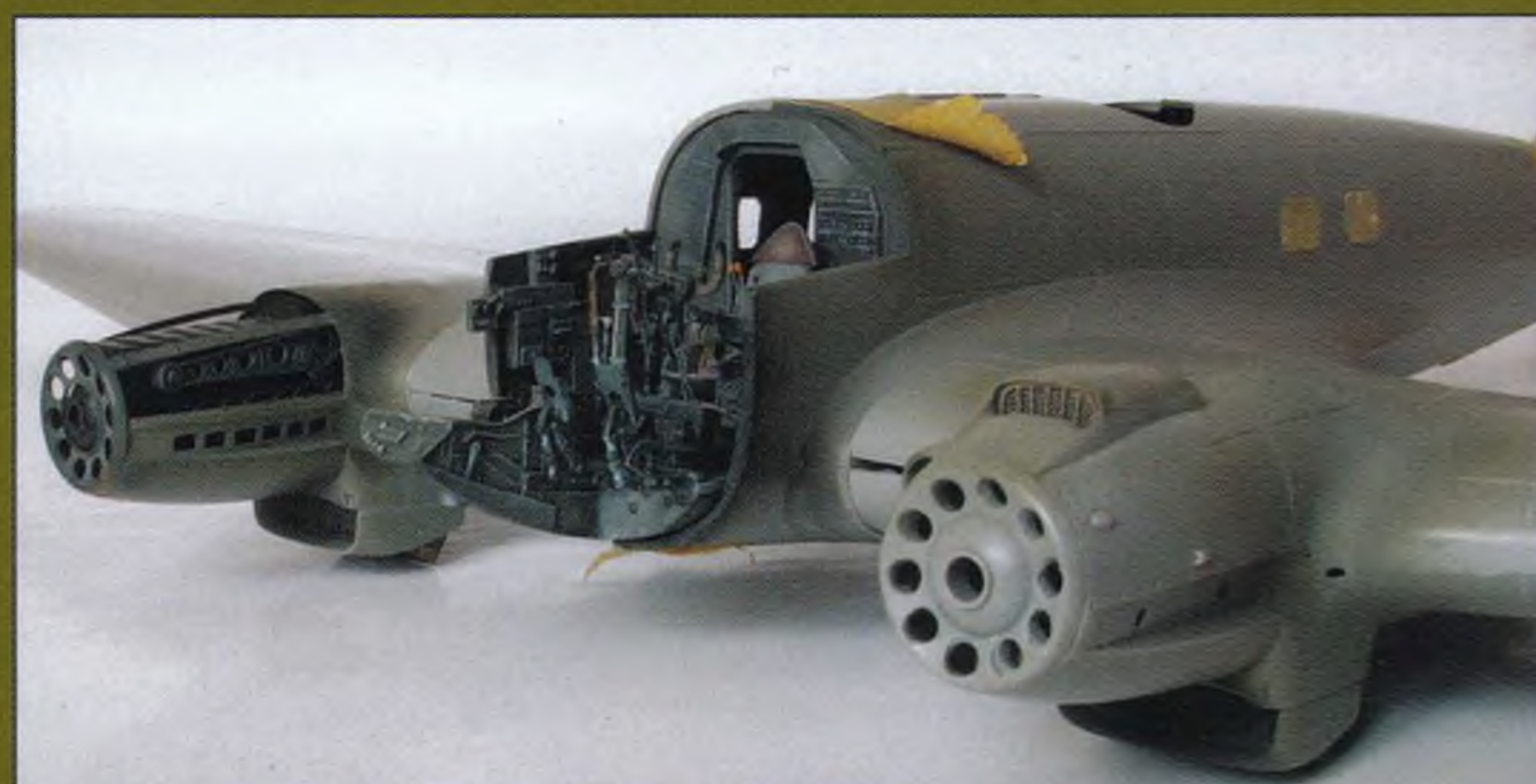
Rozhodnul jsem se vylepšit i povrch modelu, byť základní rytí celkem odpovídá výkresům a větší opravy mi připadaly zbytečné. Ale velká plocha přece jenom působila dost chudě, proto jsem celý povrch onýtoval. Plochu jsem podle výkresu rozměřil, obyčejnou tužkou na ni naznačil nýtové řady a poté od ruky onýtoval nýtovacím kolečkem. Trup jsem nýtoval jen vodorovně, svislé řady nýtů jsem doplnil až po slepení a vytmelení trupu. Po nýtování jsem celý povrch přebrousil smirkem o zrnitosti 2000 pod tekoucí vodou (vyplaví prach ze spár a nýtů) a vyleštil pastou Tamiya

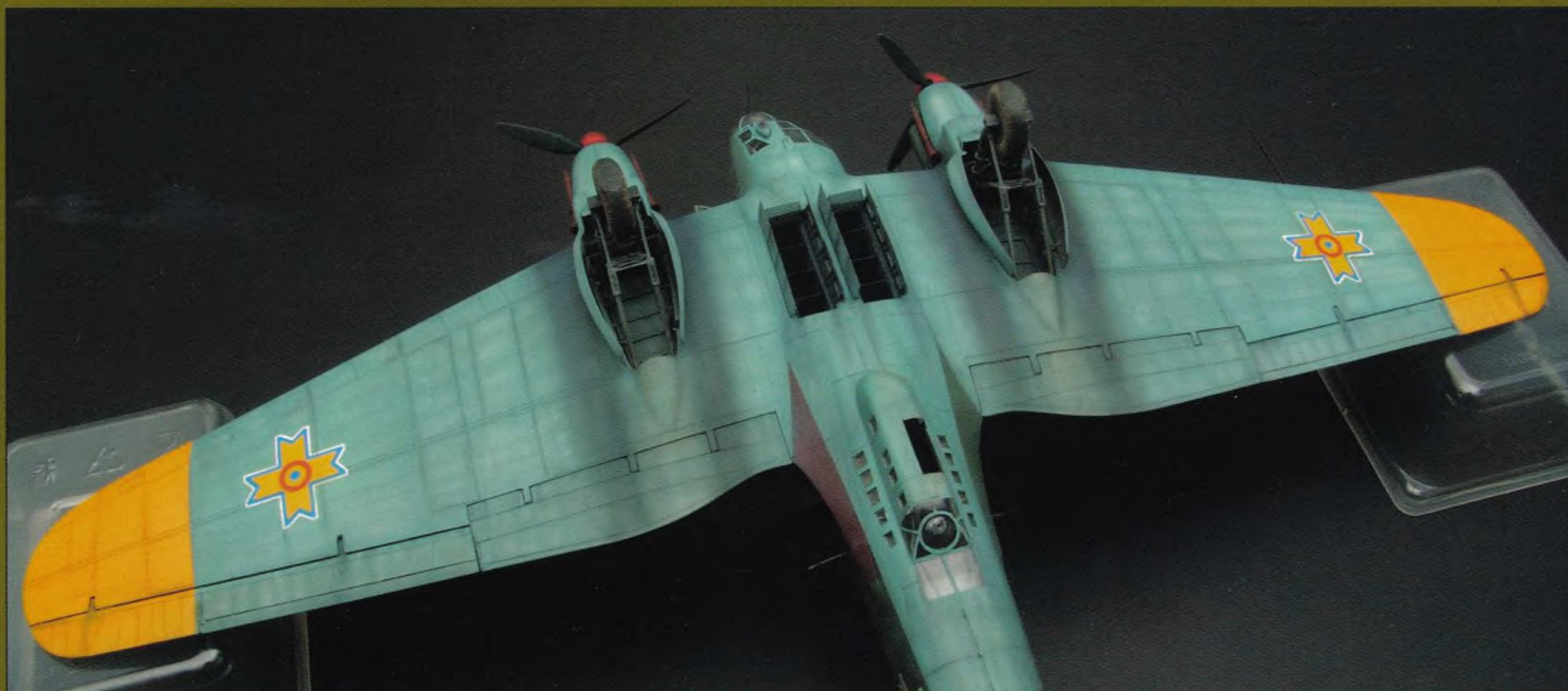
Nýty na letadlech (až na výjimky) nejsou vypouklé, proto jsem povrch obrousil tak, aby na omak nýty nebyly poznat a teprve po nabarvení modelu pomohly „rozbit povrch“. Doporučuji používat kvalitní kolečka na nýtování, je škoda, když naznačené nýty vypadají na povrchu modelu jako krátery

Při slepování křídla a motorových gondol je důležité neslepit hned celé křídlo a potom vlepovat gondoly, protože může dojít k posunutí spoje a jsme nuceni zbytečně tmelit. Doporučuji slepit křídlo na odtokové hraně celé a na náběžné jen asi do poloviny. Po zaschnutí lze motorové gondoly bez problémů slícovat s horní hranou křídla a po zaschnutí dolepit spodní část křídla

Podobným problémem je i spoj křídlo–trup. Považuji za nezbytné nelepit náběžnou hranu křídla od gondoly ke kořeni křídla. Při kompletním slepení by totiž vznikl v místě přechodu křídlo–trup schodek vysoký až 1mm. Stejným postupem (napřed horní část a po zaschnutí spodní) se podaří maximálně eliminovat nepřesnost a zbytečné tmelení na horní části přechodu trupu a křídla. Bohužel, kolem pumovnice se už tmelení nevyhneme a je potřeba vložit do spár i kousek plastiku a po přebroušení musíme spoj přetřít Surfacerem. Také doporučuji kvůli manipulaci přilepovat křídlo k trupu až na závěr stavby, po dokončení slepení trupu a jeho zasklení!

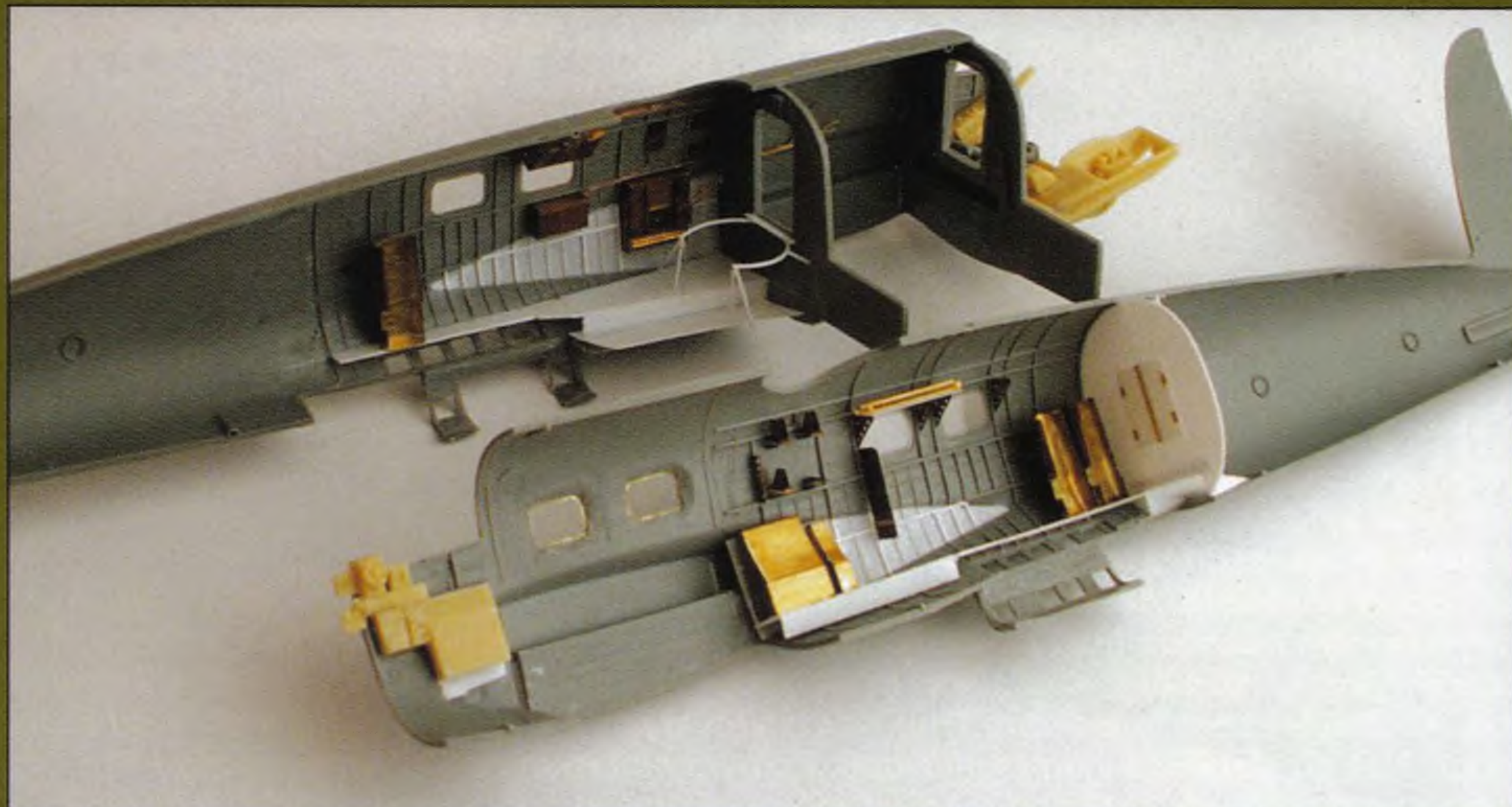

Trup

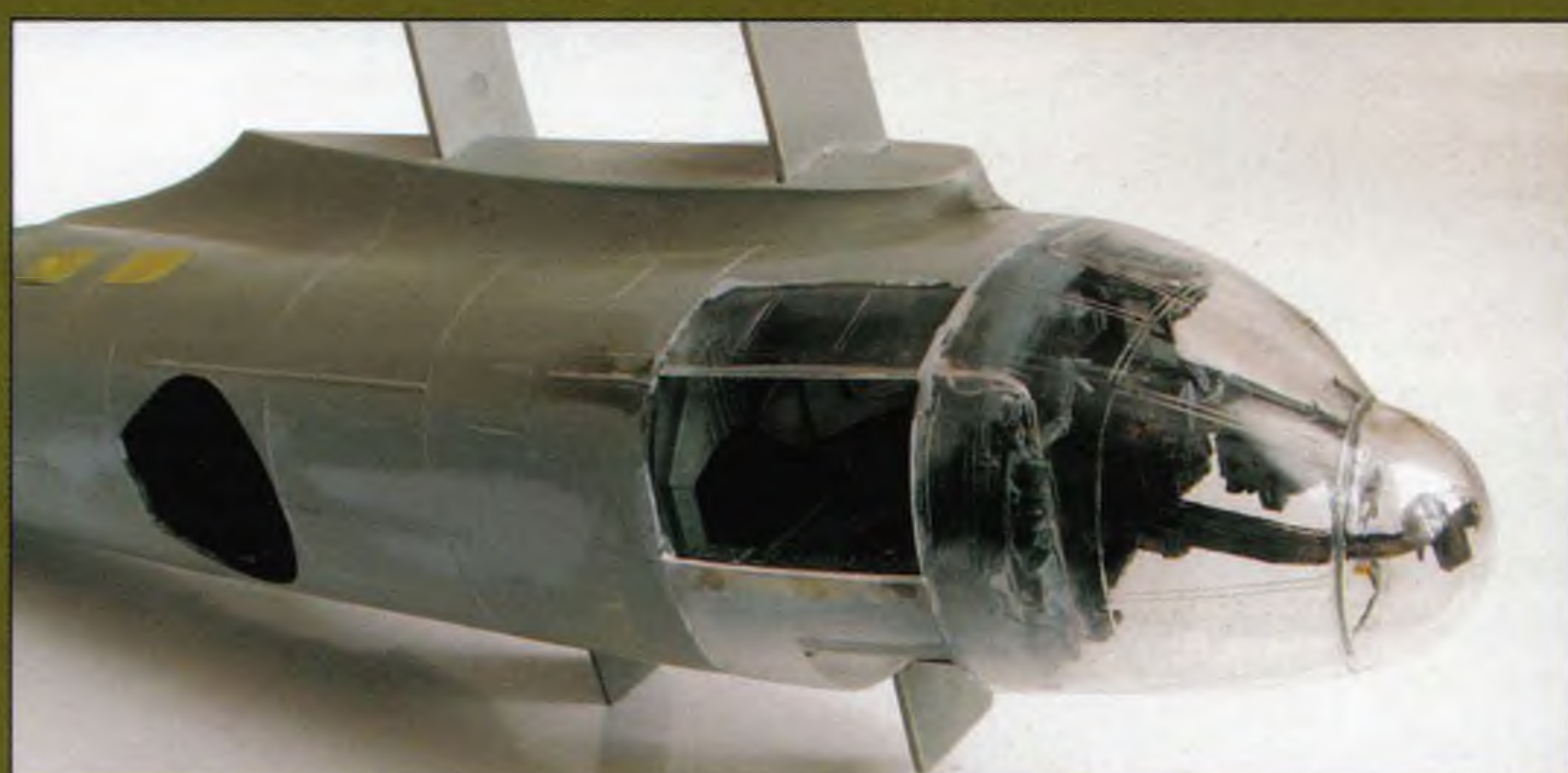
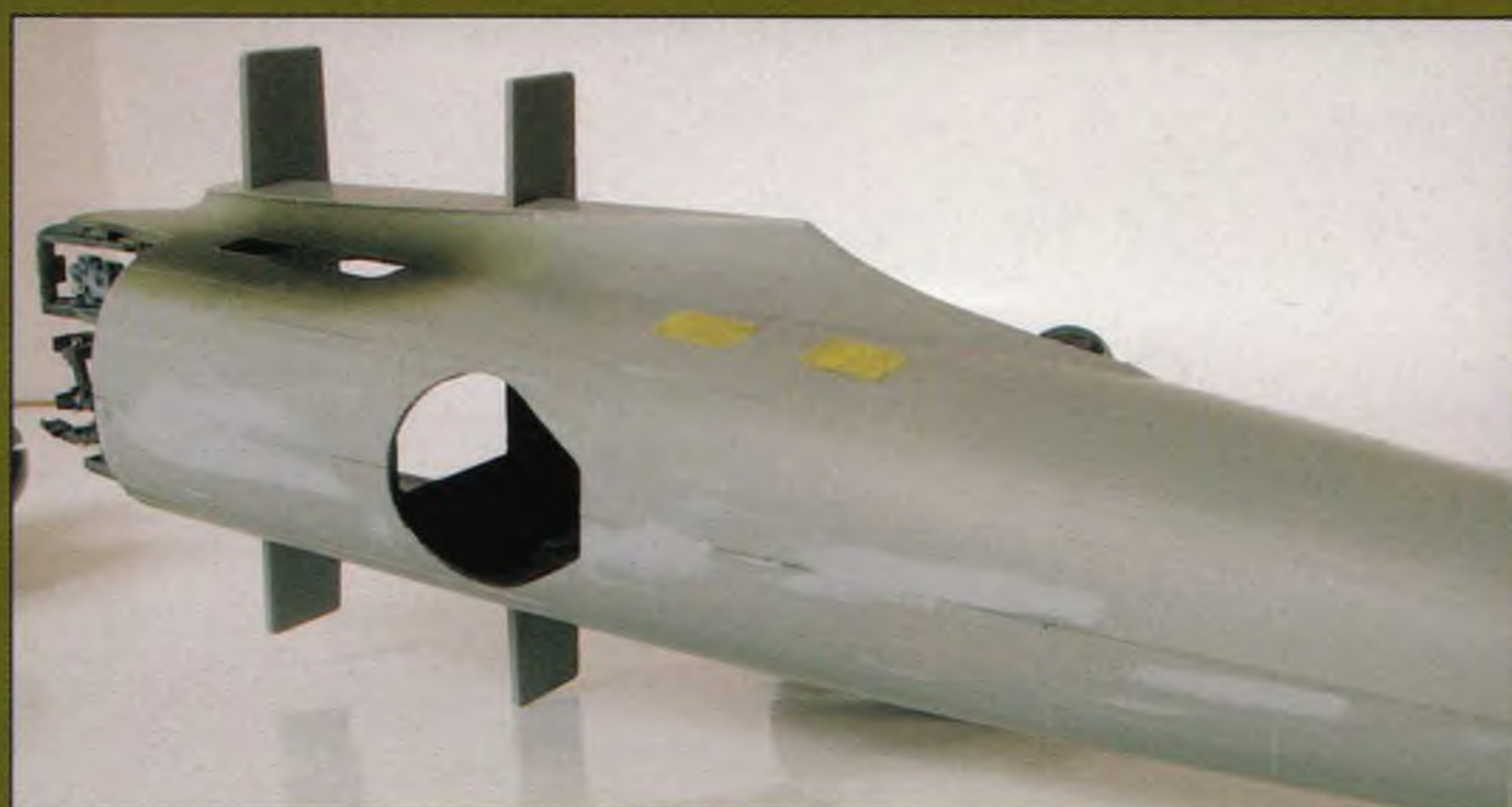
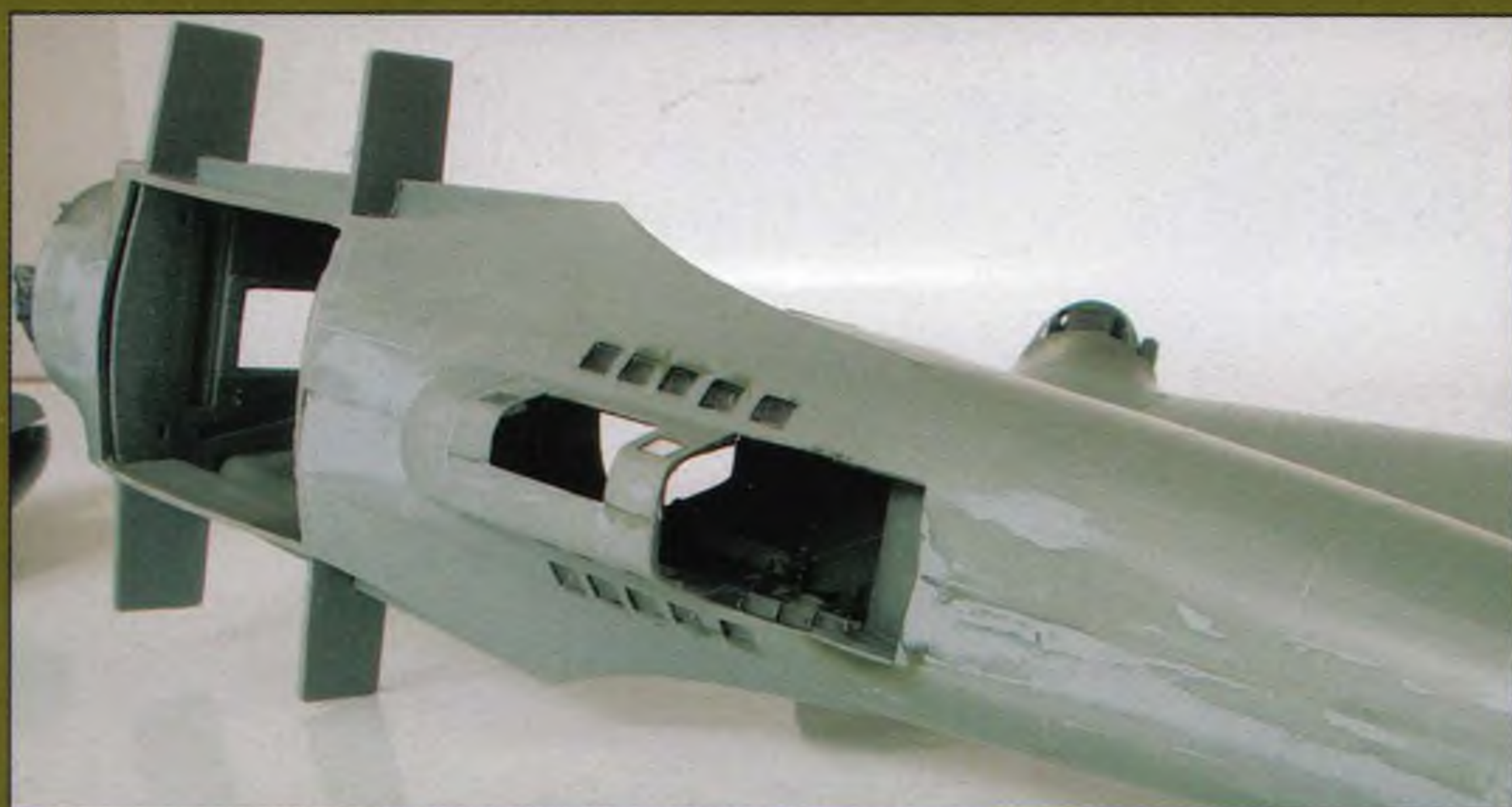
Interiér zadní části trupu je vybaven díly ze sad Eduard, Aires a CMK, destičkami a profily Evergreen. Jediná úprava je potřeba u trupových oken a oken spodní „vany“; tyto díly jsou ve stavebnici plošně zdeformované a je potřeba je srovnat a znova vyleštit (brusný papír zrnitosti 1000 a 2000, pasta Tamiya)

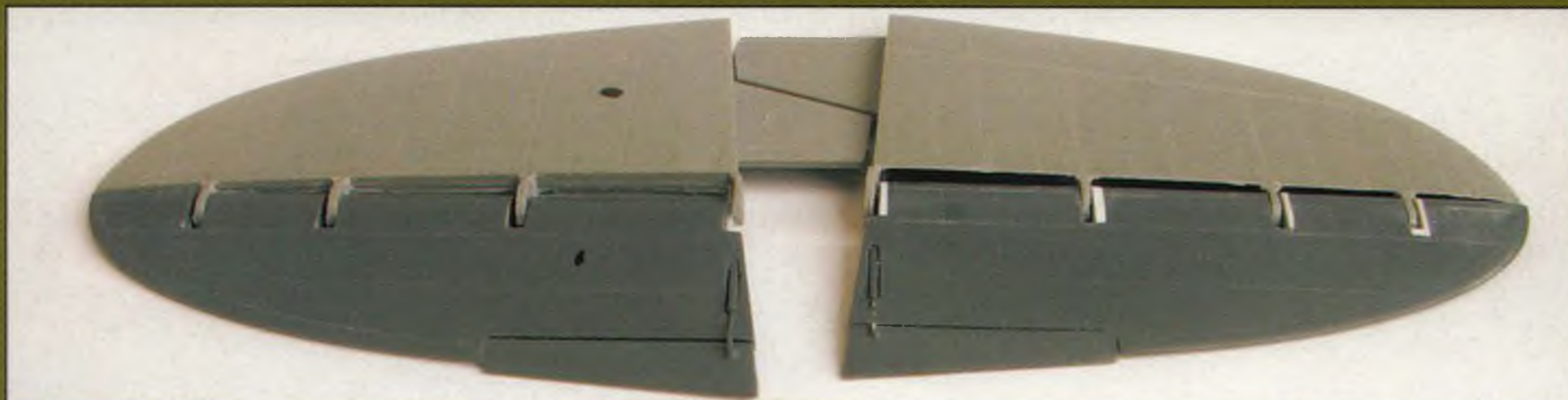
Dost nepříjemné je slepení vybavených polovin trupu a nalepení přední části prosklené kabiny. Projevila se při tom asi největší slabina stavebnice – různě pokroucené poloviny trupu a ne úplně přesně dosedající prosklená kopule ▼

Sestavení pumovnice z plechů Eduardu je bez problémů. Pilotní prostor je opět sestaven z doplňků zmíněných firem a částí stavebnice, doplněný elektroinstalací a nově zhotoveným sklopným sedadlem a zaměřovačem. Kromě odříznuté podlahy pro předního střelce není potřeba téměř nic upravovat, záleží na chuti a možnostech každého modeláře ▲

Použil jsem „sklo“ ze stavebnice, protože díly jsou čirosti i povrchem moc pěkné a nahrazovat je by bylo zbytečné. Po nalepení prosklené části bylo nutné spoj přebrousit, aby plynule navazoval na trup, opravit rytí sklo-trup by při použití překrytu ze stavebnice dost dobře nešlo. Díly jsem vyleštil smirkem zrnitosti 2000 a pastou Tamiya. Rámování otevřených částí je z plechů Eduardu

Ovládací plochy jsou z odlévané sady doplňků. Po odstranění původních VOP a SOP bylo potřeba odlitky kromě onýtování jen začistit a na ocasních plochách mírně zmenšit prostor pro jejich usazení. V křídle je potřeba vlepít do vzniklé mezery po celé délce křídélka plastickou tyčinku, aby křídlo drželo tvar a neprohýbalo se. Vztlakové klapky jsem nechal nezměněné, aby zůstal zachován charakteristický eliptický tvar křídla

Ztenčené kryty podvozku jsou vylepšené profily Griffon

Zbarvení

Velkou pochvalu zasluhují nové masky Eduard na čiré díly. Sedí přesně a není problém je snímat z podkladového papíru, jak tomu bývalo u starých masek, u kterých někdy lepidlo zůstávalo na podkladovém papíru. Model je nastříkán barvami Tamiya.

Žluté identifikační části jsou nastříkány barvou XF-3 doladěnou k barvě obtisků odstínem XF-7

◀ Na základní kamufláž jsem použil odstíny XF-25 (RLM63), XF-65 (RLM62), XF-64 + XF-1 v poměru 3:1 (RLM61) a XF-23 (RLM63), které jsem posléze v různých poměrech ztmavil a zesvětlil pro rozbití jednolitých ploch. Nepoužil jsem „podstříkání paneláže“ (pre-shading). Po zaschnutí barev jsem poprvé vyzkoušel leštící utěrky Gunze. Samozřejmě jsem povrch jen zlehka přejel a tím vyhladil, povedlo se mi odstranit i jemnou krupičku, která na některých místech vznikla. Byl jsem opravdu mile překvapen! Obtisky, nanesené na lesklý lak Tamiya, pocházejí ze sady firmy Aero Master; pokud je mi známo, nikdo jiný rumunské znaky nedělá. I když patří k těm kvalitnějším, kříže ze tří vrstev ani po použití nejsilnější „vodíčky“ Agama úplně „neslehly“ a do spár se jim moc nechťelo. Podle kolegů obtisky nejlépe reagují s originálními roztoky výrobce, ale bylo už pozdě... Úplně spokojen tedy nejsem

◀ Označení misí je na obtiscích znázorněno jen žlutou barvou, a tak jsem je po nanesení a přelakování postupně zamaskoval a doplnil chybějící modré a červené proužky trikolóru Trikolóra na směrovce je nastříkaná celá; číslice 4 je ze zbytků obtisků.

Poprvé jsem vyzkoušel napustit spáry obyčejnou černou temperou a postup doporučuji – jakékoliv nechtěné zašpinění lze i po zaschnutí umýt. Zbylá patina je kombinací „štetcových“ barev Vallejo, nanesených suchým štětcem, pigmentů Mig a patinatorů Agama. Celý povrch je nastříkán matným lakem Vallejo a vyhlazen leštící utěrkou. Zašpinění od výfuků vzniklo kombinací černé a červenohnědé barvy Tamiya

PODKLADY:

Aero Detail 18

Flugzeug 18

Kagero He 111(3,8)

Závěr

Pokud se nepustí do příliš rozsáhlých úprav (ztenčování, vybavení zadní části interiéru, atd.) mohu stavbu vřele doporučit i méně zkušeným modelářům, kteří tak získají do vitríny model legendárního německého bombardéru. Je však nutné počítat s většími nároky na prostor, protože v měřítku 1:48 má model rozpětí 48 cm!

*Foto: Autor,
J. Sobotka, L. Jekl*

ING. LIBOR MALÝ, IPMS NYMBURK
<http://www.ipmsnymburk.com>

BRIEFING

STAVEBNICE	Kawanishi N1K1-Jb Shiden
MĚŘITKO	1:48
VÝROBCE	Hasegawa

Fialový blesk nazeleno

Japonská průmyslová mašinérie dokázala i s blížícím se koncem války vyprodukovat několik výkonných stíhaček, které nezaostávaly za spojeneckými Hellcaty nebo Corsairy. Avšak Kawanishi N1K1-J Shiden (Fialový blesk, ve spojeneckém kódu George) přišel pozdě na to, aby mohl protivníkům znatelně čelit. U bojových jednotek jich nebylo nasazeno mnoho, hodnotu letadla navíc snižovala kvalita japonských pilotů, protože zkušení letečtí samurajové byli již téměř vybiti.

Námořní Shiden patřil spolu s armádním Mitsubishi Ki-84 Hayaté k nejvýkonnějším stíhačkám japonského impéria. Byl velice obratný a s výzbrojí čtyř kanonů ráže 20 mm v křídle, doplněných dvěma kulomety nad motorem, mohl být v rukou zkušeného pilota rovnocenným soupeřem moderním americkým typům. Jeho dolet ale výrazně klesal v případě, že byla výzbroj doplněna dvěma pumami pod křídlem. Také rychlost byla ve vyšší letové hladině nedostačující a byl omezen i dostup. Americké stíhačky na tom byly v těchto ohledech lépe a jejich piloti si díky tomu mohli sami určovat podmínky boje. Lze říci, že pro nedotažené výkonnostní parametry byly japonské stíhačky produkovány v závěrečné fázi války odsouzeny jenom k defenzivnímu pojetí boje.

Verze zbarvení

Stavebnice Shiden v měřítku 1:48 je z produkce firmy Hasegawa. Ta jej pod katalogovým číslem 09647 vydala ve verzi N1K1-Jb. Písmeno b v japonštině znamená otsu a značí středoplošník vyzbrojený čtyřmi 20 mm kanóny v křídle. Z dostupných pramenů se mi nepodařilo stoprocentně ověřit, jestli byla tato verze vyzbrojena i dvěma kulomety nad

motorem, informace se různí. Na dílech stavebnice však naznačeny jsou a proto jsem je ponechal. Stavebnice neobsahuje závěsníky pro 250 kg pumy, které by verze N1K1-Jb podle některých internetových zdrojů měla mít (například http://en.wikipedia.org/wiki/Kawanishi_N1K-J).

Stavebnice nabízí podobu tří strojů v kombinaci zelené na horních plochách a světlé šedé, případně barvy kovu na plochách spodních, které se liší pouze označením na SOP. Máme na výběr stroj od Kókútai 210. ze základny Tokushima, od Yatabe Kókútai ze základny Tsukuba a třetím je letadlo Genzan Kókútai z korejského Wonsanu. První dva mají spodní plochy v barvě kovu, u třetího návod uvádí zbarvení spodních ploch alternativní – barvu kovu nebo světle šedou (FS 36463 – bez záruky). Podvěšené palivové nádrže mají být buď světle šedé, nebo šedozelené.

Rozhodl jsem se pro druhou alternativu a nádrž natřít odstínem Tamiya XF-12 IJN Grey. Na zelenou se hodí dnes už bohužel nedostupná Aeromaster 1088 Kawanishi Green (dle normy Federal Standard sázím na FS

24095). Jako alternativu je možné použít Vallejo 70 Gunship Green (895) z řady Color, která je ale více došedá a spíš se hodí pro modely letadel Mitsubishi. Nastříkal jsem s ní proto pouze plátnem potažené ovládací plochy.

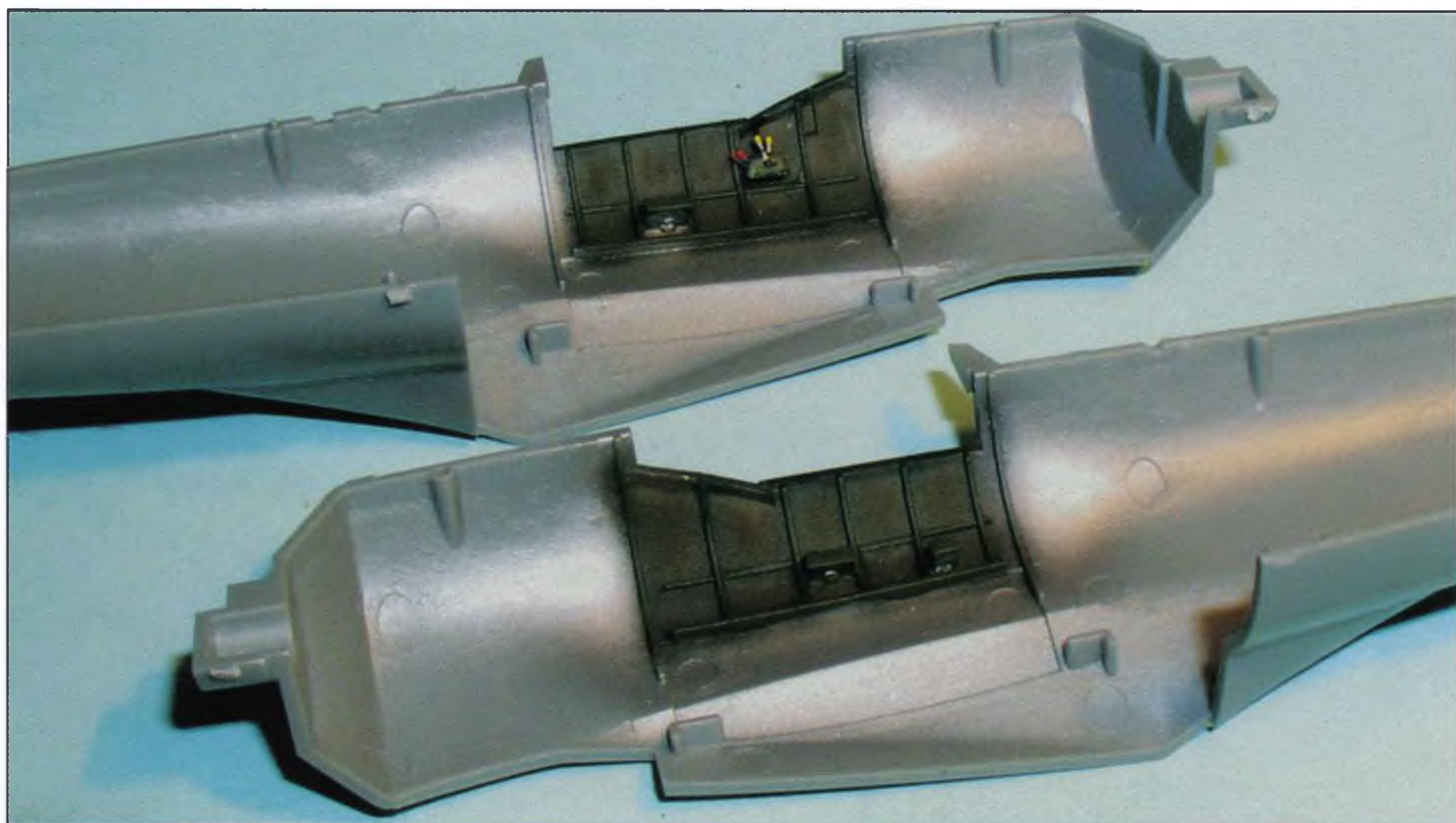
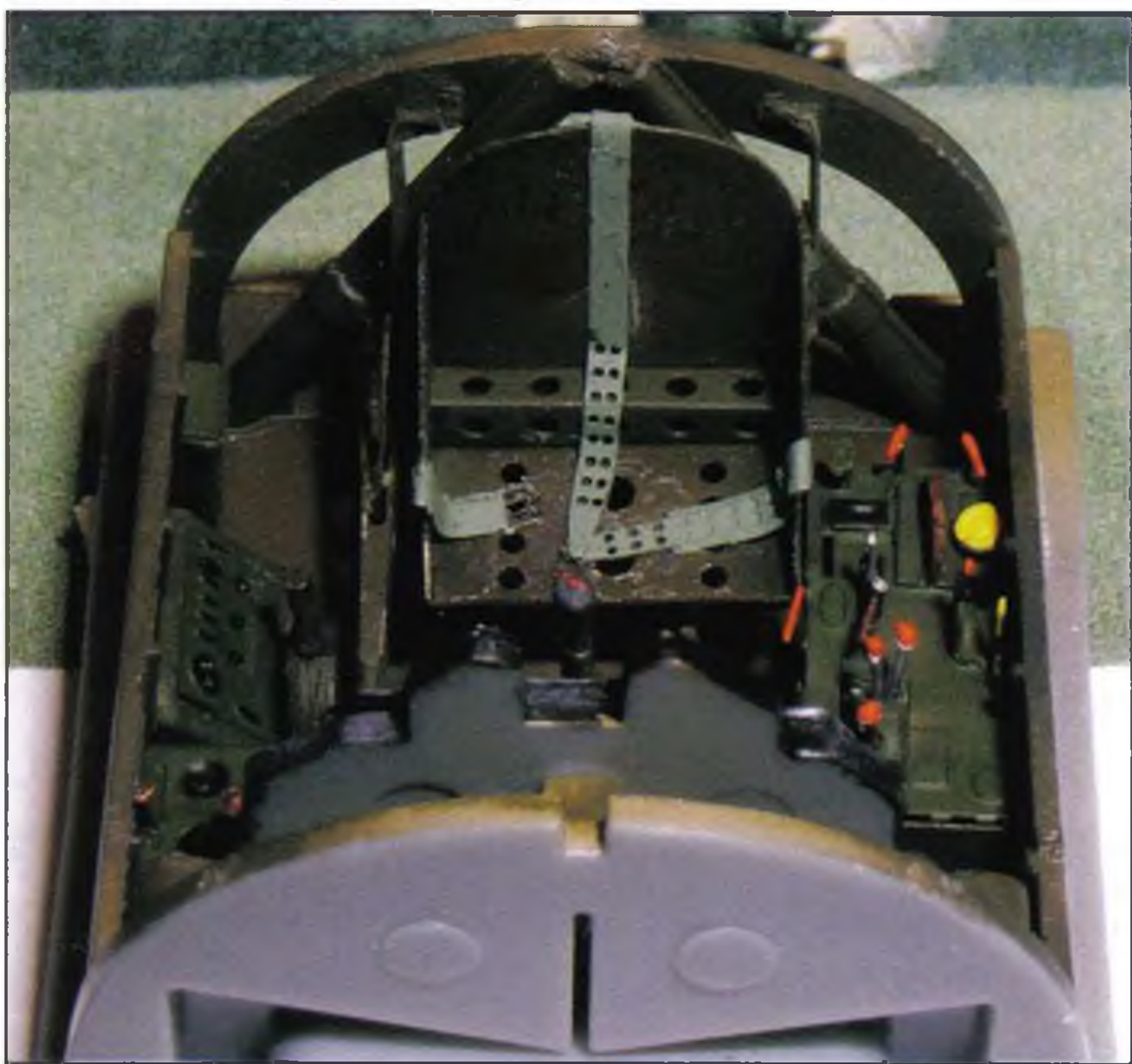
Stavba

Díly modelu jsou zpracovány ve vysoké kvalitě, na kterou jsme u čtvrtek Hasegawa zvyklí. Objemný pilotní prostor obsahuje všechny hlavní ovládací prvky a boxy s přepínači, nicméně vylepšit lepty si zaslouží. Použil jsem sadu firmy Eduard, která je sice určena pro stavebnici Tamiya, ale dá se použít i u „konkurence“ nejen k úpravě pilotního prostoru, ale i k vybavení podvozků a podvozkových šachet.

K nabarvení pilotního prostoru jsem použil opět staré zásoby barev Aeromaster, z nichž mi připadala vhodná Mitsubishi Interior Green. Na ovládací prvky jsou jedinečné barvy Vallejo řady Color (na štětec).

Dokončený pilotní prostor

Preshading matnou černou Tamiya XF-1 je vcelku zbytečný, protože díky klenutým bočnicím a úzkému otvoru nebude moc vidět

Jediným nedostatkem, který ruší modelovost stavebnice, je useknutý konec výstřelných kanálů v motorovém krytu. Hlavně trupových zbraní musely být mezerou mezi krytem motoru a trupem vidět. Nedostatek odstraníme snadno – po napojení krytu motoru k trupu stačí výstřelné kanály provrtat a zepředu do nich zasunout injekční jehlu, kterou napodobíme hlaveň.

Sestava motoru je propracována detailně, k válcům stačí doplnit imitaci elektrických kabelů z olověného drátku a motor máme jako vyšitý.

Sestavení modelu neskýtá žádné záludnosti a všech 90 součástí lícuje dobře. Vlastně jenom 80, pumy jsem totiž nepoužil.

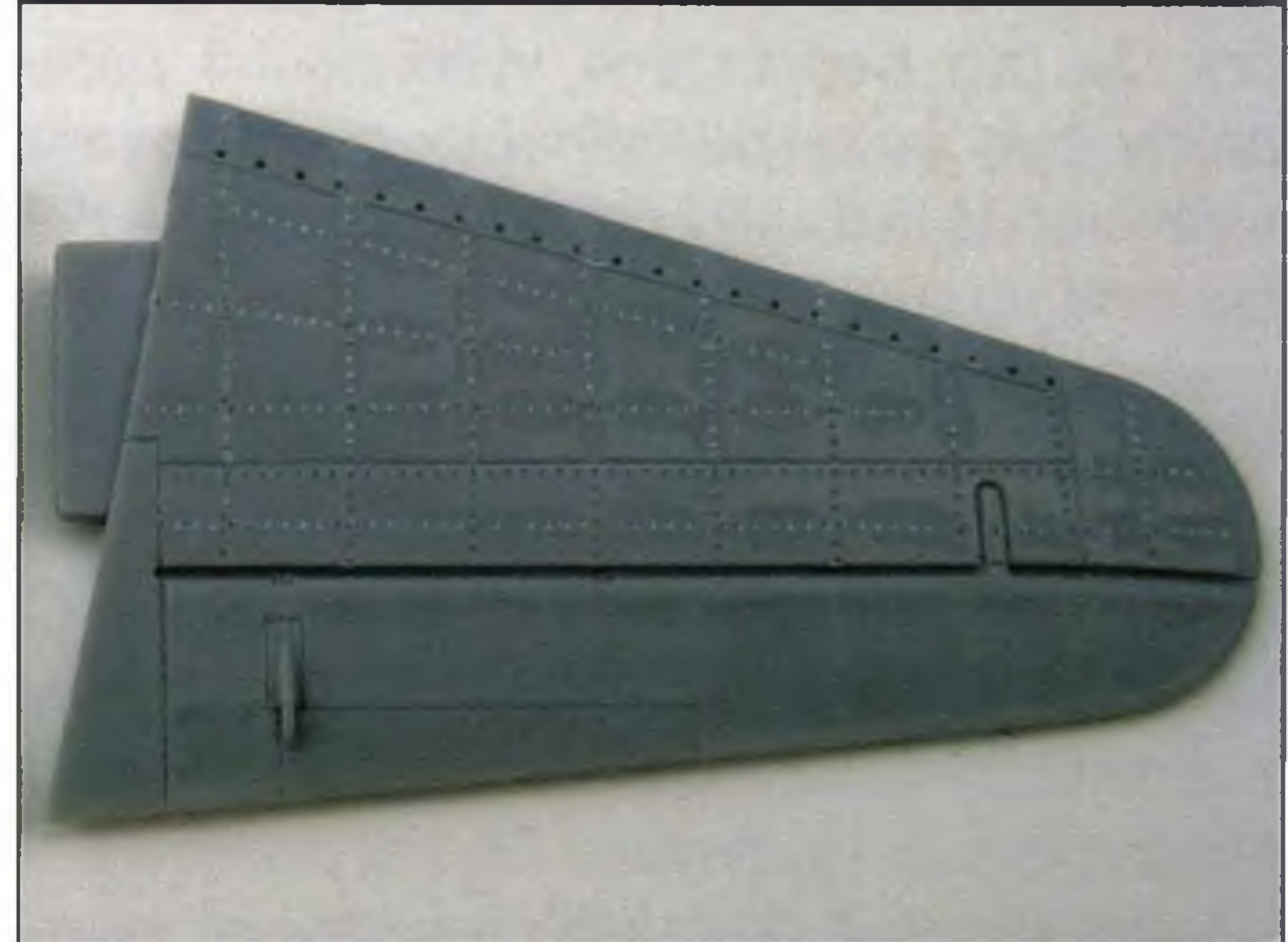
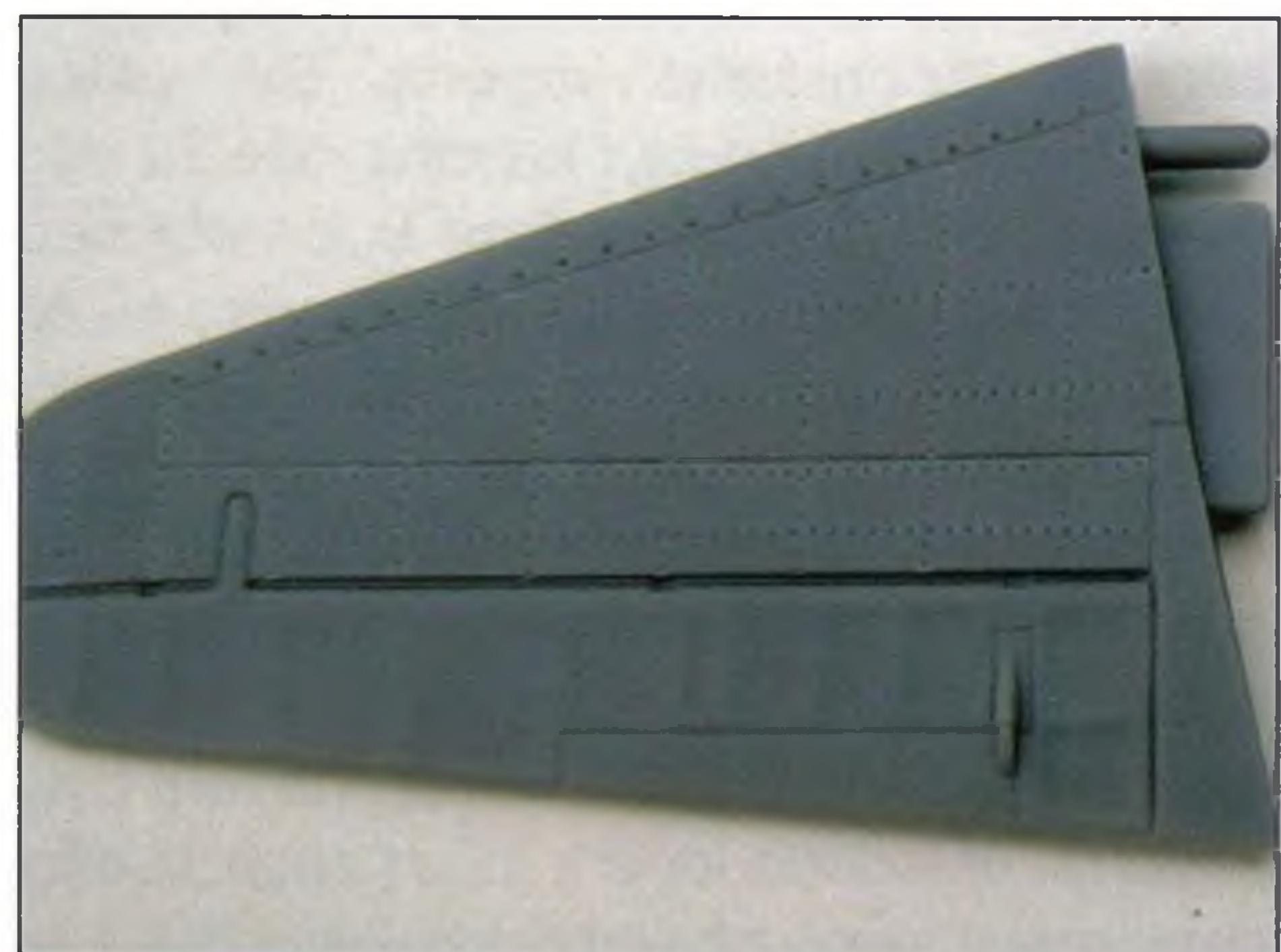
Nýtování a zaškrabávání

Protože jsem si vybral letoun se spodkem v barvě kovu, záhy mne napadlo, že by bylo vhodné povrch onýtovat a „škrábnout“. Vidina atraktivnějšího modelu zvítězila nad mou pohodlností, a tak jsem se rozhodl, že když každý nýtuje jak vztekly, zkusím to taky. Vhodný „nejtāk“, neboli výkres s řadami nýtů, poskytla publikace Famous Airplanes of the World. Byl sice částečně na verzi N1K2-J, ale to nebylo na závadu. A tak popojíždění nýtovacím kolečkem, škrábání skalpelem číslo 15

a leštění brusnou pastou Motip mohlo začít (Doktore, díky za odsypání, vlastní jsem doposud nesehnal).

Před nýtováním a škrábáním je dobré díly křídla vyztužit modelovací hmotou (plastelínou), aby se při tlaku neprohýbaly a nýtovací kolečko neujíždělo do strany. Stejně rozteče mezi linkami nýtů pomůže vyměřit odpichovátko, držení rovné čáry kovový pásek nebo samolepicí páska

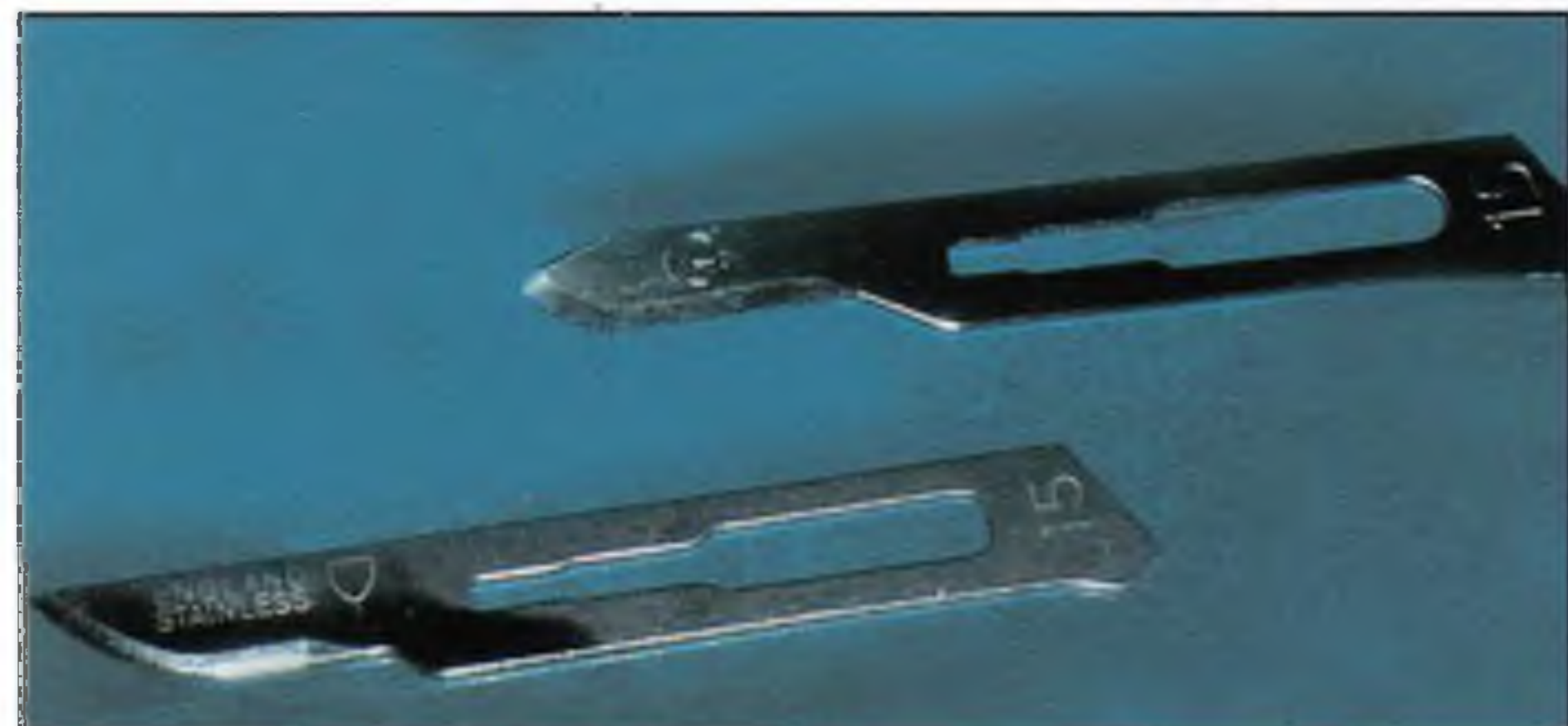

Nahoře je díl onýtovaný, dole s řadami nýtů už proškrábnutými

O technologii napodobení kovového a potaženého potahu se rozepisovat nebudu, několikrát o tom na stránkách Modeláře napsali povolanější (Sešit Modeláře č. 3).

Jeden fenomén ale zmínit musím - není skalpel 15 jako skalpel 15. Patnáctky existují totiž dvě. Přišel jsem na to během naší klubové předváděcí akce v Mosonmagyóváru, když kolegové vyškrabávali úhledná vejíčka a já se zmožil jen na vrypy nedefinovatelných tvarů.

Skalpely číslo 15. Vhodnější pro škrábání je horní

Nejprve jsem model onýtoval. Začal jsem na vcelku zhotovené VOP, pokračoval odzadu na již slepeném trupu a po několika týdnech skončil křídlem, které jsem slepil až po škrábání a leštění. Určitě by se povrch modelu dal upravit rychleji, musel jsem si ale dávat pár dní pauzu, abych ušetřil břicho ukazováčku, který jsem si leštěním průběžně pálil.

Třídenní přestávku si vynutilo zranění prstů-leštičů

Barvení

Po nastříkání spodku modelu leštitelnou pastou Agama (kyt motoru), dvěma odstíny barvy Alclad II a metalizérem Model Master (křídlo, spodek trupu a VOP) a lihovou stříbrnou Agamou (ovládací plochy) došlo na zelenou. Pak jsem povrch přešel hadříkem pro dosažení pololesklého finišu a následovala aplikace Hinomaru v podobě suchých obtisků (jako Propisot). Letité „propisoty“ jsem vyzkoušel poprvé a musím říci, že fungují spolehlivě. Podkladovou fólii je ale lepší obstrihnout, aby nezanechávala na povrchu modelu stopy po lepidle. Z obtiskového archu jsem použil označení příslušnosti stroje k jednotce na SOP a popisky, které byly naneseny na místa předem natřená lesklým voskem na podlahy Future Vax. Plochy kolem obtisků jsem zmatnil nastříkáním matného laku Balakryl ředěného destilovanou vodou.

Dalším krokem bylo zašpinění horních ploch práškem z nastrohané zelené rozmávací křídly. Setření prášku prstem mělo za následek zvýraznění prohlubní na proškrábávaných místech – zůstala matná, zatímco rovné ploše potahu se vrátil původní pololesk.

Nanesení samolepicích obtisků

Černý pigment Mig Productions zvýraznil linky paneláže tam, kde se ve skutečnosti nacházely odnímatelné panely. Oddělení pohyblivých ploch je znázorněno napuštěním silně naředěné černé barvy Vallejo Model Color do spár, podvozky jsou ošetřeny olejovou Umbra pálená, šachty Paynovou šedí. Očazení za výfuky má na svědomí nástřik rezavé, na kterou jsou nanesené saze (soot) Gunze. Šmouhy, znázorňující únik provozních kapalin kolem krytek, napodobují štětcem rozmáznuté olejové barvy Umbra pálená a Paynova šedí.

Foto autor

BRIEFING	
STAVEBNICE	Fw 190 D-9
MĚŘÍTKO	1:72
VÝROBCE	Tamiya
DOPLŇKY	Aires, Eduard, Pavla models

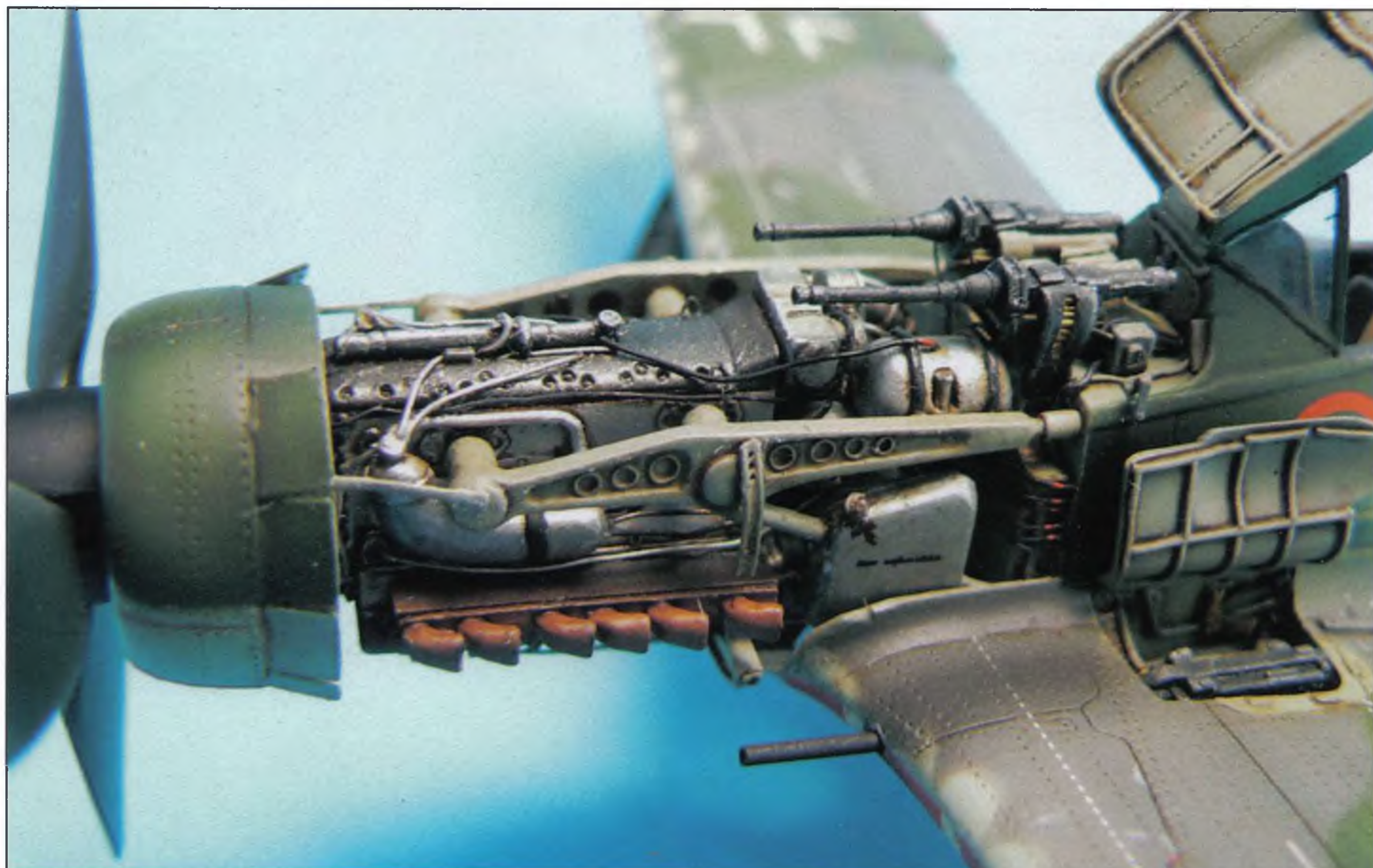
Dora v nedbalkách

JAN DIVÍŠEK

Když se řekne Dora, mnoha modelářům se vybaví pestré kamufláže letadel JV 44, známé jako Pappagai staffel. Má ji doma asi už každý, a tak zřejmě nebudu moc originální, ale přesto jsem se rozhodl pro její stavbu...

jako odlitky Aires), ale postihuje detaily chladiče při pohledu od motoru. Obsahuje i klapky chladiče, avšak nepochopitelně jich je o jednu méně. Není mi jasné, pokud na stavebnici Hasegawa klapka také chybí, proč se Eduard neujal nápravy.

Pravděpodobně nej kvalitnější stavebnici Fw 190D-9 v měřítku 1:72 nabízí japonská firma Tamiya. Není to žádná novinka, ale poměrně přesně odpovídá své předloze (modely nepřeměruji, buď vypadá jako Dora, nebo ne) a asi jedinou nevýhodou je příliš malý vrtulový kužel. Protože se vada dá jen obtížně napravit svépomocí, rozhodl jsem se nahradit celou vrtuli odlítkem Pavla models. K vylepšení modelu jsem použil sadu odlévaných doplňků Aires. Detail set obsahuje pěkně zpodoběný pilotní prostor, zástavbu zbraní jak v přechodu křídlo-trup, tak i v trupu, kryty zbraní i motoru, radiostanici, ovládací plochy, část podvozkových šachet a zástavbu motoru. Problémem je, že sada nepostihuje celý prostor před motorem, tedy chladič a jeho žaluzie, který je při odkrytí prostoru motoru vidět, a tak je na místě použití leptů. Vybral jsem si sadu Eduard, která je sice určena pro stavebnici Hasegawa (stejně

Stavba

Odstranil jsem všechny kryty, oddělil ovládací plochy a ozubeným kolečkem znázornil řady nýtů. Z plastových destiček, drátků a plechů jsem sestavil vybavení trupu v prostoru nádrže MW 50 a mechanismus zatahování ostruhy. Při zástavbě vybavení pilotního prostoru je třeba v přední části o 5 mm zkrátit podlášku, aby nepřekážela přepážce za motorem. Trup jsem pak slepil dohromady a pohodová stavba tím skončila!

Zástavba přepážky je úplně jiné kafe – ať jsem dělal cokoliv, nelícovala a nelícovala. Problém je způsoben tím, že doplňková sada

je konstruována pro stavebnici Hasegawa, a tak to nehodnotím jako vadu sady. Nakonec jsem se rozhodl k drastickému řešení a odřízl z přepážky ukotvení kulometů i zásobníky munice včetně všech detailů. „Očesaný“ díl jsem pak vlepil na místo. Celá operace je velice náročná na udržení geometrie. Teprve když jsem použil plastové destičky, tmel a brusný papír, začalo vše lícovat a mohl jsem odstraněné díly přilepit na místo a podle podkladů nově zhotovit všechny detaily.

Během lepení spodní části křídla k trupu je nutné dát pozor na dobré slícování podvozkových šachet s přepážkou, která tvoří jejich zadní stěnu. Následovalo přilepení svrchních

částí křídla a doplnění detailů do podvozkových šachet. Vztlakové klapky v otevřené poloze jsou z leptů, podhuštěná kola z domácích zásob.

Vnitřek trupu (kromě pilotního prostoru) je nastříkaný barvou RLM 02 firmy GSI, patinovaný olejovými barvami a zesvětlený dry-brushem.

Motor jsem po sestavení nabarvil zčásti stříbrnou, zčásti černou barvou, nastříkal lesklým lakem, patinoval olejovými barvami a opět přelakoval. Nakonec jsem doplnil drobné detaily a rozvody. Při zástavbě sestavy do nabarveného trupu opět nastává problém s udržením geometrie.

Povrch modelu opatřený nýty

Zde je třeba zhotovit druhý otvor pro vypadávání nábojnic

Vnitřní konstrukce spodní části trupu

Prostor v trupu pro uložení nádrže MW 50

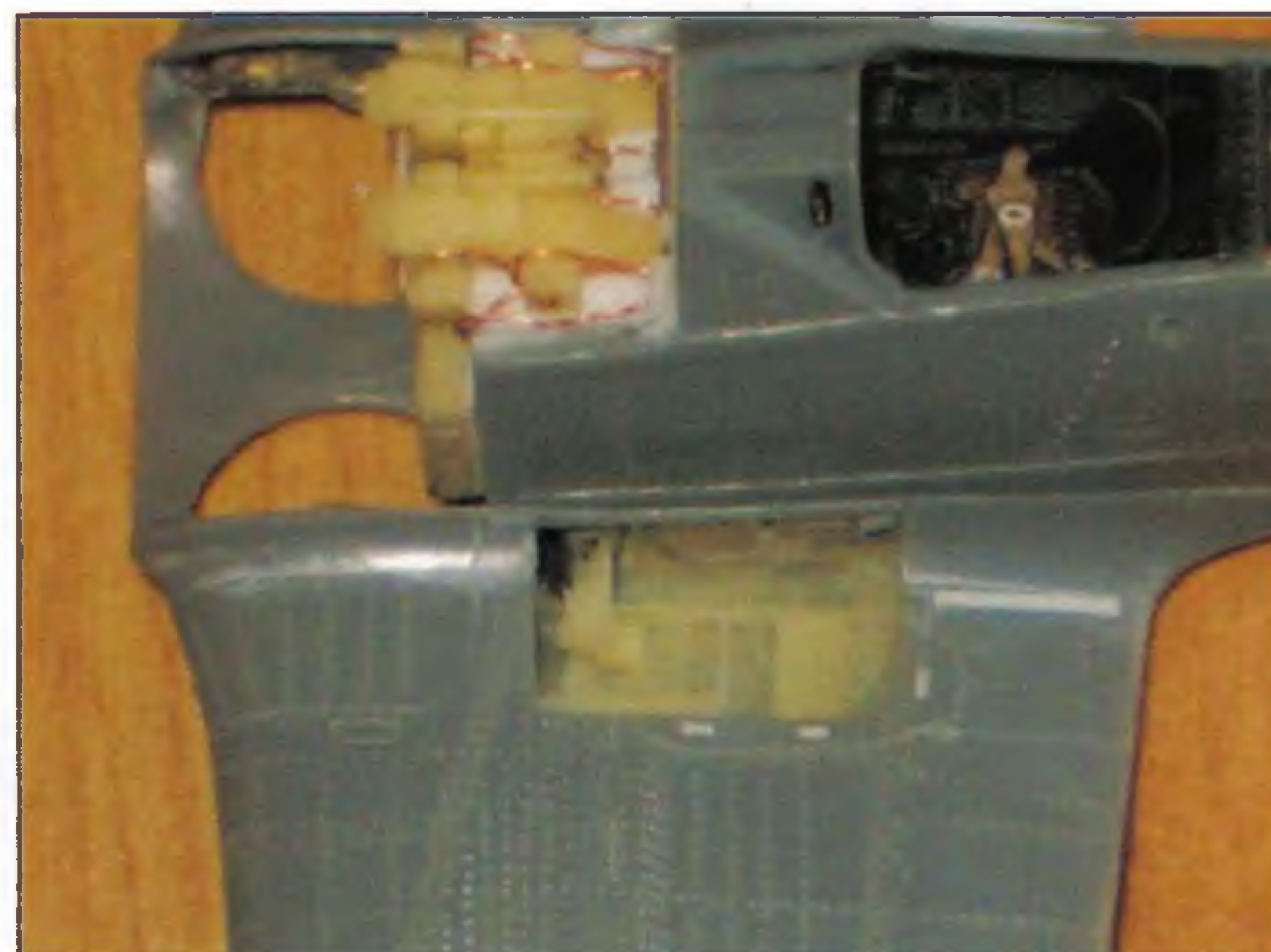
Nabarvený a patinovaný pilotní prostor s doplňky Aires

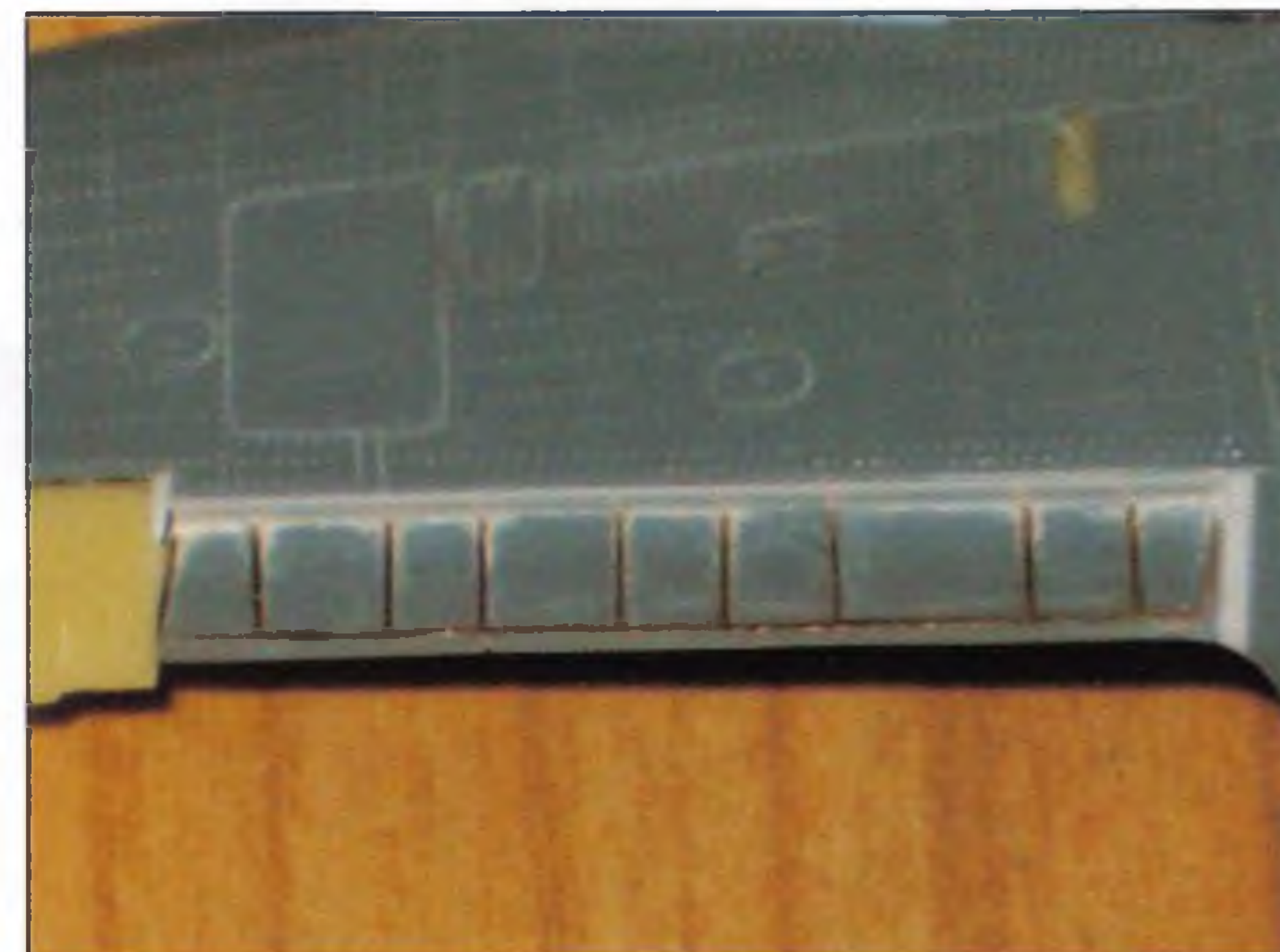
Díl přepážky za motorem s oddělenými zásobníky munice

Přepážka za motorem se zásobníky munice

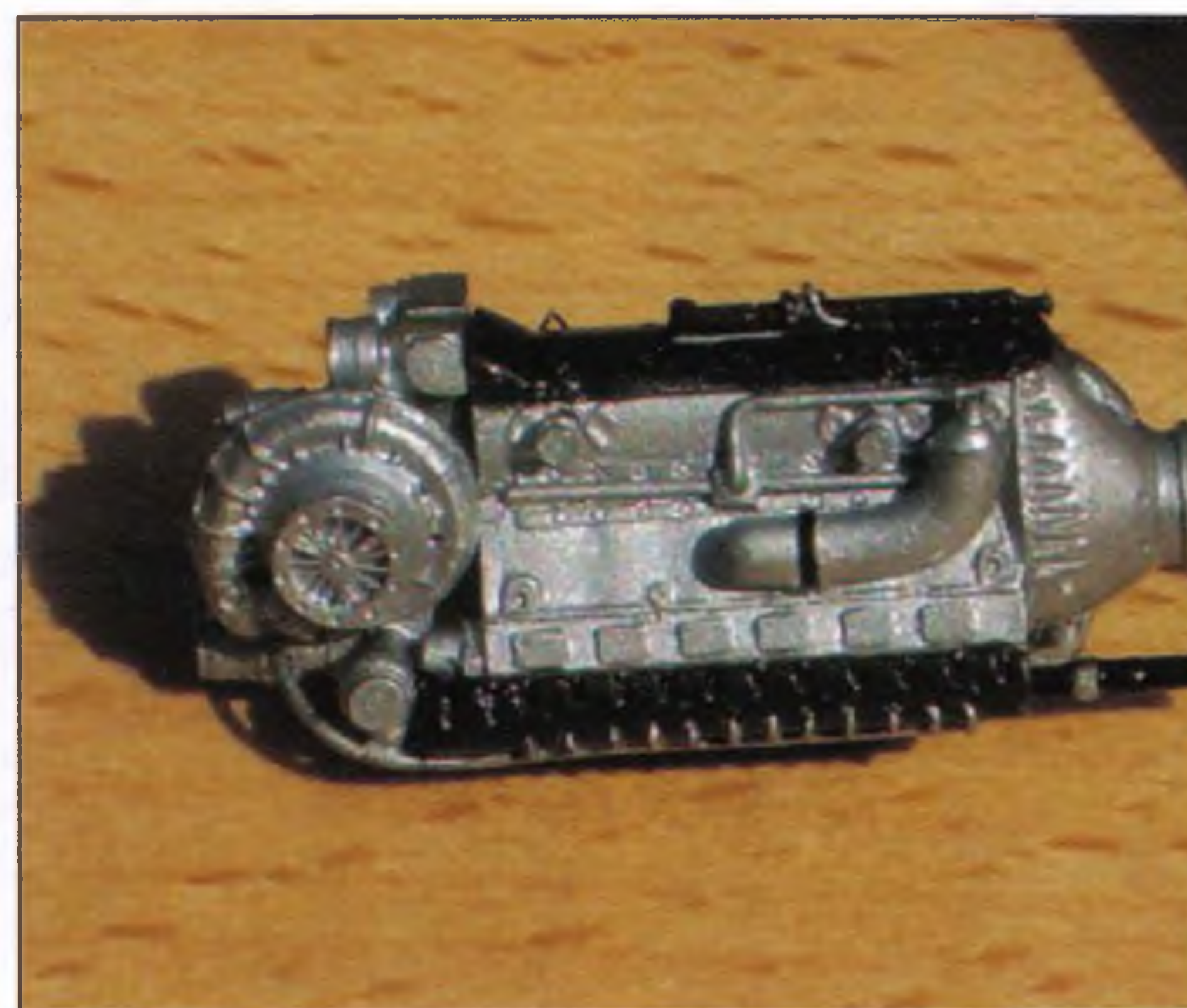
Uložení zbraní v kořeni křídla a v trupu

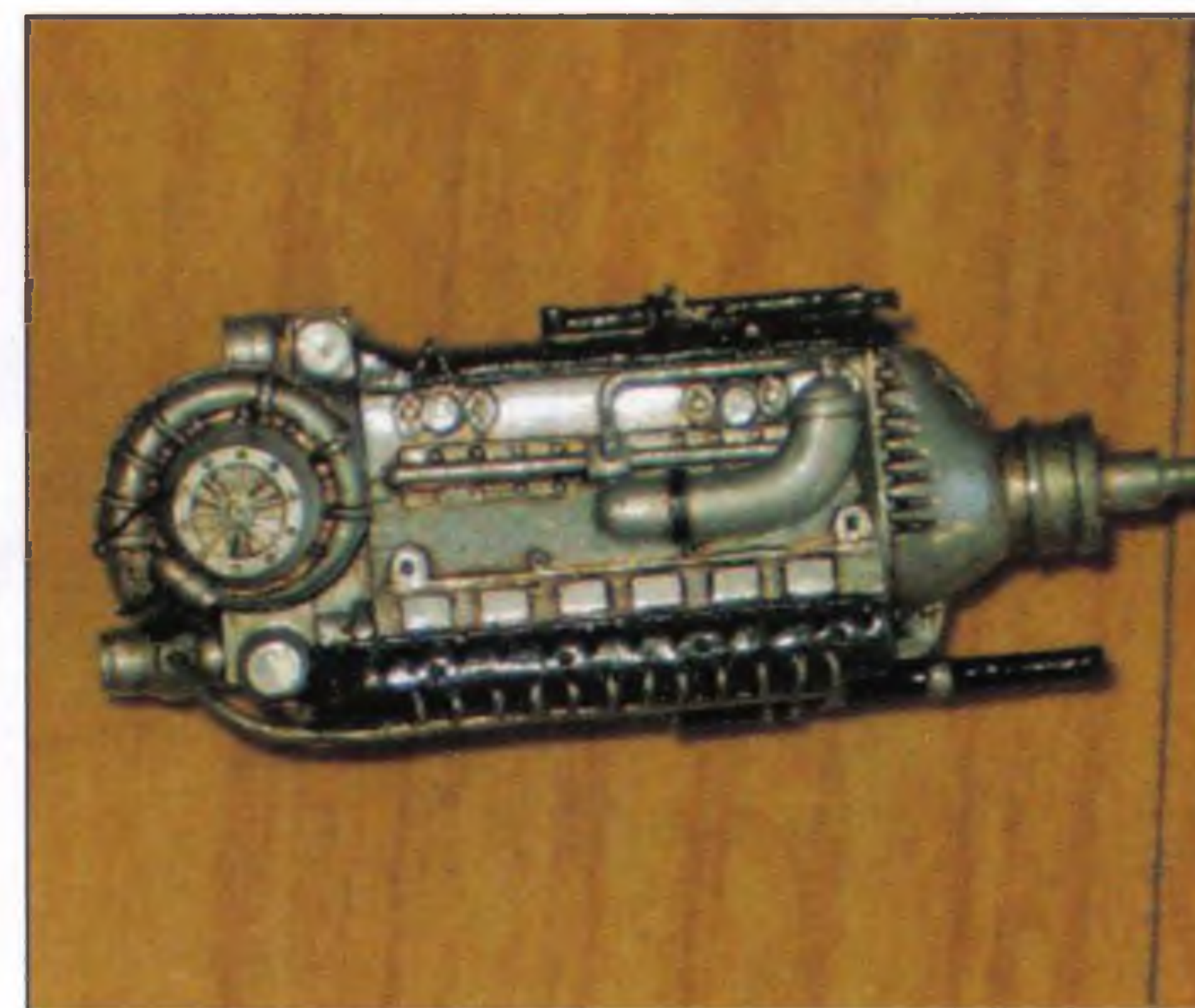
Vylepšené vztlakové klapky

Mechanismus zatahování ostruhy a odlévané ovládací plochy

Motor

Zbarvení

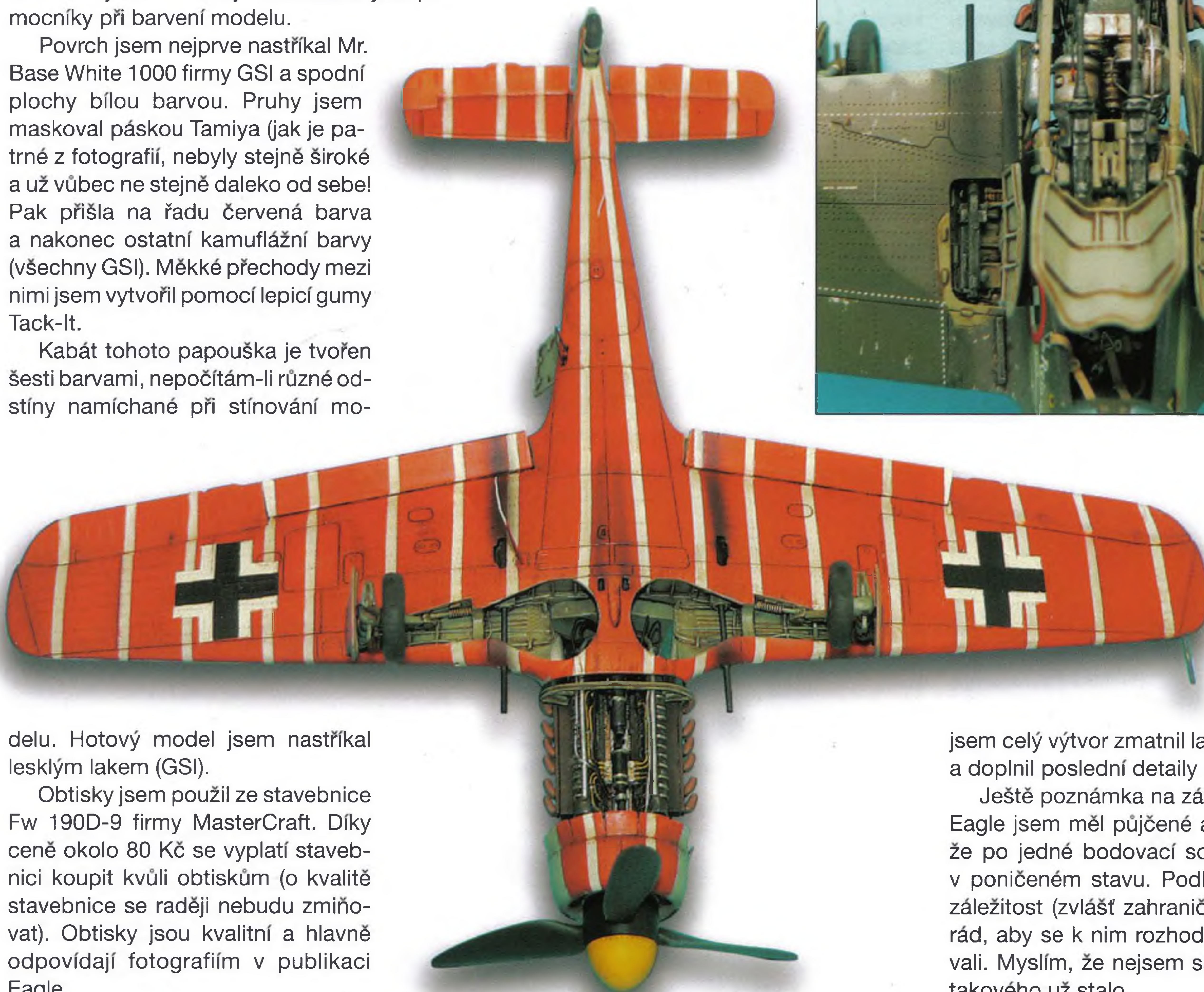
Kamufláž jsem našel u známé „papouščí“ letky JV 44, vybral jsem si asi „nejprofláknutější“ stroj s číslem 13, patřící Hptm. Klausu Faberovi. Přestože jsou letadla této jednotky všem velice dobře známa, stále existuje řada dohadů a sporů o jejich skutečném vzhledu. Zatím zřejmě nejlepší rekonstrukce kamufláží těchto letadel jsem našel v publikaci Eagle: Doras Of The Galland Circus a doplňující fotografie v Yellow 10 stejného vydavatelství. Obě knihy se mi staly neocenitelnými pomocníky při barvení modelu.

Povrch jsem nejprve nastříkal Mr. Base White 1000 firmy GSI a spodní plochy bílou barvou. Pruhy jsem maskoval páskou Tamiya (jak je patrné z fotografií, nebyly stejně široké a už vůbec ne stejně daleko od sebe! Pak přišla na řadu červená barva a nakonec ostatní kamuflážní barvy (všechny GSI). Měkké přechody mezi nimi jsem vytvořil pomocí lepicí gumy Tack-It.

Kabát tohoto papouška je tvořen šesti barvami, nepočítám-li různé odstíny namíchané při stínování mo-

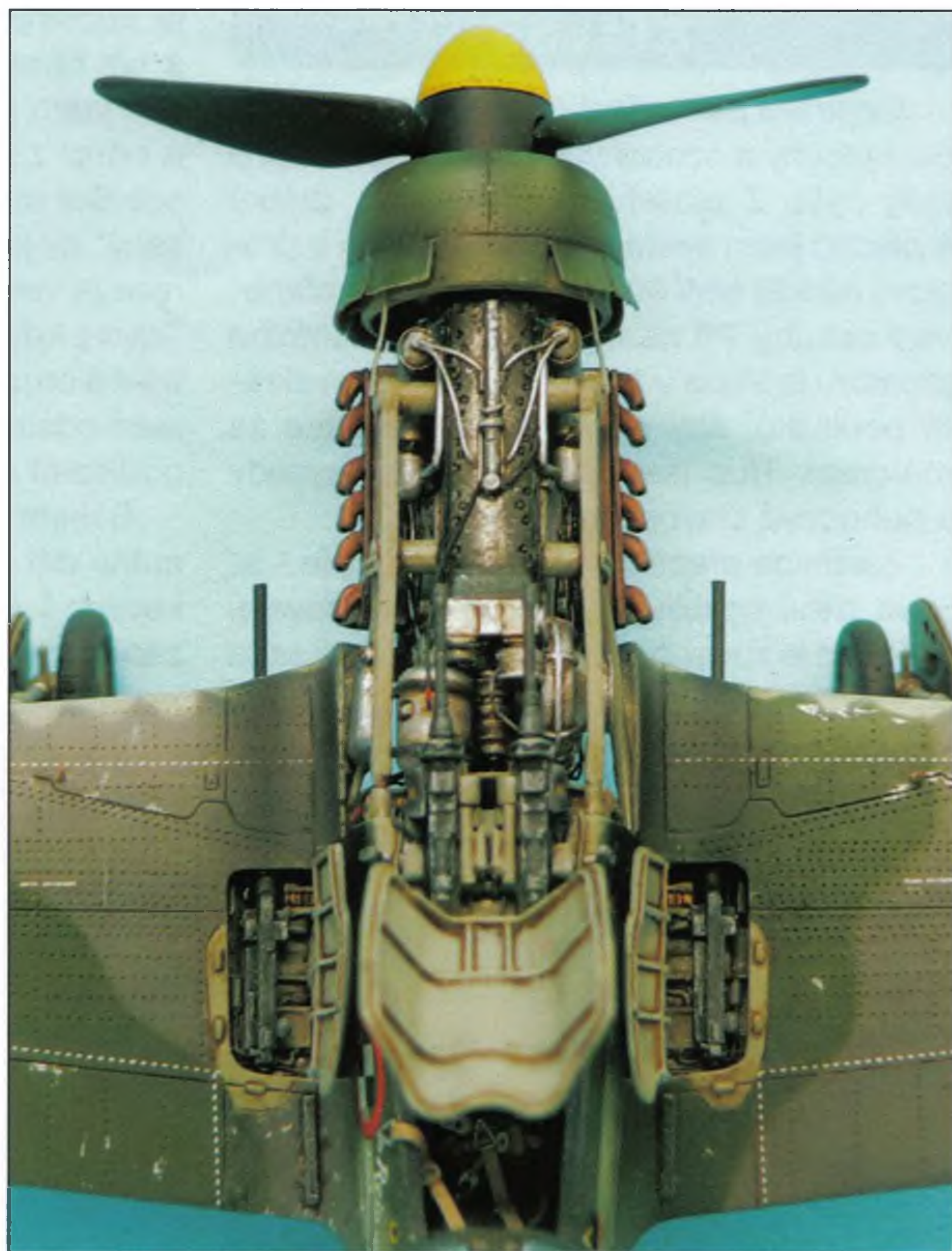
Na spodní straně křídla je dobré prostor pod kříži nastříkat bílou barvou kvůli krytí na červeno-bílém podkladu.....ano, tušíte správně, zapomněl jsem na to (a tak jsem si přidělal další práci).

Po nanesení obtisků jsem model opět přestříkal lesklým lakem a patinoval směsí olejových barev odstínů Umbra pálená a čern kostní. Ve finále

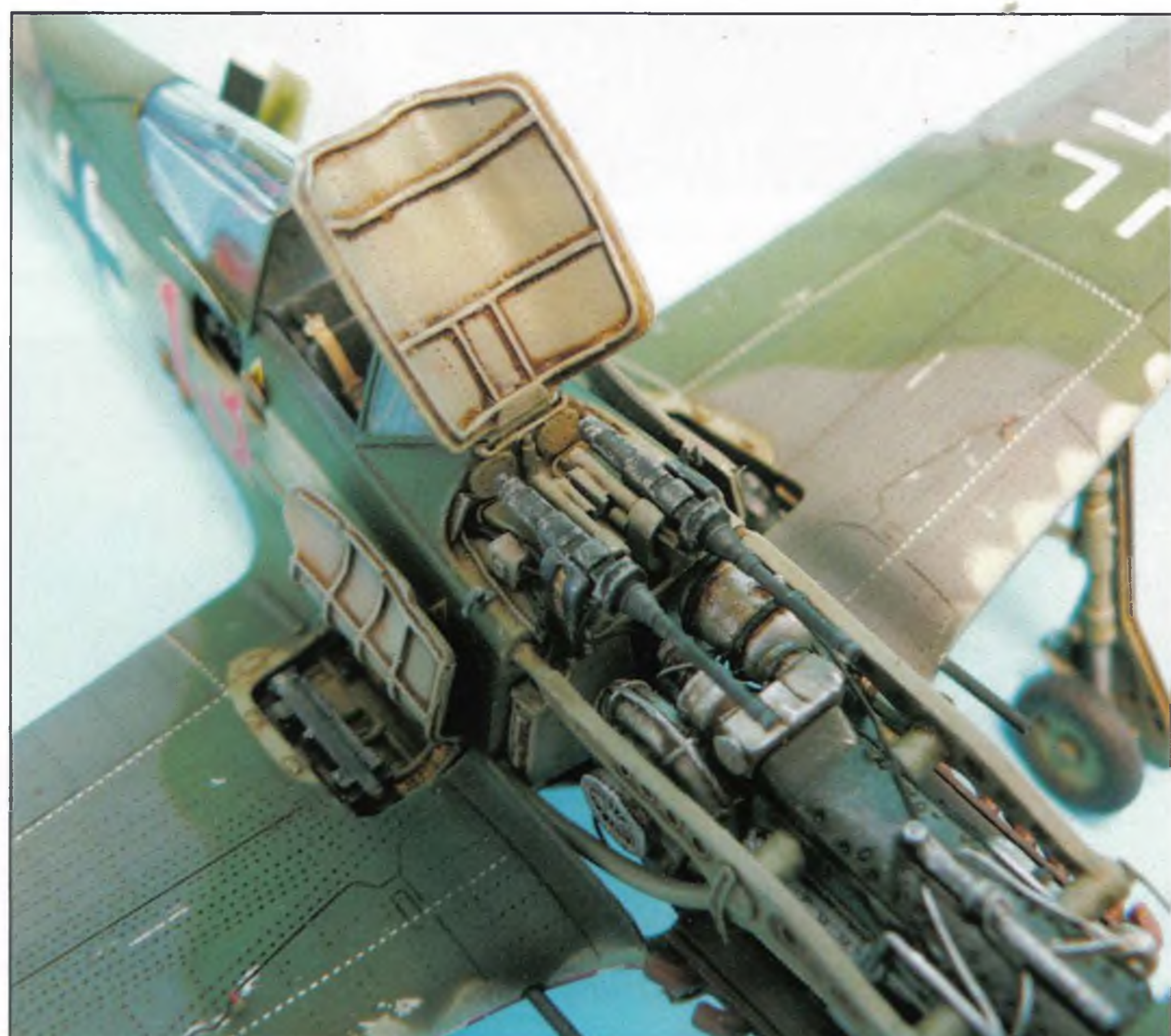
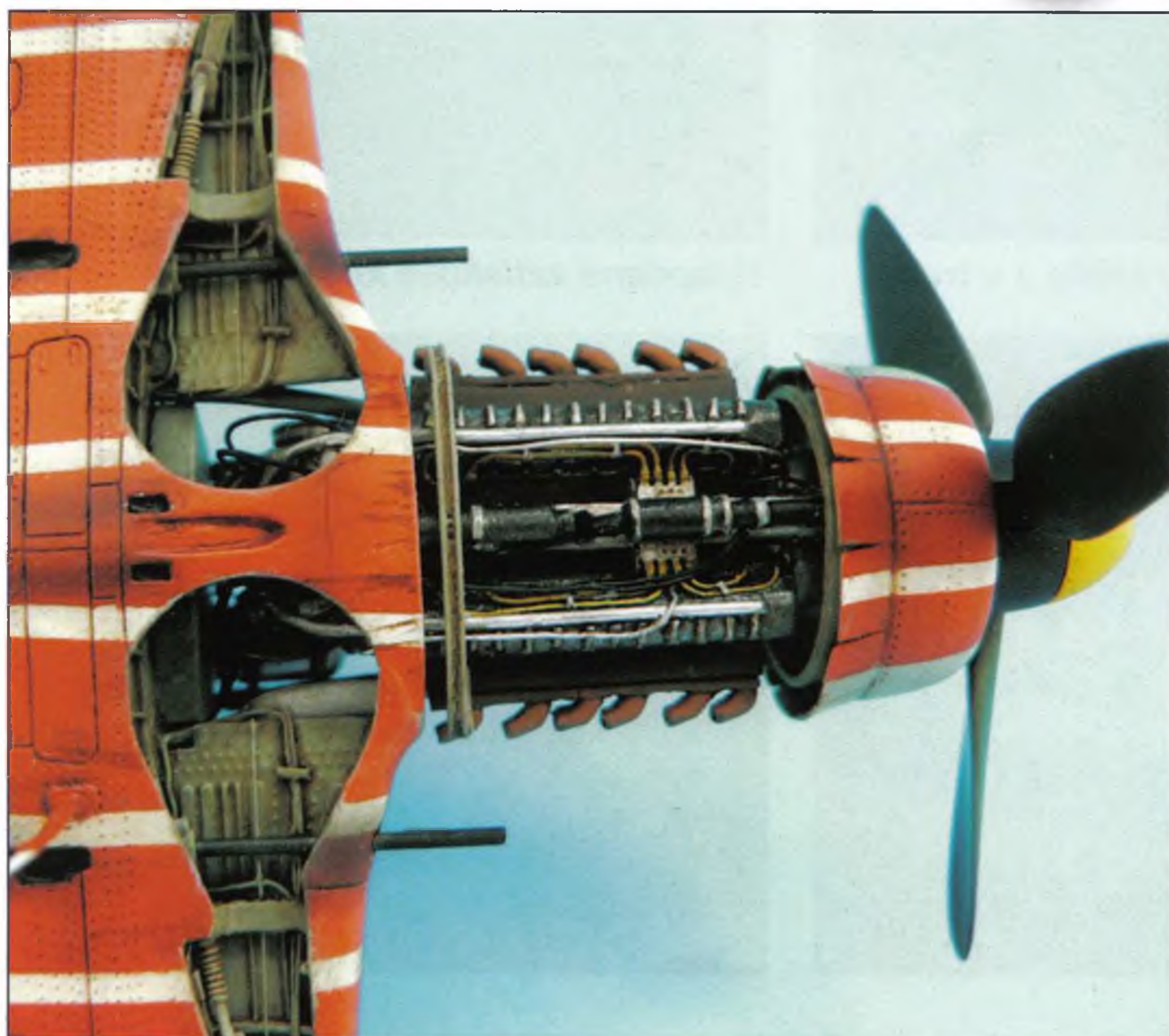
delu. Hotový model jsem nastříkal lesklým lakem (GSI).

Obtisky jsem použil ze stavebnice Fw 190D-9 firmy MasterCraft. Díky ceně okolo 80 Kč se vyplatí stavebnici koupit kvůli obtiskům (o kvalitě stavebnice se raději nebudu zmiňovat). Obtisky jsou kvalitní a hlavně odpovídají fotografiím v publikaci Eagle.

jsem celý výtvar zmatnil lakem Model Master a doplnil poslední detaily (antény).

Ještě poznámka na závěr: Obě publikace Eagle jsem měl půjčené a bohužel se stalo, že po jedné bodovací soutěži se mi vrátily v poničeném stavu. Podklady nejsou levná záležitost (zvláště zahraniční), a tak bych byl rád, aby se k nim rozhodčí podle toho chovali. Myslím, že nejsem sám, komu se něco takového už stalo...

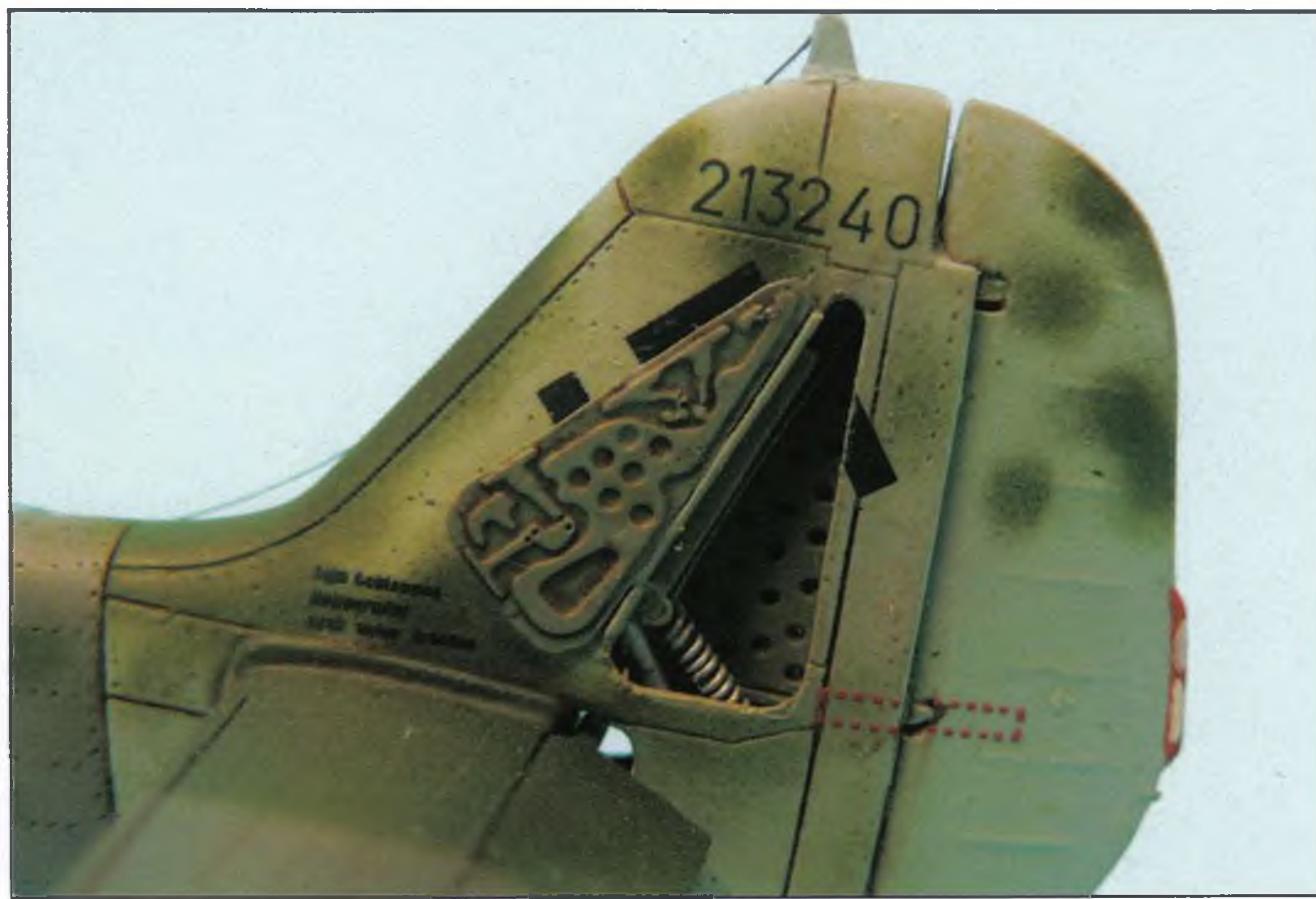

Foto autor

Blue Max

Tel: 244 400 046

GSM: 739 517 848

U krčské vodárny 63
Praha 4

Metro Budějovická
dva okrové paneláky za Poliklinikou

Prodejní doba

Po/Pá- 10.00-19.00 hod.

So- 10.00-15.00 hod.

Přijďte se podívat!

Desítky nových knih a časopisů
Bližší informace na
www.bluemax.cz

Lupa
Modelcraft
1975 Kč
s kruhovou
zářivkou
„denní světlo“

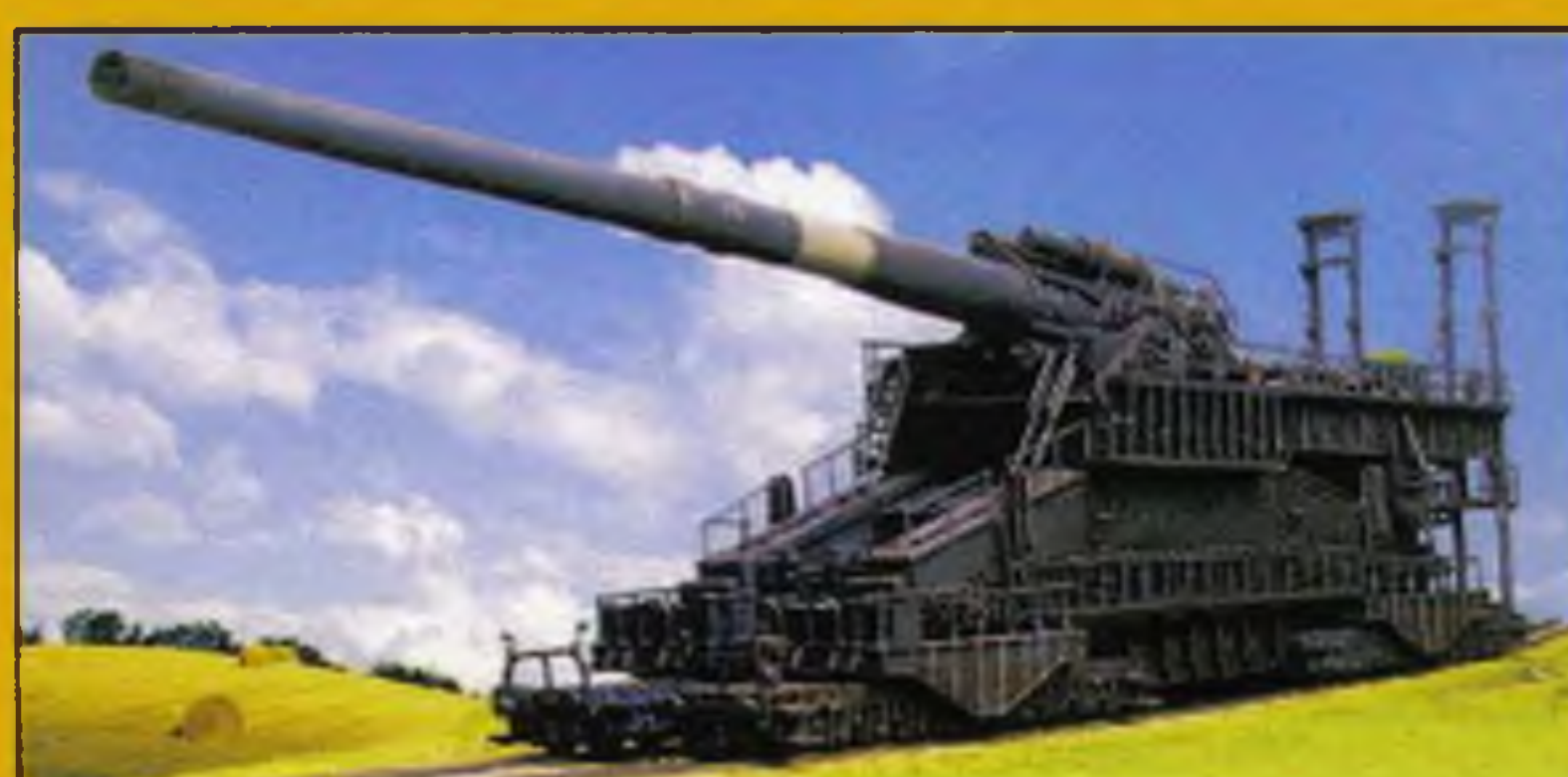

Kompresor Sparmax AC-100

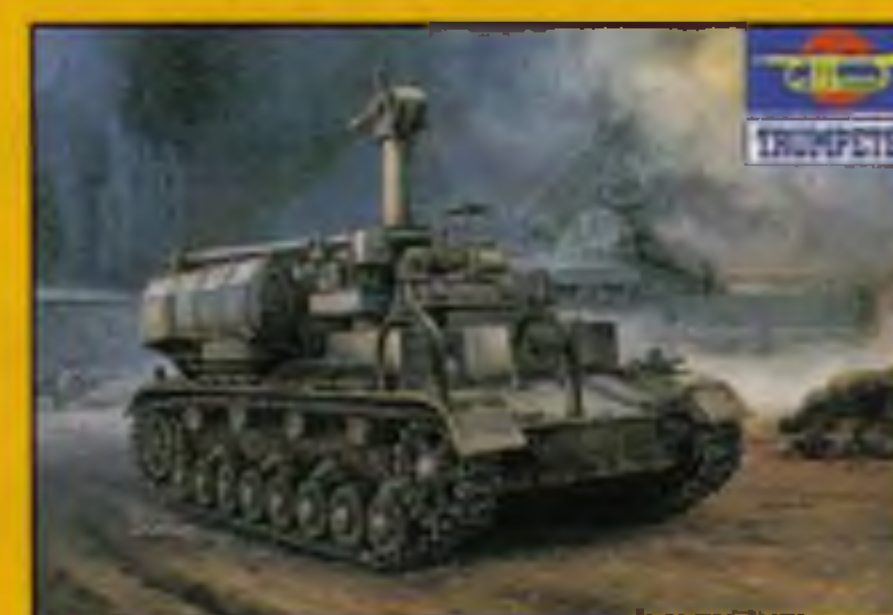

4787 Kč

Železniční kanon Dora 80 cm 1:35 15 947 Kč
pouze na objednávku a 2000 Kč záloha
objednávky v únoru mají 5% slevu
Délka modelu 160 cm; délka kolejiště 200 cm

Bronco
Piper Cub 1:35
1045 Kč

Trumpeter
Pz. IV Fahrgestell
1:35

Morser Karl
Gerat 040/041
s figurkami 1:35
(opravená
forma)

Wellington Mk. III 1:48

Figurines 195 Kč

Steelmaster 195 Kč

Výrazný nárůst množství položek v internetovém obchodě!
10. 2. 2007 se koná další setkání figurkářů.

Tohle že je papírák?

OTO „BERNIE“ BERNREITER; KCPM LUŽÁNKY

Na jaře roku 2005 jsem na jednom polském „papíráckém“ diskusním fóru poctivě sledoval kontrolní stavbu ruského nákladního vozu KrAZ 255B v měřítku 1:25. Než byla vystřihovánka vydána, slepil jsem si volně stažitelný přívěs PN 1,5t. Byla to užitečná rozcvička. Jakmile jsem dostal sešit o rozsahu 24 stran stavebních dílů formátu A4, jasně jsem si stanovil priority. Přesný počet dílů neznám, ale slyšel jsem, že je jich asi pět tisíc. Výhodou stavebnice je možnost volby označení některé z armád Varšavského smlouvy. Při výběru jsem se projevil jako patriot.

Slabinou dílů je barevná jednodušnost, a tak jsem se připravil na patinování, barvení akvarely na štětec a strouhanou školní křídou. Rozhodl jsem se model upravovat do podoby vozu odstaveného mimo aktivní službu. Něco málo googlování na internetu mi dalo představu o vzhledu vozů v tomto stavu, několikrát jsem navštívil Muzeum Nadace letecké a historické společnosti ve Vyškově, kde jsem si prohlédl nákladní vozy pomalu chátrající na volné ploše. Co je charakteristické pro odloženou techniku? Hodně rzi na povrchu, sluníčkem strávená barva a podhuštěné pneumatiky. Není nouze ani o různá mechanická poškození a chybějící součástky.

Stavba

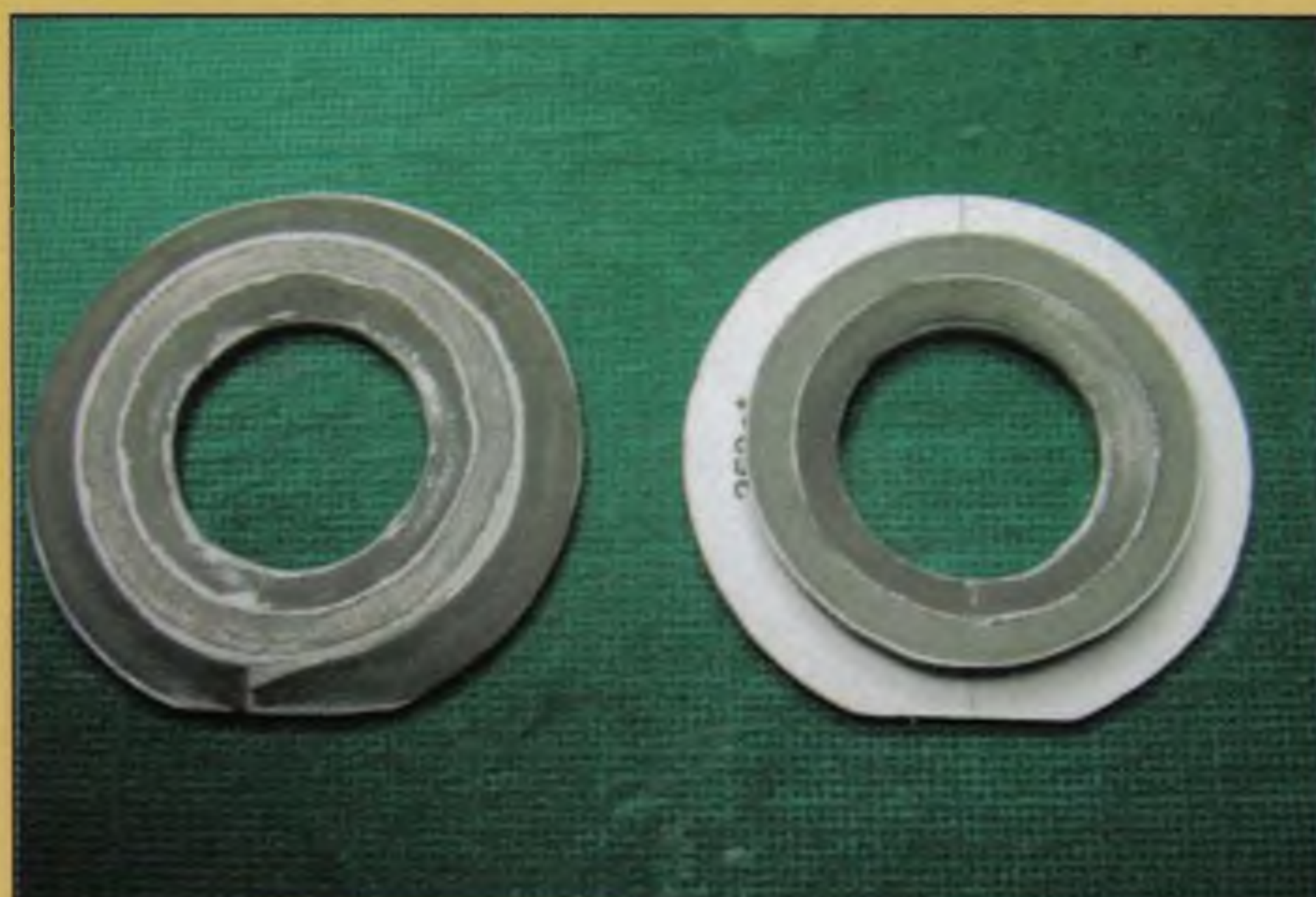
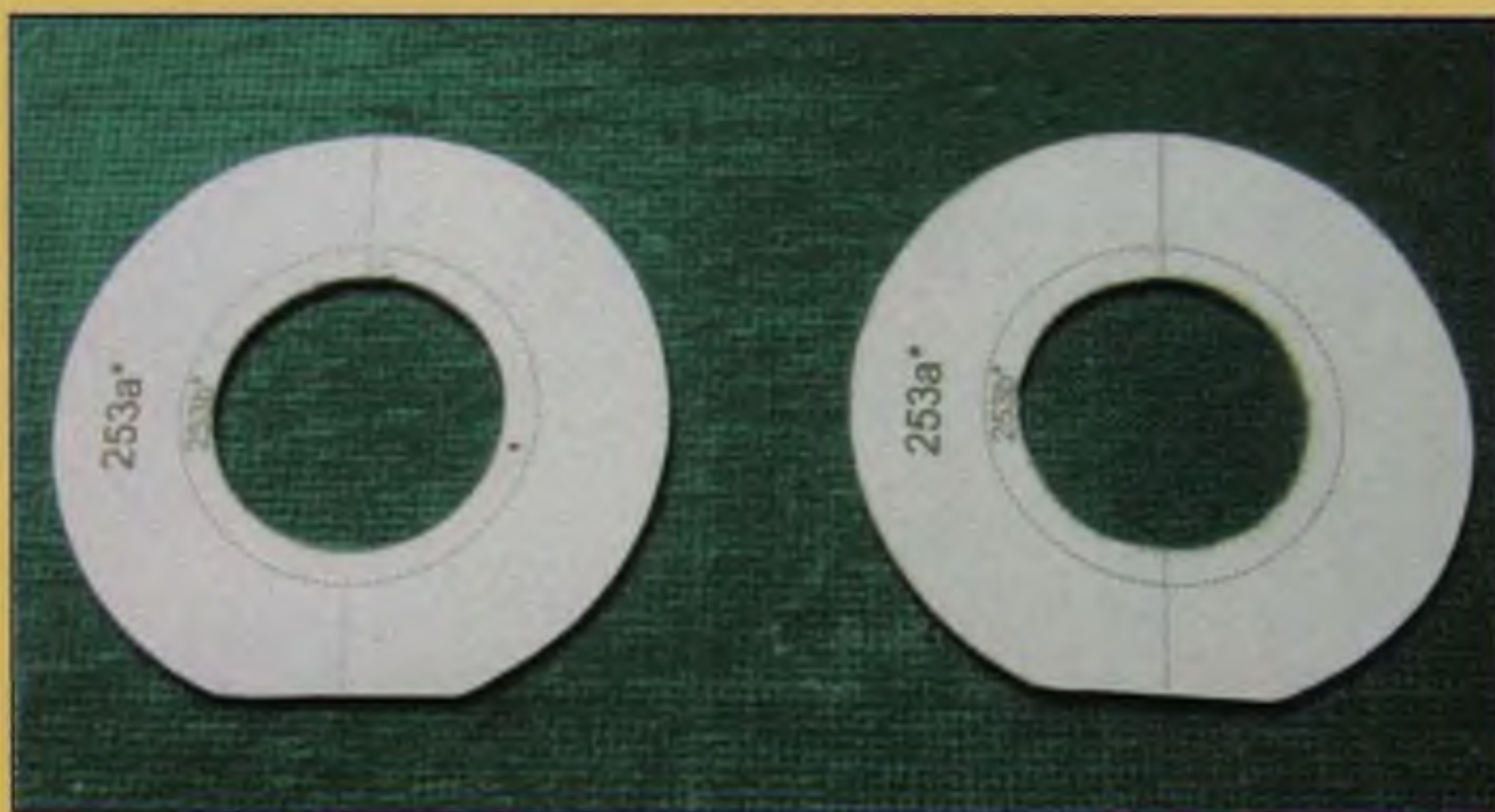
Jednotlivé podsestavy šly pěkně od ruky. Všechny součástky, pokud je podlepíme kartonem doporučené tloušťky, přesného řezu a správného tvarování, precizně líčují; díly, které autor Marcin Kudelski považuje za obtížné, jsou vždy ve dvou kusech. Pro detailnější zpracování jsou otištěny i sady matic různých velikostí a zbarvení.

K zásadnímu zpomalení práce došlo až při lepení kol rozložených na 7 stran. Kolega mi zařídil vypálení „kostek“ dezénu pneumatik laserem z kartonu tloušťky 1,5 mm, čímž mi

Kola pro KrAZ

Jako by kola pro KrAZ nebyla už tak dost složitá, zpestřil jsem si jejich stavbu o otlaky, které jsou charakteristické pro odstavené vozy (pokud nejsou pneumatiky prořezané, nebo ukradené). Začátkem této kamikadze akce bylo seříznutí příhradové kostry kola o otlak (každé kolo jinak). Pak už jsem lepil podle návodu a po dokončení korpusu pneumatiky jsem povrch natřel lepidlem Herkules a přechody přebrousil. Jako Popelka jsem usazoval na kapky lepidla jednotlivé kostky dezénu. Po zaschnutí lepidla jsem je obrousil smírkem nebo pilníčkem na nehty z manželčiny manikurní dílničky. Po základním nátěru pneumatiky a disku akvarely na štětec jsem mohl začít patinovat strouhanou školní křídou, nebo dry-brush bílým akvarelem (i minimální vlhkost štětce znovu aktivuje podkladovou barvu a bílý dry-brush se mění na světle šedý). Na každém ze sedmi kol jsem pracoval asi týden.

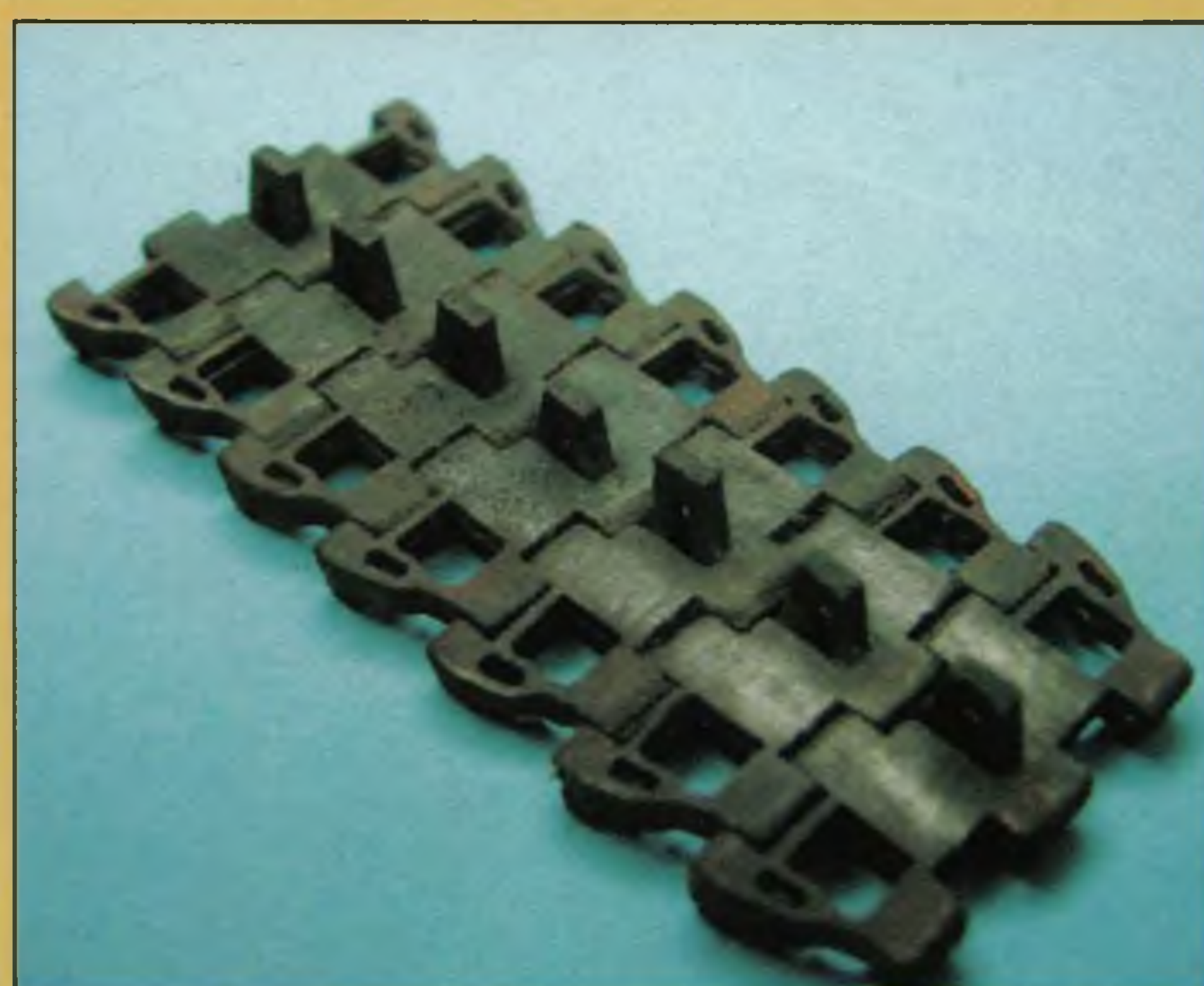
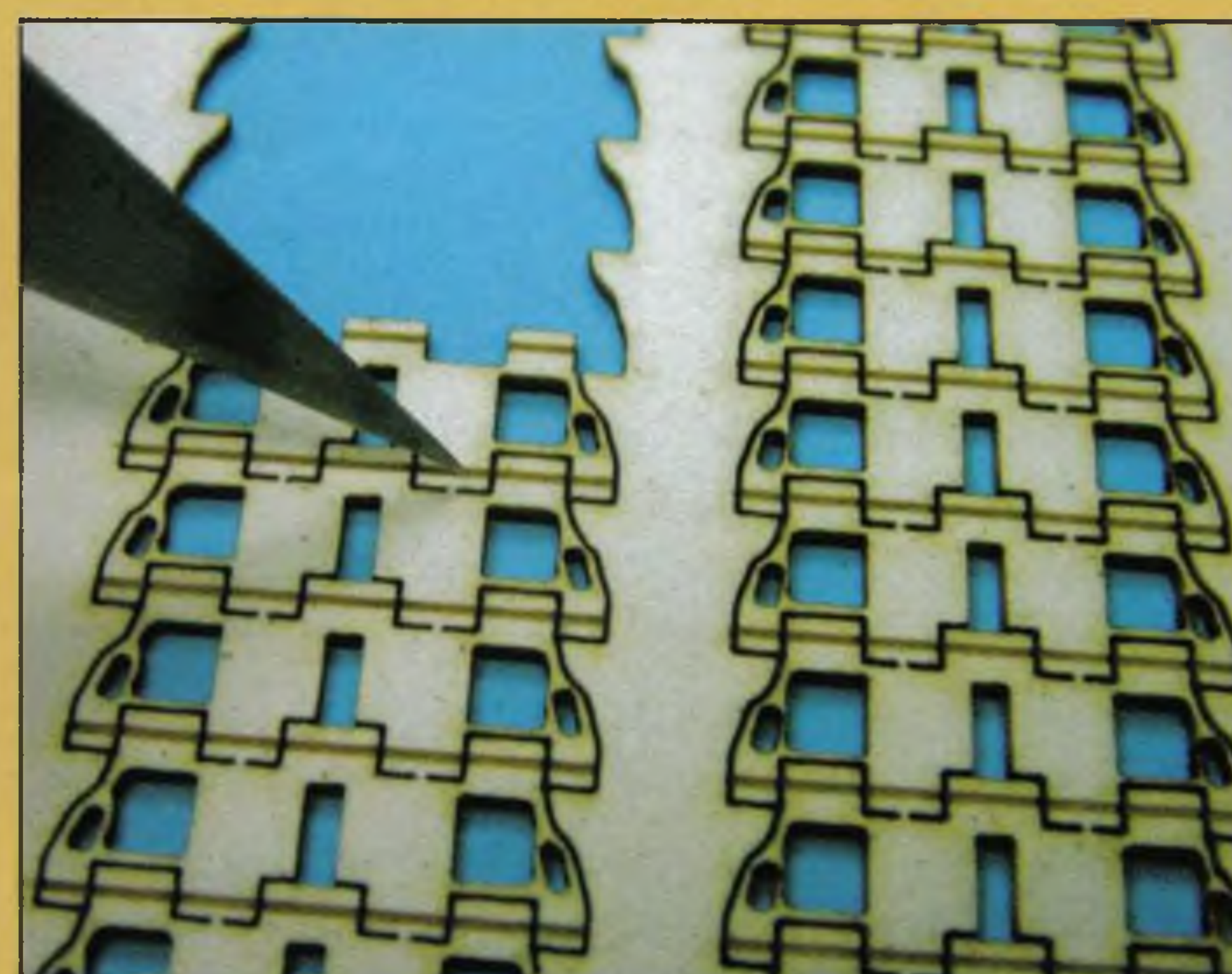
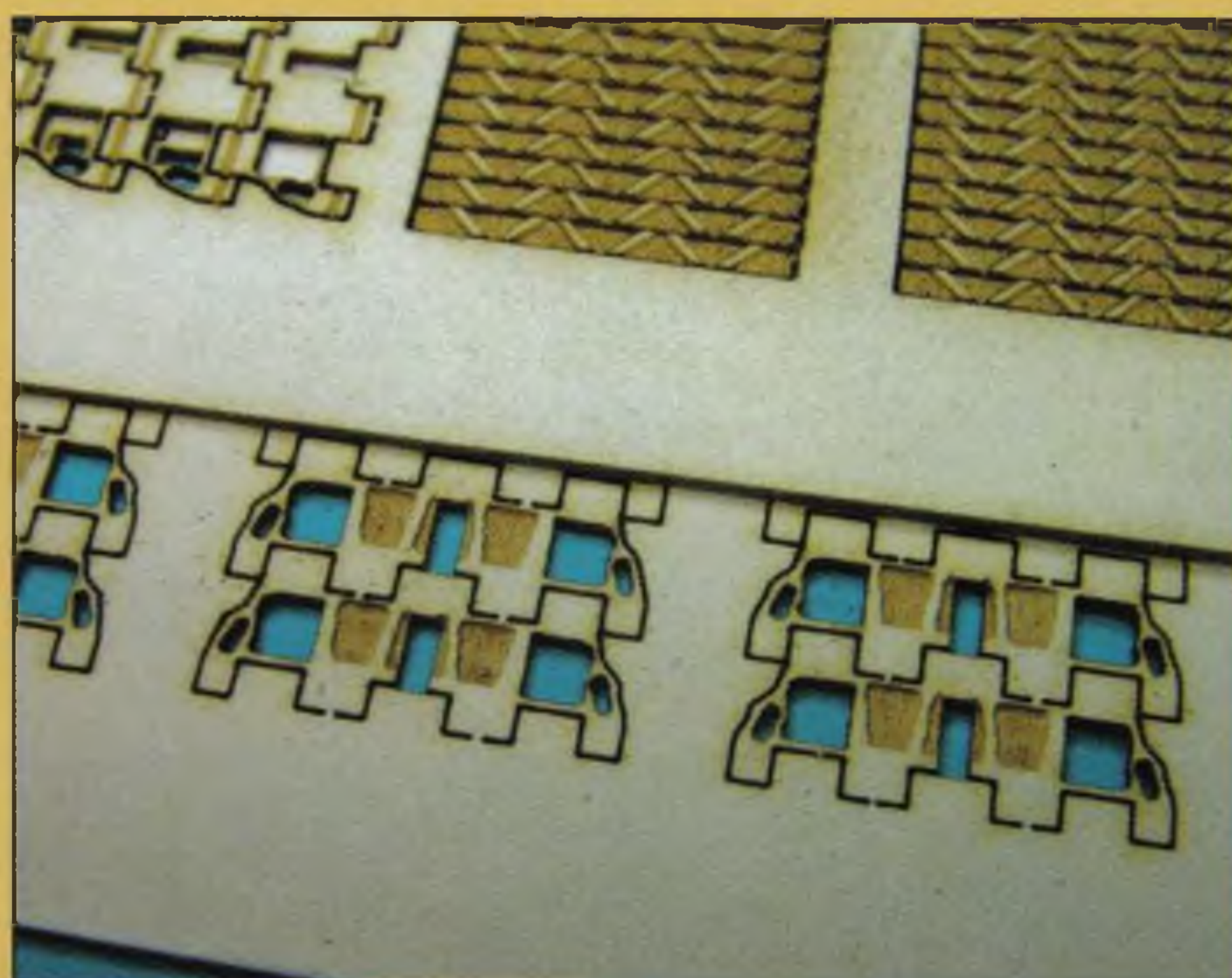
Pálí Vám to?

Díly a dílky vyřezávané laserem z papíru se stávají oblíbeným doplňkem i v plastikovém modelářství. Sám jsem již několikrát viděl na akcích typu Modellbrno, jak dobře se takové doplňky prodávají. Těm, kteří to ještě nezkusili, předvedu, jak snadno se s nimi pracuje. Demonstračním materiálem bude import z Polska v podobě pásů pro německé tanky typu Panzer IV a odvozené modifikace v měřítku 1:25, určený pro papírový model Brummbaera z papírové stavebnice GPM (rovněž Polsko).

U podobných výrobků není vhodné balení formou „sypaného čaje“, proto je třeba díly osvobodit z archu přeříznutím spojovacích můstků. Díly článků k sobě lepím Herkulesem, který nanáším párátkem v minimálním množství, abych udržel vše čisté. Je vhodné gravírované drážky vyplnit vláknem z optického kabelu nebo drátem průměru 0,2 mm, aby se nezalepila drážka spojovacích čepů. Konce článku je nutné zabrousit. Technologie řezání a gravírování je sice vynikajícím pomocníkem, ale zatím nedokáže vše.

Po sestavení propojím články zmíněným drátem průměru 0,2 mm a začíná barvení. O tom už jen telegraficky, protože můj způsob povrchové úpravy je diametrálně odlišný od zaběhnutých postupů. Základní nátěr je na štětec v podobě řídké akvarelové barvy se stopovým přídavkem lepidla Herkules. Štětcem nanáším různé odstíny pro barevnou pestrost a napodobuji špínu, rez a odřeniny. Nakonec popráším vybrané plochy strouhanou školní křídou a tuhou naleštím drapáky a plochy pod pojezdovými koly.

Takže až někdy usednete do studia se Zdeňkem Podhůřským a on před vámi odkryje jedenáct slepých polí s indicií „spáleninou čpící doplňky pro modeláře“, vězte, že správnou odpovědí jsou „laserovánky“.

ušetřil práci s vyřezáváním asi 1700 kusů drobných dílů z tlustého kartonu. Profil kol jsem si upravil o otlaky (nestačí jen prosté broušení) a každé kolo je jinak nafouknuté.

Jakmile stál podvozek na kolech, přilepil jsem jej na podložku. Dál už následovaly „jen“ kabina a ložná plocha s nepůvodním čelem z ruské verze, doplněná dvěma náhradní motory uschovanými pod plachtou, na které útočí jakýsi nenechavec, který je rovněž celý z papíru. Krycí plachta je ze dvou kusů papírových kapesníků a je rovněž nabarvena akvarelovými barvami.

Na model jsem doplnil řadu drobných doplňků a vzkazů, vztahujících se k uživatelům diskusního fóra www.papirovermodelarstvi.cz, takže své nesmazatelné místo na modelu mají tito výtečníci: Václav Jančata, Stanislav Fajkus, Michal Jelínek, František Pokorný, Roman Vlach, Jan Bruthans a pes Kazan

Patina

Obešla se bez stříkací pistole a modelářských barev. Použil jsem pouze akvarelové barvy, školní barevné křídly a štětce různých kvalit. Studijním materiálem pro mne byla realita a časopis Modelář.

Závěrem

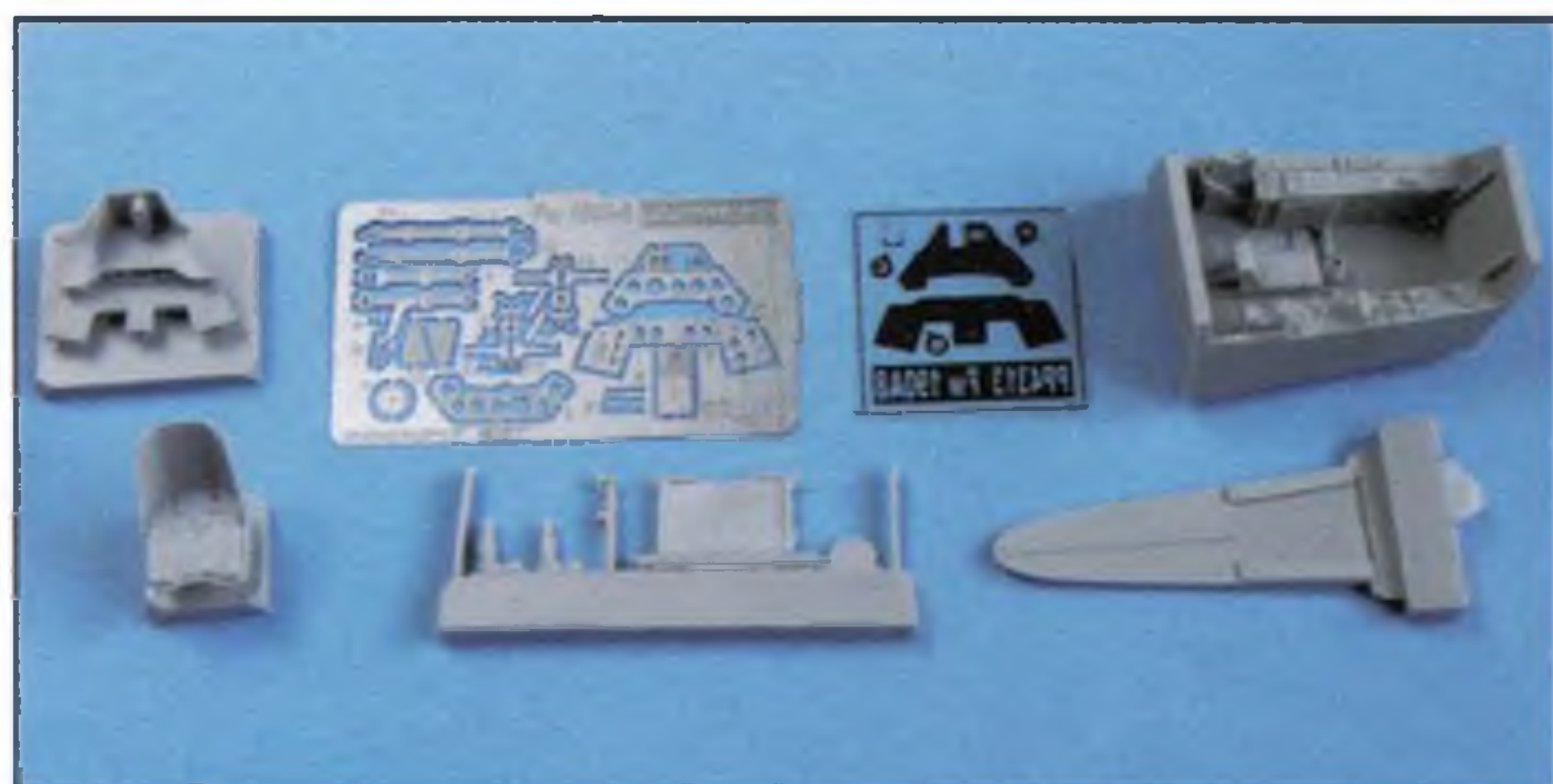
Dodám jen, že model je sestavitelný, nelícující díly prakticky neexistují a pokud je někde problém, pak spíše v lidském faktoru, o čemž se přesvědčilo již několik českých „patlalů“, avšak patina je nevyhnutelná. Ke stavbě modelu je v našich podmínkách potřeba asi půl roku.

Foto autor

AIRES

Stavitelů modelů letadel Luftwaffe u nás bylo vždycky dost, ale mám pocit, že od té doby, co je na trhu Focke-Wulf Fw 190 firmy Eduard, přibývají každý den noví. Na to pochopitelně reagují i výrobci doplňků, proto nepřekvapí další sady doplňků v měřítku **1:48** na toto téma. Aires vydal v blistrovém balení odlitky a plechy k přestavbě **pilotního prostoru Fw 190A-8 (4313)**.

Obsahuje odlitky vany pilotního prostoru s zevrubně vybavenými bočními pulty a detaily na podlaze, neméně propracovaný kryt prostoru za sedadlem pilota, reliéfní palubní desku s krytem, sedadlo pilota a díly konstrukce zavěšení pedálů řízení. Z plechu jsou pedály, barvené poutací pásy, několikadílná palubní deska (+ číselníky přístrojů na fólii) a pár dalších drobností. Kdo si chce se stavebnicí více pohrát, může zvolit objemnější krabičkovou sadu doplňků **Focke-Wulf Fw 190A-8 Engine set (4315)**, obsahující

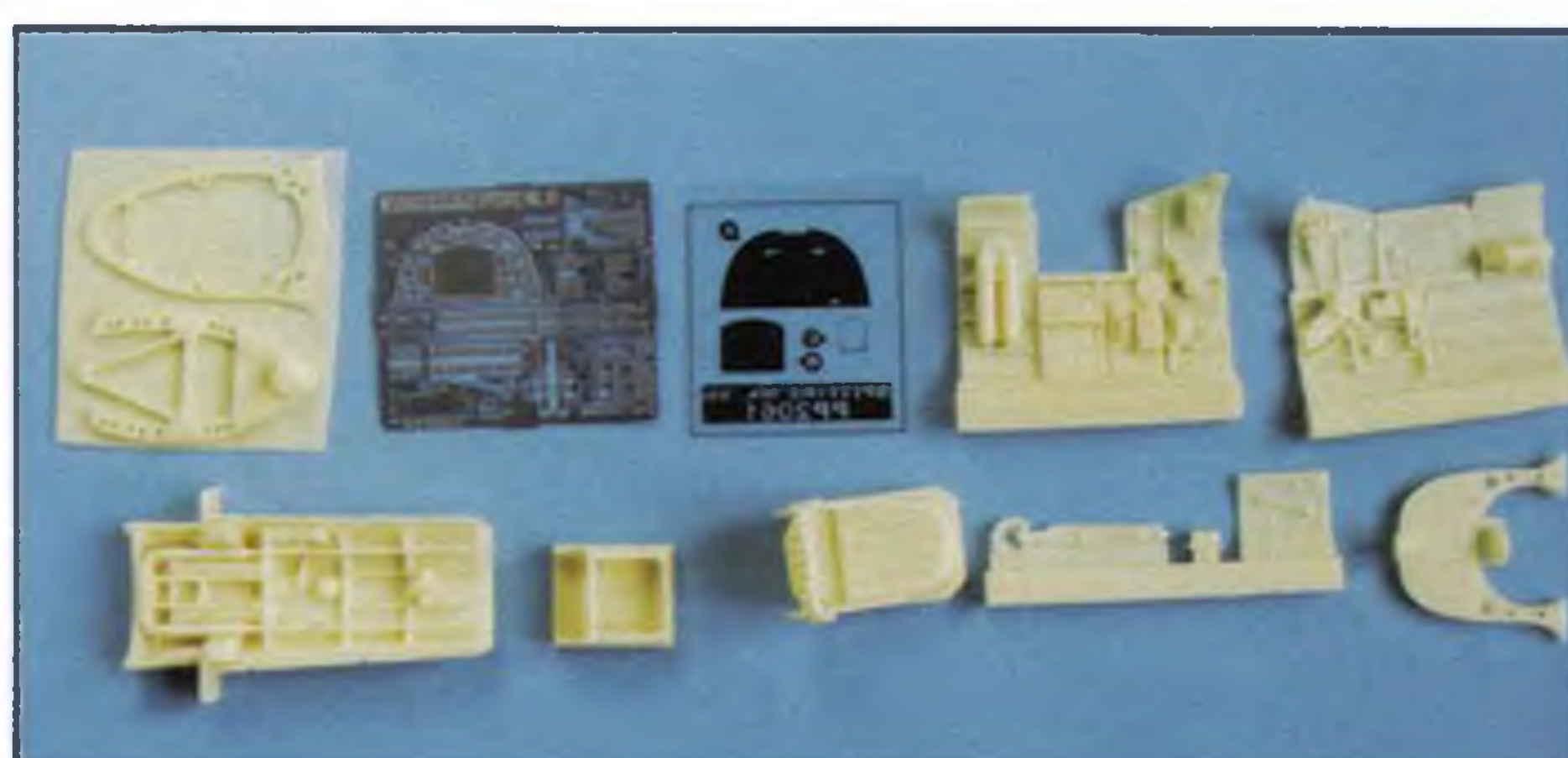
Scale 1/48

dokonce víc, než název sady slibuje. Konkrétně odlitky těla motoru, jednotlivé válce a výfuková potrubí, motorové lože, celé kulometry nad motor a jejich lože i zásobníky a hlavně zbraní do křídla. K tomu odlitek šachty podvozku, prstenec předě motorového krytu a všechny patřičně plastické kryty motorového prostoru i zbraní. Z plechu jsou především rozvody na hlavy motoru i do motorového prostoru a sousta titěrností, jež sice komplikují stavbu, ale báječně oživí model. Ve **čtvrtce** je rovněž nová sada k vybavení **pilotního prostoru Spitfiru F 22 (4331)**, která skýtá velmi propracovaný oblý základ celého prostoru, k němu přiléhající bočnice s patrnými prvky konstrukce

a osázené množstvím přístrojů táhel a ovladačů, jakož i přepážku s palubní deskou před pilotním prostorem i za ním. Rovněž sedadlo pilota a konstrukci k jeho usazení, řídicí páku, zaměřovač a odklápěcí dvířka. Z plechových leptů jsou palubní deska (+ fólie), pylon za hlavu pilota, pedály řízení a poutací pásy. Podobný obsah, avšak patřičně zvětšené díly, nabízí sada k vylepšení **pilotního prostoru Spitfiru Mk. V (2061)**

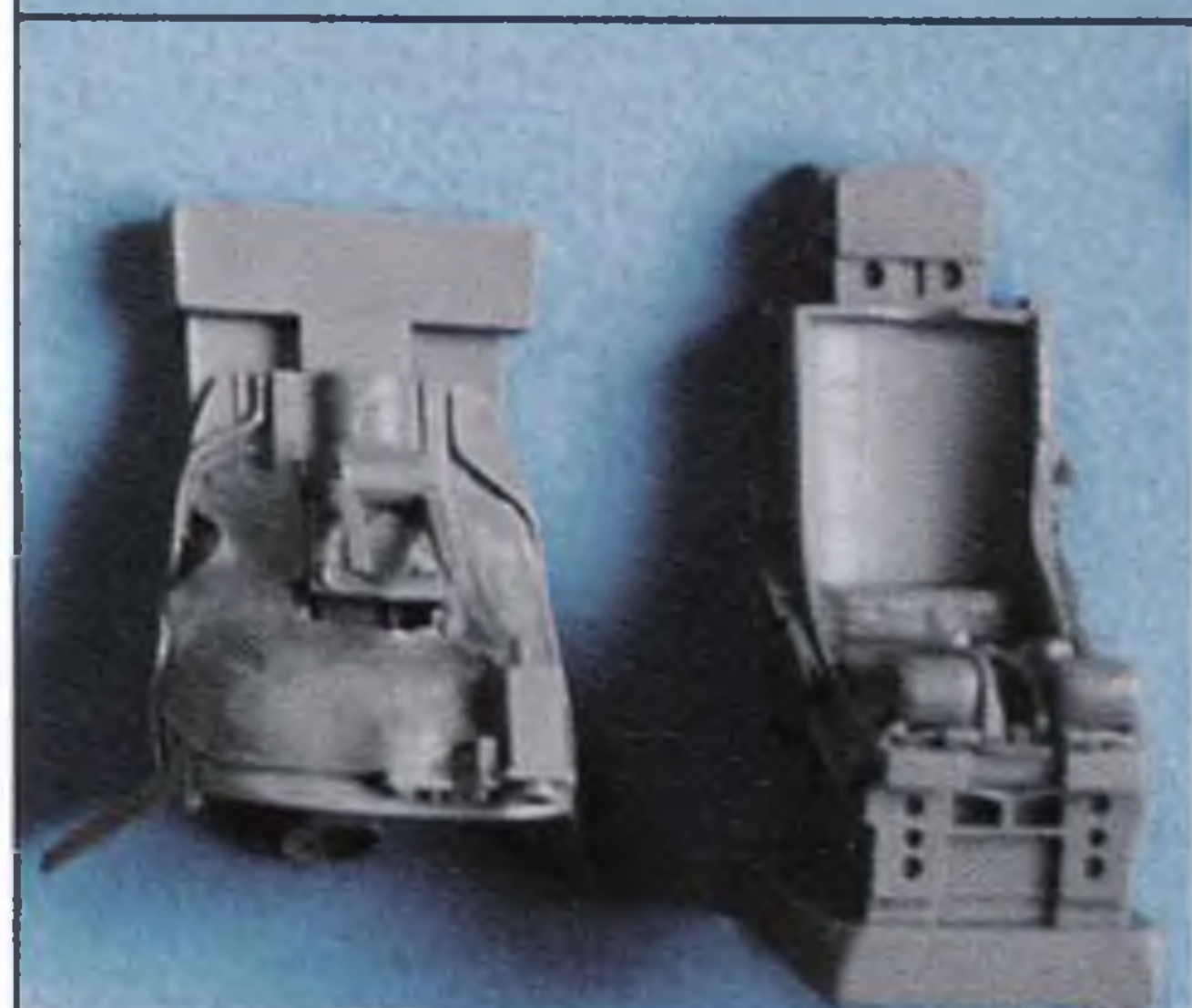
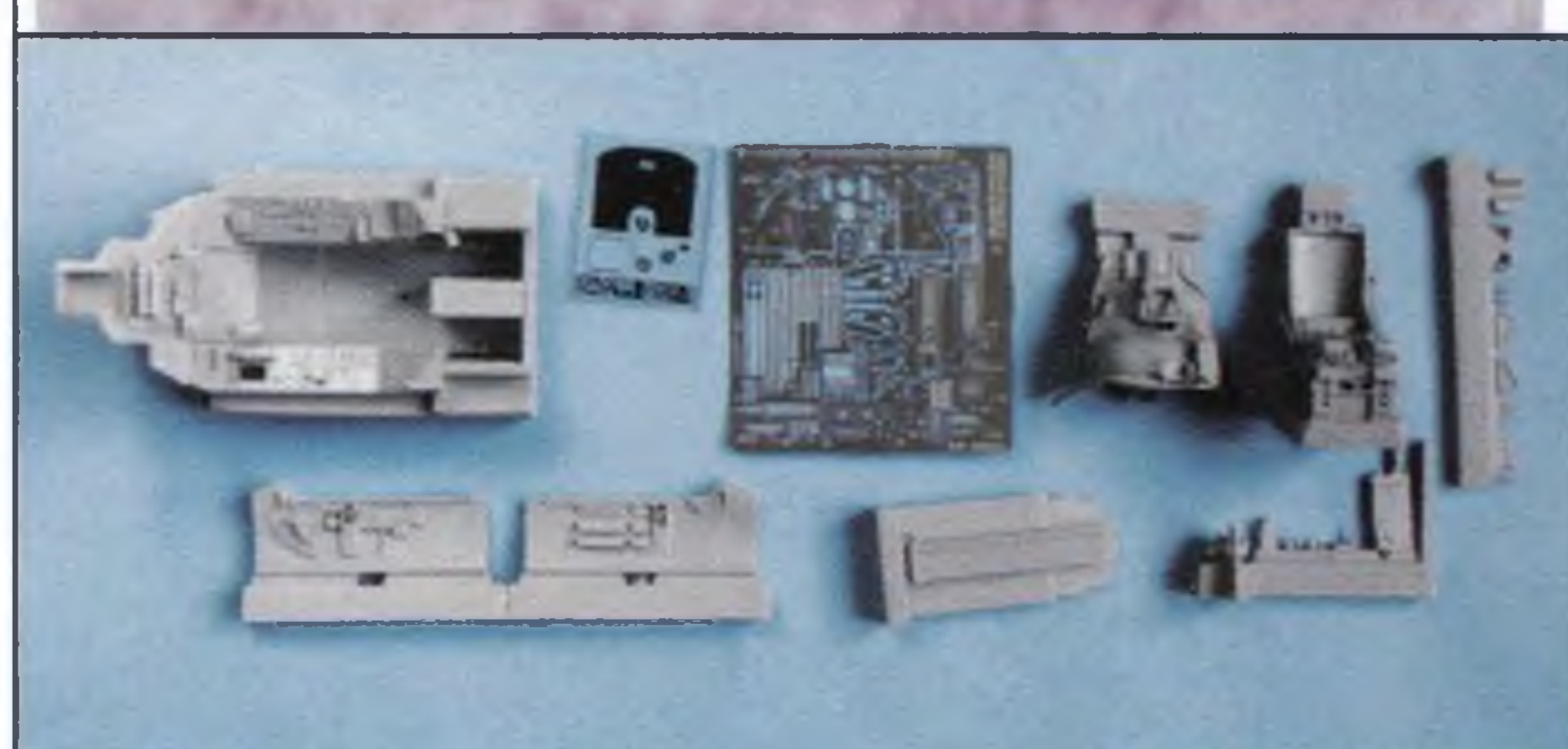

v měřítku **1:32**. Jen podlaha a řídicí páka jsou jednoduché a štítek leptů obsahuje ještě pár součástek navíc.

Velká krabičková sada **2045** je určena k vylepšení, či spíše náhradě **pilotního prostoru F-105D Thunderchief** v měřítku **1:32** modelu ze

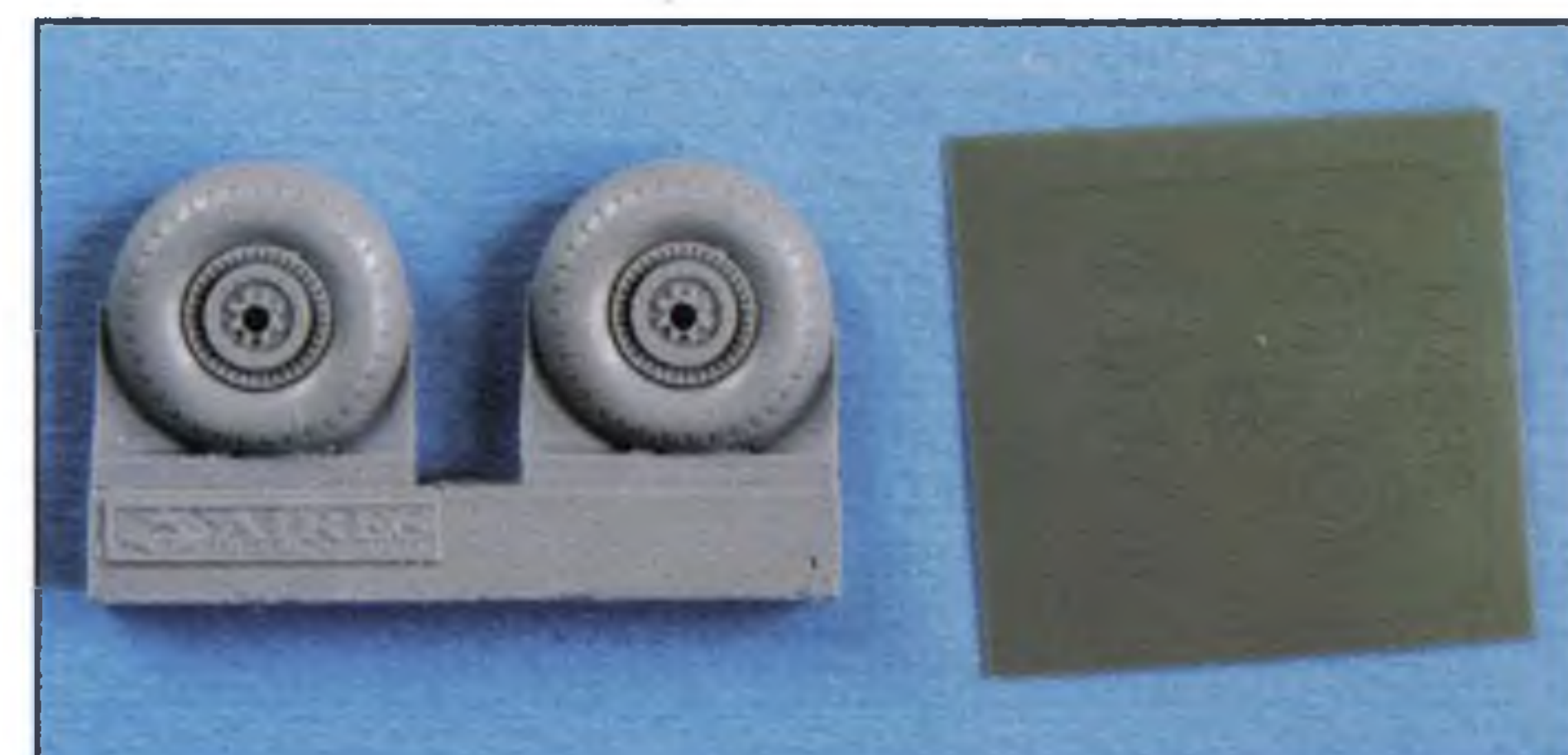
Scale 1/32

stavebnice Trumpeter. Díky prvotřídním odlitkům postihuje do detailu pilotní prostor, k jehož stavbě

nabízí jak vanu s bočnicemi, tak reliéfní díly na boční stěny, kompletně vybavené vystřelovací sedadlo i s přepážkou osazenou vodící kolejnicí, základní korpus palubní desky s krytem a zaměřovačem a ještě drobné díly dalšího vybavení. Z plechových součástek, doplněných číselníky přístrojů na fólii, je palubní deska; mimo to štítek obsahuje například zpětná zrcátka, poutací pásy a další detaily.

Posledním čtvrtkovým kouskem je „bižuterie“ v podobě odlitků hmotností letadla promáčknutých **kol** pro **Il-2** v měřítku **1:48 (4332)**. Užiteč-

ným doplňkem jsou masky pro nastřikání disků kol.

Dvě sady v měřítku **1:72** nabízejí výstupní trysky s měnitelným průřezem pro letadla **JAS-39 Gripen** verzí **C a D** se segmenty v **otevřené** či **zavřené** poloze (**7165, 7166**), čímž navazuje na již dříve vydané sady pro modely letadel starších verzí A/B.

AZ MODEL

Značně velkoryse, totiž čtyřmi stavebnicemi legendárního dvouplošníku **Breguet 14** v měřítku **1:72**, výrobce obohatil nabídku letadel z první světové války. Snaha o snížení nákladů je patrná z jednotného návodu, ke stavbě také máme ve všech případech jeden univerzální rámeček s 35 součástkami a stejný štítek leptaných plechových detailů. Odlišnosti verzí pak postihuje druhý rámeček čtyř odlišných plastických dílů

Breguet Bre - 14 A2/B2

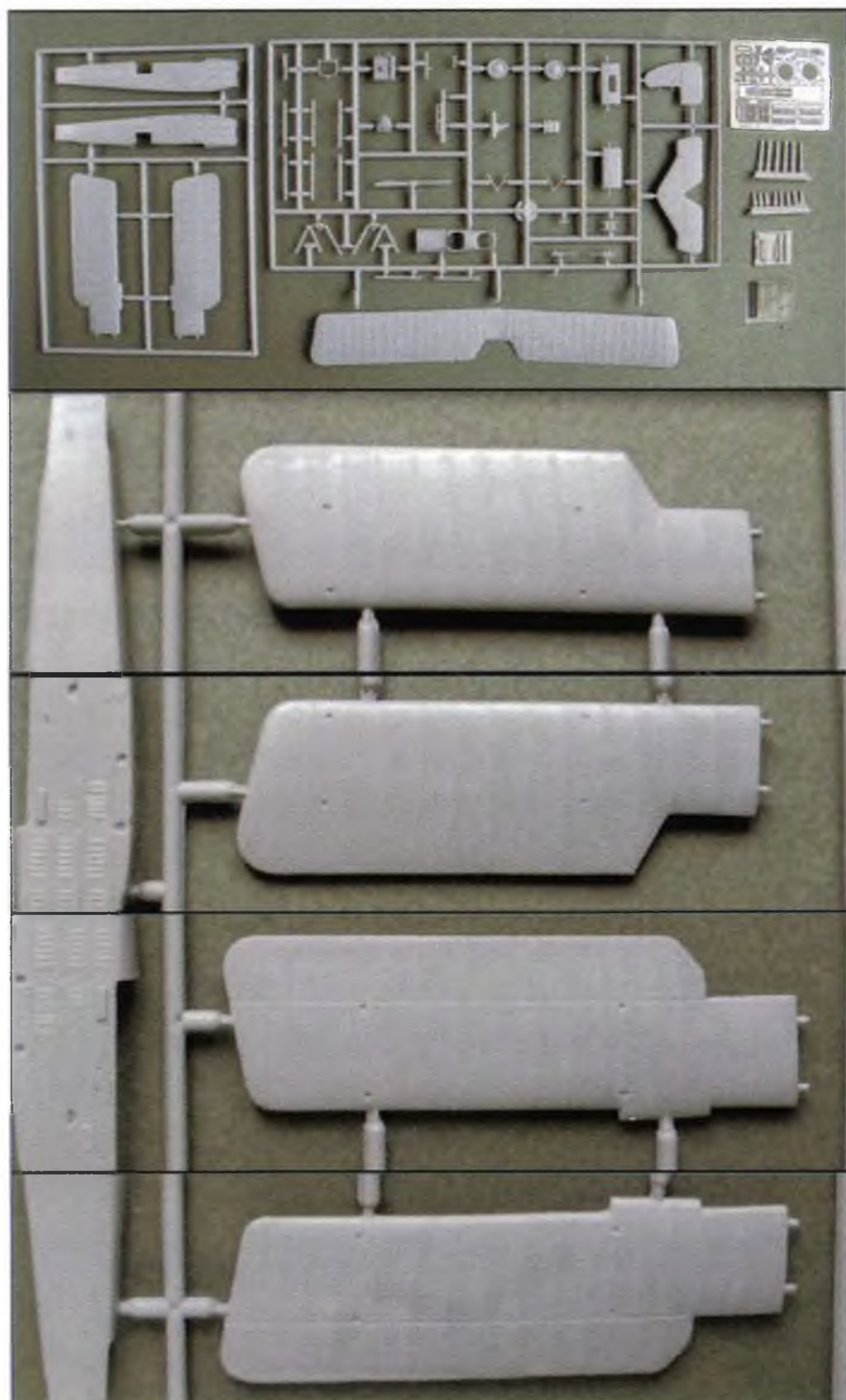
Breguet Bre - 14 B2 in French Service

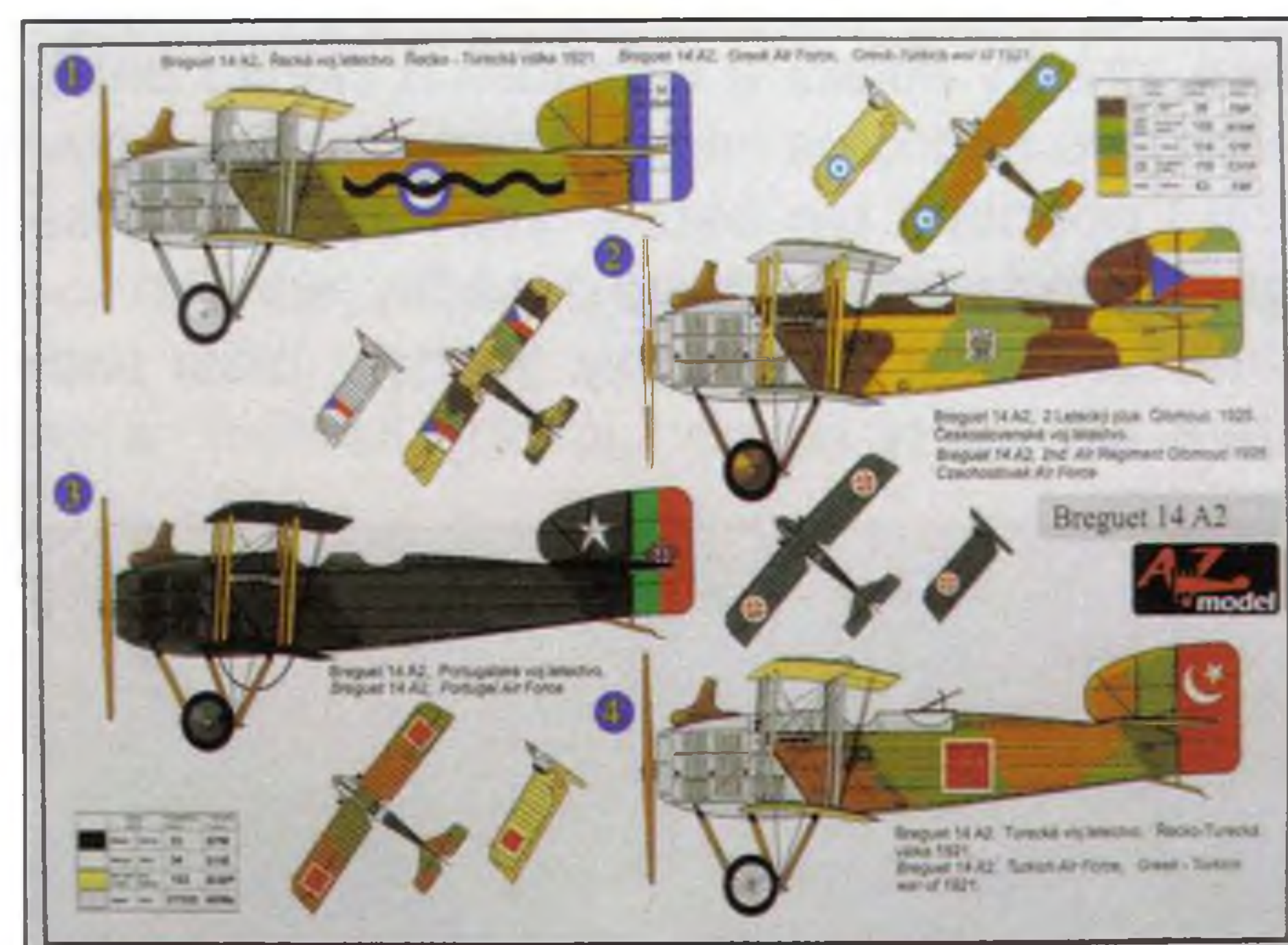
Breguet Bre - 14 A2 in Europe Service

– polovin spodního křídla a trupu. Podle barevných schémat na zadní straně obalů si můžeme vybrat z celkem 14 různě zbarvených a označených letadel verzí A2 a B2. **Bre.14A2 in French Service (7204)** nabízí průzkumné stroje fran-

couzského letectva a letadlo sloužící s francouzským označením v roce 1919 v Československu. Další náš letoun, tentokrát působící v Olomouci v roce 1925, najdeme na krabíčce **Bre.14A2 in Europe Service** (anglicky lépe European, **7205**). Kromě něj se můžeme rozhodnout pro černý portugalský, nebo letadla protivníků z Řecko-Turecké války v roce 1921. Tři rozmanitě kamuflované francouzské bombardéry nabízí krabíčka **Bre.14B2 in French Service (7206)**, zatímco pod stručným názvem **Bre.14 A2/B2 (7207)** je letadlo amerického expedičního sboru ve Francii (B2), československý a čínský A2 z roku 1920 a konečně putovní bombardér – původně francouzský, pak bělogvardějský a nakonec Rudého letectva.

DRAGON

Kolekci tupláků v měřítku **1:144** doplnila krabička s díly ke stavbě dvou různě zbarvených modelů letadla **A-10A Thunderbolt II (4586)**.

K základní stavbě každého z nich máme sic asi jen 30 dílů, ale věrohodně vyhlížejících, s přiměřeně jemným rytím do hloubky a účtyhodným množstvím zřetelných detailů (palubní deska a boční pulty s patrným reliéfem přístrojů, sedadlo bez dřívě běžného pajduláka, zato s mnoha podrobnostmi, vybavená šachta předového podvozku, podvozkové kryty s vnitřními výztuhami). Stavba nemusí trvat dlouho, zato se můžeme vyřadit při podvěšování výzbroje. Kromě některých raket, přídatných nádrží a kontejnerů se speciálním vybavením, jež jsou součástí základních rámečků, stavebnice obsahuje pět menších rámečků s dalšími pumami a raketami pro každý model. Ačkoliv obal stavebnice nabízí již léta sloužící „Áčko“, maketami výzbroje (GBU-31, CBU 105) je pamatováno i na právě probíhající přestavbu skutečných letadel na standard A-10C. Obtisky a barevná schémata nabízejí dvě letadla v podobě z roku 2004. První představuje klasickou „šedivku“ 74. stíhací perutě 23. skupiny Flying Tiger, domovem na základně Pope u Fayetteville v Severní Karolíně. Vloni na tomto stroji létal ve skupině East Demo Team cpt. Jeff „Roadie“ Yost. Druhou možností je A-10 ze základny Bradley s nezvyklým černým bleskem přes před, který je odkazem na neoficiální jméno Black Lightning 118. stíhací perutě, spadající pod národní gardu státu Connecticut (třetí nejstarší jednotku Air National Guard). Číslo 80 na krytech motorů zase připomíná výročí vzniku perutě, která je pokračovatelkou tradice 118. Aero Service Squadron z doby první světové války, a na letadlo bylo napsáno v roce 2003.

Ačkoli byl ještě loni jako první z řady ohlašován Pz.38(t), na trhu se nejprve objevují odvozené varianty se stejným podvozkem. První z nich je **Aufklärungs-panzer 38(t) (6294 1:35)** neboli průzkumné vozidlo Sd. Kfz. 140/1. Stavebnice je vydána v edici Smart Kit, takže nepočítejte s pře- hršlemi doplňků. V krabici najdeme dvě malé planžety fotoleptů se spíše základními doplňky (perforovaná bedna na nářadí, síť na výdech mo-

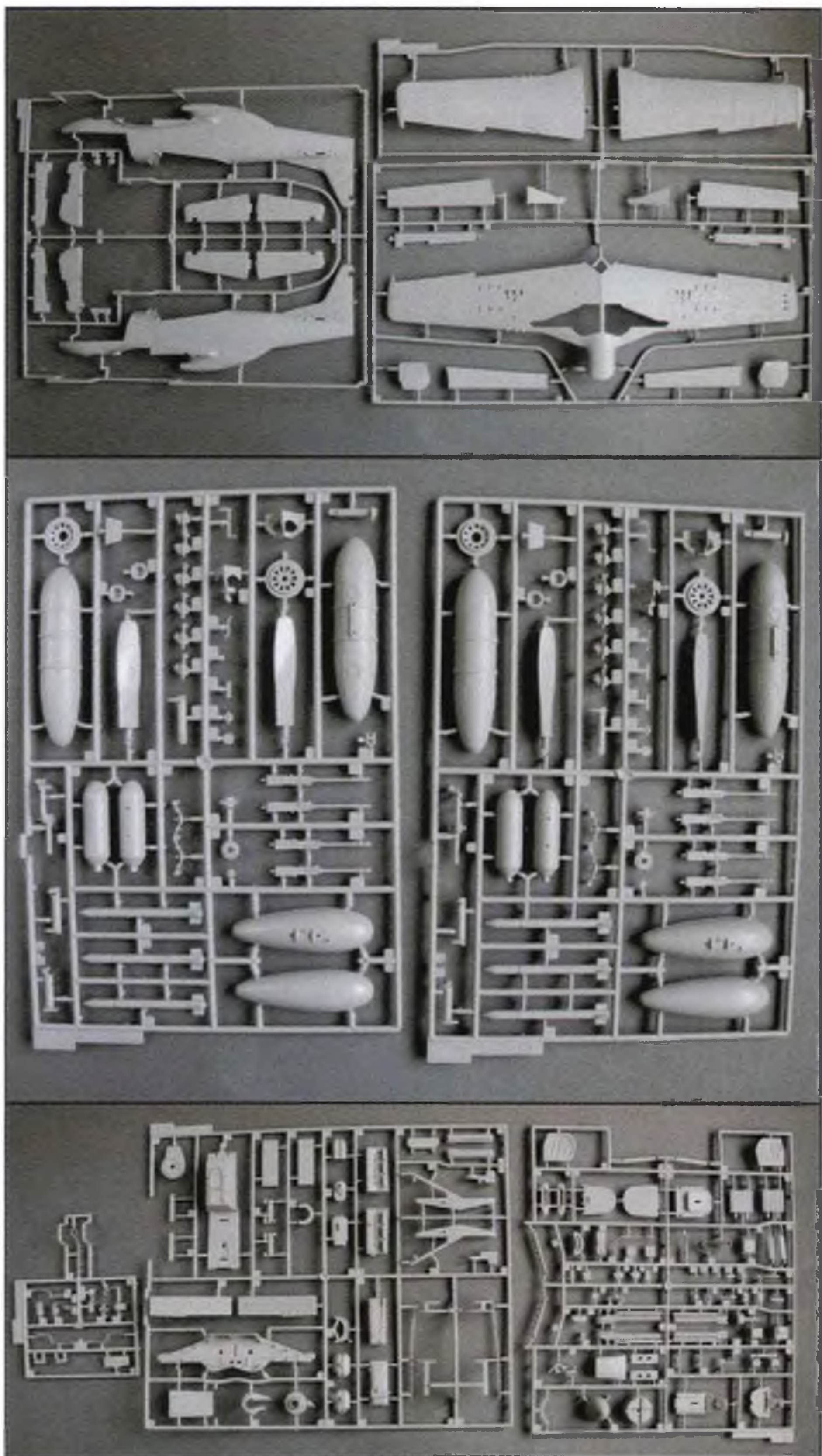

toru, víka věžových krabic s prolisem ve tvaru X, zaměřovač a řadu drobných detailů), předem vytvarované fotoleptané ochranné sítě nad bojový prostor a články pásů Magic Track (zde stojí za zmínku, že na každém článku je dokonce licí číslo velikosti řádu mikrometrů – kdyby na toto nepoukazoval přiložený letáček, nikdy bych si něčeho podobného nevšiml). Plastové díly jsou perfektně vylisovány, nechybí kompletní interiér. Velmi kladně hodnotím fakt, že na celé spodní části korby nenajdeme jedinou stopu po vyrážeci a to ani zevnitř. Díly listového odpružení se snad poprvé v historii obešly bez propadlin, které jsou prakticky neodstranitelné, takže ve stavebnicích ostatních výrobců bylo třeba tyto partie nahrazovat, nebo zabahnit. Plechy kryjící motor jsou oddělené, pokud motor doplníme z produkce odlévacích firem (Plusmodel, CMK), můžeme použít díly stavebnice bez úprav. Výběr kamufláží je trochu alibistický – dvě vozidla bez bližšího označení neidentifikovaných jednotek z roku 1942 (tříbarevná ze západní fronty, žlutá z východní). K popisce mám hnidopišskou připomínku – v roce 1942 ještě nebylo ani stopy po tomto typu, Evropské žluté a západní frontě, takže předpokládám, že správně mám být 1944. Vynikající stavebnice a můžeme se těšit na další z řady.

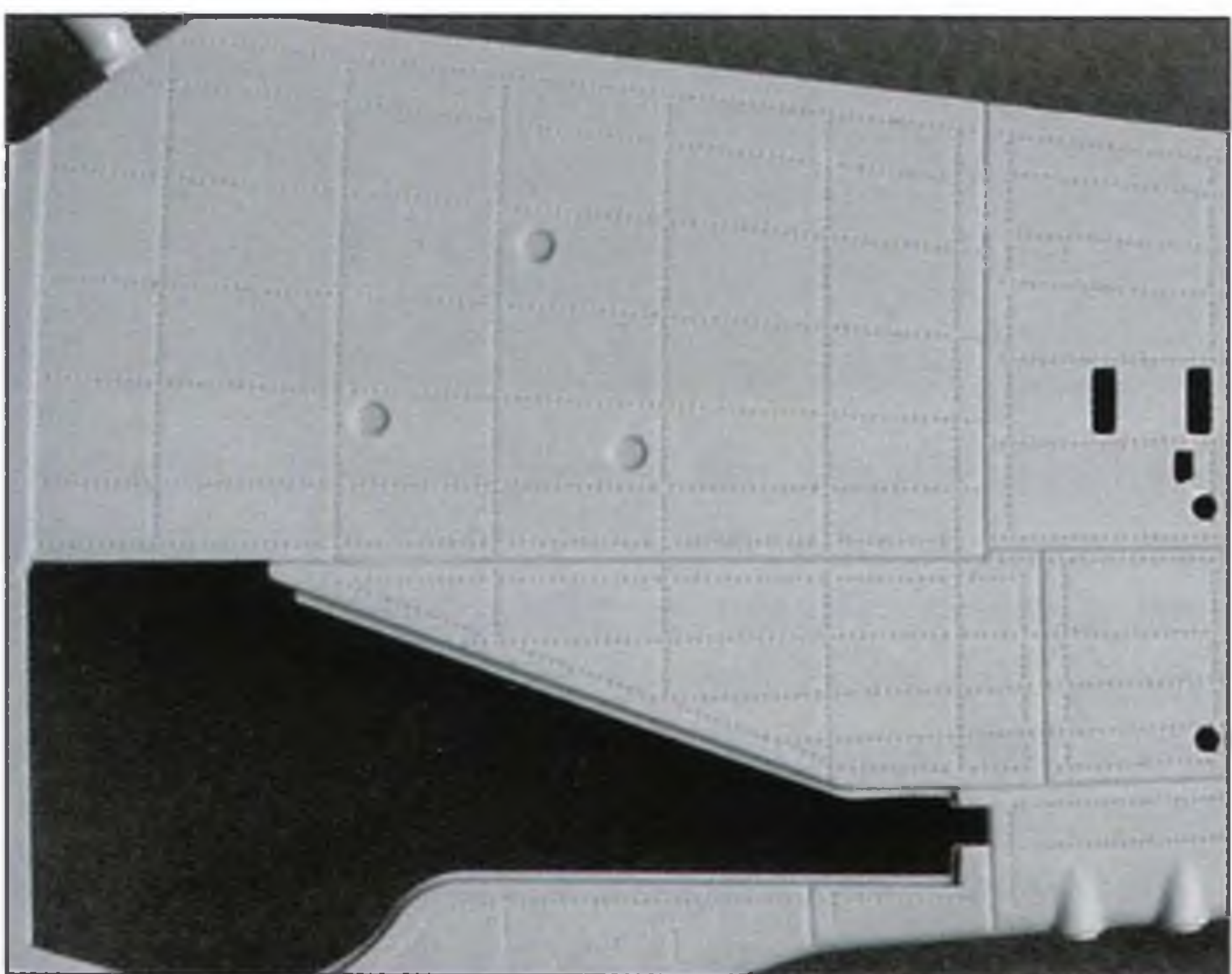
Je překvapivé, že na trhu chybí slušná stavebnice **P-51D Mustang** v měřítku **1:32**. Jak výro-

bek firmy Revell, tak Hasegawa jsou už poněkud vousaté, obě mají linky paneláže vystupující nad povrch, Revell s přidavkem nýtů. Takto známý typ představuje silné lákadlo pro výrobce, takže Dragon neodolal a pod označením **3201** vydal svou první dvaatřicetinu. Ačkoli má motor a možnost otevřít kulometry, její cena je velmi nízká. To je ale bohužel ta dobrá z obvy-

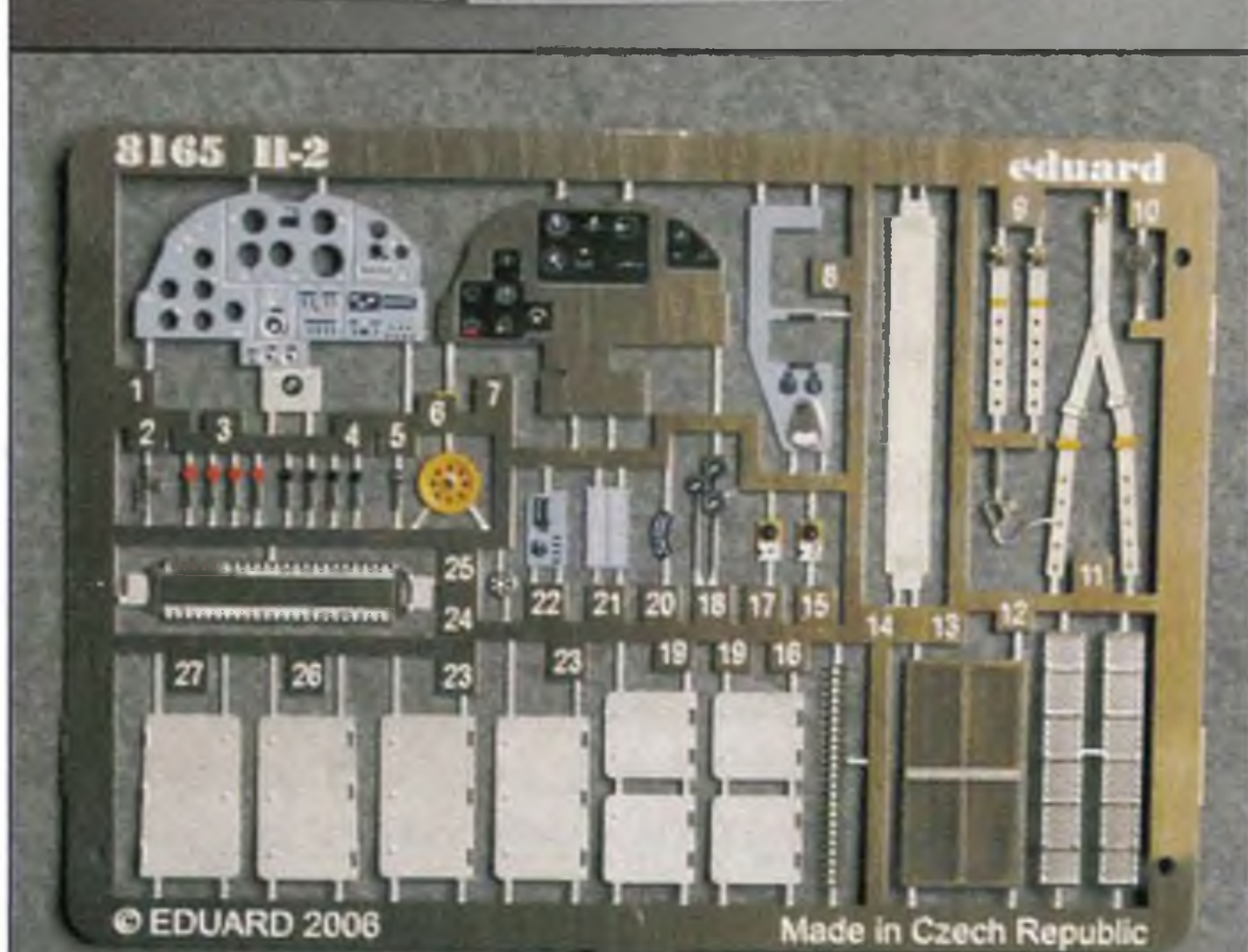
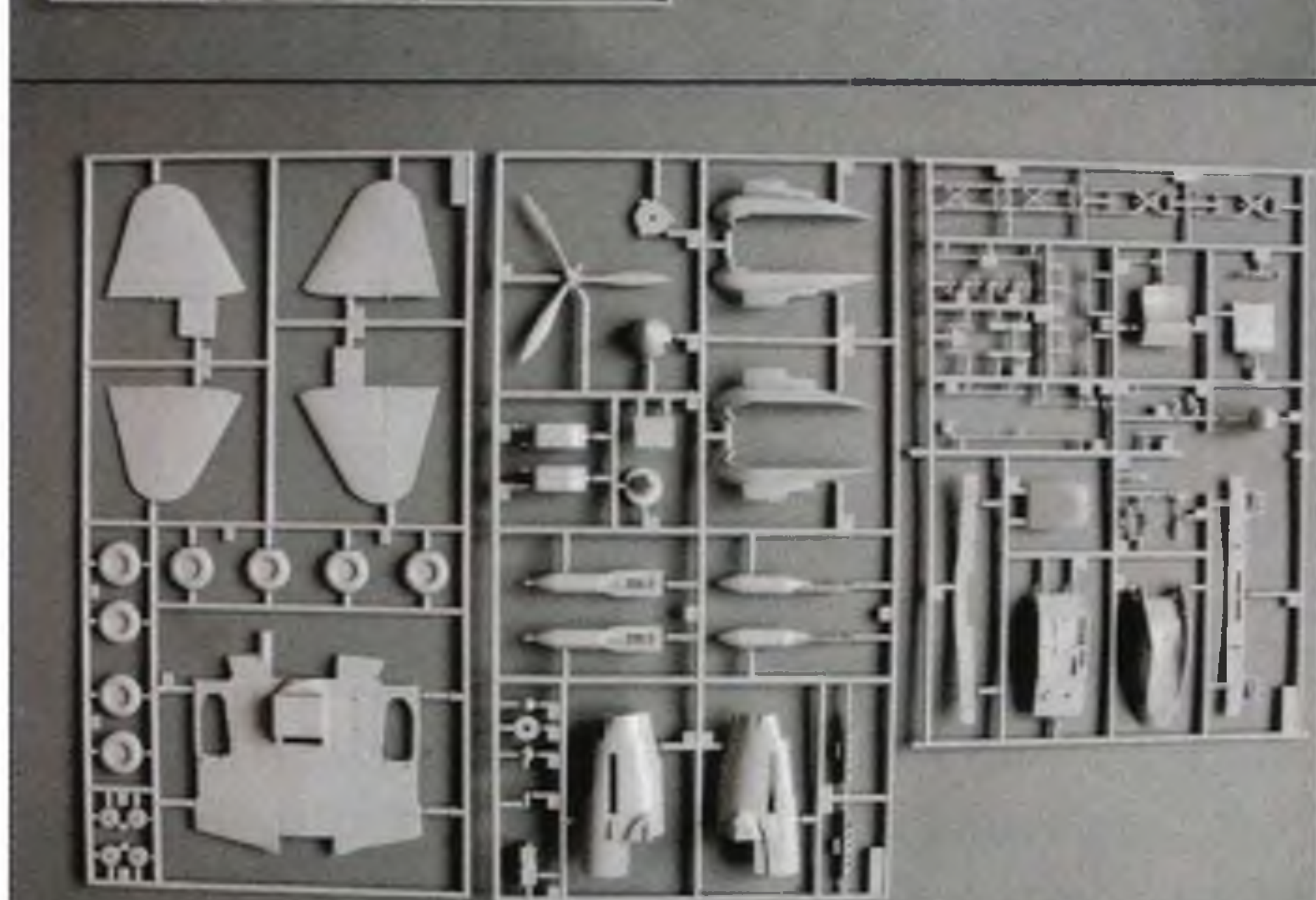
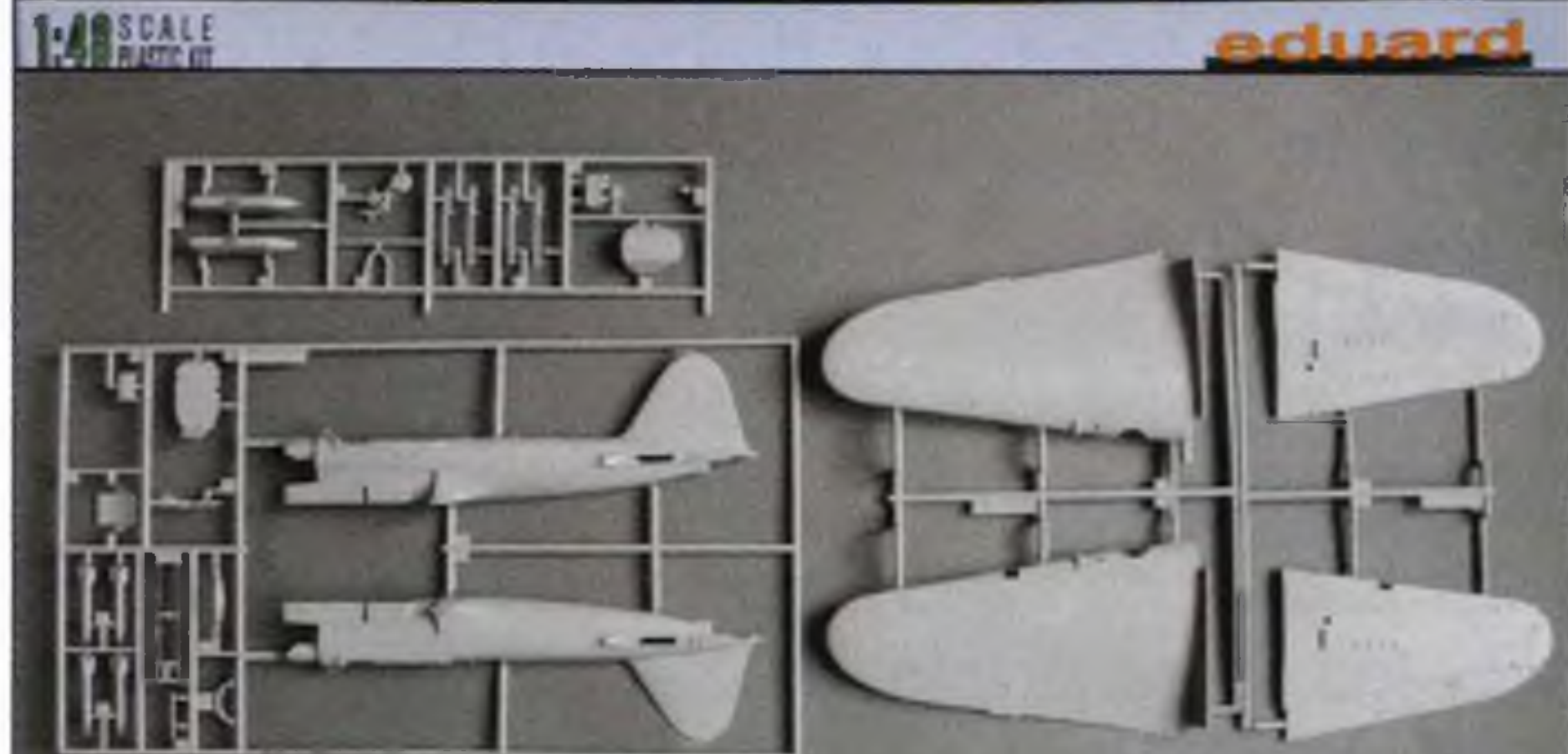
klých dvou zpráv. Ta špatná je, že povrch letadla, u něhož se modeláři prou, jestli je opodstatněné ztvárňovat paneláž na křídle, když bylo kvůli lepším aerodynamickým vlastnostem tmelelé, je pokryt nýty. Ty se dají nejlépe charakterizovat jako výrazné a hluboké, stejně jako rytí. Povrch tedy připomíná spíše některé výrobky firmy Trumpeter. Náprava není snadná, zato časově hodně náročná – několiknásobné přetření surfacerem, broušení, leštění... a stejně bych se pak raději vyhýbal „kovovým kamuflážím“. Na mysl se také vkrádá otázka, jestli by nebylo rychlejší přerýt Hasegawu. Stavebnice je slušně vybavena přídatnými nádržemi (dva druhy), bombami a raketami, horní část křídla kupodivu nemá otvory odkrývající zbraňovou šachtu – pokud chceme odhalit zbraň, musíme plechy vyříznout. Na výběr máme ze tří snad nejpropracovanějších označení letadel 8. letecké armády (Pettie 2nd s modrou přídí, Double trouble two s žlutočerně kostičkovanou a Kays Kite se žlutou) pro fajnšmekry dodávám, že můžeme postavit pouze varianty s překrytem typu Los Angeles, který je ve stavebnici. Pokud si Mustanga od Dragonu budete chtít jen tak postavit, určitě nebudete zklamáni, pokud jste ale plánovali třeba soutěžák, asi bude potřeba počkat na stavebnici jiného výrobce. Dragon v mých očích částečně omlouvá, že je to jeho dvaatřicetková prvotina a je možné, že se vzhledem k výrobní politice firmy setkáme brzy s opravenými výlisky, jak už se několikrát v minulosti přihodilo.

EDUARD

Eduard už předběžně odhalil své plány na příští rok, takže se můžeme těšit na Me 262 1:144 a SPAD XIII 1:72 (únor); Fw 190A-8 1:48 Royal Class (březen); Nieport 17 1:72 (duben); Avii B-534 III. série 1:48 (pravděpodobně květen). V dalším průběhu roku se objeví v měřítku 1:48 Fw 190A-6 ; Fw 190A-8/R2; I-16 typ 10 (Španělská občanská válka); I-16 typ 29; Bf 110 D, E, C; F6F Hellcat; Fokker Dr. I; SPAD XIII; Fokker E. III; předběžně na rok 2008 jsou plánovány F6F Hellcat 1:72, Bf 109E 1:32(!!!) a netrpělivě očekávaný MiG-15 1:72. Začaly také práce na celé sérii MiGů-21 1:48. Detaily přineseme v nozimberském Sešitu Modeláře.

Člověk nemusí být starý pamětník, aby si vzpomněl na ceny stavebnic Accurate miniatures. Po krachu firmy se dlouho nic nedělo, až v poslední době Eduard několikrát nakoupil výlisky, přidal k nim vlastní doplňky a úspěšně je vrhl na trh. Poslední takto koncipovanou novinkou je **IL-2M Šturmovik** v měřítku **1:48 (8165)**. V krabici

dostáváme kombinaci dílů, která na trhu dosud nebyla. Accurate totiž vytvořil dva přebaly – jednomístnou verzi s přímým křídlem a dvoustupňovou se šípovým, Eduardi zvolili mezivariantu dvoustupňového letadla s přímým křídlem používanou od konce roku 1942 do léta 1944, kdy je postupně nahradila varianta Il-2m3. Stavebnice Il-dvojky je považována za velmi kvalitní, úroveň navíc zvyšují barevné lepty, masky a obtisky s pěti variantami označení, to vše za necelých devět stovek, což je méně než dvě třetiny ceny, za jakou se u nás prodávala původní stavebnice Accurate Miniatures. Stavebnice je samozřejmě limitovaný počet, předběžný zájem velký, takže neváhejte

Mezi žádané doplňky se jistě zařadí univerzální bigedová sada **Německé doplňky z druhé světové války (BIG3539)**. Big Ed obsahuje barevné

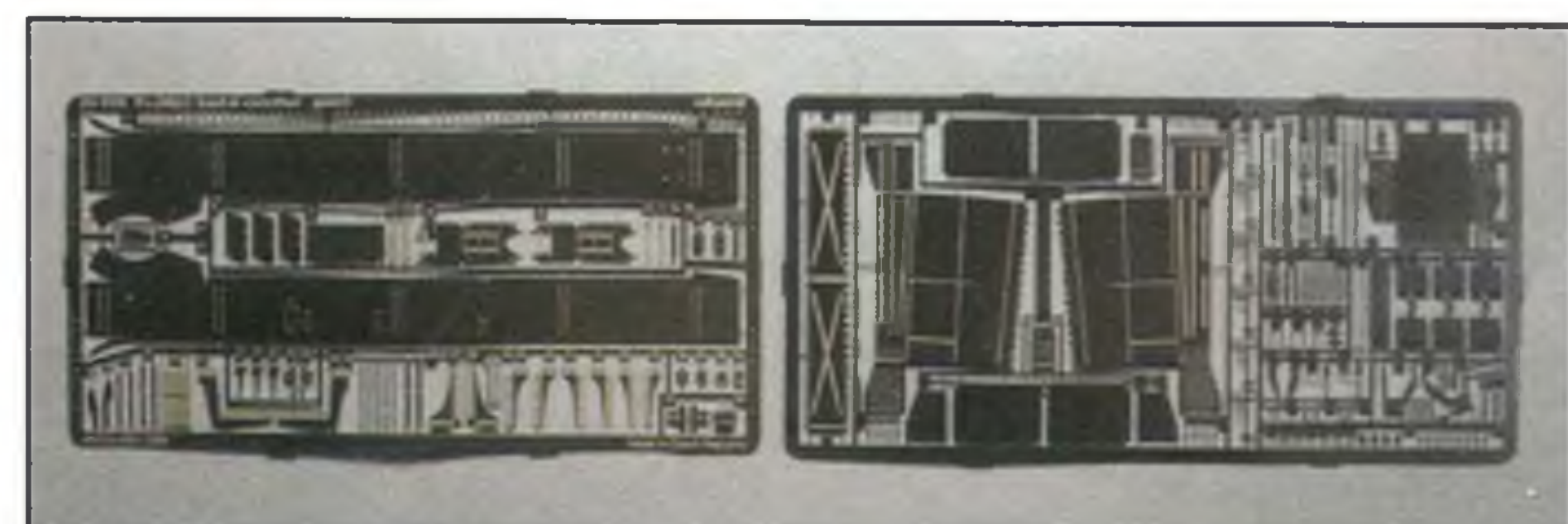
německé pásy a popruhy, muniční bedýnky, tzv. granátovou sadu s bedýnkami sloužícími k uložení granátů a konstrukci pro její nošení na zádech, zrcátka pro německé automobily, držáky náradí, náradové bedýnky a lékárny, sadu náradí (klíče, hasáky, kleště) a sadu doplňků pro figurky pěchoty. Pravděpodobně nezbytnost pro každého, kdo staví diorámy v tomto měřítku.

Také druhý Big Ed je určen pro pětaticítku, ale leteckou. Academy ve spolupráci s dalšími firmami před časem vydala několik pětaticítkových vrtulníků, sada **BIG3245** je určena pro **UH-60A Blackhawk 1:35**. V Big Edovi najdeme

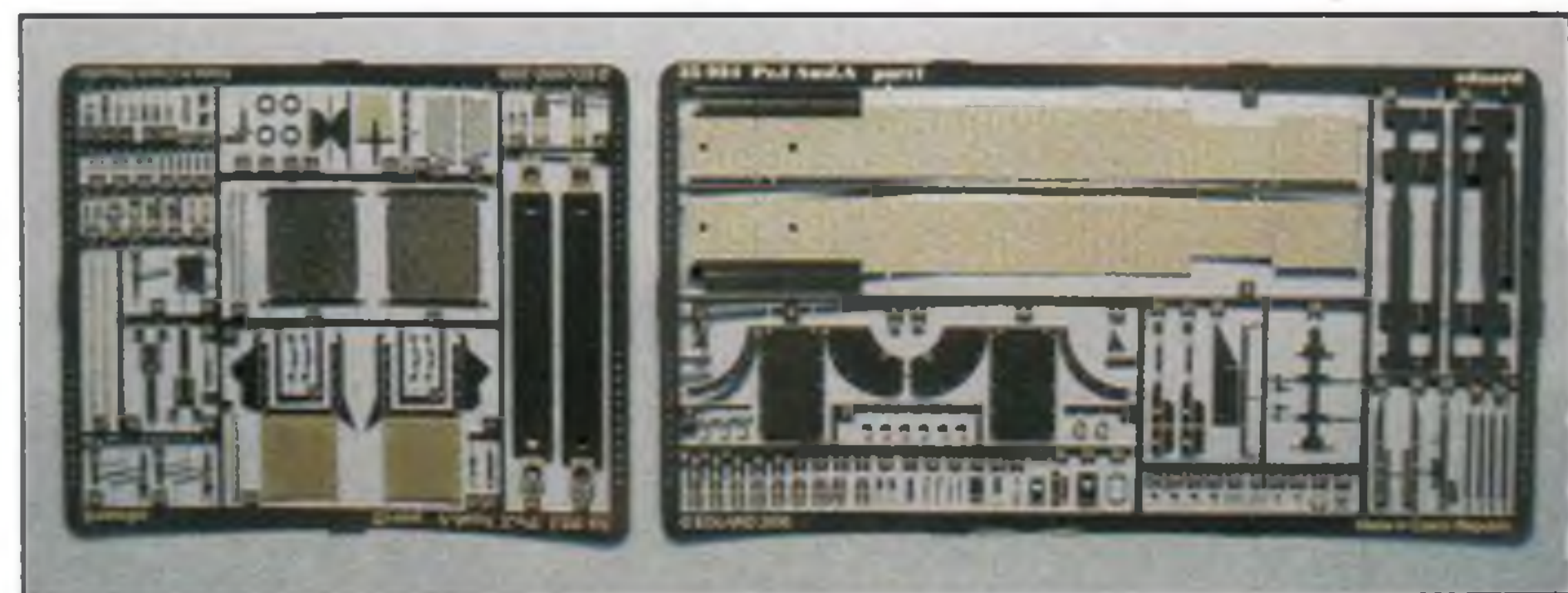

pohromadě interiér, exteriér, popruhy do nákladového prostoru a masky. Je asi zbytečné připomínat, že Big Edy jsou cenou hluboko pod součtem cen v nich obsažených položek nakupovaných jednotlivě.

Protože Tristar vzápětí po stavebnici Pz.38(t) Ausf. E/F vydal i verzi G, bylo jen otázkou času, kdy se objeví lept pro tento typ. V sadě **35933** určené pro **Pz.38(t) Ausf. G** v měřítku **1:35** nalezneme kompletní blatníky včetně jejich zavěšení, držáky náradí a náhradních článků pásů, klasickou bednu na náradí z perforovaného plechu i podobný typ bedny, který vypadá spíše jako nějaká vlastní úprava posádky jednoho vozidla nebo menší jednotky (jedna z mála sad, která má panty řešeny „jakoby funkční“ a ne

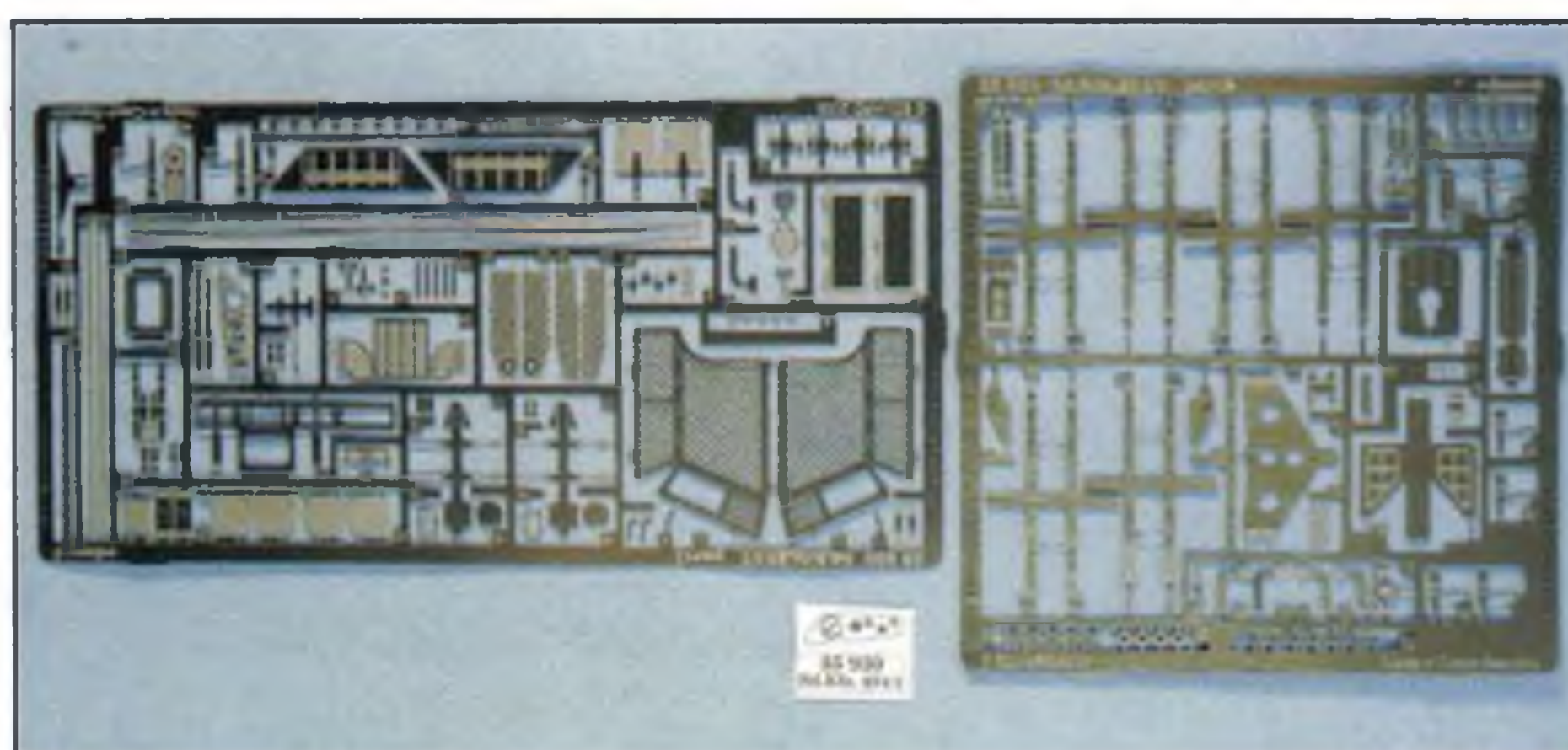

pouze reliéfem), závěsná očka, která stavebnice kvůli jejich velikosti zcela ignoruje a výmetnice typické pouze pro omezený počet vozidel. Bylo logické, že po stavebnici Flakpanzeru Ia vydané Dragonem se objeví i jeho předchůdce na stejném podvozku, tedy stavebnice Pz. Ia. Ta byla vydána v rámci Smart edition - s minimem přidáných doplňků, takže zbylo dost práce pro výrobce doplňkových sad. Eduard zareagoval poměrně rychle a vydává sadu pro **Pz.I Ausf. A** v měřítku **1:35**, která nese označení

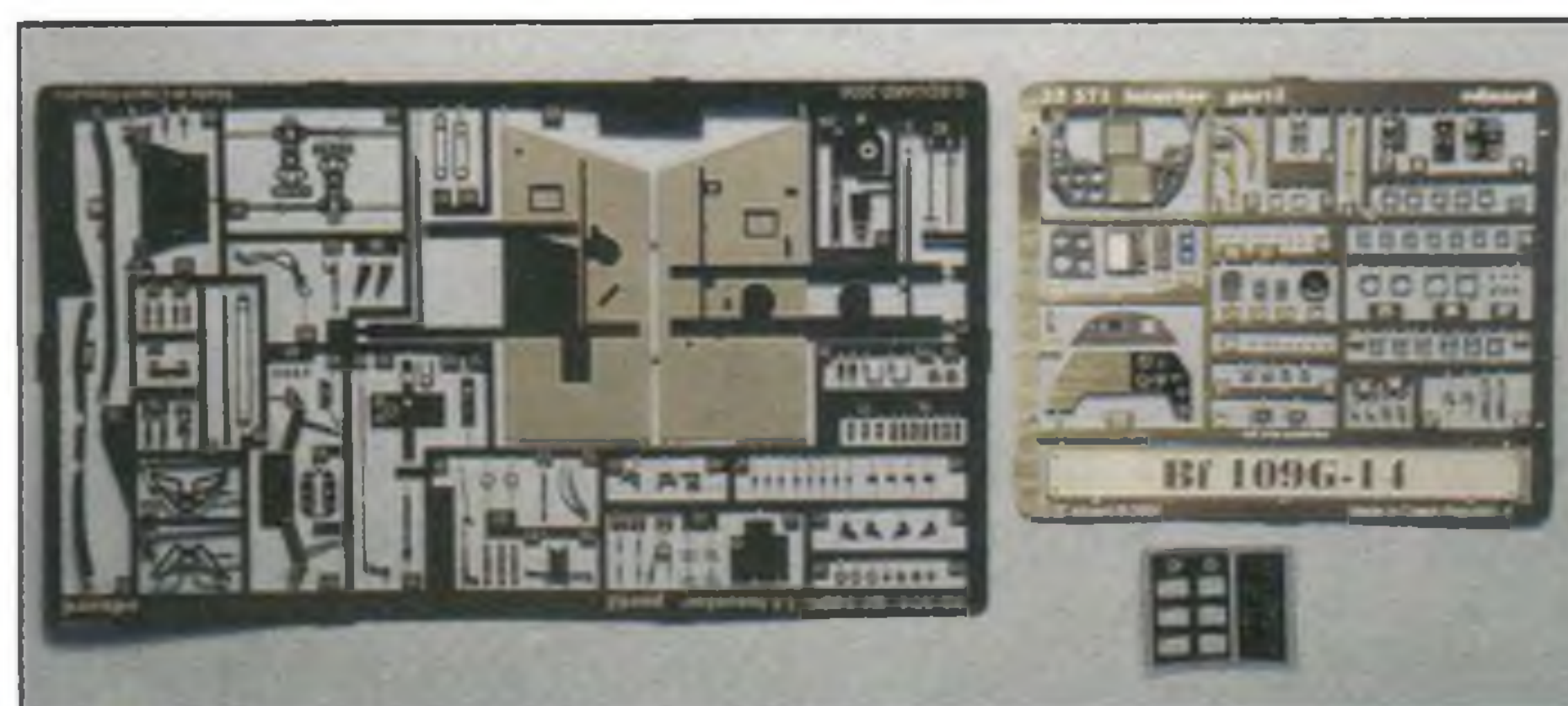
35934 a obsahuje díly nahrazující profil spojující podvozkové vozíky, kryty výfuků, sítky na výdechy motoru, nejrůznější povrchové detaily a blatníky. Zde bych měl malou připomínku ke zvažení. V sadě je pouze plech s protiskluzovým vzorkem, který máme použít na horní stranu plastového dílu, ale kvůli usnadnění deformací bych přivítal, kdybychom v sadě našli z lepu i konstrukci blatníku. Je mi jasné, že ohýbání tenkých proužků, ze kterých je konstrukce sestavována, není jednoduché, takže se do toho začátečníci nepustí a vezmou zavedené pouze „potahem“ plastového dílu, ale zkušenější modeláři by byli raději a vždy se dá podobná vychytávka v návodu nabídnout pouze jako možnost – „option“.

Poměrně rozsáhlá je sada určená pro **Sd.Kfz. 234/1** firmy Dragon (**35930 1:35**). Ku-

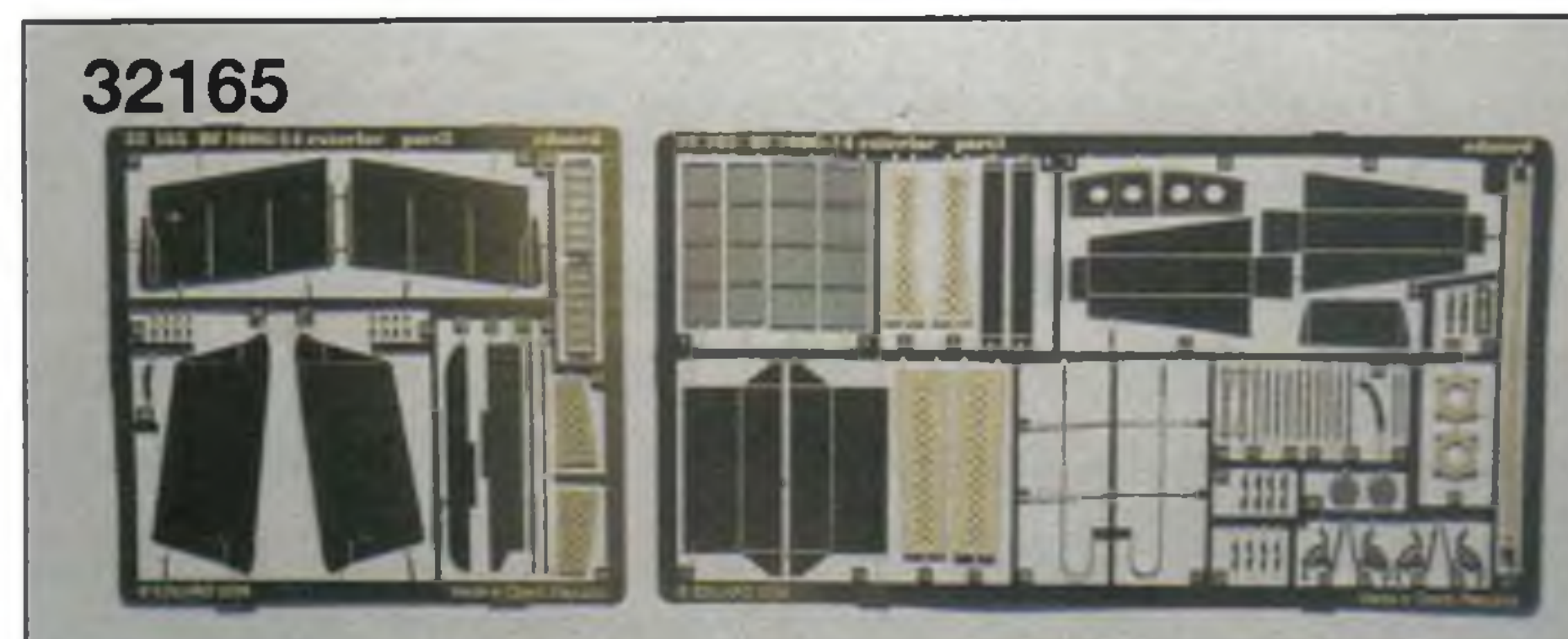

podivu se obsah příliš netýká vylepšování interiéru, ale spíše výzbroje a detailů na věži. Mimoto v ní jsou obligátní držáky náradí, kanystrů a detaily podvozku.

V měřítku **1:32** jsou dvě sady plechových do-

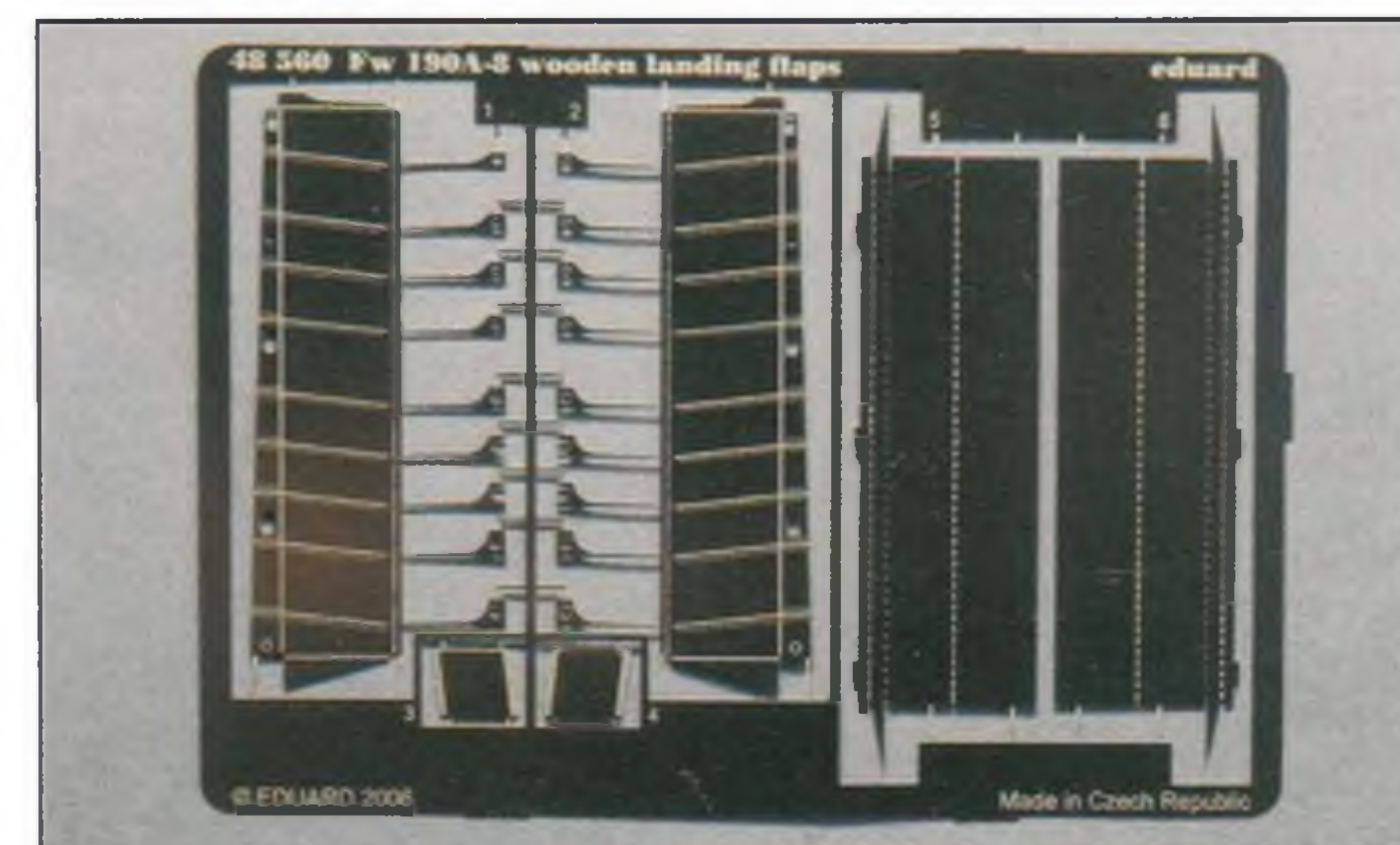

plňků určené pro Messerschmitt **Bf 109G-14** ze stavebnice Hasegawa. „Vnitřní“ sada (interiér, **32571**) s barvenými plechy a číselníky přístrojů na čiré fólii, nabízí především vybavení prostoru pilota, palubní deskou a bočnicemi počínaje a pásy či spoustou titěrných ovladačů a hejblů-

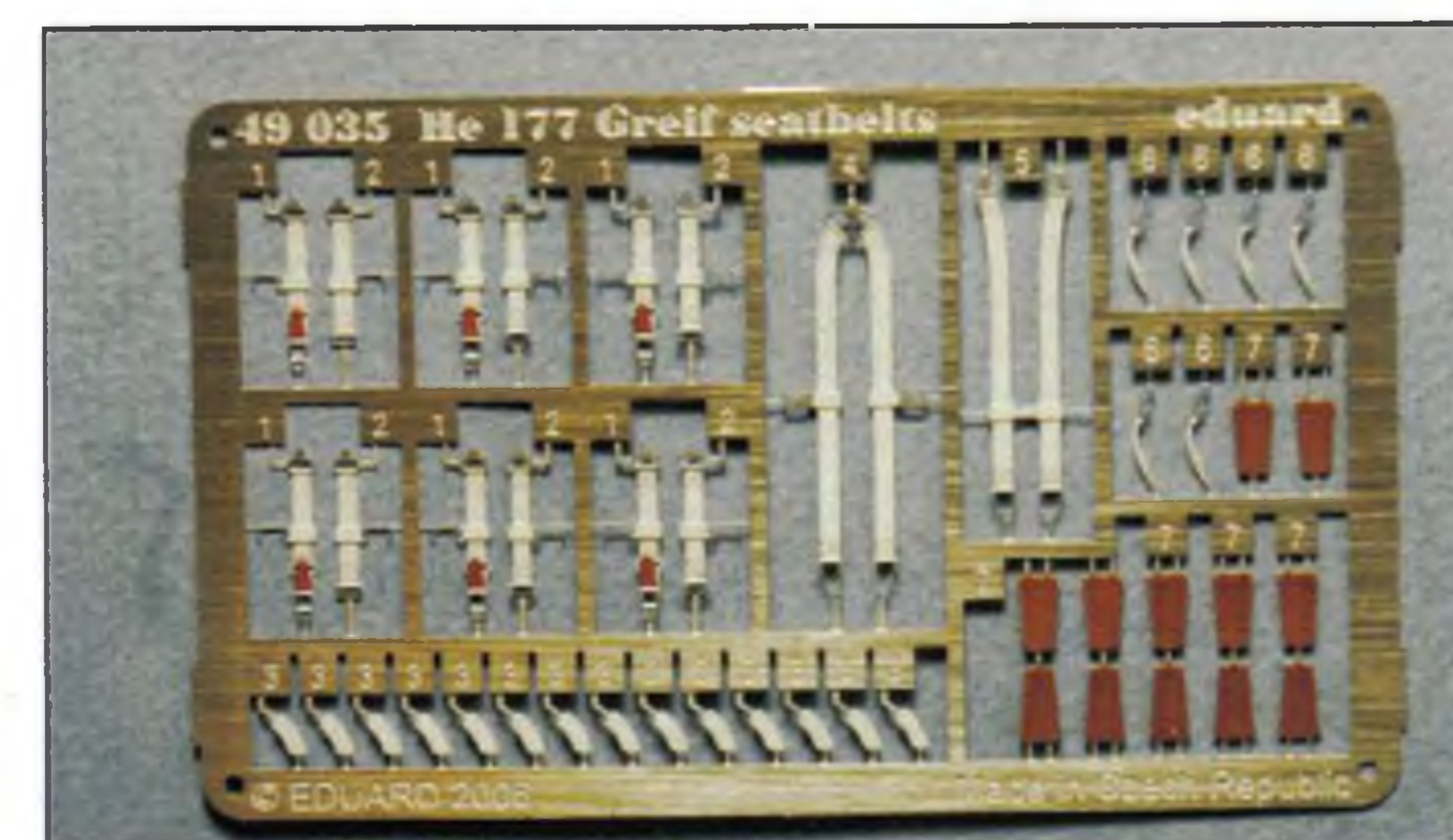

tek konče. Užitečné jsou i díly plechového pancíře za hlavu pilota a dvířek umožňujících přístup do prostoru za sedadlem. Díky druhé sadě (exteriér, **32165**) se můžeme vyřadit především při stavbě nových chladičů, ale dojde i na prostor šachet podvozku, podvozkové nohy a plechové kryty výfuků.

V měřítku **1:48** je už málem tradičně jedna sada věnovaná firemnímu **Fw 190**. Tentokrát jsou nabízeny plechové díly ke stavbě dřevěných vztlá-

kových klapek (**48560**). Ve stejném měřítku je další ze sad pro model **He 177** (**49035**), jejíž štítek s barvenými díly obsahuje poutací pásy na sedadla. Určitě šlágrek měsíce (a měsíců dal-

VALKA.CZ

obchod.valka.cz vás zve do nově otevřené prodejny
v Oseku nad Bečvou
na hlavní trase E47 mezi Přerovem a Ostravou.

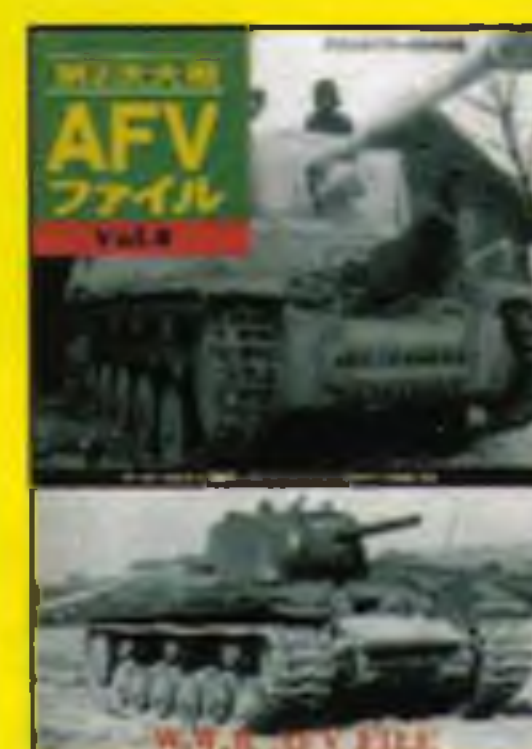
Najdete u nás knihy Villalba
Aircraft modelling
step by step Vol.1

Armor In Scale
**Quadruple Ma-
xim AA system
on GAZ-AA**

AFV File Vol. 6
**Marder II & KV
Heavy
Tanks**

**Navštivte naši prodejnu
obchod.valka.cz
Osek nad Bečvou 109**

Výrobky více než 150 nabízených
firem si můžete také objednat
v internetovém obchodě
nebo e-mailem: **obchod@valka.cz**
nebo faxem **581 211 051**

**a dalších více než
6500 položek
modelářského sortimentu.**

Bezproblémové parkování
přímo před prodejnou

Otevřeno:
Po-Pa 9.00-18.00;
So 9.00-14.00

**Na prodejně mimo jiné kompletní sortiment
firem:**

Concord, Armour Scale, Bison decals,
Cavalier, ACE, UM, Roden, Skif, Mini-Art, ICM,
Military Wheels, Orion, A-Model, Maquette,
Alanger a další firmy z postsovětských zemí.

Částečně skladem doplňky

Lion Roar, Voyager, Tank Workshop

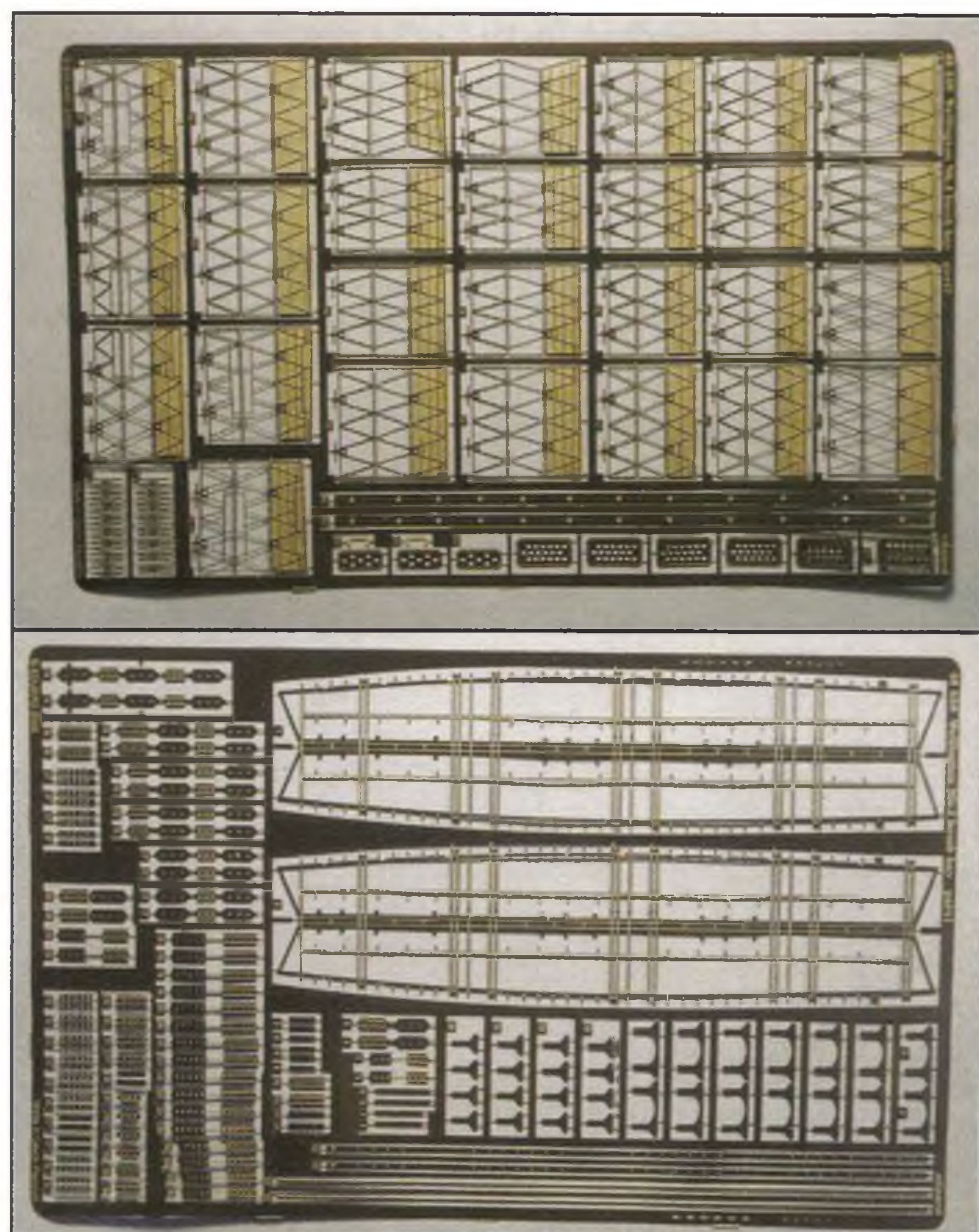
Rarity a oldies

Airfix, Frog, Matchbox, Revell, Heller,
Hasegawa a mnoho dalších...

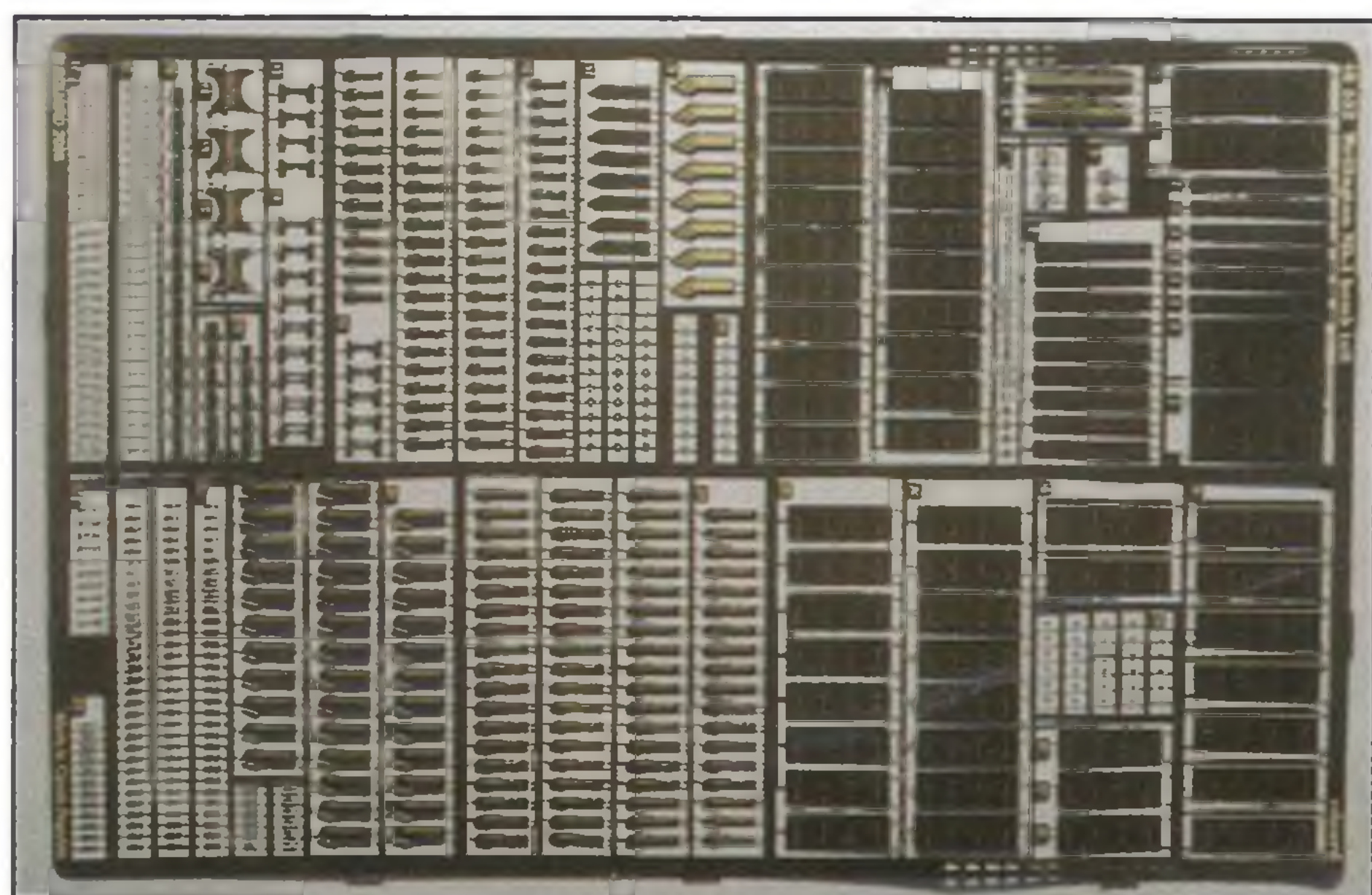
**mnoho položek nenabízených v internetovém
obchodě**

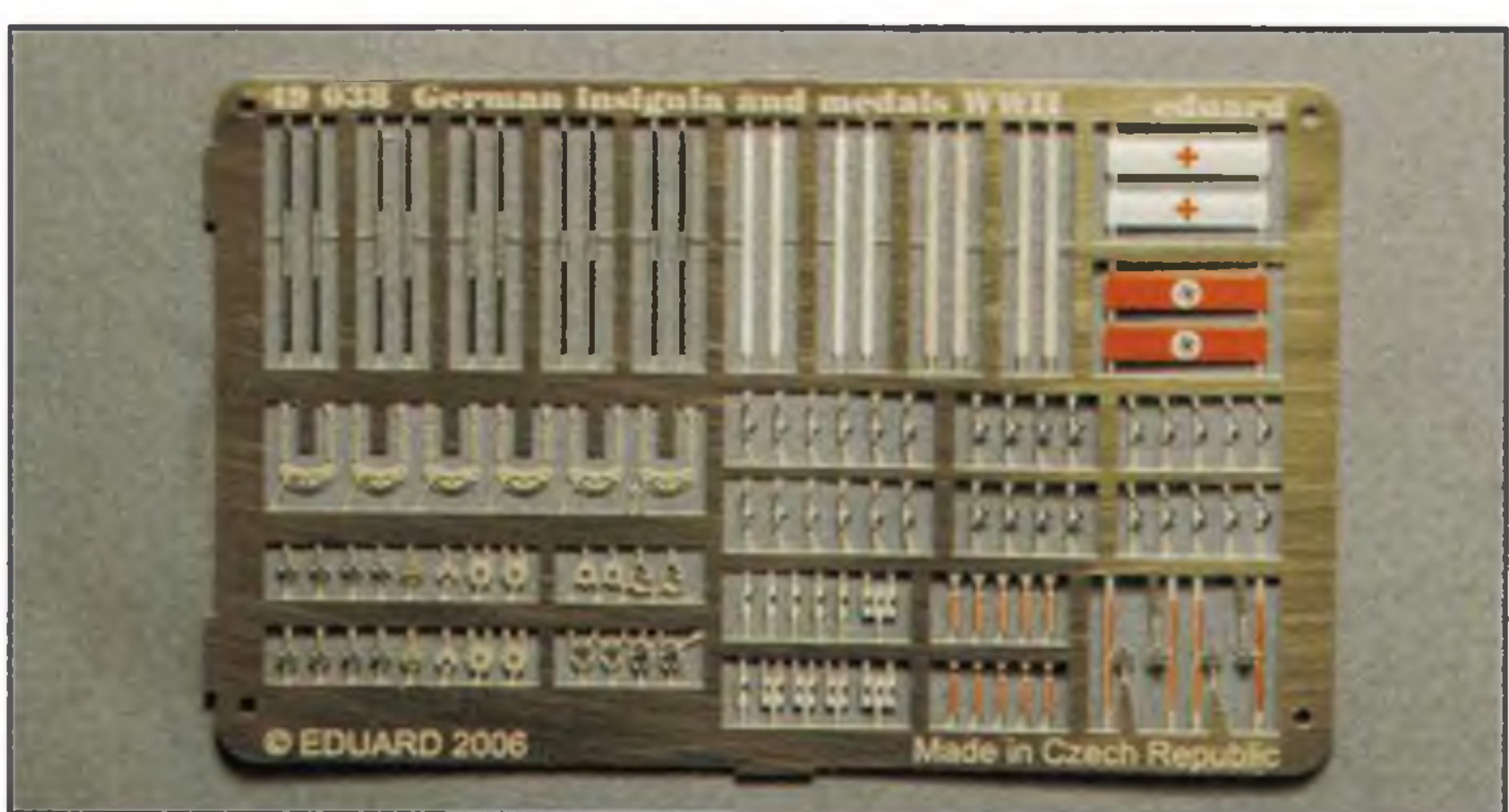
internetový obchod **http://obchod.valka.cz**

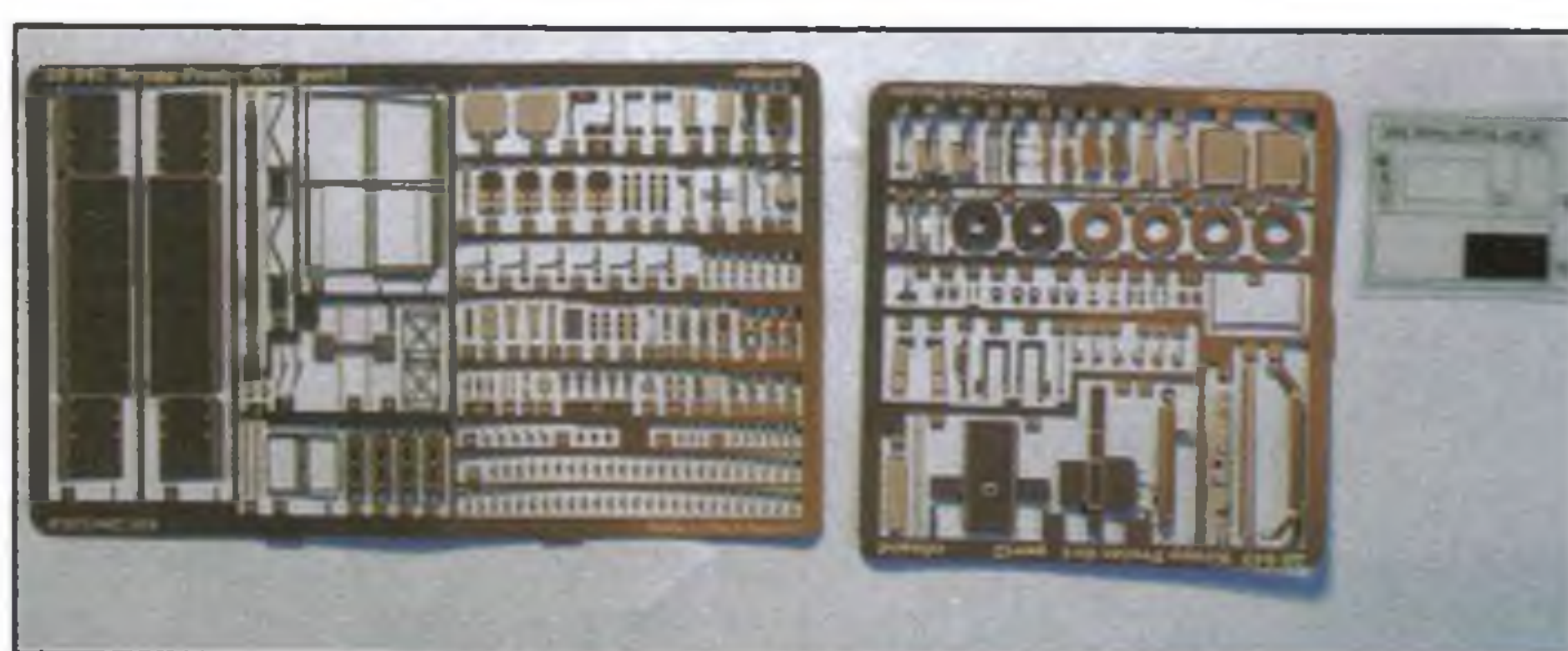
šich, kdy se budeme pokoušet jimi model vylepšit) jsou tři sady pro čtvrtkový **Wellington Mk.I** (48550 bomb bay, 48552 bomb tail a 49045 seatbelts). Zatímco sada s barvenými

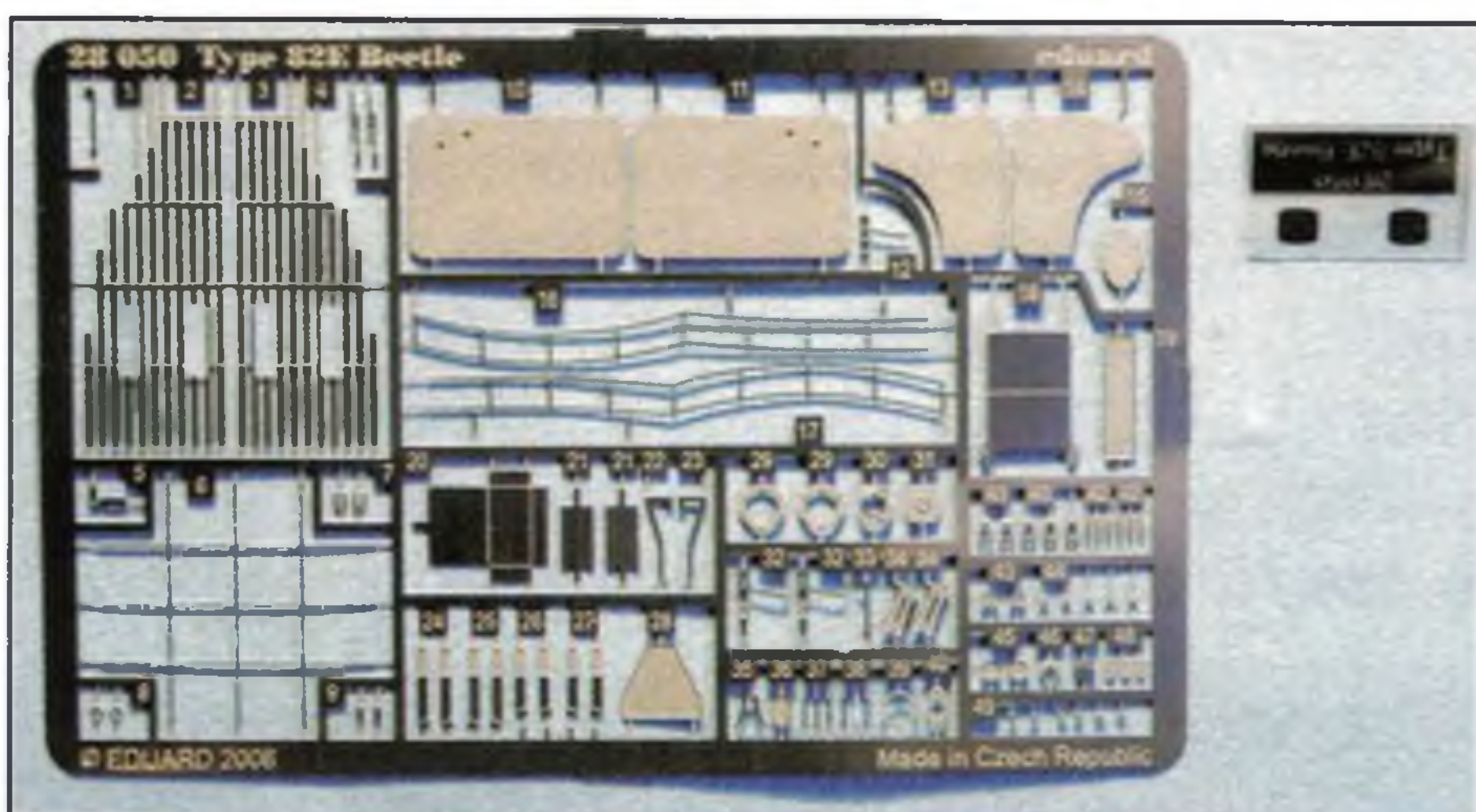
pásky je vcelku běžná, pozornost si zaslouží sada plechů pro pumovnici, jedna z největších dosud vydaných. Obsahuje tři rozměrné plachty se stovkami dílů, dílky a dílečky k postavení celé vnitřní konstrukce pumovnice a jejich dveří. Aby modeláři věřili, že je možné pavučinu příhradoviny správně poskládat, jsou tentokrát v návodu také fotografie postavené pumovnice. Sada bomb tail je s jedním veleplechem sice skromnější, ale s nabízenými díly stabilizátorů pum a závěsníků si jistě užijete a model bude zase o něco lépe vypadat. Pokud se na stavbu modelu chystáte, dobře si naplánujte postup, protože k dalšímu vylepšování výrobce chystá ještě čtyři sady – dvě s díly výbavy interiéru, jedna na exteriér a jedna k přeměně vztakových klappek. A pokud máte dost času a chcete něco ušetřit, počkejte si na jarní sadu Big Ed, ve které bude plechové vybavení Wellingtonu sesypáno. Do řady barevných leptů v měřítku 1:48 přibyla sada určená pro figury v tomto měřítku, respektive **německá označení a vyznamenání z 2. světové války** (490381:48). V sadě nalez-

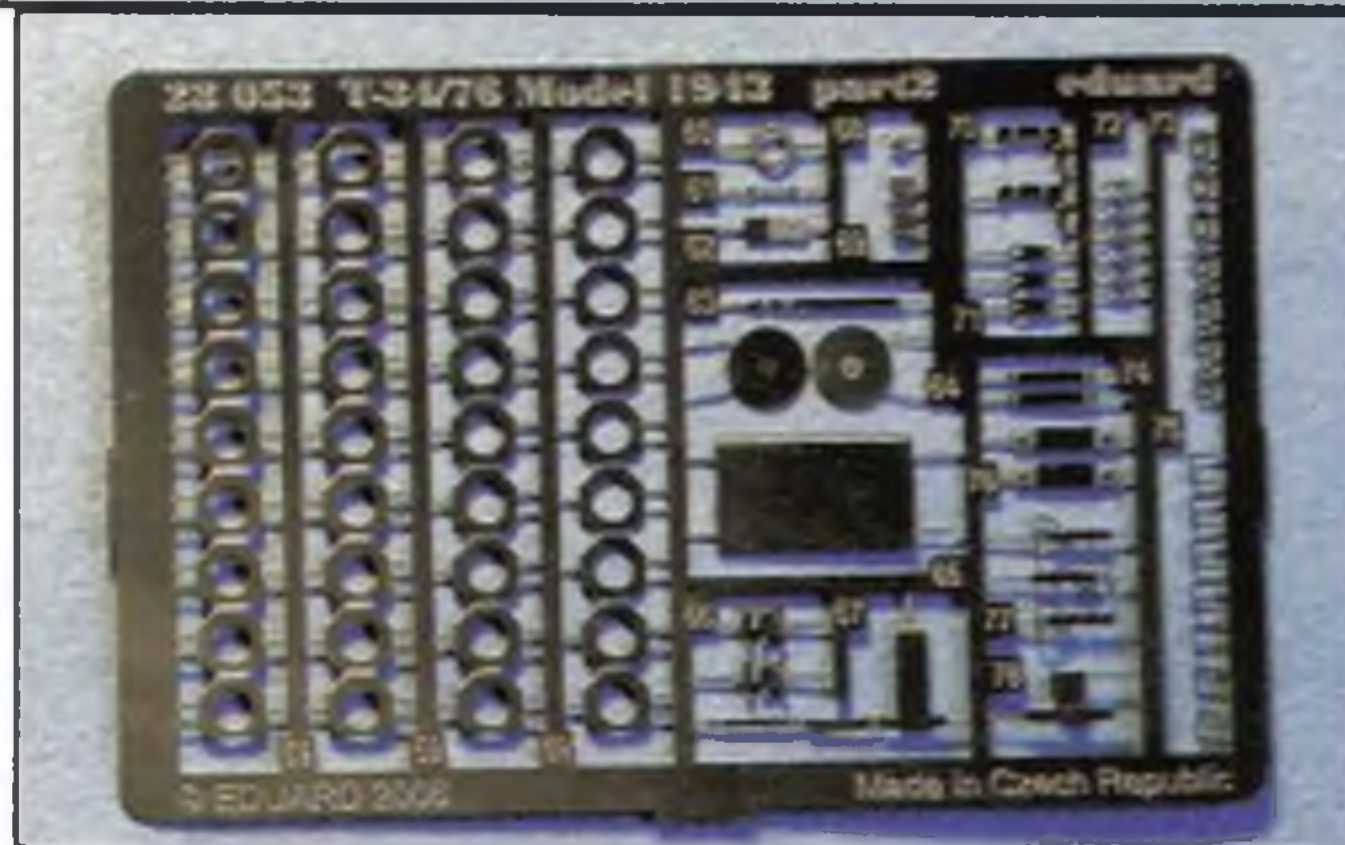
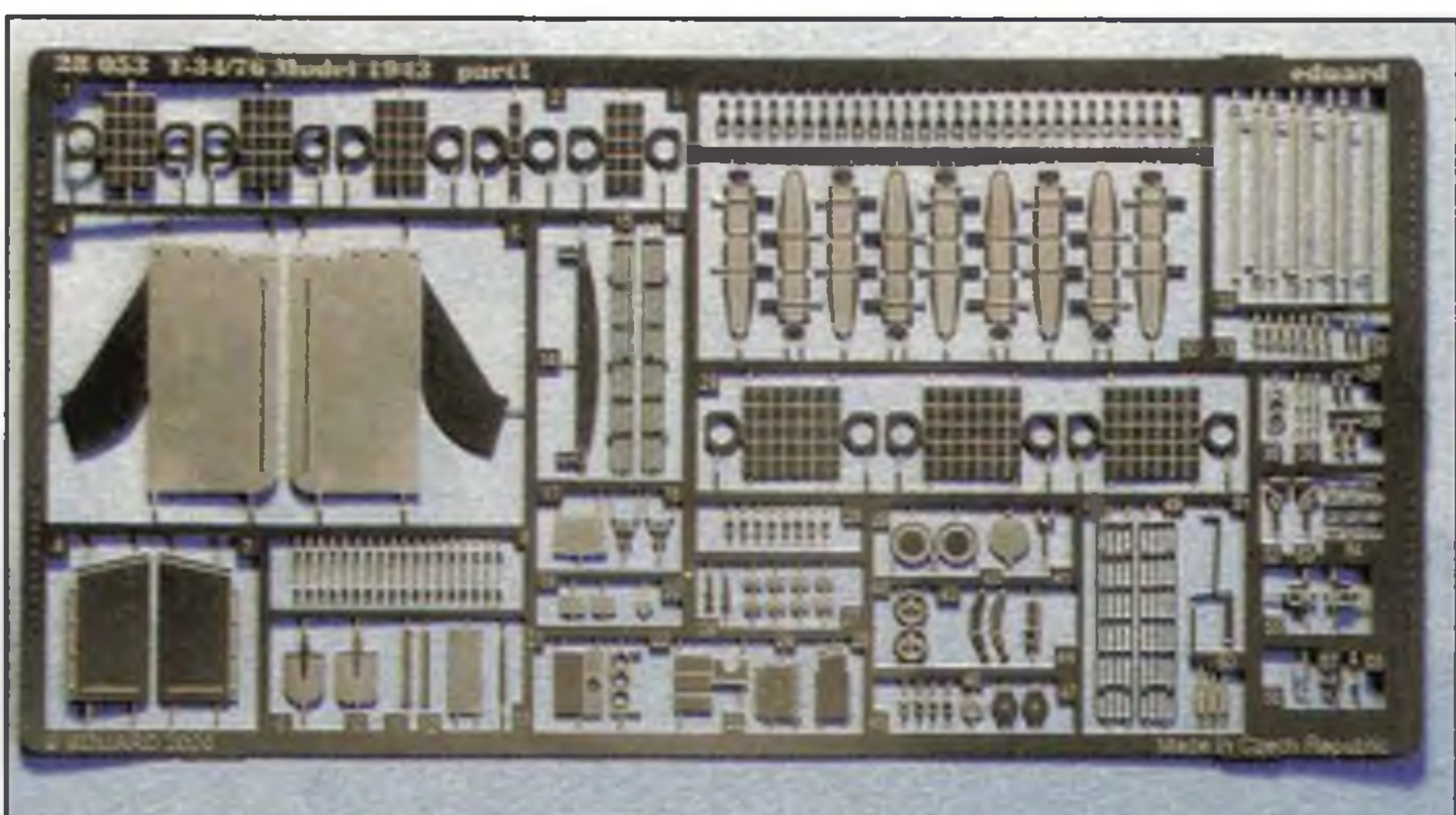
neme pásky na rukáv se jmény bojišť (na hranici čitelnosti), plechové „bryndáky“ vojenské policie, pásky s hákovým a červeným křížem, železné kříže, odznaky a pásky tankoborníků a orlice pro všechny druhy zbraní.

Nová stavebnice firmy Tamiya v měřítku 1:48 **Krupp Protze 6x4** mnohá doplnění detailů potřebuje, protože výroba některých drobností z plastu je za hranicemi možností této špičky v oboru. V sadě **28047** určené pro typ nalezneme díly konstrukce rámu podvozku, nové blatníky, řadu drobných detailů na ložný prostor a jeho bočnice, díly řídicího prostoru, nárazníky s poznávacími značkami a nový rám okna s fólií, který kompletně nahradí poněkud tlustší díl ze stavebnice. Velice „nadupaná“ sada. Naproti tomu povrch automobilu Volkswagen **Type 82E (Brouk)** byl detailů prostší, takže se

obsah sady určený pro stavebnici tohoto typu z produkce firmy Tamiya v měřítku 1:48 smršknul pouze na jednu menší planžetu. Ta má označení **28050** a obsahuje především díly interiéru, nosič na střechu a několik drobností. Všimněte si, že se v názvu výrobku vůbec neobjevuje název Volkswagen, což je, předpokládám, zapříčiněno právními hrátkami kolem používání

jmén firem, které začínají modelářský svět ve stále větší míře ovlivňovat.

Sada **28053** je určena pro stavebnici firmy Hobby Boss **T-34/76 Model 1943 1:48**. To, že obsahuje kompletní interiér a má zalisovanou síťku do dílů krytu žaluzií nad motorovým prostorem, se odrazilo na obsahu sady, takže mimo blatníků a několika povrchových detailů jsou všechny díly určeny hlavně pro vylepšení dílů vnitřku.

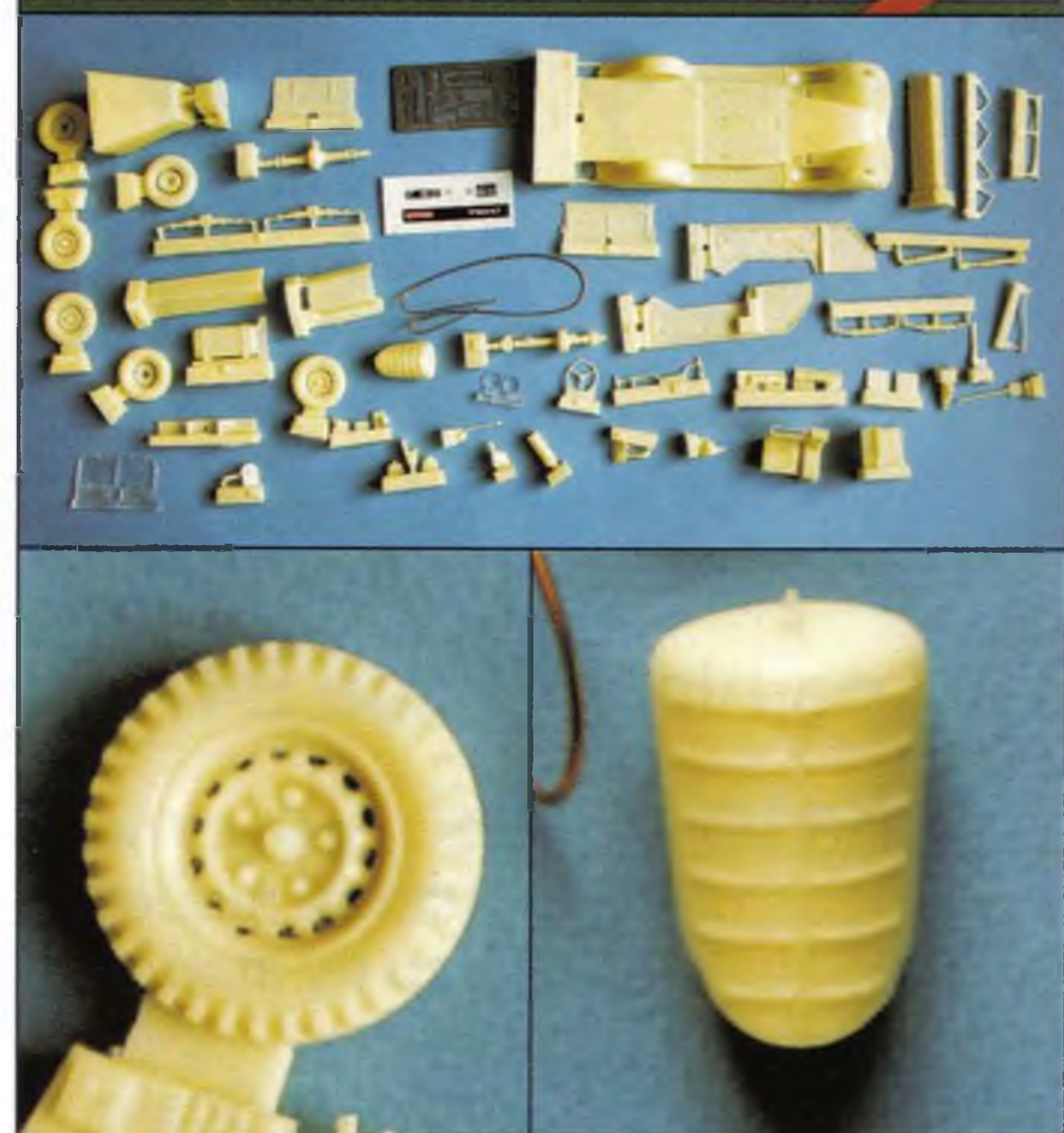
LEGATO CAST KITS

Námětem první stavebnice firmy Legato v měřítku 1:32 je prototyp československého stíhacího letadla **Avia B.35.1 (LK3201)**, obsahem krabice pak odlévané díly, lepty a obtisky. Stavebnice je podle informace na obalu zhotovena jen ve velmi omezené sérii 100 kusů.

PLUS MODEL

Plus Model se snaží vybírat velmi neobvyklé, málo známé, ale o to zajímavější předlohy. Poslední v pozitivním smyslu obskurní novinkou je **dělostřelecký tahač GAZ 61-417 (247, 1:35)**,

FENGDA - kompletní nabídka airbrushu a příslušenství za super ceny.

RK-TECH

777 572 919
rusty91@seznam.cz
www.RK-tech.cz

LIFECOLOR
ACRYLIC HOBBYCOLORS

acrylové barvy a tématické sety. NOVINKA acrylové patinovací sady. Super kvalita.

což je pick-up na podvozku 4x4 používaný na východní frontě v řadě rolí, včetně přepravy osob, materiálu a tažení lehkých kanonů. Podvozek byl společný pro již dříve vydaný osobní GAZ 61-73, který připomíná jen přední část. Stavebnice vozidla, které na první pohled působí trochu dojmem japonské automobilové konstrukční školy z konce třicátých let, obsahuje 56 prvotřídně odlitých polyuretanových dílů (z toho čtyři čiré), fotolept a obtisk s poznávací značkou. Na výběr máme ze dvou kamufláží: zelená a zimní smytný nátěr, obě z moskevské oblasti z roku 1942 respektive zimy 1942/43. Pokud toužíte po nějakém neobvyklém nebo neokoukaném a lehce sestavitelném modelu do své sbírky, můžu GAZ vřele doporučit.

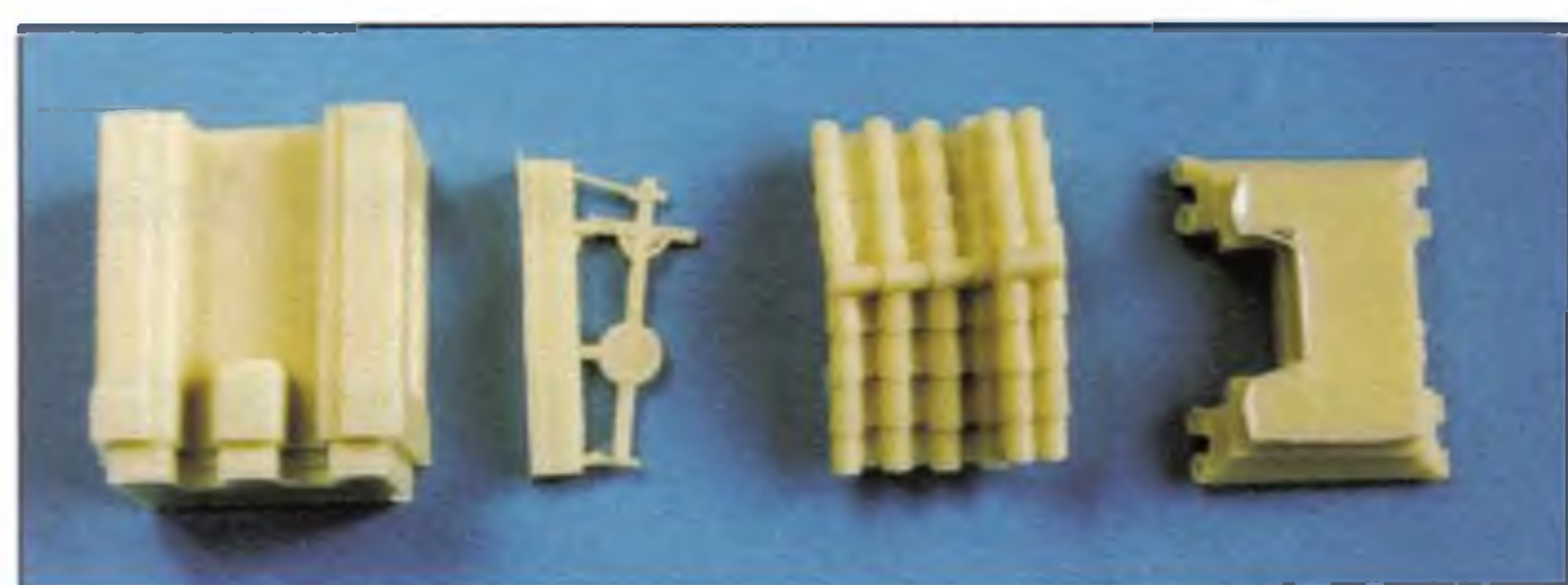
Druhou kompletní stavebnicí je jednoosý dvoukolový přívěsný vozík **Sd.Ah. 54 (256 1:35)**.

Podobné dvoukoláky vídáme na mnoha dokumentárních fotografiích, byly používány v obrovských počtech, ale

přesto jsou většinou výrobci opomíjeni. Jednoduchá stavebnice obsahuje 21 odlévaných dílů, fotolept a drát. Ačkoli výrobce naznačuje pouze dvě varianty zbarvení (Tanková šedá a Evropská žlutá), jistě by se daly najít i skvrnité nebo hadovité kamufláže.

Ze čtyř odlévaných dílů se složí poslední plus-modelácká novinka. **Kaple s křížkem** v měřítku 1:48 (4036) je osvědčená námětová klasika vý-

robců doplňků. Tato má nádherně ztvárněné střešní tašky a „železný“ krucifix. Jednoduchý doplněk do diorám, můžete se vyřádit na barvení.

QUICKBOOST

Ze záplavy pytlíků s drobnými i o trochu většími doplňky je tentokrát asi největší sada v měřítku 1:48, obsahující dva odlitky dvouhvězdicových motorů pro **DC-3/C-47 (48081)** a distanční pod-

ložky k jejich správnému usazení na plastické díly stavebnice. Přibližně stejné množství polyuretanu bylo potřeba na odlití jediné lednové novinky v měřítku 1:32, **vystřelovacího sedadla** Goodrich ACES II (Advanced

Concept Ejection Seat) **pro F-117A (32021)**. Při oddělování sedadla od nálitku nepřehlédněte tři drobné díly, z nichž dva máme nalepit na boky opěrky hlavy a pro třetí nemá návod uplatnění. Zřejmě je to spuštěadlo, používané u verzí pro jiná letadla (více než 8000 sedadel ACES II slouží ve strojích F-15A/B/C/D/E, F-16 A/B/C/D, B-1B, B-2 a A-10, modernizovaná verze bude instalována rovněž do nových F/A-22). Kolekci odlévaných **výfukových potrubí** v měřítku 1:48 obhacuje dvojice pro **Bristol Beaufighter (48083)**, podle tvaru zvaných dikobraz (porcupine), další

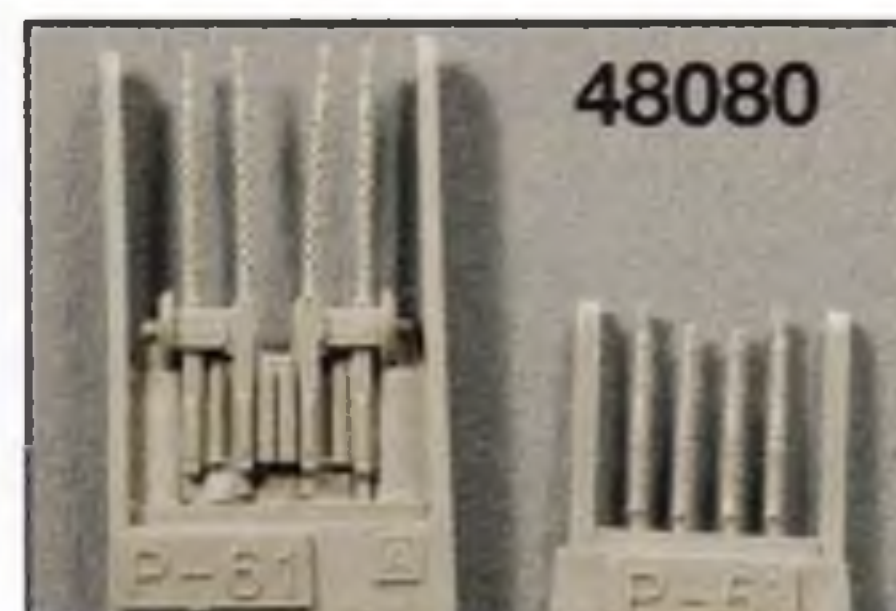

dvojice, samozřejmě opět s otevřenými ústími, máme pro **Il-2 (48079)**, **Spitfire Mk.V (48082)**

a **P-39Q/N Airacobra (48078)**. Dalšími novin-

kami v této modelové velikosti jsou čtyřdílný **protiprachový filtr pro Bf 109G (48087)** a blok

čtyř kulometů pro **P-61A (48080)**. Další čtyři hlavně v této sadě nejsou alternativou, ale podle návodu jimi máme nahradit hlavně na základním odlitku, které pak můžeme použít někde jinde a libovat si, že jsme ušetřili.

Univerzálně použitelné jsou doplňky sady **amerických zaměřovačů**. Každá obsahuje šest odlitků vcelku titěrného dílu a na čiré fólii vytištěná k nim patřící „sklíčka“. Novinkami v měřítku 1:72 jsou sady zaměřovačů **N-3A/B (72067)**, nevel-

kým štítkem plechových dílů doplněný **Mk.VIII (72068)** a zaměřovač **K-14 (72066)**,

na jehož návodu se nenechte oklamat nápisem 1:48. Pro některé verze Spitfirů a letadel Hurricane jsou použitelné britské zaměřovače **GM2** ze sady **72069**.

Další sady v měřítku 1:72 se týkají motorů a jejich nejvíc viditelných částí – výfuků. Celý motor je pouze jeden, dvouhvězdicový pro **P-47 Thunderbolt (72073)**; zahlédnout kus motoru letadel řady **P-39G/N Airacobra** můžeme díky dvoudílné sadě **72070** a jen výfuky s otevřenými konci jsou pro modely **Bf 109G-6 (72071)** a **Ki-61-I (72072)**.

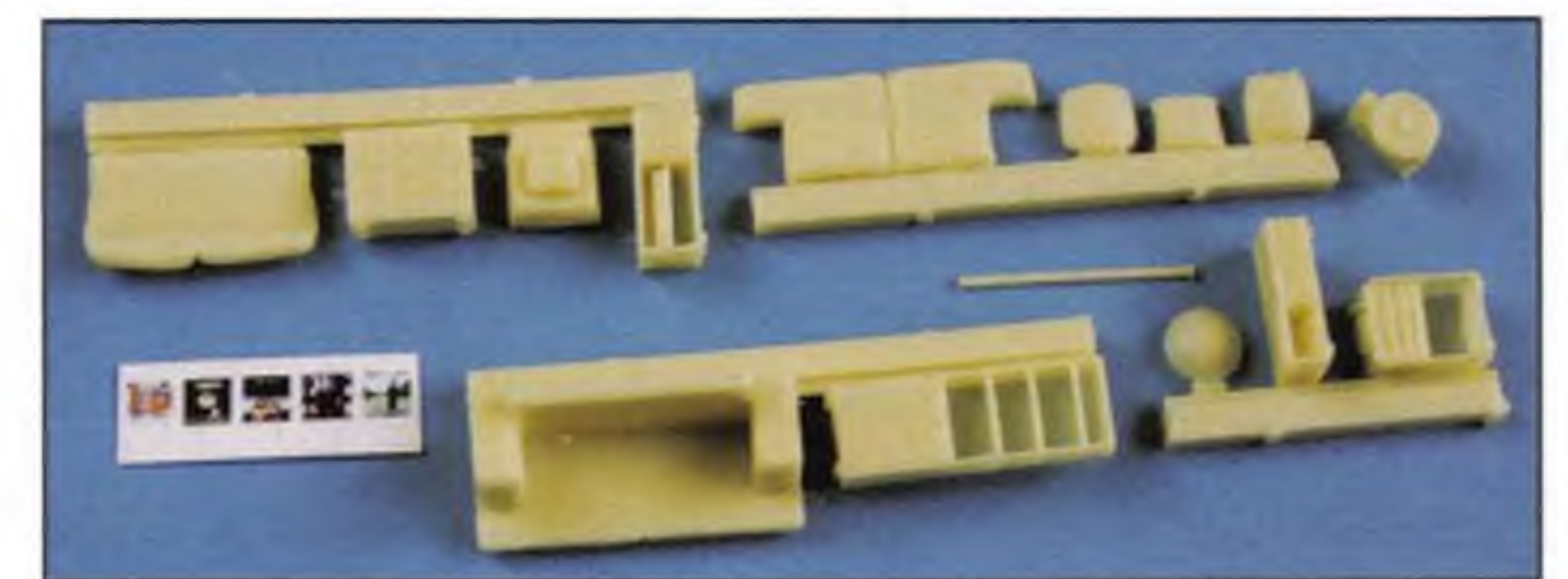

RETROKIT

Už před časem vydala firma Blast Models sady moderního kancelářského vybavení (počítač, satelit, mikrovlnka, lednice, video, větrák, kolečková židle, televize), takže bylo jen otázkou času, kdy někdo tento nápad přetransformuje do měřítka 1:72. Firma Retrokit na to šla trochu jinak a vytvořila dvě sady: **Bílé spotřebiče** mají označení **R72504** a obsahují: lednici s interiérem

a oddělenými dvířky, tři typy pračky, mrazák, s víkem, elektrický sporák a mikrovlnku; sada **nábytku z moderního obývacího pokoje** má označení **R72506** a obsahuje sedačku s oddě-

lenými polštáři, televizi, knihovnu, skříňku se zabudovaným videem, gramofon a teplomet. Obě sady se perfektně hodí jako doplněk jakékoli diorámy z moderního prostředí – ať už jako vyhozené krámy vedle popelnic, nebo třeba ukořisťená výbava vezená na vozidlech nejrůznějších „osvoboditelů“.

Za poskytnutý vzorek děkujeme Milanu Vinšovi z obchodu www.tracks-n-troops.com

REZAVÁ VRTULE

Po zimní odmlce představuje firma Rezavá vrtule první novinku z kolekce Jaro 2007 s pracovním názvem „Torpédo“. Design bude produkován v standardní padesátikusové sérii. Neváhejte!

SKP

Poslední dobou vzrůstá zájem našich modelářů o bojovou techniku používanou Československou obrněnou brigádou. Největším problémem byly obtisky, protože mimo dlouho vyprodaných OK decal se touto tematikou nikdo jiný nezabýval. To se změnilo, protože v přibližně stejnou dobu se objevila reedice OK decalů ve výrobním programu firmy Extratech (sady jsou v měřítkách 1:72, 1:48 a 1:35). Zároveň se objevila nová firma SKP Model, která vydala hned několik sad v měřítku 1:35 a 1:48 (v měřítku 1:72 nebudou, označení by v této velikosti neměla použitelnou čitelnost; je to za hranicemi možností technologie) a figurky československých tankistů. Cenově jsou výrobky SKP Model velice příznivé.

...jo a ještě varování: důrazně upozorňuji, že obtisky SKP Model jsou typu propisot, takže se přenášejí na povrch modelu tlakem (třeba hrotem kuličkové tužky), máčení v teplé nebo studené vodě na ně samozřejmě nezabírá. Takže na to před aplikací nezapomeňte, jako nejmenovaný kolega, který se pak na modelářském fóru rozčiloval, co že je to za šunt, když to z té tuhé fólie nejde pořádně odmočit...

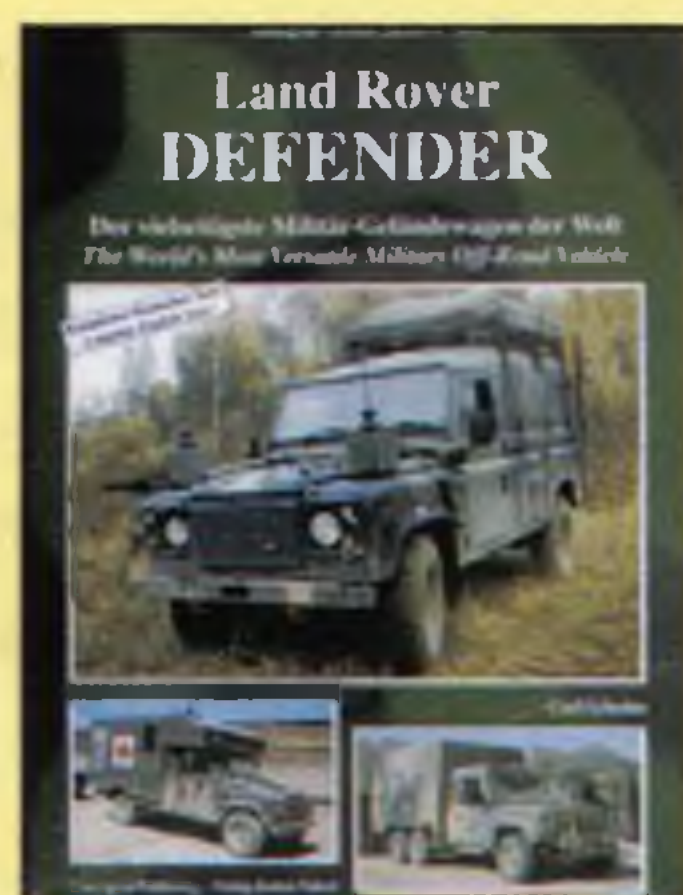

**Tankograd
BV206 Husky**
Carl Schulze
64 stran + obálka;
103 barevných fotografií;
2 výkresy 1:72;
německy/anglicky

Když v roce 1955 začala NSR obnovovat svou armádu, došlo i na horskou pěchotu. Ta se od začátku potýkala s problémem vhodných vozidel, která měla projít i velmi náročným terénem, proto testovala mnoho vozidel počínaje typem s vylepšenými díly z pásové motorky NSU Kettenkrad a konče sněhovými rolbami. V roce 1985 přijal Bundeswehr do výzbroje švédské vozidlo Bv 206 D Husky vyráběné společností Hägglund. Mimo německých výsadkářů a horské pěchoty využívá tento typ dalších čtyřicet zemí od Skandinávie po Francouzskou Guayanu. Publikace obsahuje popis a fotografie prehistorie tohoto typu vozidel od NSU Gebirgskarett, přes Snow Trac, Pistenbully a Flexmobil, objasňuje konstrukční změny od BV 202 k verzi BV 206, dokumentuje úlohu BV 206 v silách NSR (později SRN), mezinárodní nasazení a pancéřovanou verzi BV 206S. Jediná doposud vyráběná stavebnice je v měřítku 1:87 a vzhledem k tomu, že je v publikaci výkres 1:72, je možné že se dočkáme v budoucnosti odlévané.

Za poskytnutý vzorek děkujeme Pavlu Šípkovi z prodejny Blue Max

**Tankograd
Land Rover Defender**
Carl Schulze
64 stran, 116 barevných fotografií, 7 černobílých; německy/anglicky

Snad jediný off-road, který je známější než Land Rover, je Jeep. Publikace nejprve na devíti stranách popisuje historii společnosti Land Rover a stručně představuje dříve vyvinuté typy, které jezdí ve 140 zemích světa, hlavní část je zaměřena na Land Rover 90/110/127/130 Defender a nasazení v bojových nebo mírotvorných akcích. Závěr publikace je zaměřen na nově vyvíjené silněji pancéřované varianty používané například iráckými silami. Zájemci o náš výzbroj by s nákupem publikace neměli váhat, protože vozidlo je ve výzbroji AČR (fotografie českých Land Roverů 110, 90 a sanitních 130 z nasazení v rámci KFOR, SFOR ISAF jsou na stranách 53-55). Jediným mně známou stavebnicí v měřítku 1:35 je špatně dostupný odlévaný Defender XD vyráběný firmou Accurate Armour v osmi různých verzích.

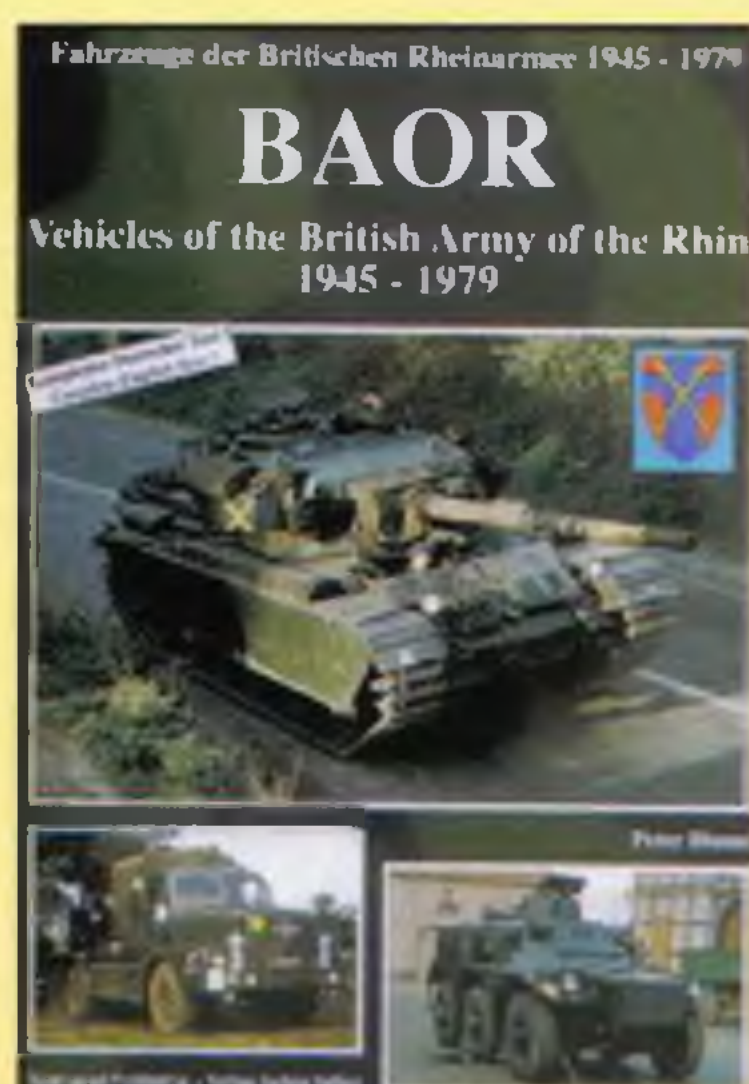
Za poskytnutý vzorek děkujeme Pavlu Šípkovi z prodejny Blue Max

M65 Atomic Annie (280 mm)
Michael Franz; Jochen Vollert
48 stran + obálka; 3 barevné fotografie, 182 černobílých; německy/anglicky

Po delší době se objevují další dva tituly z řady technických manuálů zaměřených přímo na modeláře. Stavebníci tzv. atomového kanonu americké armády M65 Atomic Annie vyvinuté v rámci poválečných závodů ve zbrojení, který byl schopen pálit nukleární bojové hlavice, vyráběla v měřítku 1:32 firma Renwall, v osmdesátých letech ji přebaloval Revell. V současné době je dostupná pouze v internetových aukcích E-bay, ale můžeme doufat, že ji v rámci nostalgické řady vydá Revell brzy znovu. Publikace začínající čtyřmi stranami historie mimo několika barevných a mnoha černobílých fotografií tvoří hlavně „rozstříhaný“ technický manuál s popiskami jednotlivých dílů a jejich funkce. Kanon byl přepravován na dvou nezávislých vozidlech spojených lafetou, což při přepravě vyžadovalo vysoké nároky na koordinaci řidičů. Nebývá než doufat, že v rámci vymetání zajímavých předloh modelářskými firmami dojde i na tento typ.

Za poskytnutý vzorek děkujeme Pavlu Šípkovi z prodejny Blue Max

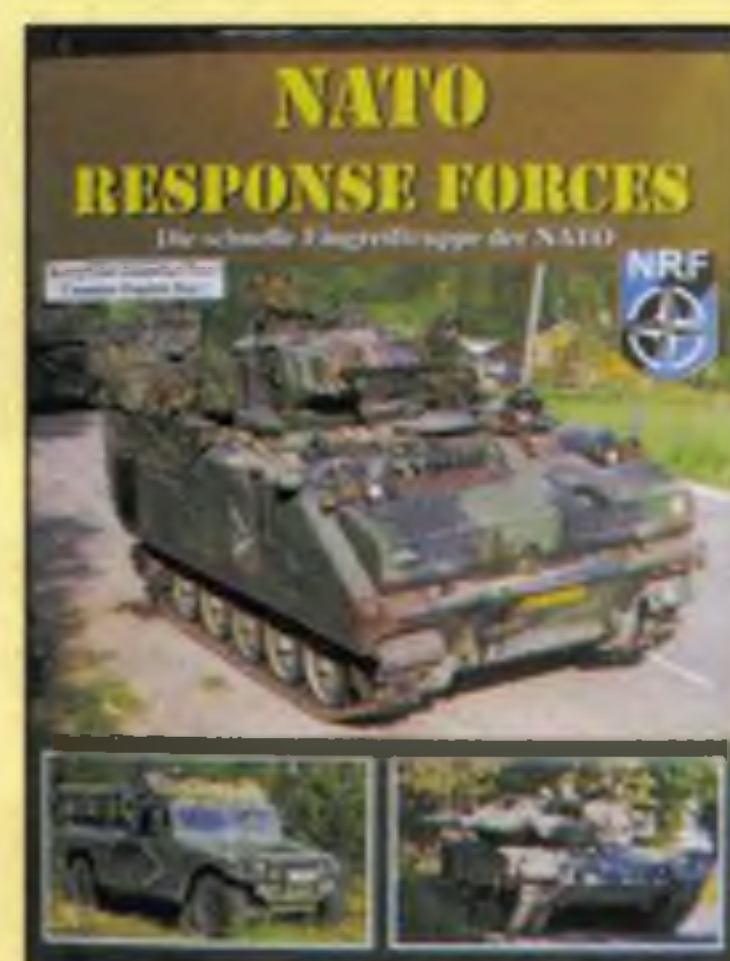

**Tankograd
BAOR - Vehicles of the British Army of the Rhine (vozidla Britské rýnské armády) 1945 - 1979**
64 stran + obálka;
116 barevných a 7 černobílých fotografií;
německy/anglicky

Vedle americké okupační armády byla na území Německa významnou silou tzv. Britská rýnská armáda (BAOR). Nasazením až 55 000 vojáků převzala významnou část odpovědnosti za evropskou bezpečnost v rámci obranné doktríny NATO. Publikace je zaměřena takřka výhradně na typy vozidel, způsob nasazení a organizaci, vše dokumentováno více než 120 fotografiemi. Na nich najdeme polopásky M3, Cromwelly, Centuriony, Chieftainy, Scimitary, různé typy obrněných čtyřkolek, tahače a cisterny v nejrůznějších prostředích, akcích a kamuflážích (včetně experimentálních a speciálních cvičných). Jejich dřívější většina je publikována poprvé, můžeme se těšit na druhý díl mapující BAOR v období 1980-1994.

Za poskytnutý vzorek děkujeme Pavlu Šípkovi z prodejny Blue Max.

**Tankograd
NATO Response Forces**
Clemens Niesner
64 stran (z toho 53 barevných), 141 barevných fotografií; německy/anglicky

Publikace popisuje vznik Sil rychlé reakce NATO (NRF) a vozidla používaná těmito jednotkami. Na mnoha fotografiích najdeme v akci vozidla norská, německá, nizozemská, švédská, italská, francouzská, maďarská, rumunská a španělská, konkrétně YPR-765 A1 PRI, Leopard 2A6, Leopard 2A4NO, různé verze M113 a CV9030, Bergepanzer ARV 2, mostní tank Leguan AVLB, Luchs A2 a mnoho těžkých a lehkých automobilů.

Za poskytnutý vzorek děkujeme Pavlu Šípkovi z prodejny Blue Max.

U.S. 105mm Howitzer Motor Carriage M7 & M7B1 PRIEST

Michael Franz
48 stran + obálka;
3 barevné fotografie, 176 černobílých, 6 náčrtů;
německy/anglicky

Publikace zaměřená na vývoj, konstrukci a nasazení samohybné houfnice Priest popisuje chronologicky odlišnosti verzí a nabízí množství detailů z technických manuálů, fotografií z bojového nasazení i restaurovaných vozidel a výkresy. Nechybí dokumentace používaných doplňkových zařízení (brodící výbava, zaplachtování) a výzbroje včetně typů munice. Závěr tvoří fotografie vozidel používaných Bundeswehrem. Pro stavbu stavebnice Italeri naprosto nepostradatelný doplněk.

**M-Hobby 10/2006
měsíčník,
64 stran + obálka;
rusky**

Novinky na trhu: Goffy, Zvezda, ICM, Miniart; MiG-29 ICM 1:72; Krupp Protze Tamiya 1:48; Sd.Kfz. 251 Ausf. B Zvezda 1:35; Willys Jeep Hasegawa 1:24; BRDM-2 historie, výkres; Varjag Trumpeter 1:700; Studebaker US-6 historie, výkres; sovětské polní láhve, malování amébové kamufláže na figurkách; Poslední hrdina (T-34/85M Dragon 1:35); fotogalerie KV-2

Za poskytnutý vzorek děkujeme Pavlu Šípkovi z prodejny Blue Max

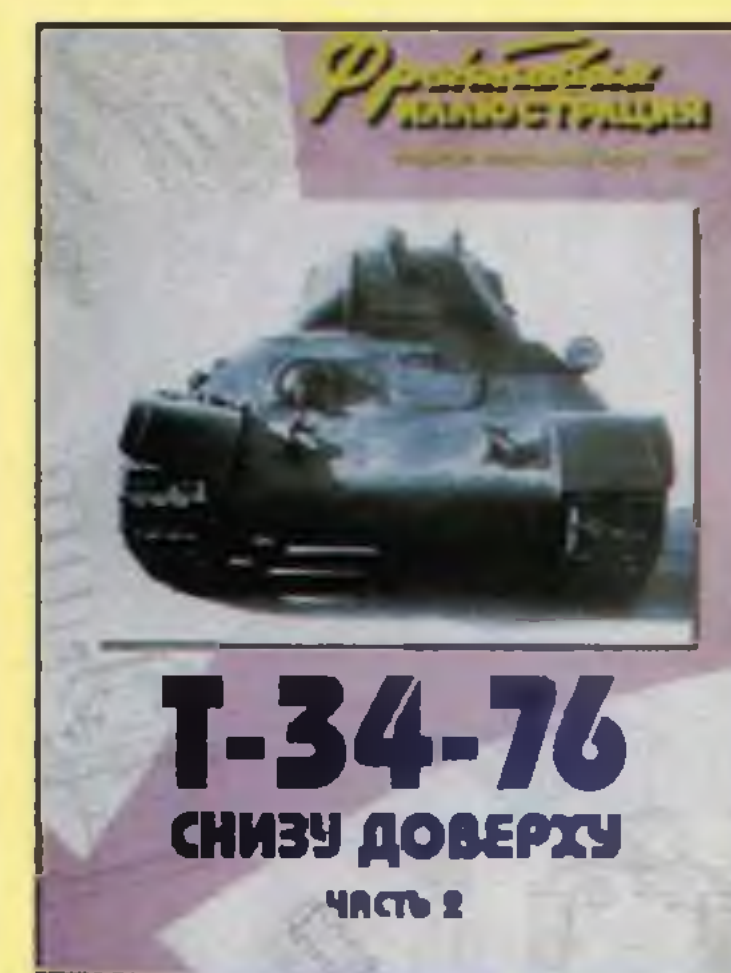
**Tankograd
Militär Fahrzeug
1/2007**

64 stran + obálka; německy, komentáře k fotografiím německy/anglicky Jagdpanther v Beltringu; Frettchen; Talha – irácký transportér; Wasp Jeep; zbraňový systém CROWS na automobilech Hummer; cvičení Handwerk 2005; Leopard 2 PSO; jeřáb Faun; Flak 88/41; Ural 375D; sraz historických vozidel Oktobersturm; představujeme: FV1601(A) cargo; AMX-50; M114; Trak 6000M VRRFTLT

Za poskytnutý vzorek děkujeme Pavlu Šípkovi z prodejny Blue Max

**Frontovaja Illustracija
T-34/76 odzdola nahoru (2 díly)**

Ještě před uvedením na trh novinky z dílny MBI vydalo nakladatelství Frontovaja Illustracija dvoudílnou publikaci zabývající se technickými detaily vozidla. Úvodní část prvního dílu tvoří podrobný rozbor typů pásů, jezdočových, hnacích a napínacích kol. Poté přijdou na řadu korby, zvláštní péče je věnována rozdílu v uložení zadních pancířů korby a typům pantů. Dále následují výkresy jednotlivých typů koreb a konstrukčních detailů (krabice na nářadí, tažná lana, přídatné nádrže, tažné háky

a přídatné pancéřování). První díl zakončují výkresy dvou raritních projektů s přídatným pancéřováním ocelovými pláty a železobetonovými bloky. V druhém dílu najdeme výkresy jednotlivých typů věží včetně nejrůznějších drobných odchylek, periskopy a nakonec výkresy celých vozidel. Závěr publikace tvoří některé málo vídané typy jako propagandistická T-34 s reproduktory nebo plamenometné varianty. Publikaci doporučuji všem, kteří se podrobněji zajímají o historii typu, zároveň se už těším na srovnání s publikací z vydavatelství MBI.

Za poskytnutý vzorek děkujeme Pavlu Šípkovi z prodejny Blue Max

**Wydawnictwo Militaria
261 StuG IV
Janusz Ledwoch
56 stran; 30 fotografií,
6 stran výkresů,
30 barevných bokorysů;
polsky/anglicky**

Monografií na tento typ se už ve stejném vydavatelství objevila, nové vydání je přepracované s mnoha přidanými fotografiemi a novými bokorysy. Nechybí ani walk-around na dochovaný exemplář v polském muzeu.

Za poskytnutý vzorek děkujeme Pavlu Šípkovi z prodejny Blue Max

**Wydawnictwo Militaria
260 SU-76/SU-76M
ZSU-37
Alexandr Čubačin
124 stran, z toho 18 barevných; 53 výkresů a náčrtů,
28 bokorysů; polsky, popisky
polsky/anglicky**

Podkladů pro známý sovětský stíhač tanků je velmi málo, a pro protiletadlový prostředek ZSU-37 ještě méně, takže monografie bude velmi vyhledávaná. Dokumentuje vývoj vozidla od prototypu na podvozku tanku T-60 až po poválečná vozidla. Velmi dobře jsou vybrané kamufláže, přivítal bych podklady na více vozidel z korejské války a kořistní německá vozidla. Samozřejmostí jsou výkresy všech verzí.

Za poskytnutý vzorek děkujeme Pavlu Šípkovi z prodejny Blue Max

65

MINENHUND

Diorama 1:35

Za dobu své modelářské kariéry jsem dokončil mnoho diorám a myslím, že je pro mě největší výzvou vymyslet nový zajímavý příběh a kompozici, i když může být velmi extrémní. Bez nějakého uražení, připadá mi, že „Tank v příkopu míjený džipem“ byl zobrazen mnohokrát, takže je příjemné na soutěži potkat nějakou čerstvou myšlenku.

PER OLAV LUND

A34 COMET

Bronco models 1:35

Předchůdcem A34 Comet byl tank Cromwell, který prokázal výbornou pohyblivost a dostatečnou pancéřovou ochranu, byl ovšem handicapován svým kanonem ráže 57 mm. Potřeba vykonatější vyzbroje vyústila ve vývoj nového typu, který měl nést sedmnáctiliberní kanon. V září 1942 byla firma Leyland pověřena vývojem tanku s označením A34 Comet...

ADOLF HERMAN

PFALZ E.1

Gavia 1:48

Originální Pfalz E. I se pokud vím nezachoval. Ale v muzeu na pařížském letišti Le Bourget je krásně přístupný jeho dvojímístný francouzský bratranec – Morane Saulnier H. Prestože se v některých detailech od německých strojů liší, je možné si udělat představu o motoru, podvozku a systému řízení letadla...

MAREK MINCBERGR

L-39 ALBATROS

MPM 1:48

Jako dítě školou povinné jsem se do nového a hlavně našeho letadla úplně zbláznil. Ač vždy zanicený druhoválečník, začala mou pozornost pouštět česká moderna. No a když firma MPM vydala čtvrtkového Albika, zavola mi kamarád Jirka, že prý pro mě „něco“ má...

ONDŘEJ RÁZL

PBY-5 CATALINA

Revell 1:48

Catalina s číslem 69 vylovila zo záchranného člna a priviezla na základňu troch letcov B-24 Liberator, ktorý havaroval počas návratu z náletu na Truk dňa 11. 6. 1944. „Dumbo“ boli označované akcie na záchranu zostrelených pilotov z oceánu...

MARTIN JURSA

LCM-3

Dragon 1:72

Voda je namalovaná také z rubové strany přes již bílé vrcholky vln. Na mělčině, kde je voda prosvětlena sluncem a prosvítá písek, jsem použil světlé odstíny. V okolí člunu a dále od břehu naopak odstíny tmavě, které navozují dojem hloubky...

LUBOŠ ZACH

2 únor 2007 ročník 58

Vydavatel: AEROMEDIA, a. s.
(IČO 25133322)

www.aeromedia.cz, www.letectvi.cz
v licenci Pražské vydavatelské společnosti

Adresa redakce Modelář

Baranova 29, 130 00 Praha 3

Tel.: 222 710 331, mobil: 605 265 696

E-mail: modelar@aeromedia.cz

Šéfredaktor Martin Salajka

(salajka@aeromedia.cz)

Redaktor Jindřich Štěrbaček

(sterbacek@aeromedia.cz)

Obchodní a inzertní oddělení:

Aeromedia, a. s., Baranova 38,
130 00 Praha 3

Tel.: (+420) 222 728 090, Fax: 222 718 814

E-mail: obchod@aeromedia.cz

Řádkovou inzerci přijímá redakce

Zásilková služba a předplatné: 222 728 090

Objednávky a zvýhodněné předplatné:

Aeromedia, a.s., Baranova 38, 130 00 Praha 3

Tel.: (+420) 222 728 090, Fax: 222 718 814

E-mail: obchod@aeromedia.cz

Cena časopisu Modelář 2007

Ve volném prodeji 80 Kč / 96 Sk

U smluvních prodejců 75 Kč

Zvýhodněné předplatné

u společnosti Aeromedia, a.s. a MPS:

roční (12 čísel) 890 Kč / 1032 Sk

pololetní (6 čísel) 460 Kč / 526 Sk

Předplatné u společnosti Mediaservis, s.r.o.

roční (12 čísel) 960 Kč

pololetní (6 čísel) 480 Kč

Sesity Modeláře 2007

Cena výtisku 95 Kč / 115 Sk

Jen ve smluvních prodejnách nebo na předplatné

u Aeromedia, a.s. a MPS

roční (3 čísla) 245 Kč / 294 Sk

Rozšiřuje Aeromedia a.s., společnosti holdingu PNS, a.s.
a ostatní distributoři,

ve Slovenské republice Magnet Press Slovakia, s.r.o.,
P. O. Box 169, 830 00 Bratislava.

Tel./fax: (+421-2) 67 20 19 52-3, 67 20 19 10, 20, 30

E-mail: predplatne@press.sk, www.press.sk

Velkoobchodní a prodejci si mohou objednat časopis

Modelář za výhodných podmínek u Aeromedia, a.s.

Informace o předplatném podává a objednávkou

přijímá Aeromedia, a.s., doručovatel tisku

a předplatitelské středisko,

ve Slovenské republice Magnet Press Slovakia, s.r.o.

Objednávky také přijímá Mediaservis s.r.o.,

Zákaznické centrum, Moravské náměstí 12D,

P.O.Box 351, 659 51 Brno.

Objednávky tel.: 541 23 32 32, fax: 541 61 61 60,

e-mail: abocentrum@mediaservis.cz,

reklama tel.: 800 171 181

For the foreign subscription please write to:

Aeromedia, a.s., Baranova 38, 130 00 Praha 3,

Czech Republic, Tel./Fax: (+420) 222 718 814,

E-mail: obchod@aeromedia.cz

One year subscription for 2007

for Europe 85 Euro, overseas 130 USD

or PNS Hvoždanská 5-7,

148 31 Praha 4, Czech Republic

Distribuce: Česká pošta, s. p.,

Postservis OZ Přeprava

Předtisková příprava:

Optima Press s.r.o., Baranova 29, Praha 3

E-mail: baroa@iol.cz

Grafická úprava: Iva Bílková

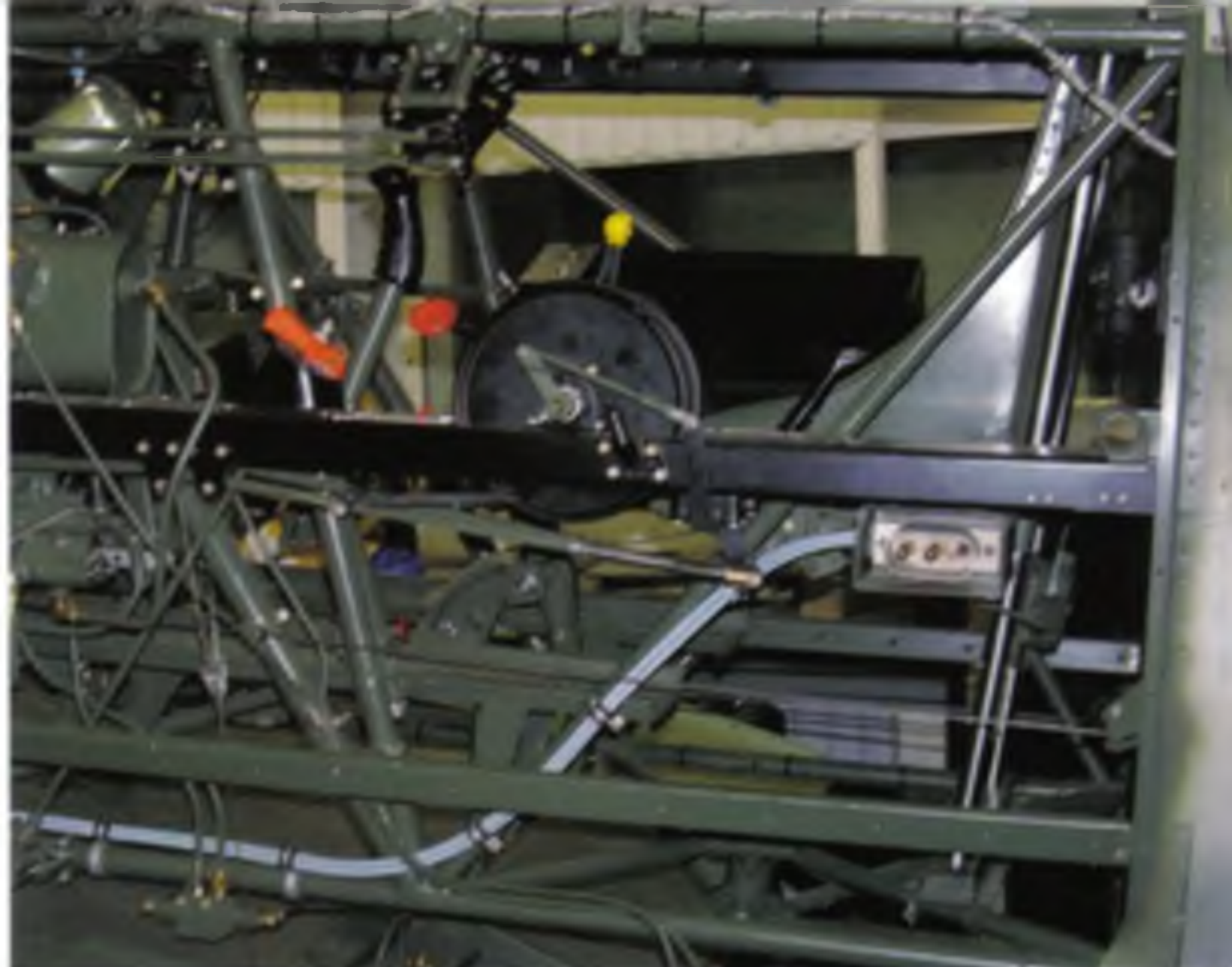
Tisk: Integraf, s.r.o., Náchod

Redakcí nevyžádané příspěvky se nevracejí.

© Aeromedia 2007

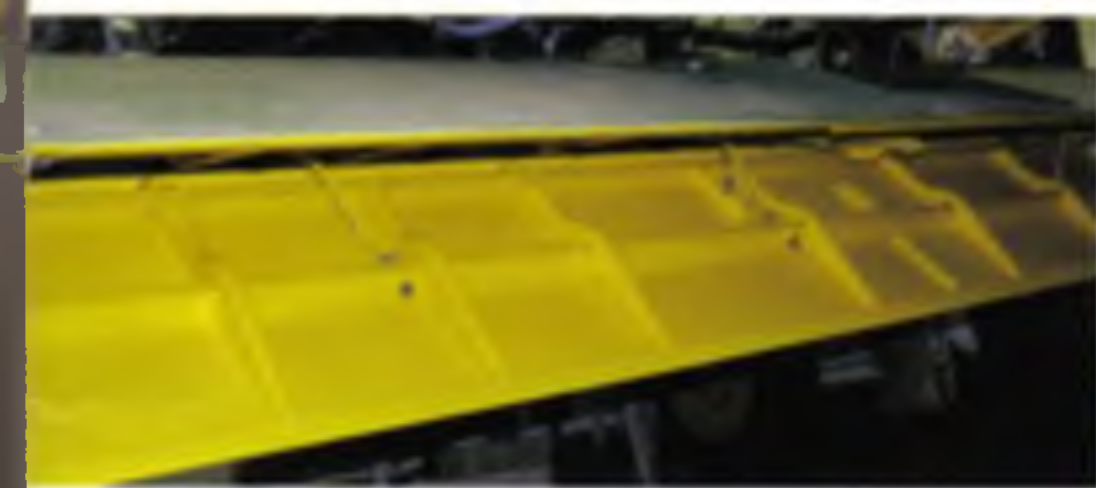
ISSN 1214-7842

Registrační značka: MK ČR E 2275

V Evropě asi patří k nejznámějším Texanům letoun sériového čísla 51-15237, postavený jako jeden z 1802 verze T-6G, který již léta přitahuje pozornost na leteckých dnech Sdružení přátel Jeana-Baptisty Salise (Amicale Jean-Baptiste Salis) na letišti Cerny - La Ferté-Alais. V roce 2005 prošel rozsáhlou rekonstrukcí a od roku 2006 zase létá v nejlepší kondici

Foto M. Salajka

North American T-6 Texan/Harvard

Harvard Mk. II egyptského královského letectva v podobě, ve které létal v roce 1948 v letecké škole v Almaze. Svrchní a spodní plochy kryla nepravidelná pole zemité hnědé (Dark Earth) a písčové (Mid Stone), spodní plochy byly žluté (Trainer Yellow). Výsostné znaky doplňovalo bílé číslo 415 na bocích trupu

Jugoslávské letectvo po válce používalo letouny Harvard Mk. II získané od RAF. Stroj KF305 proto létal v zimě 1945-46 ve standardním zbarvení britských cvičných letadel – svrchní plochy kryla nepravidelná pole tmavě zelené (Dark Green) a tmavě šedé (Ocean Grey) barvy, zatímco spodní plochy byly žluté (Trainer Yellow). Ve stejné barvě byl i pruh na trupu. Výsostné znaky tvořily kokardy na křídle a trikolóra na kýlovce. Označení doplňovalo černé sériové číslo na trupu a spodní ploše křídla a identifikační písmeno E

Libanonské letectvo používalo na přelomu 50. a 60. let celkem 16 strojů T-6 Texan a Harvard. Většinou létaly v celožlutém zbarvení s černým pruhem proti oslnění. Výsostné znaky doplňoval identifikační kód v evropském i arabském provedení a červená příd motorového krytu

V roce 1987 opatřilo muzeum portugalského letectva svůj Harvard Mk. IV číslo 1774 speciálním tygřím zbarvením u příležitosti akce NATO Tiger Meet, která se konala na základně Montio. Letoun byl v barvě kovu se žluto-černě pruhovanou přídí trupu, ocasními plochami a konci křídla

Francouzský T-6G ze stavu lehké bitevní perutě EALA 5/72 v podobě, ve které byl na konci 50. let bojově nasazen proti povstalcům v Alžírsku. Základní žlutý nátěr doplňovaly výsostné znaky, znak jednotky sériové číslo a písmenný kód na trupu. Pro vyšší psychologický účinek jej osádka opatřila velkou kresbou tlamy na přídí. Letoun byl vyzbrojen pouzdry s dvojicí kulometů pod křídly a většinou nosil i závěsníky pro francouzské neřízené rakety

Malé letectvo povstalecké provincie Katanga v Kongu používalo v roce 1962 několik letounů T-6G získaných od belgického letectva. Jejich podoba byla poměrně jednoduchá – nepravidelná pole zelené a zřejmě hnědé či šedé barvy na svrchních plochách a modrošedé spodní plochy. Jediné označení tvořil bílý kód na trupu a oranžový kříž pod kabinou. Letoun byl vyzbrojen pouzdry s kulomety pod křídlem a raketnicemi s neřízenými raketami